

РОДЖЪР ЗЕЛАЗНИ
& РОБЪРТ ШЕКЛИ

АКО С ФАУСТ НЕ УСПЕЕШ ...

**РОДЖЪР ЗЕЛАЗНИ, РОБЪРТ
ШЕКЛИ
АКО С ФАУСТ НЕ УСПЕЕШ...**

Превод: Цвета Георгиева

chitanka.info

Дяволът Мефистофел е заангажиран с новото състезание между Доброто и Злото. Но в защита на хората се явява брилянтният д-р Йохан Фауст...

...Нещата не са такива, каквито изглеждат. Притесненият от тревоги архидявол по погрешка довежда един средновековен крадец на име Мак Тоягата, вземайки го за ерудирания д-р Фауст. Демонът Аззи, недоволен, че не се е заел лично да придвижи събитията в полза на Силите на мрака, взема нещата в „собствените си нокти“. А боголюбивият архангел Михаил... е, нека просто да кажем, че някои от действията му са доста съмнителни.

„Ако с Фауст не успееш...“ е дяволична комедия за живота, смъртта, рая, ада...и всевечната бюрокрация.

ЧАСТ ПЪРВА

СЪСТЕЗАНИЕТО

ГЛАВА I

Двамата представители на Мрака и Светлината се съгласиха да се срещнат в гостилница „Средата на пътя“ в Лимбо и да започнат Състезанието, което бяха организирали помежду си.

Лимбо беше доста сиво място, обвито в приглушена светлина. То съществуваше между Селенията на Светлината и Селенията на Мрака — нещо като мрачна чакалня; здрачно в най-добрия случай, но не напълно лишено от качества.

Например там се намираще гостилница „Средата на пътя“, разположена точно насред Лимбо. Гостилницата беше странна, разнебитена стара дървена постройка с неестествено килнат покрив. Беше издигната точно на линията, разделяща онази част на Лимбо, разположена по-близо до Рая, от другата — разположена по-близо до Ада. Мястото не беше особено посетено, но се поддържаше с еднакви дотации, както от Светлината, така и от Мрака. Поддържаше се заради онези духове, които случайно минаваха оттам на път за някъде другаде.

— Та значи това е славната гостилница „Средата на пътя“! — каза Архангел Михаил. — Не съм идвал тук преди. Прилично ли готвят?

— Казват, че кухнята е доста добра — отвърна Мефистофел. — Но само след половин час имаш чувството, че не си ял нищо. Изглежда убедителна, но не и питателна — както и цялото Лимбо.

— А какво е онова място там? — попита Михаил и посочи с пръст насреща си.

Мефистофел надникна.

— А, това е чакалнята. Някога тук изпращали непорочните езичници и некръстените бебета да чакат дали не може да се направи нещо за тях. И макар че това не важи вече в наши дни, много хора все пак успяват да стигнат дотук, по една или друга причина.

— Чудя се дали това е най-подходящото място за нашата среща — каза Михаил, понеже някои от нещата, които ставаха в чакалнята, никак не му харесаха.

— За избора на мястото е било постигнато предварително съгласие между вашите и моите хора — отвърна Мефистофел. — Лимбо е неутрална територия — нито риба, нито рак — нито пък телешко месо. Какво по-добро място може да се намери, за да се срещнем и сложим начало на нашето Състезание? Предлагам да влезем вътре.

Той кимна неохотно, но влезе в гостилницата.

Михаил беше доста висок дори и за архангел, пък и добре сложен, понеже небесните тела се стремяха към атлетизъм. Имаше черна коса, която висеше на разбъркани кичури, орлов нос и смугла кожа — дарове, оставени в наследство от семитски и персийски предци. Някога Михаил бил ангелът пазител на Израел, още по времето, когато съществували местни божества, които не били приобщени към единната система за Единобожието, спечелила такава популярност на Земята. Михаил би могъл да си направи божествена пластична операция — понеже в Небесните селения можеш да изглеждаш както си поискаш, стига да не използваш външността си за собствена изгода, но той бе запазил чертите си в памет на старото време, макар че би могъл да се превърне в синеок блондин като другите архангели. Мислеше, че рошавата коса и орловите черти му придават забележителен вид.

Тук е доста хладно — каза Мефистофел, триейки бързо дланите си една в друга. За висш служител в администрацията на Силите на Мрака той беше прекалено среден на ръст, елегантен, с издължено тясно лице, ръце с дълги пръсти и малки, добре оформени стъпала, обути в половинки от чорт.^[1] Косата му беше гарвановочерна, естествено разделена на път в средата. Имаше тесен мустак и заострена брада, като онези, каквито обикновено имаха кралете, защото му бяха казали, че с нея изглеждал неблагоприятен.

— Че тук може ли да е хладно? — попита Михаил. — Нали в Лимбо не е нито студено, нито топло?

— Така си разправят — отвърна Мефистофел — но не е вярно. Това, че Лимбо било напълно лишено от качества, са празни приказки. Светлината е достатъчно, за да се виждаме един друг, нали така? А щом може да е светло, защо да не може да бъде студено, а?

— В Лимбо — високопарно отвърна Михаил — човек вижда чрез вътрешното си зрение.

— Сигурно трепери и от вътрешен хлад, а? — добави Мефистофел. — Не, не си прав в това отношение, Михаиле. Вятърът, който духа през Лимбо, понякога е изключително остър, особено когато духа откъм страната на Отчаянието.

— Напротив, прав съм — отговори Михаил. — Но, струва ми се, че и това е такава част от плана, по която ти и аз не трябва да сме съгласни, понеже такива, каквито сме, ние представляваме две противоположни гледни точки. Но, разбира се, така и трябва да бъде.

— И аз точно така мисля — отвърна весело Мефистофел, седнал срещу Михаил, докато сваляше от ръцете си сивите копринени ръкавици. — Май че не сме съгласни по почти всички въпроси.

— Особено по въпросите на града, като противоположност на селото.

— Да. Пък и нали нашето последно състезание остави този въпрос неразрешен?

Мефистофел говореше за последното голямо състезание на Хилядолетието, при което силите на Мрака и Светлината се състезаваха за контрола върху съдбата на човечеството за следващото хилядолетие. Състезанието беше организирано около самодоволната идея на един млад демон на име Аззи, който беше пресъздал легендата за Принца и Спящата красавица, с надеждата, че този път ще я доведе до нещастен край само чрез силите на Духа на провала, който ще се изрази чрез внимателен подбор на частите на тялото на Принца. Доброто се беше хванало на баса, макар че везните клоняха в полза на Злото. Но Доброто винаги се впуска в подобни състезания, предполагайки, че стремежът към Добро е толкова голям сред хората, които не бяха нищо друго освен една сантиментална тълпа, че понякога му се налага да наклони везните в полза на Злото, за да може изобщо да съществува нещо като състезателен дух.

Силите на Мрака, от своя страна, се радваха, когато можеха да прокарат предварително зложени зли планове, тъй като Тъмната страна на нещата се чувства добре само в средата на безмерни усложнения. Светлината, бидейки простовата в същността си, макар и по един доста догматичен начин, с радост се сблъскваше със съмнителните изобретения на Мрака, като най-често губеше, защото едната страна на везните може да се уравни само за миг, преди да

се срине надолу от другата страна, което обикновено се счита за предназначено.

Гостилничарят се приближи към тях. Той имаше един доста неопределен вид, какъвто придобиват всички, прекарвали прекалено дълго време в Лимбо и единствените му отличителни белези бяха блясъкът в едното око и големите къпави крака.

— Кажете, Господарю — каза той на Мефистофел, като му се поклони ниско. — Какво да ви донеса?

— Едно дайкири „Кръвта на боговете“ ще ми се отрази добре — каза Мефистофел.

— Да, господарю. А дали ще поискате парченце Дяволски кейк? Съвсем пресен.

— Добре. Какво друго ще ни предложиш?

— И дяволската шунка е много хубава днес. Имаме наш агент в Чистилището, който специално ни я доставя.

— А няма ли кървавица?

— Само в четвъртък.

— Е, донеси тогава от дяволската шунка — каза Мефистофел. И добави към Михаил — Не можем да си позволим да го разочароваме, нали?

— Разбира се, че не. Но не е ли време да се залавяме за работа?

— Готов съм — каза Мефистофел. — Донесе ли дневния ред?

— Няма нужда от дневен ред — отвърна Михаил. — Всичко ми е в главата. На нас се пада да решим какво ще бъде Състезанието за следващото Хилядолетие. Надявам се, че този път ще засегнем въпроса за Доброто и Злото в градовете.

— Колко бързо минава времето, когато си безсмъртен! — възкликна Мефистофел. — Пък и това да си господар в една единствена сфера, също оказва своето влияние. Ами добре тогава — нека градовете да никнат като гъби.

— Като цветя в градина — каза Михаил.

Ще видим кое от двете ще се окаже по-удачно — каза Мефистофел. — Хайде, давай някой от ония твои градски светци и моите весели демони ще го накарат да прокълне Доброто за нула време.

— Не, той трябва да остане светец — възропта Михаил, проявявайки отново неизменната склонност на Доброто да предоставя

преимущества на противниковата страна. — Пък и ние имаме нещо далеч по-сложно предвид. Нещо с доста повече размах и величие, така че да може да устои на много места и събития през следващото хилядолетие. Но ще ти разкажа за това по-късно. А засега, запознат ли си с нашия слуга Фауст?

— Разбира се — отвърна Мефистофел, макар че в този миг той направи една типична за Силите на Мрака грешка, преструвайки се, че познава нещо, което всъщност му е непознато. — Предполагам, че имаш предвид Йохан Фауст, известния магьосник и шарлатанин, който живееше в — къде беше — Кьонигсберг ли?

— Дали Фауст е шарлатанин или не, ще видим тепърва — отвърна Михаил. — Но не живее в Кьонигсберг. Ще го намериш в Краков.

— Да, бе, така си и знаех — отвърна Мефистофел. — Нали живееше близо до Ягелонския университет?

— Нищо подобно — отвърна Михаил. — Живее в едно жилище на улица „Казимир“ близо до Флорианската Врата.

— Въртеше ми се на езика — каза Мефистофел — веднага ще му се явя и ще му изложи плана. Но какъв е планът, между впрочем?

— Ето, че пристига и дяволската ти шунка — каза Михаил. — Ще го изложи, докато си хапваш.

---

[1] Чорт — определение за кожа с мъхнато лице; велур — Б.р. ↑

ГЛАВА II

Йохан Фауст беше сам у дома си в Краков, онзи град в далечната Полша, където го бе отвел изпълненият му с перипетии път на учен. Служителите в Ягелонския университет го приеха с отворени обятия, понеже Фауст беше значим учен, който знаеше на вода най-важните творби на света — тези на Парацелзий и на Корнелий Агрипа преди него и още преди него — тези на Виргилий — най-великия магьосник от Римско време. Жилището на Фауст беше обикновено — гол дъсчен под, който прислужницата премирташе всяка сутрин, като си мърмореше молитви под сурдинка всеки път, когато влизаше през сводестата врата в дома му, плюеше на дланите си за късмет, защото човек се нуждае от голям късмет, за да почисти добре след такъв нечестив човек като Фауст. Кръстеше се, когато виждаше на пода прясно подновения с тебешир пентаграм, изпълнен със сгърчени еврейски букви и символи, които даже и масоните не разбираха.

Мебелите в стаята си бяха все едни и същи. В един ъгъл стоеше алембикът на Фауст. Въглицата в огнището горяха слабо, но топлеха много; Фауст поддържаше огъня си денонощно и зиме и лете, понеже някога бе пострадал от измръзване, от което така и не се бе възстановил напълно. Имаше прозорец, но тежки кадифени завеси винаги затулваха дневната светлина. Фауст обичаше здрача и очите му бяха привикнали към потрепващата светлина на огъня и жълтия пламък на свещите, които горяха в свещниците, пръснати на десетки места из стаята. Бяха високи свещи от хубав пчелен восък, каквито обикновените хора не можеха да си позволят. Но някои от богатите граждани на Краков снабдяваха Фауст с тези свещи, които бяха похубави от всички други, с изключение на онези в катедралата. Бяха ароматизирани с балсам и мирта и с редки цветни аромати, извлечени от прекрасни пролетни цветя. Тяхното ухание отчасти преобладаваше над мириса на живак, злато и други метали, чиито изпарения правеха жилището необитаемо за всеки, освен за алхимик с дългогодишна практика.

Фауст крачеше нагоре-надолу из стаята си, десет крачки в едната посока до стената с портрета на Агрипа и други десет крачки до шкафа с мраморния бюст на Виргилий. Дългата му сива роба на учен се мяткаше около слабите му дългнести крака, когато вървеше и пламъкът на свещите потрепваше от полъха на всяко негово преминаване. Той си говореше сам, докато вървеше, понеже продължителното общуване с онази вътрешна самота, позната само на учените хора, го бе привикнало към подобен род разговори.

— Учение! Мъдрост! Знание! Музиката на сферите! Знанието за това, което лежи на дъното ма най-далечните морета, увереността да можеш спокойно да кажеш какво яде Великият китайски император за закуска и какво казва императорът на франките на любовницата си, наред тъмата на нощта! Тези мисли са чудесни, без съмнение! Но какво общо имат с мен?

Празноокият бюст на Виргилий сякаш следеше всяка негова стъпка, а на бледите тънки римски устни като че потрепваше едва забележимо изражение на изненада, понеже това изказване на учения доктор не приличаше на никое от онези, изричани от устата му преди.

— Да, разбира се — продължи Фауст — зная всички тези неща и още много други освен тях. — Той се подсмихна иронично. — Разпознавам хармонията на божествените сфери, които е познавал Питагор. В изследванията си съм открил онази опорна точка, от която Архимед твърди, че би могъл да повдигне самата Земя. И също така зная, че лостът е същността на човека, простираща се в безкрайността, а опорната точка е онова езотерично^[1] познание, чието постигане отнема цял човешки живот. И все пак, какво означава то за мен, това интимно изследване на чудесата, на което посветих безбройни часове труд? Живея ли по-добре от който и да било невеж селски ерген, зажаднял за кърска любов? Вярно е, че съм почитан сред старите хора в градовете и съм известен в средите на тъй наречените мъдреци на тази страна, а и на много други. Кралят на Чехословакия сложи златен венец на главата ми и ме нарече ненадминат сред смъртните. Но от това стихва ли треската ми, когато се събудя в мразовитото утро? И да не би раболепните слуги на Краля на Франция, който сияе, загърнат в пелерината си, украсена с рюш^[2] от рис и ботуши от мека испанска кожа и с диадемата на Кловис на тясното си чело, да облекчават лошото ми храносмилане, сутрешното изпотпяване или отчаянието

вечер? Какво съм постигнал всъщност в опитите си да обхвана непрекъснато разширяващата се сфера на познанието? Какво е познанието за мен, какво е властта, когато тялото ми се съсухря с всеки изминал ден, кожата ми се опъва около костите, усещайки твърдта на черепа под петнистата плът, която трябва след време да изтлее?

Отвън се дочу шум, но Фауст отпърво не му обърна внимание, така бе потънал в тъжните си мисли.

— Това преследване на познанието е прекрасно дело. Някога, когато бях млад, преди цели столетия и десетилетия, си мислех, че всичките ми сърдечни копнежи ще бъдат удовлетворени, ако успея да уловя онази божествена същност и дестилация на познанието, известна само на божествените ангели. Но доколко се оказва удовлетворяващо познанието в крайна сметка? Какво ли не бих дал днес за едно добро храносмилане? Седя си тук, изяждам дневната си дажба, защото стомахът ми е в състояние да смели само нея, а целият истински прекрасен свят се суети отвън, запотен и празноглав! За какво ми е това натрупване на знание след знание, натрупване на купища мъдрост, в която се ровя като червей? И това ли е то? Дали не ще е по-добре да сложа край на всичко? С този тънък нож, например?

И като изрече тези думи, Фауст взе в ръце добре наточен бръснач с тънко острие, подарен му от един ученик на великия Николас Фламел, който днес лежеше погребан в Париж, в църквата Сен-Жак ла Бушри. Вдигна го пред мъждукащия пламък на свещите и се загледа в отраженията, които заиграха нагоре-надолу на острието. Докато го обръщаше насам-натам, добави:

— И напразно ли бе това, че изучих изкуствата на калцинирането, сублимирането, кондензирането и кристализирането? И каква полза имам днес от това, че разбирам от втечняване и втвърдяване на телата, когато вътрешното ми аз, Фауст хомункулусът, вечно младият ми дух, който обитава тази остаряла плът, е тъжен и объркан, реещ се без цел и посока? Дали не ще е по-добре да се сложи край на всичко с това чудесно острие, като например, да го мушна в коремната си кухня и дръпна, силно нагоре, както съм виждал във виденията си да го правят страшно натруфените азиатци от един далечен източен остров? Той обръщаше бръснача отново и отново, очарован от играта на светлината върху острието, а потрепващите пламъци на свещите като че ли хвърляха неодобрителни отблясъци

върху белия лик на Виргилий. И пак се появи този шум, който само леко бе докоснал съзнанието му преди малко: беше звънът на църковни камбани и Фауст със закъснение си спомни, че е Великден.

И внезапно, почти тъй бързо както бе дошло, лошото му настроение започна да се изпарява. Той отиде до прозореца и дръпна завесите.

— Май дишах прекалено много живачни пари — си рече той. — Не бива да забравям, че Великото дело е опасно за действащия алхимик и от една страна носи със себе си риска от провал, а от друга успех и опасност от преждевременно отчаяние. По-добре да изляза навън в това прекрасно утро, да повървя по току-що поникналата трева и даже, да — защо не, да изпия чаша бира в гостилницата на ъгъла, а може би дори ще хапна една печена наденичка, понеже стомахът ми е малко по-добре тази сутрин. Изпаренията на алембика са двойници на изпаренията на душата. И аз тутакси ще ида да ги разсея.

И като каза това, Фауст си наметна плаща, поръбен с кожа от хермелин^[3], наметало, което не би презрял дори и един император и, като се увери, че си е взел кесията, макар че вече имаше записана голяма вересия, той излезе от жилището си и през входната врата се отправи към ярката слънчева светлина и несигурността на новия ден — несигурност, която дори и най-опитният алхимик може и да не предвиди.

---

[1] езотеричен — книж.: предназначен само за посветените; таен, скрит — Б.р. ↑

[2] рюш — (фр.) гарнитура, украса на дреха — Б.р. ↑

[3] хермелин — малък, приличен на бялка, бозайник със скъпа бяла кожа; сибирска бялка — Б.р. ↑

ГЛАВА III

Камбаните на много църкви в Краков звъняха своето „Те Деум“, докато Фауст вървеше по улица „Малкия Казимир“, отдалечавайки се от Флорианската врата, в посока към Залата на шивачите и големия пазарен площад. Разпознаваше всяка църковна камбана по звъна ѝ: високия божествен звън от манастира „Могила“, ясните стоманени плътни тонове на „Свети Вецеслас“ и силния преливащ глас на „Свети Станислав“, а над всички тях се извисяваше вълнуващият бас на голямата камбана на църквата „Нашата Мадона“ на ъгъла на пазарния площад. Беше прекрасна Великденска неделя и златистата слънчева светлина като че ли проникваше до всяко ъгълче на островърхите стари сгради. Небесната шир беше яркосиня, изпъстрена с малки, пухкави, заоблени облачета, от онези, с които художниците изобразяват местата за почивка на херувимите и митическите фигури. Един подобен прекрасен ден не можеше да не развесели душата на Фауст и така той мина за пазарния площад направо през една малка, мръсна уличка на име „Дяволска пътека“. Сградите тук се издуваха като шкембести чичковци в парна баня и мястото не стигаше да се разминат двама души. Улицата, с надвисналите над нея стрехи на покривите, които затулваха светлината, беше мрачна дори и в най-светли дни. Фауст не бе изминал и десет крачки, а вече започваше да съжалява за решението си. По-добре да беше минал по главната улица, нищо че щеше да се забави десетина минути. Пък в крайна сметка какво значение имаше времето за един алхимик и философ?

Тъкмо тръгна да се връща назад, когато някакъв вътрешен порив го накара да продължи. Последният завой на улицата беше точно насреща му и след него щеше да се озове сред шумната суетня на пазарния площад.

Той стигна до ъгъла, вече доста забързан, наметалото му на учен шумеше, подритвано от тънките му пищяли, които крачеха с размах. Мина покрай един мрачен вход вдясно и покрай друг — вляво. Пред него се виждаше светлина.

И в този миг един глас зад рамото му изрече:

— Извинете ме, господине, дали не мога да ви отнема само един миг...

Фауст спря и се обърна, готов да наругае безочливия натрапник, който имаше наглостта да го спира. Погледна към входа, но не видя никого. Тъкмо щеше да продължи пътя си, когато дочу свистене във въздуха. Бързият му като бърснач мозък му подсказа, че има нещо гнило; но осъзнаването дойде едновременно с удара на тъп предмет със значителна твърдост, който го халоса по слепоочието. Пред очите му светнаха звезди и големи, прелитащи комети и след миг той вече не осъзнаваше нищо, защото черната Несвяст го обгърна с тъмната си мантия.

ГЛАВА IV

Докато се случваше всичко това, в друга част на града, в малката гостилница на име „Шарената крава“, един дълъг, сламенорус самодоволен мъж, хапваше сутрешния си борш на една от грубо скованите маси отвън. Беше висок и слаб, гладко избръснат по новата италианска мода, облечен с богаташки дрехи и с глава, увенчана с огромна маса непокорни къдрици. Той седеше с напрегнато изражение на лицето, с плътно стиснати рубиненочервени устни и оглеждаше внимателно улицата.

Гостилницата се намиреше през улицата срещу жилището на Фауст. „Шарената крава“ беше скромна и непретенциозна кръчма, посещавана често от широкоплещести бродяги от четирите краища на Европа, стекли се в Краков през годините на неговия разцвет, през този кратък златен век между нашествието на хуните и ужасното нападение на унгарците, когато градът бе известен нашир и дълж не само като център на науките, което бе привлякло и доктор Фауст, а и с благоденствието на гражданите си и с богатите си търговци, които идваха дотук от Германия и Италия с ценни стоки.

Това конте, на име Мак, и с прякор Карото, прякор, показателен за средството, което носеше в пояса си и което използваше далеч по-често, отколкото се полага на честен човек, бе дошло в Краков, според някои от Троис във Франкската империя, а според други — от мъглите на Лондон в далечната Англия, да си търси късмета. Мак Карото не смяташе да чака късметът му да го потърси сам. Предприемчив мошеник, с остър ум и далеч нелишен от интелект, той беше прекарал цяла година в манастир, изучавайки занаята на краснописците, преди да се насочи към някакъв по-пряк път за сдобиване с богатство.

Беше чувал за Фауст, разучил бе доста за учения доктор и знаеше добре за славата му на човек, вещ в черната магия, спечелил несметни богатства във вид на драгоценни метали, които използвал за алхимичните си опити, както и дарове и сувенири от благодарни крале, счели церовете на доктора за достатъчно ефикасни за изцелението на безбройните им болезки.

Мак бе намислил план как да ограби известния доктор, преценявайки, че магьосник като Фауст, който вече е натрупал такъв актив в Небесата, едва ли ще се нуждае от трохите на тази земя. Мак съответно си бе взел и съдружник — един калпав латвиец, който не можеше да прави нищо друго, освен да просне някой минувач на пътя, като го удари с тоягата си по главата. Мак бе решил през този ден да освободи Фауст от неговите по-преносими земни блага.

Цяла седмица преди това Мак и латвиецът обикаляха наоколо и наблюдаваха всяко движение на доктора. Фауст беше непостоянен човек и му липсваха онези здрави навици, които превръщаха честните хора в лесна жертва на грабеж. Предимно си седеше у дома и работеше над магическите си опити. Но дори и на Фауст се налагаше да излиза от време на време навън и когато го правеше, краката му неизменно го отвеждаха в една предварително избрана посока, надолу по улица „Малкия Казимир“, после направо по „Дяволската пътека“ към големия Ягелонски университет.

Когато Фауст най-после излезе наврѳх Великден, Мак вече имаше план и беше готов за действие. Латвиецѳт чакаше в един тъмен вход в уличката, а Мак зае позиция в гостилница „Шарената крава“ срещу жилището на Фауст. Трябваше да се действа, защото латвиецѳт му бе обещал, че веднага ще се втурне обратно към гостилницата, за да наблюдава и да предупреди Мак, ако нещата се обѳркат.

Мак довърши борша си, плати с една медна монета и се запѳти към къщата на доктора с преднамерено бавна походка, прикриваща вътрешното му напрежение. Един бѳрз поглед нагоре и надолу по улицата го увери, че добрите хора от квартала са някъде на Великденска литургия. Мак носеше под мишница купчина книги, уж пълни с магически формули. Беше ги взел почти без пари от една манастирска библиотека в Кжвинеж. В случай, че станеше нещо непредвидено и някой го попиташе за целта на посещението му в къщата на доктора, Мак щеше да отвърна, че му носи тези книги или че се готви да му ги продаде; понеже бе известно, че Фауст ги събира, за да го подпомагат в търсенето на Философския камѳк.

Мак стигна до къщата на Фауст, без да бѳрза. Почука на вратата просто от куртоазия. Никой не му отвори. Беше видял хазяйката да излиза малко по-рано, за да отиде на литургия, с леко изкривена наметка — беше известна с навика да си попийва — и с кошница с

билки и церове в ръка, понеже добрата жена се бе отдала на постоянни посещения при болната си леля, която цереше с простонародни средства.

Мак натисна дръжката. Бравата се заключваше с голям железен ключ от по-обикновените. Мак носеше неговия дубликат в джоба си и сега го извади и пъхна в ключалката. Отначало ключът не искаше да се превърти, Мак го раздвижи напред-назад, после го измъкна и смаза ключалката с язовска мас от малка кутийка — изпитано средство срещу заяждащи брави. Ключът се превъртя и той отвори вратата.

Високата стара къща беше мрачна отвътре. Мак влезе и затвори след себе си. Сви наляво и се изправи точно пред вратата, отдавна убеден, че точно тя води към кабинета на доктора. Бутна я. Не беше заключена.

Стаята на доктора тънеше в полумрак, понеже ярката слънчева светлина просто нямаше откъде да проникне директно, а се процеждаше във въздуха, отразена от изпъстрената със сенки стена. Бледият бюст на Виргилий сякаш наблюдаваше как преминава през стаята, без от пода да изскърца нито една дъска — толкова леки бяха стъпките му. В стаята все още се носеха изпарения от живак, сяра, изгорели свещи и миши испражнения. Стъклените шишенца и реторти на алхимическите уреди на учения стояха на една близка маса, а в стъклените им повърхности се отразяваха заблудени слънчеви отблясъци. В единия ъгъл беше леглото му — две дъски, сложени върху ниска рамка, но върху него беше метната хермелинова наметка, показателна за разточителните навици на доктора.

Мак не им обърна внимание. Те представляваха само декора на неговия замисъл, чиято цел бе да открие нещо, което е малко, ценно и освен това — понеже без друго той сам беше познавач — красиво. Като този изумруд, например, захвърлен небрежно на голямата дървена маса — работното място на доктора — в непосредствена близост до едно кристално, кълбо с полегнал край него череп. Смарагдът щеше да свърши работа като начало. Мак се запъти към него. Ръката му, с дълги пръсти и не особено чисти кокалчета, тъкмо щеше да се склочи около предмета, когато изведнъж вътре в стаята се чу силен шум. Мак застина с протегнатата ръка, звукът напомняше гръмотевица във високи планини, по времето, когато есента се спуска от север. Той сякаш предизвика промяна в естествения ред на нещата, защото как иначе би

могло да се обясни това, че шумът се чу отвътре, а не отвън, където му беше мястото? И как би могло да се обясни внезапното припламване на огън, който се появи в същия миг наред тази малка тъмна стая и изблихна от дъските на пода с големи, яростно виещи се езици оранжево-червен пламък? Без да мръдне, със зяпнала от изумление уста, Мак видя наред него да се появява фигура, отначало смътна, но после все по-ясно очертана. Беше мъж с дълго лице и пригладена черна коса с естествен път в средата, тънки мустаци и от онези заострени брадички, известни като кралски. Беше облечен в тъмни дрехи, издаващи сериозна тържественост и носеше в ръцете си навит на руло пергамент, завързан с панделка.

— Приемете поздрава ми, доктор Фауст — изрече мъжът, като излезе от пламъците, които загаснаха след него. — Аз съм Мефистофел, повелител на силите на Мрака и трикратен носител на Годишната награда за Зли дела на „Стандарт Демоникс“, една от нашите големи мултитемпорални корпорации.

Мак се размърда достатъчно, колкото да промълви, с несигурно запъване, тъй различно от обичайната му велеречивост:

— О, здравейте. Радвам се да се запознаем.

— Изненадан сте, предполагам, от моето малко нетрадиционно появяване?

— О, не, ни най-малко — отвърна Мак, понеже каквото и да си мислеше, след като мозъкът му се размърда достатъчно, за да прояви някаква мисловна дейност, той все пак бе наясно, че ще бъде по-добре да не обижда това същество. — Искам да кажа, както ви се харесва.

Показах ви Малкото величествено появяване — понеже тука няма място за Голямо величествено появяване, тъй като при него последователно избухват ракети и бурета с барут — за да ви предложи, ако мога да се изразя така с една бърза и компактна метафора, своите *bona fides*^[1]. Наистина съм Мефистофел, повелителят на демоните и наистина идвам от Отвъдното с предложение, което, струва ми се, надали ще отхвърлите.

Мак тъкмо се бе съвзел от позата си на истукан, понеже, както става в живота, вече бе посвикнал с внезапните промени на съдбата. Вярно, че до този момент не бе срещал жив дявол, но спокойно можеше да се очаква подобно нещо в такъв ден и то в един век, когато

чудесата бяха ежедневно събитие от единия край на Европа до другия, а резултатите от действията на вещиците бяха злободневни разговори.

— Кажете ми, доктор Фауст — каза Мефистофел — ще бъдете ли тъй добър да изслушате предложението ми?

Мак естествено разбираше, че този велик демон Мефистофел прави грешка като си мисли, че той е учения доктор Фауст. Значи и самият дявол може да сгреша! Но нямаше намерение да го поправа. Преди всичко, защото това, най-вероятно, нямаше да се окаже съвсем безопасно, особено като се има предвид, че Мефистофел си бе направил труда да му устройва Малко величествено появяване; от друга страна му се струваше, че от подобна неочаквана среща май ще може да се извлече някаква изгода.

— С удоволствие ще изслушам предложението ви — каза Мак. — Моля, седнете — този стол ще ви свърши работа, ако не прогорите дупка в него — и ми кажете какво имате предвид.

— Благодаря за любезността — Мефистофел повдигна полите на палтото си, за да седне и от движението му лоената свещ, която гореше в обгорелия дъбов свещник, спонтанно избухна в пламък. Още няколко свещи последваха примера ѝ. Най-накрая, след като нагласи светлината така както искаше — а именно да хвърля дълги зловещи сенки по лицето му — Мефистофел изрече:

— Какво ще кажете, като начало, за едно богатство с обем и величие несънувани от времето, когато Фабий Кунктатор I завладял Картаген? Това богатство ще дойде във вид на многобройни, добре обковани ковчезета, пълни със златни монети от такава чиста проба, каквато нито един земен монетен двор не би могъл дори да си представи. Те ще бъдат придружени от сандъци, пълни с най-прекрасни скъпоценни камъни — перли, големи колкото кокоши яйца, диаманти като райски ябълки и изумруд, достатъчно голям, за да се издяла от него маса за шестима. Освен това ще има един превъзходен комплект от десет отбрани огненочервени рубина, всеки с размера на конска фъшкия. И много други допълнителни неща, чието описание би съсипало дори свръхестествени гласни струни и може да се остави на въображението.

— Започвам да добивам представа — каза Мак.

— Наистина звучи добре. Би било дребнаво от моя страна да ви моля да уточните броя на сандъците със скъпоценни камъни и

ковчежетата злато. Дори и да беше само по едно от всеки вид, пак щеше да е прекрасен подарък.

— Това не са подаръци — отвърна Мефистофел. — Можете да ги считате за заплащане срещу една услуга, която ще поискам от вас и за още едно нещо в добавка.

Точно от него ме е страх — каза Мак. — Разбира се, с това не искам да ви засегна.

— Не сте и успели. Истинско удоволствие е да се говори открито. Но тук няма никакви номера, Фауст. Мислите ли, че Силите на Злото ще си направят труда да ме натоварят с това задължение и да устроят Малкото величествено встъпление само за да ви направят на глупак? Наивността ви можеше да бъде проверена и с далеч по-малки усилия!

— Хей, не ме разбирайте погрешно. Историята с богатствата звучи заинтригуващо. Но нямаше ли и Друго условие? Като например, с кого ще трябва да споделя това богатство?

Що се отнася до това — каза Мефистофел и очите му заблестяха похотливо — ще ви доставим един харем, дори два, от девойки, с такава невиджана хубост, каквато хората са си представяли само в мигове на трескави мечтания и безнадежден копнеж. Тези млади жени, Фауст — всяка от тях, достойна за цар, са създадени в различни прекрасни форми и цветове, с прически за всеки вкус и настроение. Освен прелестта си, те притежават и завидна вещина в любовните изкуства, примамливо успокояващи, както и опияняващо възбуждащи умения. Някои от тях могат да ви бъдат интелектуални компаньонки, Фауст, докато други ще угаждат на всичките ви брутални или детински пориви, а трети ще се навъртат наоколо, за да ви поднесат сутрешния борш. Освен това имат преимущество след вас да обичат единствено да лежат в някоя студена стая, потънали в каталептичен сън, докато отново не потърсите услугите им. Те са не само практически неизчерпаемо надарени с чувственост, но имат и приятелки, сестри и майки, които могат да придадат пикантен привкус на нещата, с готовността си всеки миг да бъдат прелъстени.

— Това наистина е прекрасно — каза Мак. — Изпълнен съм със страхопочитание пред начина, по който сте разрешили една от най-старите дилеми на човечеството. И му се искаше да добави: „Мефистофел, ти ме убеди! Върви да доведеш девойките и само ми

кажи кого искаш да убия!“ Но у него отново се надигна естественото чувство на предпазливост и той добави:

— И къде ще се наслаждавам аз на този свой нов начин на живот с неограничени богатства и безкраен приток на жени?

— Ами че, където си поискате — отвърна му Мефистофел. — Но ако измеренията на света тук не ви задоволяват, ние можем да ви отведем до всеки миг във времето и пространството, даже и в онези, които все още са недействителни, защото съществува закон, според който онова, което е заченато трябва да съществува от мига на зачеването си. И можем да ви настаним на едно такова място като велик учен, принц на собствена държава, свещенослужител или каквото си поискате. С удоволствие мога да заявя, че се считаме също и за пространствени терапевти, така че на новото място можете да правите, каквото си поискате, а ако такава служба или работа не съществува, ние ще ви я създадем. Можем да ви създадем такава цел в живота, която ще ви удовлетвори от „а“ до „я“, независимо колко далече е това „я“. А с елексири и мехлемите, които даваме безплатно заедно с останалите неща, ще ви осигурим дълъг и щастлив живот и толкова бавен процес на стареене, че даже няма да го забележите.

— Докато не умра, разбира се — обади се Мак.

— Разбира се. Едва ли бихте могли да пропуснете да забележите този факт.

Мак се позамисли за миг и попита:

— Да не би да ми предлагате безсмъртие?

— Май взехте много да се пазарите, Фауст! Не, не ви предлагаме безсмъртие. Пък и откъде накъде? Този наш нов пакет с предложения, макар и доста ограничен поради несъвършенствата на въображението, все пак е достатъчен да купи един трилион такива като вас, и то на много по-ниска цена.

— Колко добре ни познавате! — каза Мак. — Колко сте мъдри! — Но всъщност си мислеше, че Мефистофел е надут, високопарен и доста глуповат. Мак си помисли, че в крайна сметка ще може да се справи с този дух, като, без да знае, по този начин попадна в капана на една от най-фините заблуди на Ада.

Само си помислих, че ако случайно някъде ви е останало неизползвано малко безсмъртие — предполагам, че на вас самите, то

не ви е нужно — колко ли е приятно това — е, може би бихте могли да ми подхвърлите нещичко от него.

— Но това би променило същината на цялото предложение, което ви отправих. Каква полза ще имам аз, ако в крайна сметка не взема душата ви?

— Естествено, прав сте да гледате на нещата по подобен начин. Дълголетието е достатъчно само по себе си.

— Това можем да ви го предложим, както и подмладяване.

— Но остава въпросът за душата ми.

— Моля да имате предвид, че изпълнението на клаузата за душата е въпрос на вероятност. Сделката ще се осъществи само ако не успея да задоволя всичките ви желания по време на общата ни работа. Тогавя си запазвате душата, стискаме си ръцете и се разделяме като приятели. Едва ли би могло да бъде по-честно от това, нали?

— Чакайте, аз не съм тръгнал да споря с вас — припряно каза Мак. — А сега, какво искате да направя?

— Искаме да изиграете малка роля в едно състезание, което аз и приятелите организирахме.

— Що за състезание е това?

— От онези — темпорално-моралните. Ще ви поставим в серия от ситуации, в които ще вземете участие. Всеки епизод се случва в точно определено време и на точно определено място. Ще се движим назад в миналото или напред в бъдещето, както ни налагат правилата на играта. Вие ще участвате във всеки епизод. Ще имате право на избор във всеки един отделен случай. А ние ще наблюдаваме и оценяваме именно как правите този избор, по какви причини и с какъв резултат. Ние ще ви преценяваме, Фауст, но не като отделна личност, а по-скоро като избраник и представител на човечеството, посочен от нас двамата с Архангел Михаил, който да ни даде поглед върху човешкия морал, етика и други такива почти неразрешими въпроси. Казвам ви го направо, Фауст, защото се надявам да разберете това, преди да започнем. Но веднъж започнем ли, не ще имате възможност да мислите за страхотията, която лежи в основата на нашата сфера на действие, понеже ще бъдете прекалено зает да внимавате за собствената си кожа.

— Разбирам — отвърна Мак, като се опитваше да разбере.

— Това е сделката, Фауст. Актьорите са готови, декорът е издигнат зад завесите, участниците са застинали по местата си и играта ще започне всеки момент. Само чакаме да кажете „да“.

„Тоя дявол наистина си го бива“, помисли си Мак. Пък и Мефистофел му приличаше по-скоро на идеалист, въпреки собствените си изявления, че бил циник. Но не можеше да съществува съмнение в истинността на предложението, нито имаше някакъв смисъл да протака или да противостои на повика на душата си.

— Аз съм човекът, който ви трябва — каза той. — Да започваме.

— Подпишете тук — Мефистофел разви леко по-жълтия пергамент, който носеше със себе си, извади едно перо и посочи с острия си нокът една вена над китката на Мак.

---

[1] bona fides (лат.) — добри намерения ↑

ГЛАВА V

Действащите лица в драмата, разиграваща се в жилището на Фауст, можеха, ако не бяха дотам погълнати от действията си, да забележат едно лице, което се появи за миг на един от незакритите със завеса прозорци и веднага се скри. Това беше самият Фауст.

Беше се съвзел насред „Дяволската пътека“, кървящ от прекия, но несръчен удар на латвиеца. Той се олюля и поседна на един бордюр, за да се съвземе напълно. Но в този момент от входа излезе латвиецът и вдигна отново дъбовата тояга, за да го тикне в една наистина дълбока несвяст или пък в лапите на смъртта — каквото дойде. Човек не може да става дребнав за такива неща, не и в този ден и век, не и по време на ужасяващата със сивите си смъртни плащеници чума, която бушуваше из южна Европа, нито с мюсюлманските войни, запасани с криви ятагани и надъхани с безграничен фанатизъм, които тръгваха от Андалусия и заплашваха да нахлуят отново през Пиренеите, както в дните на Шарлеман и да всеят хаос в слабите градове Лангведок и Аквитания. Тези неща обаче въобще не касаеха латвиеца. Но преди да успее да замахне отново, по уличката се чуха гърлени гласове, които спореха разгорещено и той разбра, че са студенти от университета, естествени врагове на кастата, която латвиецът несъзнателно представляваше. Те го забелязаха и нададоха викове и вой. Той си плю на петите и побягна, за да спаси живота си и да продължи да удря хора по главите и не спря, докато не излезе от Краков; когато стигна извън града, видя, че е попаднал на пътя за Бохемия, така че продължи на юг и изчезна завинаги от нашата история.

Фауст бе вдигнат на крака от студентите, те изтупаха дрехите му от мръсотията и изкормените кокоши черва, сред които беше паднал. В ония дни канавките не бяха само детски мечти на най-непрактичните сред онези архитекти, които създадоха нашите мрачни, малки, миризливи, но дружелюбни средновековни градове.

Веднага щом разбра, че вече може да върви, Фауст се отърва от студентите и с все още замаяна глава забърза към къщи. Видя, че входната врата на жилището му е открената. Той се приближи

предпазливо, обиколи откъм другата страна, където се намираше прозорецът с дръпнатите завеси, надникна вътре и се изуми като видя двете фигури вътре — едната несъмнено Мефистофел, когото Фауст беше виждал многократно на картинките в химическите книги от онова време, но не бе срещал лично. Той скри глава и се заслуша.

Звукът от гласовете се носеше през прозореца и се настаняваше в ушите на Фауст.

И когато Мак вече се готвеше да напише името си с кръв на пергамента, донесен от Мефистофел, Фауст изведнъж се осъзна. В дома му имаше самозванец! Дяволът изкушаваше не когото трябва!

Той се извърна от прозореца и се втурна около къщата към главния вход. Влезе вътре и с такъв замах натисна тежката дъбова врата, че тя се тресна в стената. После се втурна по коридора, блъсна вратата на стаята си и я отвори.

Точно навреме, за да види тържеството на Мак в мига, когато подписа пергамента. Дяволът го нави на руло и каза:

— А сега, скъпи докторе, ще отидем в кухнята на вещиците, където нашите вещи козметици ще ви доведат до необходимото за бъдещите ви приключения състояние.

После Мефистофел вдигна ръце, от тях нагоре се извиха пламъци, светлолилави и теменуженосини, изпъстрени тук-там със зловещо светловиолетово и обвиха двете фигури във величествено сияние. Когато пламъците утихнаха, фигурите бяха изчезнали.

— Проклятие! — извика Фауст, втурвайки се в стаята, но спря и удари дланта си с юмрук. — Закъснях само с една минута!

ГЛАВА VI

Фауст се вглеждаше в мрачните ъгли на стаята.

За миг му се стори, че забелязва някакво присъствие сред прилеповидните гипсови отливки на тавана. Но не, нямаше никой. Те бяха заминали, и двамата, самозванецът и Мефистофел. След тях не бе останало нищо освен слаб мирис на сира.

Беше му съвсем ясно какво се е случило. По някакво глупаво стечение на обстоятелствата, в жилището му бе проникнал непознат. Явно беше онова високо русо конте, което бе зърнал през прозореца. А Мефистофел — този глупав демон с грандиозно име, по някакъв начин го бе объркал с него самия.

Фауст се намръщи и поклати глава. Бе подочул достатъчно, за да разбере, че Мефистофел му е предложил някакво хубаво приключение и вече отвеждаше самозванеца към него и към награди, които по право принадлежаха на Фауст. А той бе останал сам в тази мрачна стая, в този светски град на име Краков, където трябваше да продължи да живее така, сякаш нищо не се бе случило.

Е, по дяволите, не на него тия! Ще ги следва, ако е необходимо, дори и до най-далечните царства на пространството и времето, ще намери Мефистофел, ще разобличи непознатия като самозванец и ще заеме полагащото му се място във величественото развитие на нещата.

Фауст се тръшна на един стол. Мозъкът му щеше да се пръсне от идеи. Първо, трябваше да отиде там, където се намират Мефистофел и самозванецът. Бяха изчезнали сред огън и пламъци. Това свидетелстваше, че не се намират на Земята. И следователно щеше да се наложи да се промъкне покрай Земята и човешкия ѝ облик в астралното пространство, където духовете бродеха на воля и мъртвите празнуваха скръбните си празници, където всъщност живееха елфите, самодивите, таласъмните, джуджетата и другите същества от езическото минало.

Но после поразмисли малко. Беше ли готов за такова нещо? Това би било върховно изпитание за всеки един магьосник. А Фауст, въпреки че се считаше за един от водещите в овладяването на

магическите изкуства и придобиването на езотерично знание, не беше в първа младост. Може би нямаше да му е по силите. Можеше да предизвика собствената си смърт...

И после се сети, че само преди няколко часа замисляше самоубийството си? И защо? Защото вече нищо не му се струваше достатъчно интересно. Животът се простираше пред него с досадна еднообразност, беден на удоволствия, изпълнен с болезки и изпразнен откъм смислени постижения. Сега отново, меко казано, му беше интересно! Приключението си беше негово по силата на отнетото му право на слава и утвърждаване. Такова нещо той нямаше да търпи. И ако трябва, нека това приключение да сложи край на живота му. Никой не можеше да открадне неговото предизвикателство към дявола!

Фауст стана и разрина огъня, от който бяха останали само светещи въглени. Добави дърва и се получи хубав пламък. Изми лицето си в легена с почти прясната вода, налята от прислужницата само преди два дни. Намери парче сушено пушено говеждо и го поля с халба ечемична бира. И през цялото време кроеше плановете на следващите си действия.

Наистина щеше да му трябва много силна магия, за да го отведе там, където искаше да отиде. Щеше да се наложи да комбинира възможностите на Изпращането с могъществото на Посещението. Магиите за Прехвърляне бяха известни като страшно трудни, понеже включваха, в самата си същност, изпращането на телесни форми, в случая самия него, на места, където съществата обикновено обитаваха по-неуловими тела. Самото количество духовна енергия, необходимо за това начинание, плашеше.

Фауст отиде до библиотеката и разрови научните си книги. Намери една формула в книгата на Хермес Тризмегистус „Сигурно пътуване към звездите“. Но тя беше много сложна и за изпълнението ѝ бяха необходими трудни за доставяне съставки, като например ляв палец от крака на китаец, което бе почти невъзможно да се намери в Източна Европа по това време на годината, макар че във Венеция ги доставяха свободно. Той продължи да търси. В книгата си „Въведение в Черните Магии“ той намери по-проста формула, с по-малко съставки и се зае да я изпълни.

Прилепска тор... Някъде тук имаше цял мускал от нея. Рецептата изискваше жабешки изпражнения, четири — цели, но за щастие той

имаше няколко добре изсушени и прибрани в бурканче. Чемериката въобще не беше проблем, намираше му се и бяла върба, живак имаше достатъчно в наличност, беше свършил горения пелин, но винаги можеше да си купи още от аптеката в махалата. Но какво беше това тук: „Няма да подейства без парченце от Истинския кръст“!

Проклятие! Беше използвал последното си парченце миналия месец!

Без да губи време, Фауст грабна портфейла си, пъкна вътре изумруда, за всеки случай, ако възникнат неочаквани разноски, и излезе на улицата.

Аптеката на ъгъла беше затворена заради Великден, но като почука тук-там по кепенците, той успя да намери и да доведе аптекаря, който, мърморейки недоволно, му каза, че няма от Истинския кръст и не знаел кога ще пристигне следващата доставка от Рим. Но все пак имаше от горения пелин и Фауст си взе от него.

Веднага се втурна навън, тръшвайки вратата след себе си, и хукна колкото го държаха краката към епископския палат на улица Патерностер. Слугите пуснаха Фауст вътре, понеже двамата с епископа бяха стари приятели и често спореха заядливо по философски въпроси до късно през нощта на паница овесени ядки (тъй като стомахът на епископа, както и този на Фауст, не беше вече както едно време).

Епископът, който се бе облегнал в удобна поза в голямото си кресло, поклати недоверчиво глава.

— Съжалявам, скъпи ми Фауст. Но в най-новите Препоръки от Рим се казва, че не трябва да позволяваме парченца от Кръста да се използват за идолопоклоннически цели.

— Кой говори за идолопоклонничество? — запита Фауст. — Тук става дума за науката на алхимията.

— Но за какви цели искаш да го използваш, сине? Може би, за да се сдобиеш с по-големи богатства, например?

— Ни най-малко! Трябва ми, за да поправа една крещяща несправедливост!

— Е, това вече е друга работа — каза епископът. — Но те предупреждавам предварително, че цената на Кръста се вдигна значително, което е съвсем естествено, като се има предвид, че това е доста дефицитен материал.

— Трябва ми само едно парченце — колкото нокът. Пиши го на сметката ми.

Епископът извади една малка лакирана кутийка с парченца от Кръста.

— Смятах да говоря с теб за сметката ти. Фауст бръкна в джоба си и извади оттам изумруда.

— Ето, плащам всичко!

Той покри парченцето от Кръста с брезова кора, после го уви в старо парче плат от олтар, докато епископът се наслаждаваше на блясъка на изумруда.

Завил парченцето на сигурно място, Фауст забърза към къщи.

Напали въглища в алхимическата пещ и наду стенения кожен мях, докато огънят засвети в червено и бяло и избухна в потоци малки ярки искри. После събра съставките на едно място. Сложи купата с аква арденс I на масата до себе си, като внимаваше да не се разлее, понеже тя можеше да разяде всичко, което преди това не е било обработено с течност против аква арденс, стри на прах пречистения антимион в малко бронзово хаванче, сипа цветна есенция на една страна, а на друга — жабешките изпражнения, калцираната прилепена тор, кристалите урина от мармот и подсилената пръст от гробище. Внимаваше да не се допират. Не биваше да ги смесва предварително! Ето тук бяха виненият му камък, стипцата и маята. Тук беше и нигредото, което си бе направил едва миналата седмица. Не му се искаше да го жертва, защото с него, ако положеше необходимите усилия, можеше да си направи феникс, а фениксът беше най-прекрасната от митическите птици. Но сега нямаше време за естетика! Беше готов да започне.

В този миг на вратата се почука. Фауст се опита да не обръща внимание, но чуването се повтори, после се потрети, а зад вратата се дочуваше бърбене на много гласове. Той се довлече до вратата в ужасно настроение и отвори.

Отвън стояха четирима-петима младежи — не можеше да разбере точния им брой, защото непрекъснато мърдаха насам-натам.

— Доктор Фауст! Учителю! Не ни ли познахте? Ние сме студенти от вашата група 1Б от специалността „Произход на алхимията“ в университета. Искаме съвет по въпроса: защо образът за женската душа винаги се открива в променящото се хермафродитско

тяло на Меркурий. Ще ни питат за това на държавните изпити, а не можем да намерим нищо по този въпрос в учебниците по алхимия.

— По дяволите — избухна Фауст — въпросите за хермафродизма и сексуалната образност в алхимията са разгледани в „Нови насоки в старите науки“ от Николъс Флазел, която ви казах да прочетете в началото на учебната година.

— Но тя е написана на френски, учителю!

— Вие трябва да знаете френски!

— Но, учителю, това няма никакъв смисъл, защото, ако принципът на хермафродизма според Аристотел може да се включи към...

Фауст вдигна длан, за да ги накара да замълчат.

— Студенти — каза той — започвам труден и сложен експеримент, който вероятно ще се превърне в крайъгълен камък в анализите на алхимията. Не мога да допусна да бъде прекъсван или разсейван. Идете при другите професори. Или вървете по дяволите! Само се омитайте оттук и то веднага!

Студентите си заминаха. Фауст наду пак мяха, за да разпали огъня, провери дали обезмирисителите, с тънките си като косъмчета нишки, са чисти и в добро състояние. Алембиците бяха загреети и готови за действие, сублиматът беше в задоволително състояние и ретортата — най-после нагласена над огъня така, както трябваше. И той започна.

Когато веществата се смесиха в тигела, те задоволително промениха цвета си. В блестящата течност проблесна зелено и червено, избликнаха слоеве пари и се кондензираха в мъгла, която се надигна към тавана и увисна там като прозрачна сива змия. Фауст пусна парченцето от Кръста. Сместа проблесна за миг и после почерня.

Много е лошо, когато една алхимична смес почернее. За щастие беше забелязал двойния сребрист проблесък, който се появи малко преди всичко да почернее. Фауст се консултира с „Наръчник по проблемите на алхимика“, написан от магьосниците от Каирския университет и преведен от Мойсей Маймунидес, и провери какво се казва там за такава реакция. Там пишеше: „Двоен сребрист проблесък преди сместа да почернее означава, че парченцето от Кръста,

използвано в реакцията, не е било истинско. Измерете го с религиозния си чистомер, преди да продължите по-нататък.“

Проклятие! Нова пречка! А по това време вече май нямаше никакъв изход. Освен, ако не намери някакъв заместител на Кръста? Той пак се втурна към библиотеката, но по претърпаните до пръсване лавици не откри нищо, което да му е от полза. Искаше му се да завие, толкова беше отчаян. И в този миг очите му се спряха на пакета книги, донесени от човека, влязъл в жилището му тази вечер.

Той ги прегледа и устните му презрително се свиха. Най-обикновена нескопосна имитация на истински книги, залъгалки, предназначени за продажба на невежите. Но ето че сред тях попадна на заглавие, което му беше познато, макар че така и не бе успял да се сдобие с тази книга. Казваше се „Сърцевината на алхимията“ и всъщност представляваше немски превод на определени ключови текстове от Еврелей. Но как се бе оказала тук? Той я прелисти и попадна на следния текст: „Истинският кръст е почти неразличим по вид от Почти истинския кръст. За нещастие, той не действа в алхимическите формули. Обаче, Почти истинският кръст може да се дозареде с енергия като се добавят равни количества калий и обикновени сажди.“

Мускалът с калия му беше под ръка. Нямаше сажди, на ако, както подозираше, прислужницата не бе почиствала лампите от няколко дни... Да, оказа се прав, имаше много сажди!

След като добави калая и саждите към сместа в алхимическата пещ се появиха различни цветове и светлини. Надигна се гъста сива пара и за миг закри Фауст и уредите му. Когато парата се разпръсна Фауст не беше вече в стаята, нито пък ако става дума, в Краков.

ГЛАВА VII

Първите впечатления, на Фауст бяха за перлена сивота, която поглъщаше всичко. Това обаче продължи само миг, докато Духовната сфера се приспособи към необичайното състояние да съдържа в себе си земен наблюдател, като се разшири на всички страни. След това Фауст видя, че стои сред покрайнините на малък град, досущ като тези, които бе виждал по време на странстванията си из Европа, макар и далеч не идентичен с тях.

Несъмнено бе стигнал дотук много бързо. Но това не беше логично, понеже Духовното Пространство, което не притежаваше вещественост, освен наложената му от временните закони на Втвърдяването, може да бъде свито до съвсем малки размери от Природата, която ненавижда вакуума, а и не би оставила големи неизползвани пространства просто ей така. Учените доктори от Ягелонския университет преподаваха, че когато Духовното Пространство не се използва, то се смалва до размера на главичка на топлийка — ето до каква миниатюрна маса може да се свие нематериалното! Единственото нещо, което може да го накара да се разшири, е присъствието на наблюдател. Тогава пространството се самосъздава в такъв вид и действащи лица, каквито могат да се очакват от него по това време.

Фауст влезе в града и видя цяла редица витрини на магазини. Над всеки имаше надписи. Фауст не можа да различи буквите по тях, по което разбра, че не са предназначени за него и не бива да влиза там. Най-последно забеляза табела, на която пишеше „Кухня на вещиците“. И разбра, че това е мястото, където ще трябва да влезе. (В Магията за Прехвърлянето се съдържа закономерността да те отведе точно до прага на следващото ти приключение, макар че след това оставаш сам.)

Фауст се приближи към Кухнята на вещиците. Застана до вратата и я докосна с предпазливо движение. Боеше се, че ръката му ще премине през нея, тъй като на такова място могат да съществуват само духове, а те са добре известни със способността си да преминават през други духове. Но вратата изглеждаше плътна и след миг на размисъл

той разбра, че дори и нечие тяло в това място да не е плътно, то ще трябва да се държи като такава, за да може да се случи всичко останало; защото, както посочваха древните философи, не би съществувал никакъв драматизъм, ако телата не се блъскат в едно друго. Но как, щом са безплътни, успяват да станат твърди? Фауст реши, че това сигурно е така, защото всички части на този свят са положили официална клетва да поддържат твърдото си състояние, въпреки удобствата на неосезаемостта и преди всичко — да не се преливат едно в друго.

Фауст влезе в Кухнята на вещиците и видя цяла тълпа низши дяволи с не особено стряскащ вид да се грижат за група свои клиенти, които седяха на столове, загърнати в чаршафи. Приличаше на нещо като козметичен салон. Тези дяволи очевидно бяха бръснари или хирурзи, защото не само режиха коси, но също така премахваха и тлъстините от отпуснати отворотелни шкембета и от натъпканите като салами бедра и добавяха по някой яркочервен бляскав мускул към отпуснати ръце и стомаси. Изчистваха мръсотията от телата и грозните петна от кожата. Под умелите им ръце биваха възстановявани цели лица, като за тази цел използваша парчета месо, които държаха във ванички до бръснарските столове.

Но след миг вече беше съвсем очевидно, че дяволите са само помощници. Сред тях се разхождаха десетина вещици, надзираваха работата и самите те изпълняваха някои по-деликатни реконструкции. Всички бяха облечени в едни и същи одърпани, омазани дрипи, а на тесните си глави носеха островърхи шапки, чиито периферии се накланяха неестествено над блестящите им очи. И всички носеха високи ботуши с връзки около хилавите глезени, а по костеливите рамене на повечето от тях, стоеше по една черна котка.

— Е, какво е това? — изрече една високопоставена вещица, чийто ранг личеше единствено по черната сатенена роза, прикрепена към шапката ѝ. — Да не си основния материал, който поръчахме? Ела тук, миличък, и ще те направим на парчета за нула време.

— Не съм никакъв материал — отвърна Фауст гордо. — Аз съм Йохан Фауст, доктор от Земното Царство.

— Струва ми се, че току-що имахме един такъв клиент тук — каза вещицата.

— Да не би да беше придружен от един висок, хилав демон, на име Мефистофел?

— Ами да, беше, макар че, според мен, той изобщо не е хилав.

— Онзи мъж с него не е Фауст! Той е самозванец! Аз съм Фауст! Вещицата го изглежда безизразно.

— Всъщност наистина ми се стори нещо много млад за учен доктор! Имате ли някакъв документ за самоличност?

Фауст пребърка портфейла си (който бе прехвърлен и спиритуализиран, но иначе — съвсем същия като на Земята) и намери една почетна карта от град Люблин регистрационна карта на гласоподавател от Париж и сребърен медал, който му бе връчен на Големия панаир на магьосническото изкуство, състоял се преди две години в Прага.

— Ами, в такъв случай значи вие сте Фауст — каза вещицата. — А онзи — другият — ме е излъгал и Мефистофел също, освен ако не бъркам нещо. Лошо, много лошо. А така добре го подмладихме. Направо да ти се доплаче от умиление като видиш колко красив стана.

— Но това е било неправилно! — извика Фауст, като скърцаше със зъби. — Сега трябва да направите същото и с мен.

— Едва ли ще е възможно — каза вещицата. — Вече използвахме по-голямата част от отпуснатия за това подмладяване материал. Но, все пак, да видим какво ще можем да направим.

Тя поведе Фауст към един стол. После повика един от дяволите помощници и двамата тихо се посъветваха нещо.

— Проблемът е — каза дяволът — че използвахме повечето от серума за дълголетие за другия.

— Изцедете утайките до край и ги използвайте — пак е по-добре от нищо.

— Ами лицето! — Дяволът наведе главата на Фауст на едната страна и после на другата. Очите му, твърди като ахати, изследваха лицето на Фауст и в тях не пролича никакъв интерес. — Без материал за разкрасяване какво мога да направя с това голямо лице с дълъг нос, хлътнали бузи и тънки устни, а?

— Ей! — извика Фауст — не съм дошъл тук да ме обиждат.

— Я млъквай — обади се дяволът. — Тук аз съм докторът, а не ти. — И като се обърна към вещицата добави: — Бихме могли да изградим тялото му, ако не до степен да притежава свръхчовешки сили,

понеже още не работим по тази тема, то поне до едно прилично положение.

Направете, каквото можете — каза вещицата.

Дяволът работеше бързо и с въодушевление, което изплаши Фауст, докато не разбра, че действията на дявола не му причиняват болка. И той се отпусна на стола, докато дяволът, който си тананикаше тихичко, отстрани някои от по-увисналите части от анатомията на Фауст и на тяхно място постави свежа плът, като придържаше с ръка увисналите парчета кожа, докато не прилепнат към костите. Накрая прекара влакна от нерви, мускули и сухожилия на необходимите места, за да може Фауст да се усмихва, да гримасничи и да движи крайниците си и ги залепи по местата им с малко Универсално лепило.

Той свърши, подръпна нещо оттук, побутна друго оттам и се отдръпна назад да огледа резултата от работата си, после кимна самодоволно и каза:

— По-добре, отколкото очаквах, като се има предвид с какъв материал трябваше да работя.

После изчисти Фауст с четката, избърска полепналото по чаршафа и го подкани да се огледа в едно от високите стенни огледала.

В огледалото Фауст съзря един мъж с доста по-здрavo телосложение, отколкото си спомняше да е имал някога. Кожата му беше изгубила восъчната белота на старостта и бе приела червендалестия оттенък на средната възраст. Зрението му също се беше подобрило, както и слухът. Лицето му силно напомняше неговото собствено, но дяволът беше пооправил малко стърчащия му нос, беше издал брадичката му по-напред и премахнал увисналата му гуша. Като цяло сега той изглеждаше далеч по-добре от преди, макар че едва ли би спечелил някой от онези конкурси за мъжка красота, които се провеждаха тайно в някой области на Италия.

— По-добре е — призна Фауст, като се оглеждаше в огледалото — но не достатъчно добре. По право ми се пада пълно подмладяване и разкрасяване!

Дяволът сви рамене и се обърна. Вещицата каза:

— Хайде сега да не си говорим за права. Направихме това само от добро сърце. Никога не казвай, че вещиците са лоши! За да направим всичко докрай, трябва да получиш разрешително за отпускане на материали, подписано лично от Мефистофел или от

някой от другите властелини на силите на Светлината или Мрака. Само тогава ще можем да изискаме материала от Отдела по доставките.

— Ще го получа — каза Фауст — както и много други неща. А Мефистофел къде каза, че щели да ходят след това?

— Не ни е казвал.

— В коя посока тръгна?

— Право нагоре, в облак огън и дим, както прави обикновено.

Фауст знаеше, че не може да направи такова нещо. Силите на неговата Магия за прехвърляне бяха твърде ограничени. Тя го бе довела дотук, но нямаше силата да го отведе по-нататък. Трябваше да се върне на Земята и да реши какво точно ще прави.

ГЛАВА VIII

В нарисувания с тебешир на пода пентаграм в земното жилище се материализира един буквално безутешен Фауст. Пристигнал направо от работния шум и атмосфера на Кухнята на вещиците, неговата собствена стая му стори непоносимо бедна и гола. Онази проклетница, прислужницата, дори не беше обърсала праха от скелета! И пелерините му все още бяха покрити с кал от пролетните дъждове. Май че ще се наложат промени тук, закани се той. И скръцна със зъби.

Ето какво става, когато си добър с хората: разни самозванци, без ни най-малка представа от алхимия, си мислят, че мога да се настанят на мястото ти и да ти отмъкнат изпод носа очаквания от години договор с дявола! Друг път ще успеят! Ще ви покажа аз!

А междувременно трябваше да помисли и за това свое подмладяване. Забеляза, че има доста повече енергия отпреди. Сприхавият му нрав, който бе започнал да поомеква с възрастта, сега се втурна обратно у него с всички сили. По дяволите, та той е Фауст! Той е силен! И гладен!

Обърна се към килера. Там, на най-горната лавица, стоеше купата с каша от овесени ядки, една хубава порция, останала от предната вечер. Разбърка я с дълга лъжица. В нея имаше бучки и беше с цвета на тлъстина от мъртвец. Новоподмладената му храносмилателна система му подсказа, че няма повече да търпи подобни буламачи. Особено сега, когато вещицата от Кухнята му беше дала един хубав комплект зъби, съвсем като нови, с изключение на едно малко стърчащо парченце на левия резец. Не искаше повече каша! Искаше месо! И мъст, мъст!

Без да се бави повече той излезе от стаята, тръгна надолу по стъпалата и излезе на улицата. Беше вечер, синя и приятна, съвсем подходяща за приказния ден Великден. Но Фауст не й обърна никакво внимание. Имаше да прави по-важни неща от това да пее песни във възхвала на времето! Той прекоси улицата и нахълта в гостилницата, където ходеше винаги.

— Гостилничарю! — извика Фауст. — Ще хапна една пържола от прасенце сукалче и не се стискай с пръжките!

Гостилничарят се изненада много като видя тази промяна в поведението на обикновено въздържания и по-скоро тих Фауст. Но само попита:

— Да ви сложа ли ечемик и булгур за гарнитура, господине?

— Никакъв булгур, по дяволите. Искам пълна порция полски пържени картофи. И накарай момичето, дето прислужва, да ми донесе пълна кана прилично вино, а не от онова гадното полско червено!

— Токайско добре ли е?

— Да, може и рейнско, но само побързай да го донесеш!

Фауст седна на една маса встрани от обикновените посетители, понеже искаше да поразмисли. Над главата му горяха лоени свеци, залепени за окачено на тавана колело от каруца. То се люлееше едва забележимо на дългите си, забити в тавана вериги, поради течението, което ставаше от зле скованата врата. Прислужницата му донесе виното и Фауст изгълта на един дъх четвърт литър без изобщо да поглежда нагоре. Момичето скоро се появи с пържолата му, сложена на дървен поднос и с мазна купчина полски пържени картофи от едната страна, та дори и с малка чинийка цветно зеле с подправки. Стомахът на Фауст би се разбунтувал срещу подобно отношение само преди един ден, но сега му дойде чудесно. Както и прислужницата, която се бе навела ниско, за да сложи подноса на масата и така бе разкрила щедра пазва под бродирания край на бялата селска риза, която оставяше раменете открити. Тя се изправи, отметна назад лъскавите лешникови коси, които обграждаха лицето ѝ на плавни вълни и се спускаха като водопад надолу по врата и закръглените ѝ рамене. Фауст, който си мислеше, че подобни вълнения са останали далеч назад в миналото му, вдигна поглед, примигна, окопити се и намери сили да изрече:

— Сигурно си нова тук. Не си спомням да съм те виждал преди, а не е възможно да не те запомни човек.

— За първи ден съм на работа — отвърна момичето със срамежлива предизвикателна усмивка. — Казвам се Маргарита и съм от Мекленбург, където пасях патките, докато войските на Густав

Адолф и дивите му шведи не нахлуха от север, сеейки огън и смърт, и трябваше да бягам на изток, за да не ме постигне неизбежната за там участ.

Фауст кимна, очарован от безсмисленото ѝ бърборене, омагьосан от женските ѝ прелести — едно подмладено чувство, заедно с всички останали подмладени неща.

— Аз съм доктор Йохан Фауст — каза той. — Може да си чувала за мен.

— Наистина съм чувала, господине — отвърна Маргарита. Понеже в ония години алхимиците бяха гвоздеят на програмата в светските забавления, а такива преуспели алхимици като Фауст бяха известни нашир и дълж.

— Наистина ли владеете ония магии, с които се правят скъпоценни камъни и модни дрехи?

Фауст тъкмо щеше да ѝ отговори, когато един глас от съседната маса извика ядосано:

— Абе няма ли кой да обслужва тук? Каната ни е празна! И рейнско става и токайско прием, само ни донесете нещо по-бързо!

— Трябва да вървя — каза Маргарита — да занеса вино на ония свини.

— Защо не наминеш край мен тази вечер? — попита Фауст — Ще се позабавляваме като си спретнем една-две магийки.

— С радост — отвърна Маргарита. — Свършвам в осем. А дотогава — аста ла виста^[1].

И като го шашна с изненадващия си талант към езици, тя тръгна да обслужва други клиенти.

---

[1] аста ла виста (исп.) — довиждане ↑

ГЛАВА ІХ

Фауст довърши вечерята и се върна в къщи. Използва времето преди идването на Маргарита да поразчисти стаята. Изнесе до задната врата боклука, останал от експериментите предната седмица — мъртви котки, които се бе опитвал да накара да танцуват под негова команда, стари купички за борш и овесена каша — доскорошните полуготови храни, които си вземаше за в къщи — и голям куп сиви работни халати, които прислужницата трябваше да изпере и изчисти. Той дръпна завесите докрай, отвори кепенците и проветри добре. Обикновено жените, понеже не са учени, се грижат за тези неща. Когато почисти стаята, така че да му хареса, запали малко тамян в едно медно тасче и въздухът се изпълни с остър сладък мирис. После загрея вода, съблече се и се изтърка до червено. Чувстваше се леко глуповато, че го прави, но, по дяволите, беше пролет и той имаше нужда от малко почистване след дългото зимно кротуване. Облече чист халат и среса косата си, която се бе заплела на възли при подмладяването в Кухнята на вещиците. Едно необичайно, но все пак познато чувство изпълни чистото му ново тяло. Не можеше да си спомни откога не бе имал среща с жена.

Маргарита дойде малко след осем, когато здрачът навън се превръщаше в мастиленосин мрак, и тя влезе в стаята на Фауст, съпроводена сякаш от розова светлина, която потрепваше около нея, докато пърхаше насам-натам из стаята и разглеждаше с изумление ту алхимическите му апарати, ту книгите и ръкописите и която, заедно с приятно ухаещото ѝ присъствие, придаваше на стаята атмосфера на всеобщо благоденствие.

Доброто настроение на Фауст бе помрачено единствено от чувството на загуба и гняв към престъпната немарливост на силите на ада. Мефистофел очевидно дори не бе поискал от самозванеца документ за самоличност! Бе повярвал на едната му честна дума! Направо невероятно!

Малко по-късно Фауст се усети, че разказва на Маргарита тъжните си преживелици, докато си лежаха гушнати на тясното легло

на учения с каничка ечемично пиво под ръка, предназначено да стимулира веселието и любвеобилността. Маргарита изслуша историята му със съчувствие, макар че всъщност мислите ѝ се рееха в някаква своя посока.

— Колко хубаво ще бъде — каза тя — да можеш да си върнеш богатствата, които Мефистофел несъмнено щеше да ти предложи. И тогава, ако си имаше приятелка, можеше да я засипеш с прекрасни щедри подаръци и нейната радост да те направи щастлив.

— Наистина е така — отвърна Фауст — макар че досега не съм гледал на въпроса по този начин. Но като си говорим за подаръци, виждала ли си някога такова неща?

И той извади един меден пръстен и го подхвърли във въздуха, като си мърмореше някакви думи и пръстенът падна надолу блеснал с ярката светлина на диамант, макар че в конкретния случай това всъщност беше циркон, понеже и магията беше съвсем незначителна. Маргарита се зарадва и макар пръстенът да беше твърде голям за тънкия ѝ пръст, тя заяви, че познавала бижутер, който щял да ѝ го стесни само срещу една усмивка. А дали Фауст не знае други такива трикове? Фауст ѝ отвърна като превърна китка изсушени ружи в прекрасен букет от рози, все още напръскани с капчици роса, а Маргарита каза, че и този номер бил прекрасен, но дали не знаел още някой от ония с бижутата, които така завладявали ума? Фауст знаеше няколко и я засипа с игли за коса и брошки, изработени направо майсторски, но без особена стойност, понеже дори алхимик като Фауст не може да направи кой знае какво както си лежи в леглото, — изпълнен до краен предел с любовно желание и положил глава върху мека женска гръд.

Но все пак се надигна и, като си припомни една магия, приписвана на Албертус Магнус, направена по времето на левантинската му обиколка, взе една от розите, които бе създал, направи над нея няколко кръгови движения с ръка и изрече една етруска магия, която бе научил в Неапол, и пред него се появи изключително красив тюркоаз, поставен в красива сребърна обковка.

— Поразително! — извика Маргарита. — Как го направи?

Фауст помахаше с пръсти.

— Всичко е в ръцете. И, разбира се, в доброто ноу-хау.

— Щом може да правиш такива неща — каза Маргарита — можеш да станеш богат. Защо тогава живееш по този начин?

Жестът ѝ красноречиво обгърна стаята, която, макар и достатъчна за нуждите на Фауст, с нищо не повдигаше репутацията на вътрешния ѝ Декоратор.

— Никога не съм търсил богатства — отвърна ѝ Фауст. — Моето богатство беше познанието и аз търсех философския камък, който е мъдрост, а не злато, както мислят непросветените.

— Това го разбирам — каза Маргарита. — Но каква ти е отплатата?

— Моля?

— Ами, хората винаги правят дадено нещо, за да получат нещо друго в замяна. Не си ли забелязал? Отглеждат зърно, защото искат да ядат хляб. Отиват на война, за да запазят мира. Убиват, за да запазят живота си. И винаги го правят заради точно обратното нещо, което е тяхната отплата.

— Благословено да си, дете мое — каза Фауст — че по своя неук начин и съвсем несъзнателно повдигна един въпрос, който навежда на доста интересни философски размисли. Значи питаш каква е крайната цел на моето търсене на мъдростта?

— Колко добре го каза — промълви Маргарита. Фауст се усмихна.

— Знание, мъдрост, това са цели сами по себе си и нямат нужда от „отплата“, както доста остро, но находчиво се изрази ти.

— Защо тогава си тъй ядосан на самозванеца, за когото ми разказа? Това, че е взел твоята награда, не ти пречи да преследваш познанието.

— Хм — каза Фауст.

— И какво ще направиш — попита наивно Маргарита — когато станеш толкова мъдър, колкото искаш да си?

— Ще ставам все по-мъдър.

— А когато придобиеш всичката възможна мъдрост?

Фауст се замисли за миг, после каза:

— Когато постигнеш цялата мъдрост, която търсиш, ще си готов да се наслаждаваш на удоволствията на възприятията, като например яденето, къпането, спането, отиването до тоалетната, любенето,

залезите и така нататък. Но ние, философите, считаме тези неща за дреболии.

— Дреблии или не — отвърна Маргарита — но след като получиш мъдрост, каква друга отплата могат да ти дадат те? Тялото и душата, доктор Фауст. Когато свършиш с нахранването на едното е време да нахраниш другото.

— Естествено, не бива да се забравя религията — каза Фауст. — Тя е считана за завършена сама по себе си. Но не и за мен, разбира се; да приемеш това, което ти се дава наготово, догмата, това, което е традиционно и обикновено се приема, без да си задаваме въпроси, се противопоставя на духа на свободната инициатива, когото Фауст защитава и който му казва да се ръководи от собствените си преценки и от повика на здравия си разум, а не от това, което ще му наговори някакъв суеверен свещеник.

Фауст така се опияни от собствените си думи, че изскочи от леглото и, като се загъна добре в халата, закрочи нагоре-надолу из стаята, разсъждавайки на глас.

— Философът търси съвършенството на мига, ако трябва да говорим честно. Исква му се да намери толкова съвършен миг, че да му каже „О, миг, поспри. Ти тъй си съвършен.“ И ако някой може да ми го даде, бил той човек или дявол, ще може да вземе душата ми. Предполагам, че Мефистофел е дошъл да говорим именно за нещо такова. И явно е ставало дума за велики дела, защото по каква иначе причина ще иска Мефистофел да ме подмлади, по-точно не мен, а онзи самозванец, преди да започне всичко? По дяволите, той ще покаже на онзи чудесата на света — и видимите, и невидимите — и сигурно ще го засипе с лукс, защото точно това правят дяволите, без очевидно да разбират, че всъщност е необходимо нещо много по-малко от една съблазнителна жена, за да отклонят човека от правия път. Обикновено изкушенията са лесна работа; трябва само да отправиш и най-дребното предложение и грешникът сам хуква към греха си. Но аз съм изключение от правилото. И ето че той ми отне всичко! Фауст бе велик, защото знаеше, че един ден той ще бъде посочен и избран свише. Разбираш ли ме, Маргарита? Това беше единственият ми шанс да се включа в голямата игра, а сега той вече няма да се върне.

— Не можеш да ги оставиш така! — извика Маргарита.

— И няма да ги оставя! — извика Фауст в отговор и добави с потих глас. — Но какво бих могъл да направя? Мефистофел и самозванецът може да са навсякъде!

Точно в този миг всички църковни камбани в големия град зазвъняха за вечерня. Силният бронзов звън с трептящите си вибриращи тонове и малките вълнисти затихващи обертонове отекнаха надълбоко в лабиринтите на Фаустовия слух и му донесоха една важна новина, достъпна единствено за неговия слух...

Великденската служба. Тя се чества и на Земята и на Небето. А сред силите на мрака това беше една величествена антивеликденска Неделя.

Разбира се, те ще бъдат точно там — Мефистофел и самозванецът!

— Зная къде може да са! — извика Фауст. — Ще тръгна след тях да преследвам съдбата си!

— Прекрасно! — извика Маргарита. — Ех, да можех да споделя поне една мъничка частичка от тази съдба с теб!

— Да бъде! — отвърна Фауст с вик. — Ти, Маргарита, ще ме придружиш, ще ми помогнеш в тази мисия и ще споделиш моята награда!

— Толкова ми се иска — каза Маргарита. — Но, уви, господине, аз съм само една обикновена гъсарка, която само преди два дни е станала кръчмарска слугиня. Не разбирам нищо от алхимия.

— Няма нужда да разбираш от алхимия, за да те пратя да ми купиш лекарство от аптеката — каза Фауст. Той облече работната си роба. — Хайде, обличай се и да започваме!

ГЛАВА X

И така Фауст се впусна в трескави приготовления. Първо трябваше да си направи списък. Той седна зад бюрото и като топеше непрекъснато перото в мастилницата, написа всички съставки, необходими да се направи една наистина първокласна Магия за Пътуване. После се отпусна назад и изпадна в тиха почуда. Щеше да му отнеме месеци, дори години, да ги събере всичките, за да го отведат на Вещичата неделя и на всички останали места, където би искал да отиде след това. Трябваше да помисли и за Маргарита, понеже възнамеряваше да я вземе със себе си. Проблемът бе, че не разполагаше с никакво време да се сдобие със съставките по законен път. Но трябваше да ги има, защото иначе историята на Фауст, великата история за човешките възможности и въображение, противопоставени на Машинаците на дявола, нямаше да бъде разказана.

Струваше му се, че ако иска да спечели тази точка, то значи беше време да се предприемат крайни мерки, та дори и да не са съвсем законни. И ако в дългата история на изкуството на аргументирането, целта винаги е оправдавала средствата, то този момент бе точно такъв.

И тогава, изведнъж, той осъзна какво трябва да направи. Стана, взе един комплект с алхимически инструменти, които се оказваха полезни понякога, когато Магиите за отключване не действаха. Освен това взе един мях испанско вино, защото може би щеше да има нужда от подсилване преди края на това начинание.

— Хайде ела — каза той на Маргарита — трябва да свършим една работа.

Огромната маса сиви камъни, която представляваше Ягелонския музей, се възправяше сама-саменичка, тъмна и пуста, в парка на хълма, вдясно от Вратата „Свети Рудолф“. Маргарита стоеше настрана, докато Фауст мърмореше заклинания за отключване пред вратата на предния вход. И точно както се боеше, тази нощ нещо не ставаше както трябва. Понякога само една грешна интонация ще развали напълно някое заклинание до такава степен, че настиналите

магьосници въобще се въздържат от правене на заклинания, за да не би някое изсумтяване, изречено не на място, да доведе до собственото им унищожение. Но дори и нещо да не беше наред, нямаше никакво значение, защото Фауст бе дошъл подготвен. Той извади малкия пакет с инструменти и се позанима с ключалката, а после, като отпи глътка вино за кураж, бутна и отвори вратата, колкото да могат да се промъкнат вътре с Маргарита.

Намираха се в голямото централно фоайе на музея, но експонатите тънеха в тъма. Мракът се разсейваше едва-едва само от случайните лъчи лунна светлина, проникващи през големите наклонени прозорци в покрива на сградата. Но Фауст познаваше достатъчно добре мястото и дръпна Маргарита да го последва — тя тъкмо зяпаше таблото с родословията на древните полски крале — докато коридорът свърши с една каменна стена. — А сега какво? — попита тя.

— Гледай сега. Ще ти покажа нещо за Ягелонския музей, което повечето хора не знаят.

Фауст прокара ръката си по стената, докато напипа една позната издупина и я натисна по точно определен начин. Част от стената се плъзна с глух стържещ звук по добре направените релси и пред тях се откри тесен проход.

— Накъде води този коридор? — попита Маргарита.

— До Забранената зала, най-нечестивата от нечестивите в музея, отдавна забранена от Църквата, тайния музей от мистически предмети, останали от най-древни времена.

Той я поведе по коридора, който ги отведе до висока стая, претъпкана с маси с експонати. На това място дори Фауст изпитваше страхопочитание, защото се твърдеше, че тази стая е съществувала много преди Европа да достигне до сегашното си ниво на цивилизованост. Фауст и Маргарита минаха на пръсти по пътеките между масите и видяха загадъчни медни пръстени от град Ур в Калдеан, бронзови боготворящи пръстени от Тир, жертвени кремъчни ножове от Юдея, универсални, изпълняващи желанията скараabei от Египет, криви жертвени ножове от почитащите дъгата келти, както и по-съвременни предмети, като например изсушената глава на Роджър Бейкър, универсалната машина на знанието на Реймънд Лал, за която се твърдеше, че била използвана за вкарване на езичниците в правата

вяра и няколко от Печатите и покривалата на Джовани Батиста Вико, в лесна за употреба форма, както и други неща.

— Това вече е добре — каза Фауст. Ръцете му бяха пълни с магически предмети.

— Ще те обесят за това! — обади се Маргарита.

— Но първо ще трябва да ме хванат — отговори Фауст. — Това там е Истинската плащеница от Торино. Чудя се дали да не я вземем.

— Имам лошо предчувствие — добави Маргарита, докато я намяташе на раменете си.

Точно в този миг откъм вратата, от която бяха влезли, се чу дрънчене и трополене на подковани обувки, като онези, които носят стражниците, за да не могат вбесените престъпници да ги настъпват по краката.

— Хванаха ни! — извика Маргарита. — Няма измъкване!

— А сега гледай — каза Фауст и нареди предметите, които беше взел, в точно определен ред. Махна с ръце, от устните му се изплъзнаха едва доловими думи, думи, които никога повече не биваше да се повтарят, за да не се промени съществуващия порядък на нещата. Устата на Маргарита зяпна от изумление, когато видя как от предметите избликна ореол от светлина и погълна първо Фауст, а после и нея.

И така, когато стражите влязоха с гръм и трясък в Забранената зала, задъхани и с насочени пики, там просто нямаше кого да арестуват.

ГЛАВА XI

Фауст и Маргарита, доста одухани от пътуването си през етеричното пространство, пристигнаха на влажната поляна пред Рим, където обикновено се състоеше Вещичия великденски събор. Поляната се намираше между две планини с била като глави на фонтанни водоливници. Едно подуто залязващо слънце показваше, че неотдавна тук се бе състояло доста буйно празненство. Но то очевидно вече бе приключило. Навсякъде се търкаляха празни винени мехове и книжни шапки. Оркестрантите тъкмо прибираха инструментите си и се приготвяха да се върнат в Будапеща. Издигнатият огромен олтар в средата преливаше от жертвоприношения. Но поклонниците си бяха заминали и служители на ада тъкмо режеха месото, за да го раздадат на злите бедняци, понеже бедняците са винаги с нас — на Земята, под нея и над нея.

Фауст и Маргарита слязоха по откритото затревено поле, където се бе състояла службата. На Фауст му се искаше да изкрещи от яд. Отново твърде късно! Да стигнеш толкова далеч, на такава висока цена и пак — за нищо! Но бързо се взе в ръце и сериозно си препоръча да не се поддава на отчаяние. Може би все още можеше да се направи нещо.

Той се приближи до един от работниците — брадато джудже с крака като пънове, пристегнати с кожени върви, с метална каска с рога, като на норвежците от древността и с малка раница на гърба, към която бе привързана лопата.

— Как върви? — попита Фауст.

— Зле — отвърна джуджето. — Тоя дявол ме награби заедно с приятелите ми да почистим след службата, но дяволите въобще не плащат достатъчно, а и не оставят нищо за пиене.

— За пиене ли? — Фауст подаде мяха с испанско вино, което бе успял да задържи, при напускането на Забранената стая в Ягелонския музей. — Аз мога да ти предложа нещо за пиене.

— Много мило от ваша страна, господине! Казвам се Ронир и съм на вашите услуги. — Той протегна ръка към мяха, но Фауст бързо

го издърпа назад.

— Не бързай толкоз! Искам да получа нещо в замяна!

— Знаех си, че е прекалено хубаво, за да е истина — отвърна Ронир. — Какво искаш?

— Информация — каза Фауст.

Ронир, чието сбръчкано лице вече клонеше към смръщване, сега вдигна вежди и се засмя. — Информация ли, господине? Да, ще ви дам всичката необходима информация. Мислех си, че искате скъпоценности. Кого искате да издам?

— Нищо чак толкова страшно — каза Фауст. — Просто искам да открия двама от присъстващите на празненството. Единият е висок, светлокос човек, а другият — чернокос дявол на име Мефистофел.

— Да, бяха тук, наистина — каза Ронир. — Смееха се и се забавляваха. Сякаш не са били преди на подобно сборище.

— И накъде отидоха? — попита Фауст.

— Никой не казва такива неща на джудже — отвърна Ронир. — Но вижте, господине, имам пергамент, написан от Мефистофел, който той предаде за онзи червенокос дявол ей там.

Червенокосият дявол, за когото ставаше дума, не беше друг, а самият Аззи Елбуб, енергичният дявол с лисиче лице, организираше предишното състезание на Хилядолетието за Силите на мрака, но чието създание — Принцът — бе стигнал до такъв съмнителен край, че Необходимостта, която бе съдия на Състезанието, бе издала решение в полза на Силите на Доброто. Естествено, това не се прие като заслуга в очите на Господарите на Мрака, които очакваха победа и правото да управляват съдбата на хората през следващите хиляда години. И така, този път никой не потърси съветите на Аззи и изборът бе предоставен единствено на Мефистофел и на Маргарита.

Фауст попита:

— Та значи този дявол ти връчи пергаментата просто ей така?

— Не точно така — отвърна Ронир. — Той го смачка и го захвърли с яд, а Мефистофел и новоподмладеният му приятел изчезнаха в облак огън и дим.

— Дай ми го!

— Дай ми мяха!

Те се гледаха гневно, без да мигнат, после бавно си размениха нещата. Докато Ронир пиеше, Фауст прегледа пергаментата и вида цял

списък места и дати. Някои от тях му бяха познати, например Париж. Но не и Линдин, нито двора на Великия император в Пекин. А и времената бяха различни, някои от тях — в миналото, други — в бъдещето. Обаче се натрапваше един факт. Първото място в списъка беше Константинопол, а датата беше 1210 година. Фауст си спомни от своя учебник по история, че това е времето на неуспешния Четвърти кръстоносен поход. Това, очевидно, щеше да бъде първата ситуация, която бе дочул Мефистофел да споменава пред Мак.

Докато се пулеше над списъка, един глас зад гърба му изрече:

— Струва ми се, че говорите за мен.

Фауст вдигна поглед и видя до себе си Аззи, дяволът, за когото говореше Ронир.

— Как сте ме чули? — попита Фауст. — Та аз шепнех.

— Дяволите винаги знаят, когато някой говори за тях. Сигурно се чудите що за пергамент е това? Ще ви кажа. Мефистофел е натоварен със задачата за Състезанието на хилядолетието, което ще реши съдбата на човечеството за следващите хиляда години. Предпочетоха него пред мен. А аз съм бил два пъти победител! Те двамата с Михаил постигнаха съгласие той да подложи Фауст на пет ситуации и изборът, който ще направи Фауст, както и мотивите и резултатът, ще бъдат преценявани откъм Добро и Зло, от Необходимостта, известна под името Ананке.

— Но Фауст съм АЗ! — извика Фауст. — Мефистофел е сбъркал човека!

Аззи го изгледа от глава до пети. Блестящите му лисичи очи се свиха, а здравето му дяволско тяло се изпълни с напрежение, което би било изтълкувано като важен знак от някой внимателен наблюдател, стига наоколо да имаше такъв.

— Вие сте ученият доктор?

— Да! Аз съм! Аз съм! — а Маргарита го задърпа толкова силно за пеша, че той додаде:

— А това е Маргарита, моя приятелка.

Аззи я удостои с кратко кимване, а после се обърна към Фауст.

— Това е един изключителен обрат в развитието на нещата!

— Но не и за мен — каза Фауст. — Искам само да видя как правдата тържествува. Аз съм този, когото Мефистофел е търсел за

Състезанието. Искам да заема полагащото ми се място! Ще ми помогнете ли?

Аззи крачеше нагоре-надолу по отъпканата трева на поляната, потънал в размисъл. Той събра цялото си налично търпение, защото тук трябваше да се съобразява с много различни ъгли на виждане и имаше нужда от повече информация, преди да предприеме каквото и да било действие. Но стига да не преценеше грешно, това щеше да се превърне в звездния му миг.

— Ще стигнем по-късно и до това — каза Аззи.

— Поне ме посъветвайте! Кажете ми къде да отида оттук, за да го намеря?

— Добре — отвърна Аззи. — В случай, че сте решили да преследвате Мефистофел и самозванеца, съветът ми е да отидете до Хирон и да си уговорите преминаване на отвъдния бряг с неговата лодка.

— Благодаря! — извика Фауст. И като подбра кестенявата си спътница и изрече втората част на заклинанието, което бе започнал в Забранената стая в Ягелонския музей, Фауст изчезна във въздуха.

ГЛАВА XII

Аззи видя изчезването на Фауст, като си отбеляза колко добре го прави земният човек. Беше едно такава бързо и рязко заминаване — беше тук в един момент, а в следващия — вече го нямаше, без назъбени краища и кървавочервени оттенъци, каквито обикновено оставяха след себе си по неопитните заклинатели. Човекът се справяше с магиите доста добре за един смъртен. Но, разбира се, той беше Фауст и точно там беше цялата разлика. Дори Аззи бе чувал за Фауст.

Вече минаваше полунощ. Екипът по разчистването бе свършил с поляната, където се бе състояло празненството. Хигиенната бригада тъкмо разчистваше мястото, където бяха ровили нечисти бесове. Една група духовни еколози поправяха щетите, нанесени на дърветата от светкавиците и адския огън, като засяваха нова трева по отгъпканите склонове и пречистваха почвата от зловещите вещества, пропити в нея по време на нощната веселба.

— Това е всичко — каза Ронир — джуджето-бригадир. — Имаше много повече мръсотия, в сравнение с миналата година.

— Да, доста добре мина — каза Аззи, но очите му издаваха вгълбеност в нещо негово лично и много далечно.

— Можем ли вече да си вървим? — попита Ронир. Той беше разтревожен. Всъщност въобще не искаше подобно назначение. Преди да наскочи на Аззи, той си вървеше безгрижно по една от лилипутските подземни пътеки, като си пееше тихо, на път да стигне до Джамборето на упсалските джуджета, което тази година се провеждаше в Монпелие. Това беше най-великото събитие в лилипутската година, една прекрасна възможност да се покажат дребни промени в древните танци и да се изпеят стари песни в нов аранжмент, понеже джуджетата обичат своите стари традиционни изкуства. Джуджетата не обичаха много новостите, понеже си мислеха, че те няма да изтраят дълго. Обичаха да преиначават старите неща, като добавяха ту по някоя думичка тук, ту по някоя стъпчица там. Ронир и останалите членове от неговата Трупа, вече от няколко месеца

репетираха една нова версия на тарантелата. (Трупата от джуджета представлява група между пет и седемнайсет индивида. За джуджетата тропата замества семейството и се грижи за това никой да не прескача реда си при закупуване на пиенето.) Ронир тъкмо смяташе да се срещне с останалите от тропата в Монпелие. Тъкмо бързаше натам, закъснявайки както обикновено, когато внезапно през тунела се бе появил Аззи и го бе забелязал.

— Здравсти! — каза му Аззи. — Познавам те, нали?

— Срещали сме се веднъж — отвърна Ронир, който веднага позна дявола. — Щяхте да ревизирате съкровището ми. А къде е то, впрочем?

— На свобода, да печели пари вместо теб — отвърна му Аззи. — Не се тревожи за него, нали вече си получи печалбата, не помниш ли? — И той метна ръка през рамото на Ронир, в жест, който би могъл да се изтълкува и като приятелски. — Нали в момента не си зает?

— Имам среща — отвърна Ронир.

— Тя ще почака — му каза Аззи. — Трябваш ми, за да почистиш след Празненството на вещиците. Няма да ти отнеме кой знае колко време.

— Защо тогава не си го свършиш сам?

— Назначен съм за надзирател, а не за работник — каза Аззи. — Хайде де, не се опъвай.

Ронир искаше да откаже, но е много трудно да откажеш на дявол, особено, когато сте лице в лице. Дяволите са много по-опасни от джуджетата, които изобщо не са опасни, въпреки че могат да се мръщят ужасяващо.

Началото на омразата между дяволи и джуджета се губи някъде далеч в древността, понеже от незапомнени времена те населяват едни и същи подземни територии, но никога като равни с равни. Дяволите винаги са се обявявали за господари. Никога не им бе идвало наум, че може и да не са. А джуджетата разбираха, че винаги са били управлявани от дяволите. Не можеха да натрапят своите водачи на никого, понеже даже джуджетата не са съгласни да се водят по ума на други джуджета. Често си мислеха да въстанат, но в крайна сметка никога не го правеха, защото по правило бяха традиционалисти, дори и когато става дума за това, да бъдат управлявани от други. Те обичат ритуалите, а също и да правят нещата точно така, както са ги правели

всички преди тях, някъде назад в тайнственото минало, когато хората знаели по-добре как стават тези работи. Дяволите от своя страна бяха новатори. На това отгоре бяха и влудяващо надменни. И големи политикани. Докато джуджетата не обичаха политиката. Опитваха се да избягват усложненията, които дяволите очевидно обожаваха. Те бяха слезли под земята най-вече, за да не се пречкат на околните, а също и заради драгоценните метали, които лежах скрити там. Докато дяволите обичат да живеят на Земята и в Духовното пространство. На джуджетата и двете не им харесваха особено. Въпреки че познаваха Духовното пространство и от време на време, когато им се налагаше, ходеха там, те не обичаха тия духовни работи. Имаха собствена представа за нещата и тя беше изцяло материална. Освен това тя обхващаше само джуджетата, така че всъщност не можеше да бъде считана за универсална. От друга страна те живеяха в една вселена, населена с хора и дяволи. Така че си бяха рекли по дяволите всичко и бяха слезли под земята, „последната голяма бариера“, както го беше казал един от техните светци. И там се опитваха да живеят на спокойствие, само те с драгоценните си метали, овчите стада и мърлявите си малки понита. Но дяволите можеха да се движат и под земята и никога не признаваха неприкосновеността на териториите на джуджетата. Според дяволите подземните пространства бяха една голяма мръсотия без собственик.

— Ами заплащането? — попита Ронир.

Аззи отвърна:

— Обичайната ти надница от торбички сребърни монети е депозирана в сметката ти в Хелгейт „Сейвингс & Лоун“.

— Но това е чак в ада! — възкликна Ронир. — Ние джуджетата не ходим там!

— Този път ще трябва да отидеш, ако искаш да ти се плати.

— Когато отидем дотам, те почват да ни размотават и да ни искат документи за самоличност. Изглежда не разбират, че ние джуджетата нямаме шофьорски книжки.

— Я стига си философствал — сръза го Аззи с онзи свой вроден подигравателно-смразяващ тон.

— Не ни дадох нито да пийнем, нито да хапнем — захленчи Ронир с жален глас.

— Купи си сам! Парите са за това!

Ронир побърза да се отдалечи и, като събра другите джуджета, които тъкмо се оплакваха едно на друго от лошите условия на работа и липсата на вино, разкриха входа към тунела, по който бяха дошли дотук. Джуджетата винаги пътуваха под земята, пробивайки нови тунели там, където нямаше прокарани отпреди. Беше трудна работа и понякога дори им се струваше безсмислена, понеже на повърхността имаше магистрали и пътища, които свързваха всичко с всичко останало. Но джуджетата бяха традиционалисти, които считаха старите начини за най-добри, а и под земята поне знаеш къде се намиращ. Те изчезнаха в дупката си и последното, джудже постави тревистия капак на мястото му. Сега вече поляната имаше обичайния си ежедневен и някак омърлян вид и Аззи също можеше да си ходи.

Но все пак дяволът с лисичето лице се колебаеше, все още замислен за двамата Фаустовци. Какво ставаше всъщност? Изглежда Мефистофел, от името на Комисията по хилядолетното планиране и с одобрението на Архангел Михаил, беше дал на Фауст маршрут с местата, на които той трябваше да повлияе съдбините на хората в жизненоважни за бъдещата история на света моменти. Фауст бе приел. Той предполагаше, че двамата с Мефистофел са тръгна ли към стартовата линия, ако може така да се каже, за да започнат състезанието. Но човекът, който щеше да прави всичко това, изобщо не беше Фауст. Той беше самозванец, а Мефистофел май не знаеше нищо. Любопитно.

Дали това беше едно от онези непредсказуеми събития, каквито могат да се случат както на най-злия от нас, така и на най-добродетелния? Или във всичко това имаше някакъв по-дълбок, скрит замисъл?

Аззи беше раздразнен. Макар че се славеше като добросърдечен дявол, събитията напоследък вгорчаваха неговата инак слънчева и весела природа. Това, че минаха през главата му при организирането на поредното състезание на Хилядолетието никак не бе спомогнало за подобряването на настроението му. Още се ядосваше като си спомнеше, че Господарите на Мрака бяха избрали Мефистофел, най-глупавия дявол, съществувал някога, да направи онова, което Аззи бе направил толкова добре преди. А Мефистофел вече се фръцкаше наоколо не с когото трябва!

Какво ли влияние щеше да окаже тази подмяна на самото състезание? Коя страна щеше да спечели от изваждането на истинския Фауст от играта? И, най-важното, кой стоеше зад всичко това? Понеже, колкото повече Аззи размишляваше по въпроса, толкова повече се убеждаваше, че това е било предварително планирано от някого! Теориите за конспирацията са едно от най-великите интелектуални постижения на Ада и в това отношение Аззи бе най-обикновен вярващ, макар че в други отношения неговото мнение се различаваше доста от общоприетото.

Да, някой беше замислил нещо много... дълбоко! И той щеше да научи кой е и да използва всичко за собствената си кауза!

Веднага щом осъзна цялата истина, лошото настроение на Аззи се изпари и той определено се развесели. Защото, ако съществува нещо, което да накара един дявол да се чувства добре, то това е разкриването на чужд заговор — доказателство, че е по-умен от всички останали.

Аззи приветства тази щастлива възможност. Напоследък беше останал недооценен. Понеже очакваше да го натоварят с организирането на състезанието, не си беше уредил никаква друга интересна работа. Това сега му идваше добре. Имаше и доста хитра идея откъде да започне.

Като хвърли последен поглед на мястото на Вещичия събор и реши, че изглежда задоволително, той се издигна във въздуха, въртейки се като огнен фойерверк, после се стрелна като ракета, разпръсквайки ярки червени и бели искри. Нека някой смъртен да се опита да изчезне по този начин!

ГЛАВА XIII

Полетът му (който стана доста по-разумен, веднага щом излезе в етера) го отведе в познатите му райони на Южния ад, където се намираще Администрацията на Вътрешните пъкдени работи. Там въобще не бе отворено за населението на ада, но Аззи знаеше един начин, с който успяваше да надзърне в архивите.

Като се държеше в страни от голямата Административна сграда, претъпкана с тълпи прокълнати души, които чукаха по клавишите на компютрите, и осъдени на цяла вечност затъпяваща скука, макар че им разрешаваха по една почивка за цигара от време на време, понеже Мракът беше благосклонен, ако решиш да се отдадеш на нещо злонамерено. Той отиде до една малка селска механа, разположена леко в дясно зад Администрацията. От там се обади по телефона на Уинифред Фейи, симпатично малко дяволче, негова позната, която беше заместник-началник в Отдела по протокола.

— Хей, маце, как си? — попита Аззи с вятърничавия стил, който Уинифред обичаше.

— Аззи! Цял век не съм те чувала!

— Нали знаеш как става, маце. Ако наистина искаш да направиш нещо лошо на този свят, то ти отнема цялото време.

Малко по-късно те седяха в удобно сепаре в ъгъла и механджията им сервираше напитките — ментов коктейл за Уини и един „Дяволска раздяла“ за Аззи. Побъбриха си малко за общи познати в тази отпускаща атмосфера: за стария Фоксуърти, който сега поправяше „железни девици“ в Отдела за Вечни мъчения; за госпожица Магълс, която още работеше като лична секретарка при Асмодей, за младия Силвър Фокси — сега младши доставчик в отдела по злините, който доставяше Вечери за прокълнатите. В огнището подскачаше и се стрелкаше весел пламък, а един сляп веселяк в ъгъла припяваше историята на Троя под акомпанимента на лирата си и така добавяше един едновременно класически и романтичен привкус на мястото.

— О, Аззи — каза Уини след няколко питиета — беше толкова удоволствие! Но вече трябва да се връщам на работа. Искане ми се да се събираме по-често.

— На мен също — каза Аззи. — Пък кой знае, може би не е съвсем невъзможно? Уини, можеш да ми направиш една малка услуга, ако нямаш нищо против. Пиша една статия за вестник „Сатанинско Дело“ по въпросите на Протоколите и Договорите между Светлината и Мрака. Има един, който още не е пуснат в циркулация. В него става дума за новото Състезание на хилядолетието.

— Зная за какво говориш — каза Уини. — Заведох го в протокола преди два дни.

— Бих оценил възможността да му хвърля едно око.

Уини стана да си ходи. Беше дребна дори и за дяволче, а косата ѝ — подстригана на модна дяволска прическа, която подчертаваше сърцевидното ѝ лице и големите ѝ черни очи.

— Ще ти го донеса тук през следващата почивка.

— Уини, ти си съкровище. Бягай обратно.

Симпатичното дяволче замина, като връцна късата си пола, под която се мярнаха съблазнителни бедра. Аззи седна и зачака в механата, докато часовете бавно се изнизваха. От време на време идваше по някой служител от Министерството да изпие едно бързо на крак. Осветлението тук бе свършено еднакво: едновременно и ден и нощ, то всъщност имаше цвета на дъждовен следобед. Понякога прекапваше по някоя друга капка дъжд и напръскваше оловносивите прозорци. Аззи намери един брой отпреди две седмици на вестник „Вътрешно Пъклено Дело“, печатен орган на Министерството на Вътрешните пъклени работи. Зачете се без, особен интерес в съобщенията за предметни лотарии, пикници и новото анексиране на Вътрешните пъклени работи. Той бе изпил вече цяла серия кафе-диаболо, подсладено с кокаин, който не само че е законен в Ада, но е и задължителен при провеждането на свещенодействието за разпускане, което работниците в Министерството трябва да провеждат ежедневно по закон. И ето, че не след дълго пристигна и Уини, забързана, с приятно повдигната върху силните малки бедра минипола.

— Взех го! Но трябва бързо да го връщам! — Тя му подаде дебел кафяв плик.

— Само ще надзърна — каза Аззи. Той извади купчината пергаменти и, докато Уини придържаше завитите им краища, набързо ги прегледа. Бързо намери договора между Фауст и Мефистофел.

Основните положения бяха изложени със суетна точност, която парадоксално предизвикваше към опит да бъдат нарушени. Започваше така: „Чрез този документ се постига съгласие Йохан Фауст, от различни градове на Земята, но напоследък считан за жител на Краков...“ И със заключителен текст: „Горепосоченият Фауст, лично той или отговарящият на това име, ще преследва неуморно...“

Отговарящият на това име ли? На Аззи това му се стори като отворена вратичка, начин да се замажат нещата, в случай че фалшивият Фауст бъде разкрит. Но щом всеки друг би могъл да участва в състезанието, защо изобщо е необходимо да се споменава името на Фауст?

Аззи премина бързо надолу, където бяха описани правилата на състезанието: „Този Фауст (кой Фауст? — пак двусмислица!) ще представлява себе си в пет различни случая, описани по-нататък в допълнението към договора. Във всеки от тях ще му бъде предоставена свобода на действие и, без по-нататъшни упътвания, той ще трябва лично да реши каква линия на поведение да приеме. Оценяването на тези дела ще бъде единствено в ръцете на Ананке, която ще ги съди откъм Добро и Зло, Светлина и Мрак или всякакъв друг вид контрастни двойки, които може да повлияят на крайния резултат на това състезание. Освен това се приема за даденост, че този Фауст действа по силата на собствената си свободна воля, в обичайния смисъл на този израз...“

Аззи остави пергаментата и се обърна към Уини:

— Кой ти го даде да го заведеш йод номер? Едва ли е бил Архангел Михаил?

— Точно той! — отвърна Уини.

— Не допусках, че е способен на подобно двуличие. Тук има такива двусмислици, които биха зарадвали дори професорите от Института по висши форми на извъртане.

— Всъщност Михаил напоследък изучава сериозно казуистиката^[1] — каза Уини. — Поне така се говори най-официално. Той твърди, че неспособността да се лицемери убедително е недостатък, от който Доброто не смята да страда повече.

— Това само по себе си е добра двусмислица. Хм. — Аззи отново прегледа набързо целия документ. — Всички тия приказки тук за свободната воля... Мислиш ли, че е някаква уловка? И, ако е така, какво се мъчат да прикрият с нея?

— Нямам ни най-малка представа — отвърна Уини, като мигаше насреща му с дългите си клепки.

— Сигурно наистина нямаш, скъпа. — Той нави пергамента и й го върна. — Но аз познавам някой, който има.

---

[1] казуистика — ловко извъртане при доказване на лъжливи или съмнителни положения, особено при спор. „casus“ (лат.) — случай — Б.р. ↑

ГЛАВА XIV

Човекът, когото Аззи имаше предвид, беше Лахезис, най-голямата от трите Фортунни и, както се говори, най-мъдрата. Това са жените, които изпридат, премерват и отрязват нишката на човешките съдби. Обаче всъщност Лахезис върши цялата работа. Клото, която изприда нишките от кълбото на неясното съществуване, е весела стара дама, чиито пръсти вършат работата си съвсем сами, докато тя в същото време живее сред мечтите си за отминалите дни. Атропос, която реже нишките, работи изцяло под ръководството на Лахезис, кръц, кръц, резни тук, скъпа, и ей онази там, още един живот, предречен да падне в канала. Работата не беше много трудна и Клото и Атропос имаха достатъчно свободно време за нескончаемите игри на карти и сервирането на чай с кейк, от който живееха Фортуните. Само Лахезис трябваше да използва способностите си за преценка и да определя колко дълъг да бъде животът на човека и, както казват някои, по какъв начин да умре. Тя беше висока старица с мрачно изражение, свързана с Необходимостта чрез Хаоса и Нощта, нейна далечна прабаба, която тя посещаваше по важни празници, и прекарваше всичкото си останало време работейки по дължините на нишките, преценявайки отделните им влакна с неуморим хъс, като на всеки човек определяше неговата мойра^[1], неговата отделна лична съдба.

Фортуните бяха наследство от древното езическо Време на митовете и човек би могъл да си помисли, че са съществували съвместно с един космос, съдържащ християнски ангели и средновековни демони. Тези и много други очевидни парадокси и несъответствия най-накрая намериха своето обяснение в Общата полева теория на духа, чието съществуване бе въпрос на вяра, макар че всъщност никой не я бе виждал до този момент.

Не беше малка работа да се посетят трите Налудничави сестри, както ги наричаха, макар и не право в лицата, понеже живееха в един малък район съвсем сами, отвъд времето и пространството, място, несвързано с нищо друго, освен чрез желязната нишка на Необяснимата Случайност. Но Аззи все пак чувстваше, че трябва да

отиде, защото Лахезис, благодарение на връзката си с Необходимостта, се славеше като жена, запозната с методите за действие на Силите на Мрака и Светлината и умела в разчитане то на подбудите им.

Той първо отиде да купи някакъв малък подарък, защото Лахезис обичаше да получава подаръци, които държеше в голям склад, пристроен към скромния гръцки храм, където работеха трите Фортуни. Складът бе разширяван няколкократно, понеже неспирно прииждаха подаръци, които се изпращаха с цел да се повлияе на съдбите. Аззи намери цедка за чай от масивно сребро, изработена в древен Китай, и с този дар под мишница се запъти към малката червена звезда, точно на края на онзи регион от космоса, известен като „Чувала за възглед“ и, като си пое дълбоко дъх, се гмурна вътре.

Буйните завихрения, характерни за този регион, го подхванаха и го завъртяха на всички страни, но най-после той излезе точно на мястото, където искаше да отиде — една скалиста поляна, в чийто край се издигаше малката тухлена къща — домът на Фортуните, а зад нея, се извисяваше огромния гръцки храм, построен, за да побере всички онези подаръци, които човечеството бе изпращало поколение след поколение, с надеждата да промени съдбините си и да изкяри по още някой ден живот.

— Влизай направо, миличък — каза Лахезис и бутна вратата. — Атропос, Клото, я вижте кой ни е дошъл на гости!

— Ами че това е онзи приятен млад демон, Аззи — каза Атропос. А ножиците ѝ продължиха със своето кръц, кръц, без да спират нито за миг. Малки власинки отрязана прежда полетяха във въздуха.

— Внимавай! — каза Лахезис на Атропос. — Отряза тези няколко последни живота цели три сантиметра под моя знак. Всеки сантиметър е десет години от живота на смъртния!

— Че какво значение има? — попита Атропос. — Те щяха да пропилят и тях, точно както са пропилили останалите.

— Не е там работата — отвърна Лахезис. — Мойрата, паяжината на съдбата, им дава определено време, през което те могат да постъпват както си искат. И не бива никой бог, смъртен или първичен дух да променя това положение.

— Тогава ще дам на някой друг един-два сантиметра повече — каза Клото упорито. — И така всичко ще се изравни.

Лахезис сви рамене и се обърна към Аззи:

— Какво да я правя? Ето например, миналата седмица я хванах да завързва възли в нишките, преди да ги отреже. Когато я попитах защо го прави, тя отвърна, че много искала да види, какво си мислят смъртните като видят, че съдбата им е вързана на възли. А Клото не каза нищо против това! Нея също не я е грижа! Поисках от Личен състав да заменят Атропос, независимо от това, че ми е стара приятелка, но оттам ми казаха, че това било Общественополезен труд и само Атропос можела да свърши тази работа, и не би било нито в съответствие с традицията, нито с трудовия кодекс да постъпим по този начин! Като че ли традицията и трудовия кодекс са вся и все!

— Наистина, тук си имате доста грижи — изкоментира Аззи. — Направо ми е неудобно, дето идвам тук и ви занимавам с дребния си проблем.

— Хич не се тревожи — отвърна Лахезис. — Цедката е направо прекрасна и аз знам точно къде ще я поставя. И така, какво те измъчва?

Аззи ѝ каза за Състезанието на хилядолетието и за двусмислените изрази в Протоколите, дадени за завеждане под номер от Архангел Михаил.

— Имаш основание да не вярваш на Михаил — каза Лахезис. — Напоследък е толкова усърден в опитите си да прави Добро, че въобще не мисли какво прави, за да постигне тази цел. Но междуременно е в състояние да се въвлече в тази двусмислица за несигурната природа на свободната воля и трудността за създаването на правилни оценки на нейна основа. Това го прикрива в ситуацияите, в които се готви да постави Фауст или по-точно онзи Лъжефауст. Но се чудя как Ананке^[2] ще прецени намеренията на онзи, който прави избора, подложен, както ще бъде, на натиск от всички страни? Изглежда, че ще ѝ се налага да преценява повече резултатите, отколкото подбудите. Като се има това предвид, Михаил се е нуждаел от състезател, чиито постъпки ще могат да бъдат предсказани.

— Но защо да не използва истинския Фауст?

— Истинският Фауст би предизвикал доста трудности — отвърна Лахезис. — Различните истории, които знаем за него, не ни дават единен поглед върху характера му. За него говорят различно, от една страна, че е шарлатанин и фукльо, а от друга — че е първокласен магьосник и мислител от висока класа. Михаил е знаел, че няма да

срещне трудности да убеди Мефистофел да вземат Фауст за състезател; проблемът бил в това как да предскаже постъпките на Фауст. Докато Мак Карото предлага далеч по-лесно разрешение на въпроса — пропаднал студент по богословие, преживял трудни времена, зает с тъмни сделки, но обзет от непреодолим копнеж по буржоазния начин на живот; или поне такъв е бил изводът на Райските разузнавателни служби, които подробно са го разследвали.

— Да не би да искаш да ми кажеш — попита Аззи — че Михаил е подставил Мак в тази игра? Дал му е идеята да удари Фауст по главата и да отиде в дома му, знаейки, че Мефистофел ще отиде там и ще го вземе за истинския?

— Не споменавай пред никого, че аз съм ти го казала — каза Лахезис — но споделям само каквото съм чула. Много от жителите на Райските селения считат, че това е добра шега със самонадеяния Мефистофел. Всъщност ангелът Бабриел свършил мръсната работа вместо Михаил, като се появил при Мак в една кръчма и му подхвърлил тази идея, твърдейки, че това ще му допринесе полза като Добро Дело. Мак, трябва обаче да се признае, му отговорил, че е трудно да се оправдае убийство, дори и в името на най-святата идея на света. При което Бабриел вдигнал нагоре очи в благочестив ужас и казал: „Не става дума за убийство! Ни най-малко! Нито дори за побой! Искаме само да удариш Фауст по главата, да му вземеш портфейла и после да вземеш някои други неща от къщата му.“ Тогава Мак попитал: „Това няма ли да е кражба?“ „Да, в известен смисъл“, отговорил Бабриел, „но ако оставиш десет процента от придобитото в кутията за милостиня в църквата, грехът ти ще бъде опростен“.

Лахезис продължаваше да се любува на цедката, после я остави и каза:

— Това поне е информацията, която имам аз по въпроса.

— Това е една извънредно интересна новина — отвърна Аззи. — Не знам как да ти благодаря, че ми я каза.

— Казах ти я заради всеобщото благо — отвърна му Лахезис. — Ние, Фортуните, не подпомагаме нито Мрака, нито Светлината. Но е наш неотменен дълг да изобличаваме всякакъв вид мошеничество, независимо от това кой го върши и с каква цел. Може да дойде ден, Аззи, когато ще издам и теб за нещо. Не ми се обиждай!

— Няма, обещавам! — каза Аззи. — Този, когото хванат, си заслужава притесненията, това правило е за всички. Трябва да тръгвам, добра майчице!

— Какво смяташ да правиш с тази информация? — попита Лахезис.

— Още не знам — отвърна ѝ Аззи. — На първо време ще я пообмисля дълбоко в себе си и после ще видя как ще я използвам.

И като изрече тези думи, Аззи си тръгна.

---

[1] мойра (гр.) — участ ↑

[2] Ананке — древногръцка богиня на съдбата — Б.р. ↑

ГЛАВА XV

Маргарита попита:

— Къде е това място?

Тя беше пренаредила гънките на роклята си и се бе опитала да направи нещо с косата си, доста обърквана от вятъра при последното им пътуване.

Те тъкмо се бяха спуснали изневиделица точно пред една голяма мраморна сграда с колони, издигната на един хълм. Наблизо се намираще открит пазар, където дребни мургави мъже продаваха килими, наметала, китеници и други стоки. Зад пазара имаше опънати кафяви, бежови и черни палатки и с тях мястото приличаше на бедуински стан.

— Къде сме? — попита Маргарита.

— Това е Атина — отвърна ѝ Фауст. — Мраморната сграда отсреща е Партенона.

— А тези хора тук? — Маргарита посочи към килимарите.

— Приличат ми на търговци — каза Фауст. Маргарита въздъхна.

— Това ли е величествената древна Гърция? В гъсарското училище ни учеха на съвсем други неща.

— Е, ти говориш за древността — обясни ѝ Фауст. — А това тук е съвременето. Малко е променена. И все пак Партенона е още тук, с високите си колони в дорийски стил, изправен на фона на синьото небе като пазител на всичко добро, стойностно и красиво в живота на хората.

— Хубав е — каза Маргарита. — Но защо дойдохме тук? Мислех, че отиваме направо при Стикс^[1].

— Реката Стикс всъщност преминава през Гърция — обясни Фауст.

— Какво? През Атина ли?

— Не. Някъде през Гърция. Реших, че ще е по-добре първо да дойдем тук и да попитаме някого.

Маргарита каза:

— Има нещо, което ме тревожи. Някога ни учеха, че Стикс всъщност не съществувал. Тогава как ще поискаш да те упътят къде се намира?

Фауст се усмихна с леко превъзходство и я попита:

— Съществува ли Архангел Михаил?

— Ами, да, разбира се.

— Ами Светият Граал^[2]? Той съществува ли?

— Така казват — отвърна Маргарита.

— Ами тогава, повярвай ми, че Стикс също съществува. Ако съществува едно въображаемо нещо, то тогава ги има и всички останали.

Маргарита изсумтя.

— Добре, щом така казваш.

— Разбира се, че така казвам — натърти Фауст.

— Кой тук е автодидактичния^[3] чудотворец?

— Разбира се, че ти — каза Маргарита. — Не ми обръщай внимание.

Фауст знаеше от старите си атласи, че реката Стикс излиза на повърхността някъде в Гърция, преди да продължи надолу по обиколния си път през времето и пространството към бреговете на Тартар. Атласите твърдяха, че извираше от пещера, текла известно време през тъмна равнина, после изчезвала в едно стръмно дефиле, което свършвало в пещера с неизмерима за човека големина. Това бил старият класически път към подземния свят, същият, по който тръгнал и Тезей, когато слязъл под земята, за да се опита да открадне Елена от Ахил. Фауст спомена на Маргарита тези факти.

— А коя е тази Елена? — попита Маргарита.

— Прочута с хубостта си жена — отговори Фауст — заради която започнала една известна война и загинал един велик град.

— А, от ония, значи — въздъхна Маргарита. — За какво ни е притрябвала?

— Най-вероятно няма да ни се наложи да се срещнем с нея. Но ако можехме, тя сигурно би могла да ни даде някои важни напътствия за това, как да стигнем до Константинопол през 1210 година, да изобличим Мак Преструвалото и да заемем законното си място в събитието.

— И така, кого ще питаш? — каза Маргарита.

— Хората наоколо не ми приличат на такива, които знаят въобще в кой град се намират, камо ли да знаят къде се намира митичния Стикс.

— Не се заблуждавай от вида им — отвърна Фауст. — Те изглеждат така само за да обезкуражават непознатите. Сигурен съм, че всеки един от тях ще може да ни каже.

Той поведе Маргарита към групичка хора, скупчени около мъж с кафеник в ръка.

— Какво ти казах! — възкликна Фауст към Маргарита. — Кафе! Тези хора далеч не са толкова прости! Това нещо изобщо не е познато още в останалата част от Европа.

Фауст си проправи път сред хората и попита на накъсания си коринтски диалект, който бе усвоил в часовете по гръцки.

— Добри граждани! Можете ли да ми покажете пътя към известната река Стикс, за която се говори, че се намирала някъде из Хела?

Хората от пиещата кафе група се спогледаха и един от тях отвърна на провлечен дорийски диалект:

— Алф, тази Стикс не беше ли близо до фермата на чичо ти в Теспротия?

— Бъркаш я с Ахерон — отговори Алф. — Тя се влива в Стикс близо до Хераклиа Понтика, но доста тече, докато стигне дотам. Вие се, така да се каже. Но има и по-пряк път. Отивате в Колонус и хващате река Коктус. Вървете все по течението. Тя се влива в Стикс след като се спусне по некаптираните пещери на Ахерузия.

— Това е най-прекият път — потвърди друг от мъжете. — Няма да я сбъркате. Ще разберете, че сте стигнали Стикс, когато видите, че единствената растителност по брега е асфодел^[4] и черна топола. После реката влиза под земята и тогава вече няма никакво съмнение къде се намирате.

Фауст благодари на селяните и се отдалечи с Маргарита. С помощта на магическите си способности, Фауст се рейна на север из небесната шир, следвайки крайбрежието на Атика. Маргарита пътуваше на гърба му, понеже нямаше достатъчно силна магия, можеща да вдъхне на ръцете му необходимите, за да я носи сили, когато насрещният вятър бие в лицата им. Косата на Маргарита пак се разбърка ужасно и тя се уплаши, че кожата на лицето ѝ започва да се

зачервява и задебелява от постоянното излагане на природните стихии. Но беше доволна, понеже знаеше, че е най-обикновено момиче, което се носи из въздуха на гърба на един магьосник, а това беше голямо отличие за момиче с такова оскъдно образование.

Фауст прелетя покрай Коринт, с високата му цитадела, и се гмурна във въздуха над руините над Тиба, които бяха почти непроменени от преди 1000 години от времето на Александър Македонски. Земята под тях ставаше все по-равна, колкото повече се приближаваха към Тракия. Не след дълго пред тях се появиха две дълги реки и Фауст със сигурност заяви, че едната от тях е Ахерон. Той незабавно се насочи към земята.

— Защо спираме? — попита Маргарита. — Това ли е Стикс?

— Не, това е реката Ахерон, която се влива в Стикс.

— Не можем ли да летим дотам?

Фауст поклати глава. Той бе изразходвал по-голямата част от способностите на Заклинанието си за пътуване след толкова много употреба и сега му трябваше време да го презареди. На речния бряг, няколкостотин метра по-нататък, имаше разнебитена стара ферма и открита плоскодънна лодка, привързана към малкото мостче. Всичко изглеждаше изоставено и запустяло, така че Фауст спокойно отвърза малката лодка и, като сложи Маргарита при носа, а самият той седна на кърмата, се спусна надолу по течението към Стикс.

---

[1] Стикс (гр. мит.) — реката, през която лодкарят Харон превозвал душите на мъртвите — Б.р. ↑

[2] Светия Граал (църк.) — чаша, с която пил Исус Христос на Тайната вечеря, а после Йосиф Ариматейски събрал в нея кръвта от Разпятието — Б.р. ↑

[3] автодидактичен — самообучаващ се — Б.р. ↑

[4] асфодел — цветята, които цъфтят в селенията на мъртвите — Б.р. ↑

ГЛАВА XVI

Лодката им се носеше по бавното течение. Той знаеше, че това трябва да е Флегетон. Течението се стесни, всичко наоколо притъмня и скоро вече не се виждаше никаква растителност, освен черните тополи и навяващите скръб полета с асфодел.

— Отиваме там — каза Фауст. Той гребеше почти през цялото време, откакто потеглиха. Успяваше да си помогне малко, благодарение на едно поддържащо заклинание, което му даваше по малко енергия при всеки натиск на греблото, нещо като допълнителен изкуствен мускул.

Флегетон ставаше все по-малка, докато се превърна в тесен канал. Беше се здрачило. Фауст разбра, че най-после са стигнали Стикс, но това, че бреговете внезапно се разтвориха и разкриха мрачна водна шир. В този момент преминаха покрай голяма табела, написана на няколко езика. Тя гласеше: „Река Стикс. Забранено за частни лодки“.

— Тук ще трябва да спрем — каза той на Маргарита. — Харон^[1] държи монопола по превоза през реката. Пък и нито един магьосник, независимо колко е умен и сръчен, не може да премине Стикс без чужда помощ. За тази цел му е необходимо да сключи сделка. Хайде, слез и да идем да намерим Харон.

— Но съществува ли наистина Харон? — попита Маргарита. — И това не противоречи ли на църковната догма?

— Ни най-малко — отвърна ѝ Фауст. — Тези явления имат много малко общо с религията. Това са енергии, останали от предишни векове, които все още приемат определен вид и форма.

В този миг видяха през мрака на реката към тях да се задава лодка. Лодката приближи и той видя, че прилича малко на гемия и се движи благодарение на пет делфина, които я бутаха с носовете си откъм кърмата. Тя се носеше доста бързо по водата, понеже и няколко мъже с гребла, застанали в средата ѝ, също подпомагаха движението ѝ с гребла. Гемията беше стара, висока и нестабилна, а през

филистрините се процеждаше жълта светлина от фенери и се чуваше музика и глъч от веселба.

— Ти пък кой си? — извика Харон и насочи гемията към лодката на Фауст. Той беше свъсен старец, слаб и жилав, с отдавна небръсната набола бяла брада и хлътнали в очните кухни очи, наред които блестяха черни зеници. Над костеливото му чело и възлест череп се вееше ореол от прошарена коса. Имаше голяма, крива уста с множество гънки и чупки, които се спускаха надолу. Той прекъсна разговора си с Фауст, за да даде нови разпореждания.

— Подай оная греда там! Издърпай онова гребло! Снеми платното! Завърти ей онова нещо там!

Благодарение на превъзходното си класическо образование, Фауст знаеше, че някои от мъжете, работещи на лодката, са мъртви гръцки герои. Там бяха Тезей, Персей, Херкулес, Язон и още няколко, които не познаваше, но предполагаше, че са също герои.

— Какво искаш? — извика Харон.

— Трябва да преминем през Стикс — каза Фауст. — Трябва да стигнем до точно определено време и място — 1210 година в Константинопол.

— Вече не возим до Константинопол през 1210 — отвърна му Харон. — Прекалено много размирици и неприятности има там по това време. И твърде много души, които молят да бъдат откарани. Не искам повече да карам лодката до такива трудни места.

— Наистина трябва да отида там — каза Фауст.

— Какво ще поискаш, за да ни откараш.

Харон се изсмя.

— Нямаш какво да ми предложиш! И хич не вярвай на ония глупости, че можеш да преминеш през реката за един обол^[2]. Преминаването на Стикс стана страшно скъпо удоволствие, откакто получих правото на монопол върху транспорта. Това е изцяло моя територия, тъй че не се опитвай да преплаваш даже сантиметър с тая твоя лодчица. Нито се опитвай да се промъкваш по бреговете. Засадил съм ги с лиани лепки. Ще ти трябва силна магия, магьоснико, за да се справиш със здравата хватка на лианите.

— Нямам никакво намерение да се промъквам зад гърба ви — каза Фауст гордо. — Но съм сигурен, че ще успеем да се спазарим.

— Защо си толкова сигурен? — попита Харон.

— Защото имам нещо, което ще поискаш.

— Ха! И какво, моля ти се, е то?

— Слушай — каза Фауст. — Забеляза ли човека, с когото съм тук?

Харон погледна към Маргарита.

— Жената ли? Да, виждам я. И какво?

— Бива си я, нали?

— Оттук минават доста засукани? — отвърна Харон.

— Аха — подметна Фауст. — Но не и живи, нали?

Харон го загледа без да мигне. Фауст продължи:

— Нали усещаш разликата между мъртвите и живите, а?

— Не си навирвай носа — отвърна му Харон свъсено — само защото си жив. И аз не падам по-долу от теб и съм също толкова истински, въпреки че никога не съм съществувал в общоприетия смисъл на тази дума.

— Не става дума за това — каза Фауст. — Аз ти предлагам жива жена.

— Хей, я почакай малко! — обади се Маргарита.

Фауст каза на Харон:

— Един момент! Довери ми се!

Той отведе Маргарита настрани и ѝ зашепна настойчиво:

— Скъпа моя, не си мисли, че имах предвид нещо неблагоприятно, когато те предложих на Харон. Това изобщо не ми е в натурата. Но си помислих, че той може да поиска да вечеряте заедно и после да поиграете на хорото. За него това ще е едно приятно разнообразие, а за теб — напълно безопасно.

— Какво те кара да си мислиш, че ще поискам разнообразие? — попита Харон. Той ги беше подслушал.

— Хората, и живите и мъртвите, имат нужда от известно разнообразие — каза Фауст. — В това е същността на съществуването.

— Е, може пък наистина и да се поразтуша малко — промърмори Харон. — Бих могъл да си позволя — как му казвате сега?

— Отпуска — услужливо му подсказа Фауст.

— Да, една малка отпусчица. Едно време нямаше такива неща.

— Ще трябва да свиквате вече с новите понятия — отвърна Фауст. — В това е същността на поддържането на добър имидж в тази

вселена. Защо не насочите тази лодка към Константинопол, през 1210 година, да похапнете и да потанцувате с Маргарита по пътя?

— А ти какво ще правиш през това време? — попита Харон.

— Ще скоча в каютата и ще понаваksam малко откъм сън — отвърна Фауст. — Днес беше труден ден.

---

[1] Харон (гр. мит.) — лодкарят, превозващ душите на мъртвите — Б.р. ↑

[2] обол — в древна Гърция — монета със стойност една шеста от драхмата; петак — Б.р. ↑

ЧАСТ ВТОРА
КОНСТАНТИНОПОЛ

ГЛАВА I

Изглежда Мефистофел ги бе завел до малко гористо заливче. Мак се огледа и видя, че наоколо растат огромни дървета, каквито той не беше виждал в Европа. Не му беше познат дори вида на тревата под краката им, но тя изглеждаше по-груба и по-буйна от онази, която се зеленееше по пътеките на родното му място. Не можеше да различи нищо повече, тъй като огромни плачещи върби закриваха гледката, въпреки че леко резливия и солен въздух издаваше близостта до морето.

Въпреки силния насрещен вятър, който ги брулеше по време на полета след Вещичия Великден, Мак все още беше леко пиан. На тия вакхански^[1] сборища дават доста силна пиячка! Наистина се чувстваше превъзходно, макар едно предупредително пулсиране в главата да му подсказваше, че по-късно далеч няма да се чувства така. А сега му се искаше да си поговори за своите награди, да научи нещо повече за нещата, които Мефистофел се готвеше да му даде.

Той каза на Мефистофел:

— Трябва да седна и да напиша списъка с желанията си. Нали каза, че ще изпълниш всичките ми желания?

— Да, разбира се — отвърна Мефистофел. — Но това е последното действие.

— Последното ли? За тебе — може би, но не и за мен. Не бих ли могъл да получа нещичко в аванс? Точно в момента ми се иска да имам една хермелинова наметка, като кралските, и сребърен бокал, откъдето да си пия виното. Тия алуминиеви канчета въобще не подхождат на височайшето положение, в което съм попаднал.

— Я се вземи в ръце — каза Мефистофел строго. — Забрави сега наградите. Ще ги получиш, когато им дойде времето. Сега засега, трябва да започнеш състезанието.

— О, боже — каза Мак. — Не се чувствам в съвсем добра форма. Да вземем да починем един ден и след това да започнем сериозно, а?

— Вече сме започнали сериозно — отвърна Мефистофел. — Ти си известен сред хората с огромния си интелект и способност за

самоконтрол. Направих си труда да прочета досието ти, докато ти припикаше сред вещиците.

— Досието ми ли?

— В Архивите на Мрака има досиета за всички живи хора.

— Не знаех това.

— Бил си дете-чудо в училище, овладявайки различните дисциплини от по-обикновените науки с усърдие, в което учителите ти виждали божия пръст.

Мак го зяпаше с отворена уста, понеже през времето на краткото си образование бе доста посредствен ученик. След това осъзна, че Мефистофел има предвид не него, а Фауст.

— Покажи ми сега част от същия този дух — каза Мефистофел — защото е настъпило време за проверка.

— Да, да — отвърна Мак. — Сега ще се оправя.

Но въпреки думите, в душата му се промъкна несигурност, като пускаща мастило сепия, хвърлена в кристално чисти води. Боже Господи, какво прави той тук? Отначало му се струваше прекрасно забавление да заблуди този тъмен дух, че той е учения доктор Фауст. Но сега започваше да носи последствията от това свое действие. Вече не можеше да бъде Мак, умния, но далеч не блестящ ученик от манастирското училище, непокорния, обичащ забавленията момък, който бе прекарал една година сред начетените монаси, изучавайки основите на краснописа, четенето и реториката, като учеше малко и напредваше благодарение на чара и красноречивия си език, докато, благодарение на една дива авантюра, в която участваха и няколко монахини от съседния метох и буренце прясно немско пиво, той не се оказа изключен от училището и оставен да се оправя сам в суровия свят. Ето кой бе той, но вече не можеше да бъде дори това. Беше му даден шанс да стане един от великите, да заеме своето място сред тези известни личности, сред културтрегерите и мислителите на света. Освен това сега имаше възможност да докаже, че го бива поне колкото Фауст и това, което не му достигаше откъм начетеност, можеше да се навакса с правилно зададени въпроси и бързина на ума.

Той усети един скромен прилив на самоувереност. Сега наистина не беше време да се мисли за награди. Мак насили туптящия си мозък да се концентрира върху по-належащи въпроси.

— Къде се намираме? — попита той.

— На брега на Константинопол — каза Мефистофел — близо до лагера на франките. Ще те оставя тук. Готов ли си да получиш инструкции?

— Готов съм — отвърна Мак, като се опитваше да накара лицето си да изрази увереност, но всъщност си мечтаеше за чаша вино, която да го подкрепи. — Какво искаш да направя?

— Имаш три възможности — отвърна Мефистофел. — Препоръчваме ти да си избереш една от тях.

— И какви са те?

— Едната е да убиеш Хенри Дандоло. Втората е да отвлечеш Алексей Претендента и третата — да откраднеш чудотворната икона на Свети Базил.

Мак си помисли, че не е честно да му се дава такъв голям избор преди закуска. Но знаеше, че няма да получи никакво състрадание от строгия Мефистофел, така че само каза:

— И кое от тези искаш да направя?

— Моите предпочитания нямат нищо общо с тази работа — отвърна Мефистофел. — Трябва сам да прецениш.

— Но на какво основание трябва да вземам решения?

— Трябва да излезеш със собствено становище по този въпрос и да проявиш свободна воля и способност за правилни преценки.

— Дандоло? Алексей? Но аз не познавам тези хора!

— Очевидно ще ти се наложи да се запознаеш с тях.

— И да убия човек — нали това беше едната от възможностите?

— Така беше наистина.

— Е, очевидно Силите на Доброто ще трябва да направят изключение в този случай.

— Говоря и от името на приятеля си Архангел Михаил — каза Мефистофел. — Смяя да ти заявя, че явно не познаваш добре Доброто, като си мислиш, че то не признава никакви основания за извършването на убийство. Доброто знае, че съществуват и много по-лоши неща от това. Не че одобряват убийството като цяло; нито пък ние, ако трябва да говорим откровенно, тъй като интелигентността и подборът са в основата и на Доброто и на Злото. Но никой от нас не се занимава прекалено много с него, тъй като сме безсмъртни и имаме дългосрочен поглед върху нещата. Знаем, че убийството е нещо изключително важно в света на хората и затова включваме и тази възможност в

нашето състезание. И още ще ти кажа следното — при убийството, мотивът е всичко и резултатът се преценява наравно със средствата.

— Но как да преценя резултата? Как бих могъл да преценя какви последици ще има убийството на този Дандоло за бъдещето?

— Ти се сблъскваш с един общочовешки проблем. Основанията никога не са достатъчни, за да оправдаят или опровергаят необходимостта от убийство. И все пак понякога това трябва да се направи, както от гледна точка на Доброто, така и на Злото.

— Но аз ще бъда осъден жестоко, ако направя грешка.

— Теб ще те съди само Ананке, Необходимостта, нашият общ съдник. Избери онова, което трябва. Това е ролята на Фауст.

— Добре, щом така казваш. И така, повтори пак, кого трябваше да убия?

— Хенри Дандоло, дож^[2] на Венеция. И то само ако решиш, че това е най-доброто при дадените обстоятелства.

— А другия? Алекс не знам кой си?

— Алексей, Претендента за трона в Константинопол.

— Повтори ми пак и третата възможност.

— Да спасиш светата реликва — иконата на Свети Базил, защитника на Константинопол. Фауст, наистина трябва да се вземеш в ръце. Известен си добре със силната си памет.

— По ме бива, когато не съм махмурлия — каза Мак. — Не би ли бил така добър да ми кажеш какво прави франкската армия в Константинопол?

Мефистофел повдигна озадачено вежда.

— Мислех си, че образован човек като теб ще знае всичко за това значимо събитие, случило се само преди няколкостотин години. Изненадан съм от невежеството ти — но си мисля, че и тази сигурно е някоя от твоите шегички. Разбира се, това е Четвъртият кръстоносен поход. Но трябва сам да разбереш каква е ситуацията и да постъпиш както намериш за добре.

— Ами, ще опитам.

— Трябва да направиш повече от това — каза Мефистофел. — Ние с теб сключихме договор да изпълниш определени задължения. Ако не успееш да го направиш в определеното за това време, ще провалиш състезанието ни и ще си спечелиш нещо наистина неприятно.

— А какво ще бъде то? — осведоми се Мак.

— Неописуема болка в една безкрайна пропаст в бездънните царства на ужаса, където ще бъдеш убиван по неописуем начин и отново съживяван, само за да бъдеш отново и отново и отново убиван, докато не измислим за теб нещо още по-ужасно. Имаш двайсет и четири часа да извършиш делото си. Адиос.

И с тези думи Мефистофел се вдигна във въздуха и скоро изчезна в слънчевия безкрай на синевата.

---

[1] вакханки — жрици на бог Бакхус, бог на виното и веселието — Б.р. ↑

[2] дож — Глава на републиката в средновековна Венеция и Генуа — Б.р. ↑

ГЛАВА II

Мак се помая още малко, преобръщайки отново всичко в съзнанието си, докато най-после реши, че е най-добре да се хваща на работа и тръгна. Скоро се намери на една огромна поляна в жълто и зелено, ширнала се до хоризонта. На половин миля пред него се намираха стръмните стени на Константинопол. Те бяха по-високи и по-масивни от всички, които бе виждал в Европа. По бойниците крачеха стражи в бронзови ризници и с конски опашки на ярките си шлемове. Долу, из полето, на около половин миля от стените, имаше опънати стотици палатки и множество огънове и въоръжени мъже. Встрани от тях стояха наредени каруци, а около тях — жени и деца. Колкото повече се приближаваше, Мак виждаше навсякъде издигнати укрепления и навсякъде ковачи коваха върхове за стрели и остриета за пики. От други каруци се разтоварваха провизии, а от многобройните шатри се вееха разноцветни знамена, окачени върху забити пред тях пики. Очевидно това бяха жилищата на водачите на тази велика експедиция. Мак видя, че това е един истински пътуващ град, който може да се стегне и да отпътува във всеки един миг. И осъзна, че той трябва да се е движил почти ежедневно от мига, когато всички са излезли от Франкската империя.

Нямаше какво друго да прави, освен да се залавя за работа, и той тръгна към лагера. Докато приближаваше, край него в елегантен тръс преминаха няколко конници и техният водач вдигна облечената си в желязна ръкавица десница към Мак, който му махна в отговор. Сигурно го бяха сбъркали с някой от франките, понеже беше облечен в обичайните за стара Европа цветове — зелено, кафяво и черно, а не в ужасните коприни и сатени на приказния Изток. Той продължи и скоро мина край предните позиции, където войници, оставили настрани щитовете и пиките си, се бяха изтегнали на топлото слънце.

— Какви новини носиш от съвета? — подвикна му един от тях.

— Новините, които нося, не са за твоите уши — отвърна Мак, отхвърляйки подадената му възможност от страх да не го разкрият още в самото начало.

— Но Бонифасх Монфераски още ли е на срещата? Дори това вече би било знак за прогрес?

— Мога да ви кажа само следното — отвърна Мак. — Положението не се е променило особено в последните няколко часа.

— В такъв случай все още има възможност да се измъкнем достойно от това гнездо на мошеници — промърмори друг от войниците.

Мак продължи нататък. Най-после стигна до едно място, което му изглеждаше познато. Беше каруца с голямо покривало от едната страна, под което стояха наредени маси и столове, натрупани едно върху друго бурета, а на масите ядяха и пиеха мъже. Това беше кръчма на колела.

Благодарен на съдбата, че най-после може да се чувства като у дома си, Мак се приближи и седна на една свободна маса.

Появи се кръчмарят, и като осъзна в миг цялата пищност на одеждите, с които бяха натъкмили Мак в Кухнята на вещиците, той се поклони ниско и каза:

— Какво да ви донеса, господарю?

— От най-доброто вино — отвърна Мак, разбрал мигновено, че този негов вид може да му послужи добре на едно подобно място.

Кръчмарят наточи кана вино и се върна с нея.

— Не съм ви виждал преди, господине. Навярно наскоро сте се присъединили към великата ни група?

— Може и така да е — отвърна Мак. — Да не би ноздрите ми да надушват печено еленско?

— Така е. Господинът има чувствителен нос. Веднага ще ви донеса едно парченце. А между впрочем, господине, носите ли ни някакви новини от славния си господар?

— Какъв господар? — попита Мак, понеже заобикалките на кръчмаря го караха да се чуди за смисъла на думите му, ако изобщо имаше такъв.

— Просто предположих, господине, че такъв важен господар като вас несъмнено ще служи на някой още по-велик от него; защото е речено, че всички неща служат на по-висши от тях на този свят, като виланът^[1] на господаря си или пък волът на орача, свещеникът на Господа и така нататък, та дори сред божите среди правилото е все същото.

— Единствено прозорливостта ти надвишава твоето красноречие
— изкоментира Мак, силно подкрепен от виното.

— Милорд, мога ли да попитам за името ви?

— Аз съм Йохан Фауст.

— И сте изминали целия този път, за да дойдете при нас?

— Да, попътувах доста — съгласи се Мак.

— И кажете ми, господарю, на кого служите?

Останалите в кръчмата се бяха навели настрани, надавайки ухо да доловят отговора. Но Мак само се усмихна и отвърна:

— Моментът не достоен за подобен отговор.

— Не можете ли поне да ни намекнете? — Въпросът беше зададен основателно, тъй като около кръчмаря и Мак, които си приказваха тъй сладко, вече се бе насъбрала малка тълпа.

Кръчмарят поприсви око и каза:

— Обзалагам се, че сте агент на венецианския съвет, който иска да намери и поучи тщеславния Хенри Дандоло, дож на Венеция.

Мак сви рамене.

— Не — извика друг — той не е човек на венецианците. Не виждаш ли това изражение на горда набожност на лицето му и как ръцете му непрестанно търсят ръкавите на дрехата, сякаш носи монашеско расо? Обзалагам се, че е преоблечен монах, изпратен от Инокентий Трети, нашия свят Папа, който организира този свещен кръстоносен поход, а сега е разпънат на кръст от машинациите на проклетия Хенри Дандоло.

Всички се загледаха в Мак, който само каза:

— Не бих нито потвърдил, нито отрекъл. Един войник от групата заяви:

— Твърдото му държане и лаконични отговори показват, че е войник. Без съмнение той идва от страна на Филип Швабски, немногословен войн, въпреки многобройните деяния, които призовават небесата за отплата. Хващам се на бас, че носи предложение кой да стане владетел на Константинопол, когато досегашният владетел, упоритият и неудобен Алексей Трети, бъде ослепен и пратен да проси милостиня покрай кофите на някога великия си град.

Мак не издаде нито с дума политическите си пристрастия. Разговорите по въпроса, кого представлява той, не стихваха дълго, понеже нямаше никакво съмнение, че е тук от нечие име. Кръчмарят

не искаше да приеме нито стотинка за храната и виното. В замяна на това помоли Мак да си спомни за него при следващото събиране на съвета, когато се решава въпросът за употребата на алкохол в кръстоносната армия. И когато Мак се приготви да си тръгва, край него се изправи един нисък, закръглен, добре облечен млад мъж в чиновническочиви одежди, представи му се като Базил от Гент и поиска позволение да помогне на Мак с мястото за нощуване, понеже той очевидно досега не беше успял да си намери.

И така, те тръгнаха заедно към яркожълтата двойна палатка, с развените пред нея знамена с гербове, понеже това беше местонахождението на Началник щаба на армията. Покрай входа се мотаеха безделници, но Базил ги разгони с думите:

— Сторете път на Йохан Фауст, наш гост от Франкската държава, който още не е обявил нито произхода си, нито пък принадлежността.

Началник щабът беше впечатлен и без да задава повече въпроси, отпусна на Мак една опъната на високо палатка, малко встрани от останалите, понеже той не бе обявил обвързаността си с нито една от фракциите. Базил, който очевидно се бе самообявил за слуга и момче за всичко на все още неизяснената важността си особа на Мак, избърза напред, за да се увери, че всичко е готово за посрещането му. Когато Мак пристигна в новото си жилище, видя, че го чака сложена маса със студено пиле, бутилка вино и половин самун хубав пшеничен хляб. Мак нямаше нищо против един втори обяд, въпреки че кръчмарят беше щедър с виното и еленското месо и той започна да нагъва, слушайки коментара на Базил по злободневни въпроси.

— Всички са съгласни — каза Базил — че Хенри Дандоло, дожът на Венеция, превърна един религиозен поход в чиста търговия, което може да се тълкува и като преимущество и като недостатък, в зависимост от това кое считаме за по-важно — религията или търговията. — И той настойчиво загледа Мак, за да прецени накъде клонят собствените му пристрастия. Но Мак само махна с кълката в ръката си и отхапа нова хапка от хляба.

— Папа Инокентий Трети — продължи Базил — е свят човек, обладан от едничкото желание да освободи Ерусалим от сарацините. Но дали и неговите мотиви не са подозрителни поради силното му желание да подчини гръцките християни на Рим?

— Интересна мисъл — каза Мак, който тъкмо свърши с хляба и начена чиния сиропирани сладкиши, които видя на масата.

— Остава и въпросът с Алексей Четвърти, както го наричат понякога, макар че засега той няма още царство, син на детронирания Исак Втори Ангелус. Казват, че е обещал да остави Константинопол под римско владичество, ако стане крал. Така че, той е на страната на набожността, макар и главната му подкрепа да идва от страна на Филип Швабски, противник на Папската власт, буен мъж с амбиции толкова големи, колкото е малко кралството му.

— Разбирам какво имаш предвид — обади се Мак, макар че всъщност разбираше твърде малко от цялата тирада.

— И накрая не трябва да се забравя позицията на Вилардоин, водача на военната експедиция, мъж едновременно страховит и уважаван, почитащ религията, без да е ревностен вярващ. Добър човек, може да се каже. И все пак Вилардоин е известен с изключително плитките си политически интереси и пълното си безразличие към търговията. Интересува се единствено от звъна на препречени оръжия. Той ли е човекът, който ни трябва за водач?

Мак обърса устата си и се огледа къде може да подремне. Незаменимият му слуга вече му бе осигурил хубаво легло с грейка и набухната възглавница. Мак стана и тръгна натам.

— Милорд, аз съм вашият човек — каза Базил. — Няма ли да ми се доверите и да ми кажете чии интереси защитавате и кому носите съобщение? Ще се боря за вас и ще защитавам вашите интереси, господарю. Но само ми кажете какви са те.

Ех, само Мак да имаше какво да каже, защото усещаше, че се нуждае от хора на своя страна в това разтърсвано от раздори място. Но засега още не знаеше кои са по-силните, нито на коя страна е правдата, нито пък какво да направи за бъдещия прогрес на човечеството и за запазването на Константинопол.

— Добър слуга си ти — само каза Мак — и ще получиш отплата за това, когато му дойде времето. Вярвай ми, ти ще си първият, който ще разбере какви са моите пристрастия. А засега върви из лагера да видиш какви слухове се носят и се върни при мене след час-два.

— Тръгвам! — каза Базил и излезе. Мак се изпъна и заспа почти мигновено.

[1] вилан — феодален селянин в Западна Европа — Б.р. ↑

ГЛАВА III

Мак се събуди с чувството, че в палатката при него има някой. Беше се стъмнило. Трябва да беше спал няколко часа. Някой бе внесъл глинена купичка със запалена свещ. Базил без съмнение. Трептящият ѝ пламък хвърляше диви сенки по платнените стени на палатката. Приличаха почти на човек; на фантастичен човек с черни и сиви одежди, пронизителни очи и буйна коса; с какъвто надали би искал да се срещнеш посред нощ. Мак протегна ръка да го пипне. Сенките поддадоха под натиска на пръстите му и той напипа най-обикновена плът и кости.

— Пипаш ме — промълви призракт — а не ме поздравяваш. Що за маниери са това?

— Мислех, че не сте истински — отвърна Мак.

— Наистина не съм, изцяло. Но пък и ти не си. Защото не си този, за когото се представяш.

— А вие?

— Не казвам кой съм, но ти знаеш по-добре. Привидението пристъпи напред към светлината и разкри лицето си, което Мак имаше всички основания да си спомня, понеже няколко дни бе следил всяко негово движение, преди съучастникът му, латвиецът, да нанесе удар по главата му на онази уличка в Краков.

— Вие сте доктор Фауст! — хлъцна Мак.

— А ти си един проклет самозванец! — каза Фауст със заплашителен глас.

Само за миг от секундата Мак се поддаде на гневната сила на това обвинение. Но веднага се опомни. И онези, които се занимават с нечисти дела, имат свой морален кодекс, съвсем като другите, които вършат добрини, и като тях се борят да запазят собственото си достойнство в добри и в трудни времена.

А сега бе един извънредно труден момент: твърде смущаващо е да те хванат на местопрестъплението и да попаднеш лице в лице с човека, за когото се представяш. Една такава ситуация би накарала някой по-чувствителен направо да рухне и да каже: „Съжалявам,

господине, но не знаех какво върша. Веднага се отказвам, само, за бога, не ме издавайте.“ Но Мак не се бе захванал с тази роля, за да допусне да му се изплъзне лесно от ръцете. Така че събра всичкия си наличен кураж и си каза, че човекът, играещ Фауст на сцената, трябва да владее поне мъничко от фаустовския дух, за да се справи поне донякъде.

— Май тук няма да се разберем — отвърна Мак. — Не се съмнявам, че вие сте Фауст. Но аз също съм Фауст и то по силата на твърдението не на друг, а на самия Мефистофел.

— Мефистофел е сгрешил!

— Когато великите грешат, грешките се превръщат в закон.

Фауст се изправи в пълен ръст, който беше далеч по-нисък от този на Мак и каза:

— Трябва ли да слушам подобни казуистични дрънканици от човек, който говори от мое име? Чрез силите, които владее, ще ти отмъстя жестоко, ако не изчезнеш веднага и не оставиш тази игра на законния играч, а именно — на мен.

— Много си въобразяваш, това поне е очевидно — отвърна му Мак. — А що се отнася до това, кой е избраният, струва ми се, че това съм аз. Можеш да спориш до Куковден и пак няма да промениш положението на нещата.

— Да споря ли? Ще направя много повече! Ще те съсипя с нещо изработена магия и наказанието ти ще бъде злоещо, ала адекватно.

— Това пък какво значи? — попита Мак.

— Адекватно. Значи подходящо. Възнамерявам да те накажа с достойно за простъпката ти наказание.

— Знаеш много думи, които един честен човек не би употребил — каза Мак разгорещено. — А сега слушай, Фауст, въобще нямам намерение да се съобразявам с теб. Още повече, че Силите на мрака са изцяло на моя страна. Истината е, че съм далеч по-добър Фауст от тебе!

Фауст усети как гневът нажежава до червено очите му и се опита с всички сили да се овладее. Не беше дошъл да се надвиква с тоя. Искаше да заеме полагащото му се място в Състезанието на хилядолетието. И виждаше, че като заплашва Мак — срещу когото бездруго не можеше да направи нищо — само си губи времето.

— Съжалявам, че избухнах — каза Фауст. — Да поговорим разумно.

— Може би друг път — отговори Мак, защото точно в този миг платнището на входа на палатката се отметна и вътре влезе Базил. Той огледа Фауст подозрително.

— Кой е този? — попита той.

— Стар познат — отвърна Мак. — Името му е без значение. Тъкмо си тръгваше.

Базил се обърна към Фауст, който забеляза, че възпълният, раболепен младеж има в ръката си кама, а на лицето си — едно доста неприятно изражение.

— Да — каза Фауст. — Тъкмо си тръгвах. До следващия път... — и той се насили да добави — Фауст.

— Да, до следващия път — повтори и Мак. Базил попита:

— А коя е оная жена пред палатката?

— А, това е Маргарита — отговори Фауст. — Тя е с мен.

— Погрижи се да я отведеш със себе си — каза Базил. — Не искаме разни скитащи стерви да ни разпалят името.

Фауст прехапа език, понеже не смееше да се разкрива, преди да е разговарял с Мефистофел. Великият демон нямаше да понесе лесно някой да му разпали състезанието.

Фауст излезе навън и тръгна. Маргарита, която го чакаше пред входа на палатката, го настигна и попита:

— И така, какво се случи?

— Още нищо — отговори Фауст.

— Как така нищо? Не му ли каза кой си?

— Разбира се, че му казах.

— Защо тогава просто не се смениш с него? Фауст спря и я погледна.

— Не е толкова просто. Първо трябва да говоря с Мефистофел, а още не съм го намерил.

Той се обърна да тръгне и видя трима войници със стоманени шлемове и пики в ръка да стоят и да го наблюдават.

— Хей, ти! — извика единият от войниците.

— Аз ли? — попита Фауст.

— Тук няма друг освен нея, а аз не говоря на нея.

— Да? — каза Фауст. — Какво искаш?

— Какво правиш тук? — попита войникът.

— Не е твоя работа — отвърна Фауст. — Какво ти влиза в работата?

— Заповядано ни е да си отваряме очите на четири за такива като теб, дето се навъртат около палатките без работа. Хайде тръгвай с нас.

Фауст разбра, че е говорил, без да мисли. Прибързаното високомерие беше един недостатък на фаустовския тип характер, който Мак явно не притежаваше. Трябваше да внимава за в бъдеще. А засега ще говори любезно.

— Господа, мога да ви обясня всичко.

— Ще обясниш на капитана — отговори войникът. — А сега тръгвай тихо или ще опиташ върха на пиката ми.

И с тези думи те отведоха Фауст и Маргарита.

ГЛАВА IV

— И така, какво ново? — попита Мак, веднага щом Фауст и Маргарита си тръгнаха.

— Големи новини, господарю — отвърна Базил. — Самият дож иска да ви види незабавно.

— А, така ли? — изненада се Мак. — Знаеш ли какво иска?

— Не ми каза — отвърна Базил — но се досещам.

— Сподели мислите си с мен, добри ми служителю, докато си среща косата и се измия.

Той се зае с това действие и се ядоса, че Мефистофел и вещиците не му бяха дали поне един кат чисто бельо.

— Та какъв е тоя Хенри Дандоло?

— Той е всяващ ужас старец — обясни Базил. — Като дож на Венеция, той е командир на една от най-мощните и дисциплинирани армии в целия християнски свят. Ние, кръстоносците, зависим от венецианците за транспорта и основните си стоки и те не пропускат да ни го напомнят. Самият Дандоло е сляп и доста крехък, понеже вече е над деветдесет. Той е в една преклонна възраст, когато повечето благородници с удоволствие биха си лежали на спокойствие в селските си къщи, докато слугите им носят подсладена овесена каша. Но не и Хенри Дандоло! Той е яздил по целия път от Европа и е бил видян на бойните линии при Сабо, където искал кръстоносците да изравнят със земята този горделив унгарски град, ако искат да си осигурят съдействието на Венеция за кръстоносния поход. Те така и направили, но със силно нежелание, защото започналото като свето дело начинание вече започвало да се изопачава и да се превръща в още един въпрос на покупко-продажба. Или поне така казват хората. Аз самият нямам мнение по този въпрос, докато не чуя вашето.

— Мъдро от твоя страна — Мак прокара пръсти през косата си.

— Вашите възможности при тази среща — додаде Базил — са многобройни.

— Без съмнение.

— Едно съюзяване на вашите интереси с тези на Венеция би могло да ви донесе несънувани богатства. Но, разбира се, съществува и другата страна на въпроса.

— И каква е тя? — попита Мак, понеже Базил извади камата си, изпробва острието ѝ с върха на палеца си и леко я положи върху масата.

— А това, господарю, е един инструмент от превъзходна толедска стомана, който може да ви се види полезен, ако случайно интересите ви не са свързани с тези на Венеция.

Мак също изпробва острието на камата с върха на палеца си, защото така се правеше с всички оръжия по онова време. После плъзна камата в ръкава си с думите:

— Може да ми свърши работа, ако се наложи да изразявам мислите си по-точно.

Базил се усмихна раболепно и извика двама войници с факли, които тръгнаха напред и осветяваха пътя. Базил предложи да го придружи, но Мак отклони предложението, осъзнавайки, че е дошло време да се заеме, с работа. На този етап бе по-благоразумно да работи сам, защото не беше сигурен кога Базил ще си даде сметка, че интересите му въобще не съвпадат с неговите.

И така, той потегли. Докато вървеше през лагера, забеляза, че в него е настъпило голямо раздвижване. Насам-натам бягаха групи войници, а конници вестоносци препускаха нанякъде в галон. Бяха запалени много огньовете и навсякъде цареше атмосфера на раздвижване като при голямо начинание.

Палатката на дожа представляваше голям павилион от бяла коприна, през която се процеждаше светлина. Самият дож седеше на малък стол до една маса. Пред него имаше поднос с необработени скъпоценни камъни. Хенри Дандоло ги галеше с пръсти. Беше огромен мъж, все още внушителен, въпреки напредналата си възраст. Но сега направо се губеше в брокатовите си одеяния. На главата си носеше малка кадифена шапка с ястребово венецианско перо, накривено под лекомислен ъгъл. Тясното му лице беше небръснато, а наболата му сива брада улавяше отблясъците от светлината на огъня. Имаше тънка, хлътнала уста със здраво стиснати устни, а очните му ябълки бяха млечносини и замъглени от глаукома^[1]. Той не вдигна очи, когато слугата обяви пристигането на Лорд Фауст, току-що дошъл от запад.

— Влез и седни, скъпи ми Фауст — каза Хенри Дандоло с боботещия си вибриращ глас на правилен немски, но със силен акцент. — Слугите са донесли вино, нали? Вземи си чаша, добри ми господине, и се чувствай като у дома си в скромните ми покои. Харесват ли ти такива дрънкулки? — махна с ръка той към подноса със скъпоценните камъни.

— Виждал съм от време на време — отвърна Мак, надвесен над подноса. — Но никога подобни. Тези са изключително лъскави и са очевидно първокласни образци.

— Рубинът е особено красив, нали? — Дандоло вдигна един скъпоценен камък с размера на гълъбово яйце и започна да повърти насам-натам. — Изпратен ми е в дар от Набаба^[2] на Таиробан. А този изумруд — пръстите му безпогрешно го напипаха — има необичаен за размера си блясък, не мислиш ли?

— Така е наистина — отвърна Мак. — Но се удивлявам, сър, че въпреки слепотата си, виждате качеството и отличителните белези на всеки камък. Или сте развили зрение и на пръстите си?

Дандоло се разсмя, груб басов грак, който накрая премина в суха кашлица.

— Очи на пръстите ли? Каква идея! И все пак понякога ми се струва вярно, защото пръстите ми тъй обичат да докосват красиви скъпоценни камъни, че са развили собствена способност да ги оценяват. Също така обичам и хубави материи, както е с всеки истински венецианец, и мога да ти кажа повече за стегнатостта на сплитките и тъканта, отколкото един фламандски тъкач. Но това са само старчески капризи. Имам нещо далеч по-ценно.

— И какво е то, сър?

— Погледни тук. — Старецът се пресегна назад и пръстите му напипаха и отвориха капака на голям дървен сандък. Той посегна и извади отвътре една невероятно изрисувана икона, положена върху богато надиплено кадифе.

— Знаеш ли какво е това? — попита Дандоло.

— Наистина не зная — каза Мак.

— Това е иконата на Свети Базил. Твърди се, че нейното притежаване безотказно осигурява постоянна сигурност и благоденствие на Константинопол. Знаеш ли защо ти я показвам?

— Не мога дори да си представя, господарю.

— Защото искам да занесеш съобщение на господаря си. Слушаш ли ме внимателно?

— Да — отвърна Мак, а мислите му се изпълниха с догадки.

— Кажи на Светия Отец в Рим, че плюя на него и на подлия му акт, с който ме отлъчи от църквата. Докато притежавам тази икона, нямам нужда от благословията му.

— Искате да му предам тези думи? — попита Мак.

— Дума по дума.

— Така и ще сторя, ако съдбата ме сблъска някога със Светия Отец.

— Не си играй с мен — каза Дандоло. — Макар и да го криеш, аз зная, че си негов пратеник.

— С най-дълбоко смирение моля да бъда разбран правилно — отвърна Мак. — Аз представлявам свършено различни интереси.

— И значи не идваш от страна на Папата? Погледът на стареца беше толкова свиреп, че дори и Мак наистина да беше пратеник на Папата, мигновено щеше да го отрече.

— Категорично не! Точно обратното!

Старецът замълча, докато осмисли чутото.

— Точно обратното значи, а?

— Да, точно така!

— Но, кого представляваш ти? — настойчиво попита Дандоло.

— Сигурен съм, че ще можете да се досетите — отвърна Мак, решавайки да опита някоя от фаустовските заобикалки.

Дандоло се замисли.

— Разбрах! Трябва да си пратен от Зелената Брада Безбожника! Той е единственият, който няма свой представител тук!

Мак изобщо нямаше представа кой е Зелената брада, но реши да играе по тази свирка.

— Няма да кажа нито да, нито не — обади се той. — Но ако наистина представлявах въпросния Зелена Брада, какво щяхте да ми кажете да му предам?

— Кажи на Зелената брада, че приветстваме участието му в това велико дело и осъзнаваме уникалната роля, която може да изиграе единствено той.

— Той ще се зарадва като чуе това. Но какво по-точно?

— Трябва да започне атаката си срещу Варварския бряг след не повече от седмица. Ще можеш ли да му занесеш това съобщение навреме?

— Има много неща, които мога да направя — отвърна Мак. — Но първо трябва да зная защо.

— Причината трябва да е очевидна. Ако Зелената брада, който командва пиратите в Пелопонес, не възпре корсарите от Варварския бряг, те ще пхнат прът в колелата на нашите планове.

— Да, наистина — каза Мак. — А какви са тези планове между другото?

— Плановете ни да завладеем Константинопол, разбира се. Ние, венецианците, използвахме морската си сила до краен предел, за да подпомогнем придвижването на франките до Азия. И ако нашите далматински воители бъдат подложени на пиратски нападения, боя се, че ще се окажем в особено затруднено положение.

Мак кимна и се усмихна, но вътрешно кипеше от възмущение. Значи Дандоло се готви да завладее Константинопол! И най-развихреното въображение не би представило този план като защита на града! Изглеждаше очевидно, че Дандоло трябва да изчезне и едва ли би имало по-подходящ момент за това от този, докато е насаме със стареца в неговата палатка и то по време, когато в лагера на франките е настъпило раздвижване. Мак изтегли ножа от ръкава си.

— Ти разбираш — каза Дандоло, галейки рубина, — че някога великият и вдъхващ страх Константинопол, сега е своя бледа сянка поради неумелото управление на глупавите си царе. Но ще спра дотук. Не, аз самият няма да царувам. Властта във Венеция ми стига! Но ще сложа свой човек на трона във Византия и ще дам заповеди да се върне старият блясък и величие на града. А когато се съюзят Константинопол и Венеция, целият свят ще замлъкне от изумление пред великия век на търговията, който ще последва, и възможностите, които ще се разкрият.

Мак се поколеба. Вече се бе приготвил да нанесе удара. Но думите на Дандоло предизвикаха в съзнанието му представата за един велик град, възвърнал прежното си величие, един град, застанал в предните редици на търговията и науките, място, което може да се окаже крайъгълен камък в историята на света.

— И каква религия ще изповядват гърците тогава? — попита Мак.

— Въпреки различията между мен и папата — отвърна Дандоло — аз съм добър християнин. Младият Алексей ми обеща най-тържествено, че ако получи властта, той ще върне своите поданици в свящото лоно на Рим. Тогава Папата ще отмени отлъчването ми, какво говоря, може дори да ме канонизира, защото в наши времена още никой не е чувал за такъв невероятен подвиг на връщане на цял народ в лоното на църквата.

— Господарю! — извика Мак. — Намеренията ви наистина са свети и прекрасни! Разчитайте на мен да ви помогна с каквото мога!

Старецът протегна ръце и прегърна силно Мак. Той почувства острата му набола брада и топли солени сълзи, а Хенри Дандоло издигна глас във възхвала на Бога. Мак също се готвеше да каже някоя и друга дума в този смисъл, защото това нямаше да навреди, но в този миг в палатката се втурнаха войници.

— Господарю! — извикаха те. — Атаката започна! Вилардоин вече поведе войниците си срещу стените на града!

— Заведете ме на рамото място! — извика Дандоло. — Аз лично искам да се бия на страната на свящото дело! Оръжието ми, бързо! Фауст, предай предложението ми на Зелената брада и пак ще си поговорим!

И с тези думи старецът излетя от палатката, носен на ръце от слугите си, като взе със себе си светата икона, но остави торбичката със скъпоценните камъни.

Мак остана в палатката, по чиито копринени стени играеха палави сенки и реши, че всичко се нарежда прекрасно. Той щеше да спаси Константинопол и да спечели от това, както и самият Хенри Дандоло. Но за всеки случай, ако нещата тръгнаха на зле... Мак намери малка платнена торбичка и си подбра няколко прекрасни скъпоценни камъка, после забърза навън в мрака.

---

[1] глаукома (мед.) — очна болест, покачване на вътрешното налягане в окото с увреждащо въздействие върху зрителния нерв и ретината, което води постепенно до ослепяване — Б.р. ↑

[2] набаб (инд.) — много богат човек от аристократично потекло — Б.р. ↑

ГЛАВА V

Войниците отведоха Фауст и Маргарита до малка дървена постройка от дебели бичени дъски. Това беше затворът и Фауст веднага разбра, че е от онези, преносимите, подходящи за армии по време на поход. Този затвор специално, беше изключително здрав и добре скован, внос от Испания, а маврите от Андалусия добре знаеха как се правят тия работи. При влизането войниците показаха на Фауст и Маргарита стаята за мъчения, едно малко чудо на миниатюризацията и хитрите приспособления.

— Не можем да разчекнем цял човек, както в Европа — обясни им един от войниците — но спокойно можем да му откъснем ръцете и краката, а ефектът е същият, като при цяло тяло. Тези щипци за пръсти вършат същата работа като по-големите модели, а са големи точно колкото лешникотрошачка. Ето я и желязната ни девица, по-малка от моделите в Нюрнберг, но с повече шипове. Маврите знаят по-добре от всеки друг, как да разположат повече шипове на квадратен сантиметър. Щипките ни са по-малки наистина, но могат да късат месо съвсем задоволително.

— Няма да ни подложите на мъчения, нали? — извика Фауст.

— Разбира се, че не — отвърна водачът на войниците. — Ние сме обикновени войници. Стига ни и да убиваме направо. А дали ще ви измъчват, или не зависи от Директора на затворите.

Когато войниците си тръгнаха, заключвайки вратата след себе си, Фауст клекна и започна да чертае пентаграм^[1] на прашния под, с една вейка, която откри в ъгъла. Маргарита седна на кръглото столче — единствения мебел в килията — и го загледа.

Фауст започна напевно да мълви заклинание, но нищо не се случи. Проблемът беше, че не бе взел достатъчно от магическите си съставки, толкова бързаше да намери самозванеца. Но все пак трябваше да опита. Той изтри чертите и ги нарисува отново в праха по пода на затвора. Маргарита стана и закрачи нагоре-надолу като затворена в клетка пантера.

— Не стъпвай върху пентаграма — каза й Фауст.

— Въобще не стъпвам — каза тя раздражено. — Ще направиш ли изобщо нещо?

— Опитвам се — промърмори Фауст. Той намери китка буника на дъното на кесията си и добави клонче от имел, останало от една зимна церемония. После отупа ръкавите си добре и те пуснаха малко антимон. А на обувките си намери две люспи олово. Какво още му трябваше? Налагаше се да замени гробищната пръст с обикновена кал. А що се отнася до праха от мумия — е, ще използва малко сопол.

— Ама че отвратително — обади се Маргарита.

— Млъкни, защото той може и да ти спаси живота.

Всичко беше готово. Фауст размаха ръце и замънка напевно. В средата на пентаграма се появи мъждукаща розова светлинка, колкото огнена точка, която бързо порастваше.

— О, успя, успя! — извика Маргарита. — Ти си прекрасен!

— Тихо! — изсъска Фауст. И като се обърна към растящата светлина, изрече:

— О, дух от най-дълбока тъма, призовавам те в името на Асмодей, на Велзевул, на Белиал...

Откъм светлинката се дочу глас на млада жена, който изрече безстрастно:

— Моля, престанете с призоваването. Не съм призован дух.

— Не си ли? — попита Фауст изумен. — Какво си тогава?

— Представител на Пъклената комуникационна служба. Не можем да приемем призоваването ви в сегашния му вид. Моля, проверете заклинанието си и ако мислите, че сте сгрешили, моля, призовете отново. Благодаря. Приятен ден. — Гласът замлъкна и розовата светлинка се смали и изчезна.

— Чакай! — извика Фауст. — Зная, че ми липсват всички необходими съставки. Но имам повечето! Сигурно ще можете да направите едно изключение...

Но отговор не последва. Розовата светлина беше изчезнала, а в тъмницата не се чуваше друг звук освен тупкането от крачето на Маргарита.

После отвън се разнесе шум. От бягащи крака. Тракане и звън на метални ризници. Скърцане на големи дървени колела, които се завъртат по несмазани оси. Гласове на войници, които крещят заповеди. Чуваше се и друг звук. Един монотонен глас четеше нещо,

което Фауст оприличи на заклинание. Той заповяда на Маргарита да престане да шуми и притисна ухо до стената. Да, гласът се долавяше от съседната тъмница. Но не беше заклинание, а молитва.

— Чуй ме, Господи — казваше приглушеният глас. — Не съм извършил нищо лошо, а все пак съм потънал в прокълнат двоен мрак, мракът на собствената ми слепота и този — на тъмничната килия. Аз, Исак, който някога бях цар в Константинопол, и известен като Алексий Трети, отдаден на множество богоугодни религиозни дела, който дарих на църквите в Константинопол следните неща... — И последва цял списък с дарения на отделни църкви и свещенослужители, който беше толкова дълъг, че Фауст успя да се обърне към Маргарита и да каже:

— Знаеш ли кой е в съседната килия?

— Хич не ме е грижа — отвърна Маргарита. — Искam само да се измъкна от тази.

— Мълчи, момиче! В тази тъмница чезне Исак, предишният цар на Константинопол, свален от престола от жестокия си брат, който се самокоронясал за император и го ослепил.

— Без съмнение непрекъснато попадаме на височайши спътници — каза Маргарита саркастично.

— Тихо! Някой отваря вратата на тъмницата!

Фауст се послуша и чу как ключът се обърна в ключалката, вратата се отвори и се затвори отново. Чу се тътрене на крака (дървената стена беше много тънка) и последва миг тишина. После се обади гласът на стария Исак, който попита умолително-жаловно:

— Кой е дошъл при мен? Говори, защото не мога да те видя.

— Нито пък аз — отвърна един плътен глас. — Но идвам на помощ, която ще ти донесе облекчение, дори и в слепотата ти.

— Донесъл си какво?

— Подкрепа. Помощ. Облекчение. Не разпознаваш ли гласа ми Исак? Аз съм Хенри Дандоло!

— Това е дожът! — прошепна Фауст на Маргарита. — Хенри Дандоло, всемогъщият дож на Венеция! — и като надигна глас Фауст извика силно:

— Доже Дандоло! Елате тук! Имаме нужда от вашата намеса!

Чу се глуха гълчава, тропот на крака. И тогава вратата на тъмницата на Фауст се отвори. И зад нея стоеше високата изправена фигура на Хенри Дандоло, величествен в брокатовата си одежда в

аленочервено и зелено, хванал в ръката си свещената икона на Свети Базил.

— Кой си ти, че така ме наричаш по име? — извика настоятелно Дандоло.

— Аз съм Йохан Фауст — извика Фауст. — Дойдох на това място да изправа една огромна несправедливост, извършена спрямо мен. Тук има един мъж, който се представя от мое име и който заблуди един наивен тъмен дух с разказа си. Твърди, че е велик магьосник, но не е! Аз съм великият магьосник!

— Разбирам — каза Дандоло.

— Умолявам те, Хенри Дандоло, освободи ме от това място и аз ще ти бъда достоен съюзник!

— Щом си такъв велик магьосник — попита Дандоло — защо не се освободиш сам?

— Дори магьосникът има нужда от някои инструменти — обясни Фауст. — Тук нямам никакви магьоснически инструменти. Но ако имах само една от липсващите ми съставки, за да завърша заклинанието — иконата, която държиш в ръката си, например...

Хенри Дандоло го погледна гневно.

— Ти би извършил заклинание с иконата на Свети Базил?

— Да, защо не, нали затова са светите икони!

— Единственото предназначение на иконата на Свети Базил — прогърмя гневно гласът на Дандоло — е да запази град Константинопол от гибел.

— Е, като гледам не е свършила кой знае каква работа!

— Ти не бери грижа за това. То няма нищо общо с теб.

— Може и да няма — каза Фауст. — Поне ни освободи, тъй като не сме направили нищо лошо и не сме ти врагове.

— Трябва да се позанимая с твърдението ти, че си магьосник — каза Дандоло. — Ще се върна.

И като каза тези думи, той се завъртя на пети и, воден от войниците си, излезе от тъмницата. Вратата са затръшна зад него и ключът се превъртя.

— Невъзможно е да се говори разумно с тия тъпи венецианци! — ядоса се Фауст.

— О, боже, какво ще правим сега? — завайка се Маргарита.

Тя беше отчаяна. Фауст също не се чувстваше по-добре, макар че в този случай го терзаеше повече уязвената гордост, отколкото страхът от смъртта. Той закрачи нагоре-надолу, опитвайки са да мисли практично и разумно. Беше истинско късогледство от негова страна да тръгне да преследва Мефистофел без да е сто процента сигурен, че магията му е наред. Спомни си, когато пропътува Европа с цяла чанта номера. Винаги беше подготвен. Да не би славата да бе притъпила разума му? И ако е така, как щеше да го разбере?

Той отново се зае с пентаграма, повече, за да се намира на работа, отколкото с някаква реална надежда за успех. И се изуми, когато видя в бледите очертания отново да се появява светлина. Отначало беше мъничка червена светлинка, точно както предния път, но ставаше все по-голяма и този път беше червеникаво-оранжева, оттенък, който подсказваше появата на дяволско изчадие.

Когато светлината започна да придобива човешки вид, Фауст извика:

— О, дух! Аз те призовах от най-дълбоката тъма...

— Не, не си — отвърна съществото в светлината, като прие формата на дребен демон с лисиче лице и къси кози рога, облечен в прилепнала по тялото чортова кожа, която очертаваше стройната му фигура.

— Не съм те призовал ли?

— Ни най-малко. Дойдох по собствено желание. Аз съм Аззи. И съм демон.

— Радвам се да се запозная с вас — каза Фауст. — Аз съм Йохан Фауст, а това е приятелката ми, Маргарита.

— Зная кой си — отговори Аззи. — Наблюдавам действията ти, както и тези на Мефистофел и на онзи другия, който нарича себе си Фауст.

— Значи знаеш, че той е самозванец! Аз съм Фауст!

— Наистина си — каза Аззи.

— Е, и в такъв случай?

— Ами, обмислих ситуацията. И искам да ти направя едно предложение.

— Най-последно! — извика Фауст. — Признание! Мъст! Вечни удоволствия!

— Не бързай толкова — сръза го Аззи. — Франкските затвори не са местата, където обикновено вода преговори.

— А къде тогава?

— Имам предвид точно определен планински връх — обясни Аззи. — Това е една висока планина в Кавказ, недалеч от мястото, където Ной е видял земя за първи път след Потопа. Там ще можем да поговорим и да ти изложи плана си с цялото му надлежно величие.

— Води ме, тогава — каза Фауст.

— Хей, ами аз? — попита Маргарита.

— Ами тя? — попита Фауст.

— Тя не може да дойде. Сделката е само между мен и тебе, Фауст, и не засяга разни придружители.

— Колко си нагъл! — извика Маргарита. — Аз съм с него! Даже му помагах за заклинанията. Той ме повика да тръгна с него. Йохан, не ме оставяй тук!

Фауст се обърна към Аззи:

— Не е хубаво това нещо!

— Давам ти честната си дума — каза Аззи — че тя ще се оправи.

— Сигурен ли си?

— Никога не греша за такива неща.

— Да вървим тогава — каза Фауст. — Маргарита, ще се върна при теб скоро. Не ми е приятно да постъпвам така, но бизнесът си е бизнес.

Но всъщност Фауст не съжаляваше, че я оставя, защото Маргарита не се бе оказала чак толкова възхитителна и послушна, колкото очакваше.

— Не, не! Вземете ме с вас!

Нещастното момиче се втурна към Фауст и се опита да го прегърне. Но Аззи махна с ръка. Надигнаха се дим и пламъци и Маргарита се дръпна назад. Когато димът се разнесе, Фауст и Аззи бяха изчезнали, тя бе сама в тъмницата, а към вратата се приближаваше тежък тропот на войнишки обувки.

---

[1] пентаграм — магически знак от пет преплетени букви ↑

ГЛАВА VI

Аззи, повлякъл Фауст след себе си, летеше високо и бързо над бойниците на Константинопол, после се насочи на югозапад над голямата равнина Ана-дола. От време на време прелитаха над някое кирпичено село, където живееха турци, мигрирали по тези места от не знам си къде, и вече настъпващи към северните стени на града. Не след дълго стигнаха над една местност с ниски, голи хълмове и под тях се видяха първите върхове на Кавказките планини. Аззи чувстваше екзалтация от бръснещия полет над тях, но Фауст трепереше от студения, режещ въздух. Планините се надигаха нагоре, острите им върхове пробиваха като игли пухкавите бели облаци, огрени от яркото слънце.

— Виждаш ли онзи високия връх там отпред? — попита Аззи Фауст, извисявайки глас, за да заглуши свистенето на въздуха. — Там отиваме.

Приземиха се върху самия връх, на едно плоско като дъска място, окъпано в ярка обедна топлина. Фауст искаше да запита Аззи как е направил всичко това, понеже когато напуснаха лагера на кръстоносците беше полунощ. Но не желаше да се покаже невежа и затова само попита:

— Къде се намираме?

— Това е Връх Крешендо, най-високият в Кавказ — обясни Аззи. — Не е далеч от Арарат, където Ной видял за първи път земя след Потопа.

Фауст се приближи до ръба. Кристално чистият въздух разкриваше пред него ясна гледка по протежение на много мили, чак до мирните селища, разположени долу в равнините. А зад всичко това едва се мержелееше палат от розов мрамор, украсен с бели стени и кулички, съвсем като торта.

— А това какво е? — попита Фауст пак.

— Това е Замъкът на безгрижието — отвърна му Аззи. — Ще бъде твой, ако постъпиш както ти кажа.

— И какви са конкретните качества на Замъка на безгрижието?
— осведоми се Фауст.

— Виждаш ли розовия камък, от който е построен палатът? Това е камъкът на щастието и е взет от Златния век на човечеството, когато е имало страшно изобилие и всички били щастливи. Камъкът е така пропит с късмет и щастие, че през по-голямата част от времето човек е в състояние на лека еуфория. Това е място, където ще потънеш в блажено щастие, Фауст. Там има и обичайния асортимент от девойки с най-съвършени форми и с такива сърцераздирателно красиви лица, че дори и небесен ангел би се разплакал, макар че по-добре началниците му да не го хващат в такова, недостойно за един ангел, поведение.

— Замъкът изглежда много малък отгук — каза Фауст.

— Свойствата на въздуха и светлината в тази планина са такива — обясни му Аззи — че с едно леко примижаване можеш да увеличиш обектите пред себе си и да видиш, каквото си поискаш.

Фауст присви очи, но отпърво прекалено силно, и изведнъж се намери лице в лице с огромна розова стена, погледната от не повече от пет сантиметра разстояние. Като леко отпусна клепачи, той успя да се отдели от стената и да получи панорамна картина от замъка. Замъкът наистина беше прекрасно място. Фауст видя множество бликащи фонтани, спретнати, покрити с чакъл бели алеи, които се виеха през огромна, добре поддържана градина, видя много питомни сърни из сенчестите му кътчета и огромен брой яркоперести папагали сред клоните на дърветата, които превръщаха злачното място в пъстроцветен подвижен панаир. Видя облечените в бяло слуги, които вървяха насам-натам с медни подноси, отрупани с бонбони, плодове, ядки и панички с пикантни сосове. Те предлагаха тези лакомства на гостите, облечени в богати пъстроцветни роби. Фауст видя, че някои от гостите са високи, с дълги благородни бради и с такива съвършени обли глави, каквито не бе виждал, откакто бе учил древноримска скулптура в университета.

— Кой са тези мъже? — попита той.

— Това са философи — каза Аззи — и работата им е да си говорят с теб за онези важни „как“ и „защо“ в живота и да добавят своята интелигентност към бързата ти като светкавица мисъл. А сега префокусирай малко погледа си наляво — точно така — и виж онази постройка с кръгло кубе, построена малко встрани от останалите.

— Да, виждам я и какво е това? — попита Фауст.

— Това е трезорът на замъка — обясни Аззи. — Там има несметни съкровища: най-чисти скъпоценни камъни, перли с несравнима красота, янтар с невероятно съвършенство и други такива хубави неща.

Фауст пак присви очи и леко наведе глава.

— А какво е това, което виждам далеч на хоризонта? — попита той. — Прилича на движещ се облак от прах.

Аззи погледна.

— Това няма значение.

— Но какво е все пак?

— Това, щом искаш да знаеш, е орда диви турски еничари — отвърна Аззи.

— И те ли са част от замъка?

— Боя се, че не. От време на време нанасят тук-там страшни опустошения. Но не закачат замъка.

— Но какво ще правя, ако ме нападнат? — попита Фауст. — Тогавя всичките ми богатства и безгрижен живот няма да чинят и две пари, нали?

— Промяната все ни преследва по петите — мъдро каза Аззи. — Пред всеки замък съществува по една банда диви воители, които правят всичко, за да влязат вътре. И понякога успяват. Но не се бой, никога няма да те оставя в беда. Мога да ти осигуря дворци в различни райони на света. Има много прекрасни градове, където би могъл да живееш. Нито пък ще си ограничен само в твоето време. И ако ти се разхожда из Атина в компанията на Платон, например, или в древния Рим, да си говориш с Виргилий или с Цезар, мога да ти уредя и това.

— Звучи ми страшно примамливо — каза Фауст. — Но какво ще кажеш за моето законно място в състезанието между Мрака и Светлината?

— Мисля, че ще мога да направя нещо и по този въпрос — отговори Аззи. — Но нали разбираш, че тази грешка не е била направена по моя вина, а заради глупавия Мефистофел. И аз възнамерявам да му дам един добър урок. Но първо трябва да направя някои проучвания, защото състезанието е вече в ход и силите на Мрака и на Светлината няма да бъдат особено заравдвани от възможността да се прекъсне. С малко късмет и с някоя и друга дума, подхвърлена

където трябва, мисля, че ще мога да те включа в играта на мястото на Мак.

— И ще направиш всичко това за мен?

— Да — отвърна Аззи — но има едно условие.

— И какво е то?

— Трябва да се обвържеш с най-тържествен обет, че ще ми се подчиняваш във всички случаи, и особено по въпросите, които засягат състезанието, ще се обвържеш с мен и ще правиш всичко, което ти кажа.

Фауст се изправи гордо.

— Аз да ти се подчинявам? Аз съм Фауст, а ти кой си? Само някакъв безименен нечист дух!

— Не бих казал нечист — засегна се Аззи. — Това е клевета по адрес на нас — демоните. Пък и няма нищо безчестно в това да се подчиняваш на дявол. Хората го правят през цялото време.

— Не и аз — каза Фауст. — Защо считаш, че е необходимо?

— Защото имам план, чрез който да те възстановя на законното ти място в тази игра, а и себе си също. Но трябва да правиш, каквото ти казвам. Няма да ти се сторя труден господар. Е, хайде, ще го направиш ли?

Фауст се замисли страшно объркан. Изкушаваше се да се поддаде. Да бъдеш господар на замъка беше едно стъпало по-високо от това да си алхимик в Краков. Но не можеше да се насили да се подчинява на Аззи. Някаква дълбоко стаена неохота го караше да се въздържа. Не толкова защото човекът Фауст трябваше да постъпва само както той си иска. А повече, защото, бидейки въплъщението на първообраза на фаустовския дух, той не можеше да се подчини на един дух, който по силата на нещата трябваше да служи на самия него, а не обратното.

— Не мога да го направя — каза той.

— Но размисли — добави Аззи. — Какво ще кажеш, ако ти дам и онази квинтесенция на красотата, която търсят всички мъже. Разбира се, говоря не за друга, а за несравнимата Елена от Троя.

— Не ме интересува като обект. Всъщност аз си имам приятелка.

— Но не е Елена от Троя!

— Нищо интересно — повтори Фауст.

Аззи се усмихна:

— Само погледни.

И като изрече тези думи, демонът махна с ръка. И там, на планинския връх, пред очите на Фауст, започна да приема форма една жена, която после застана пред него в цялото си великолепиe. Тя го гледаше с прекрасните си очи с наситен цвят, макар че не можеше точно да се определи кой е той, защото се променяше заедно с облаците, които прелитаха и закриваха слънцето. В един миг бяха сиви, в следващия — сини, а само миг след това — зелени. Беше облечена в класическа гръцка женска дреха — бяла туника с много плисета, която обвиваше едното рамо, а оставяше другото открито. Тя беше тъй прекрасна и съвършена в пропорциите си, че би било абсурдно да се избере само една нейна отличителна черта пред другите, като например да се каже, че носът ѝ е прекрасен, или веждите са великолепно извити, или има прелестна гръд, или краката ѝ са направо изваяни. Всички тези твърдения биха били верни, но Елена стоеше над всякакви описания и не подлежеше на сравнения. Тя притежаваше онова съвършенство, което понякога смътно се мярва в сънищата на мъжете. Тя бе самото съвършенство, много повече идеал, отколкото жена и все пак беше човек. И ако в нея имаше някакви недостатъци, то те само биха подсилили съвършенството ѝ със своята човечност.

Фауст я погледна и изпита диво желание да се подчини на изкушението. Тя бе награда, която си заслужаваше да бъде спечелена — и то напълно отделно от вроденото привличане, което излъчваше — съществуваше и удовлетворението да я отнемеш от всички други мъже и всички мъже на света, с изключение на педерастите, да ти завиждат. Да притежаваш Елена — това би направило всеки мъж по-богат дори и от царя на царете.

Но пак оставаше въпросът за цената. Защото мъж, който притежава Елена, също ще бъде притежаван от нея и не би могъл да назове нито душата, нито съдбата си единствено свои. Славата му ще бъде засенчена от нейната. А в неговия случай — той вече нямаше да бъде Фауст — прототипа. Вероятно щяха да го наричат „любовника на Елена“. А неговите собствени превъзходни качества не можеха да допуснат да бледнеят в сравнение с нейните. Парис сигурно е бил свестен мъж, там в древна Троя, когато я е спечелил от Менелай. Но кой днес говореше за Парис?

Освен всички тези основания съществуваше и още едно допълнително: Фауст знаеше, че копнежът по Елена е едно, но да я притежава наистина — това би било нечувано по отношение на прототипа. Той беше Фауст — един соло изпълнител, който отстояваше самия себе си. Нямахше да стане играчка в ръцете на нито един човек, нито пък на жена.

Той заговори бързо, преди гледката на фаталната хубост да го е завладяла напълно.

— Не, не — каза той — не я искам и няма да бъда твоє оръдие.

Аззи сви рамене и се усмихна. Не изглеждаше чак толкова изненадан от подобно решение. Трябва да е знаел добре от каква твърда жилка е изтъкан Фауст и като осъзна това, сърцето на Фауст се изпълни със законна гордост. Вече е нещо, когато дори един демон се възхищава на праволинейността ти!

— Добре — каза Аззи. — Ще се отърва от нея. Но си струваше да се опита.

Той махна няколко пъти с ръка с такава сръчност, на която Фауст от своя страна не можеше да не се възхити: магьосниците разпознават способностите един на друг по извивките на ръката и движението на пръстите. Аззи беше направо несравним.

Светлината около Елена, която бе изчакала доста пасивно да свърши всичко това, потрепна за миг. Но после трептенето изчезна. Аззи пак махна с ръка. Този път нямаше дори потрепване.

— Ама че странно — учуди се Аззи. — Обикновено това Заклинание за изчезване върши работа. Ще трябва да го проверя, когато ми остане малко време. Виж какво, Елена е приятна жена, пък и има нужда от малка отпуската от Хадес, където живее в момента. Какво ще кажеш да поостане малко с теб, а аз ще дойда да си я взема по-късно?

Фауст я погледна и сърцето му затупа лудо в гърдите, тъй като, въпреки железните причини, които го подтикнаха да се откаже от нея, той страшно я харесваше. Но се овладя и каза:

— Ами, добре, ще се грижа за нея известно време, щом ме молиш. Но, разбира се, не бива да забравяме за Маргарита.

— Не се тревожи за нея — каза Аззи. — Няма да ѝ се случи нищо лошо. Пък и беше очевидно, че не е за тебе.

— Така ли мислиш? — попита Фауст.

— Повярвай ми. Един демон винаги познава, по топлината в гърдите си, кога една любов е обречена на разруха. Ще дойда при теб по-късно и пак ще по-говорим. Сигурен ли си, че не съществува нищо, с което бих могъл да те изкуша?

— Не, но ти благодаря, че се опита.

— Добре тогава. Трябва да вървя.

— Чакай! — извика Фауст. — Не би ли могъл да ме снабдиш с някои магически съставки за Заклинанието за прехвърляне? Иначе с Елена има да си стоим тук на тоя връх.

— Добре, че ми каза — отвърна Аззи. И като отвори кесията, каквато носят всички дяволи, но която, благодарение на магиите, не им издува дрехите, Аззи извади богато разнообразие от билки, мускали, лекове, пречистени метали, тайни отрови и тем подобни и ги даде на Фауст.

— Благодаря ти — каза той. — При наличието на всичко това спокойно ще мога да изкова съдбата си. Предложението ти беше много мило, Аззи, но мога сам да се справя с въпроса за самозванеца.

— Сбогом, тогава! — извика Аззи.

— Сбогом — отговори Фауст.

И двамата застанаха в една и съща поза — с вдигната във въздуха дясна ръка, с изпъната длан и сгънат навътре палец — обичаен магьоснически жест за поздрав — и Аззи изчезна във въздуха, обвит в ярка светкавица, а Фауст, само миг по-късно, направи същото в компанията на Елена.

ГЛАВА VII

Маргарита направо не можеше да повярва. Беше чувала, разбира се, че магьосниците са гадно племе, но това, както казваха немците, наистина преля чашата. От кръчмата в Краков тя бе попаднала в тъмница в Константинопол, без дори да знае за какво я арестуваха. И ето че сега бе изоставена от Фауст и вероятно я очакваха сериозни беди. Тя закрачи напред-назад из килията, но отстъпи към стената, когато чу стъпки по коридора. Те спряха пред съседната врата и тя се отвори с хлопване.

Маргарита се послуша и зачака да чуе нещо. Настъпи кратка тишина. После стъпките се чува отново. Те спряха пред нейната килия. Разнесе се шумът от ключ, който трака в ръждясалата ключалка. После се превъртя. Вратата на тъмницата се отвори и тя се сгуши до стената.

И видя как в килията влиза висок русокос млад мъж, облечен в хубави дрехи. Той спря на вратата и й хвърли изпитателен поглед. За миг двамата образуваха жива картина на сивата светлина, която се процеждаше в килията от окачените в редица по стените в коридора фенери от рога. Новодошлият, още почти момче, с блеснала на горната му устна тънка ивица пот, застана с втренчен поглед, а тя, с приятно разрошена кестенява коса и леко повдигната пола, разкриваща заоблени глезени, се бе сгушила в поза на ужас, но и на предизвикателство.

Накрая Мак, понеже това беше той, каза:

— Коя си ти?

— Аз съм Маргарита — отвърна момичето. — А ти?

— Доктор Йохан Фауст на вашите услуги.

Маргарита премигна в недоумение и едва не се изтърва да каже, че не може да е Фауст, защото истинският Фауст току-що я беше изоставил и бе хукнал да се забавлява с един демон. Но след като размисли за миг, реши, че подобно изявление едва ли би я поставило в особено изгодна позиция, понеже този човек очевидно бе дошъл с намерението да я освободи и не би се зарадвал от подобно противоречащо поведение още в самото начало на взаимоотношенията

им. Нека да е Фауст, Мауст, Бауст — който си ще, стига само да я измъкне оттук.

— Какво правиш тук? — попита Мак.

— Дълга история — отвърна Маргарита. — Бях с онзи, другия и... ами, той всъщност си замина и ме остави тук, а ти?

Мак бе дошъл дотук, преследвайки Хенри Дандоло, за да вземе от него иконата на Свети Базил, защото му се струваше, че се нуждае точно от това в тази ситуация, за да доведе започнатото до успешен завършек. Когато стигна до първата килия, видя, че Хенри Дандоло е заминал със стария сляп Исак. Той също се готвеше да тръгва, когато някакво предчувствие го накара да погледне в съседната килия. Беше извънредно странно: не му беше в натурата да гледа по килиите. Но този път му се видя много наложително. И го направи. Но как би могъл да каже всичко това на Маргарита?

— И моето е дълга история — подсмихна се той.

— Искаш ли да се измъкнеш оттук?

— Прасетата обичат ли помия? — попита Маргарита, използвайки един израз, употребяван често в онази част на Германия, където тя беше гъсарка.

— Ела, тогава — каза Мак. — Дръж се за мен. Трябва да намеря някого.

Те излязоха от тъмницата и отидоха в лагера. Там цареше объркване и смут. Горяха хиляди факли, които осветяваха бягащи насам-натам хора. Ревяха тръби и повечето хора се придвижваха по посока на градските стени. Изглежда се провеждаше масирана атака.

Мак и Маргарита си проправяха път през тълпата, като също се движеха в тази посока, заедно с повечето хора. Всички бързаха към стените на Константинопол, където изглежда се водеше битка. От битката назад се връщаха окървавени мъже, които имаха нужда от помощ. Много бяха с набучени по тях византийски стрели, които се различаваха от другите по червено-зелените шестоъгълни емблеми, изрисувани по тях и по перата, които бяха по-скоро патешко, отколкото канарено жълти.

Край тях пребягваха други войници, забързани да се включат в битката. По високите бойници не личеше да се води битка. Но долу големите врати, които пазеха Константинопол, се отдръпнаха назад с внезапно дрънчене, отворени от франкски симпатизанти вътре в самия

град. Кръстоносците, които бяха на коне, бързо се групираха и препуснаха към отворените врати в брониран строй. Входът беше препречен от гръцки войници и нормани, наети да се бият в армията на града. Те напразно се опитваха да спрат прилива от хора. Но подлуделите кръстоносци ги пометоха, във въздуха проблясваха кратко бойни брадви и боздугани и се чуваха жестоки тъпи удари, когато те постигаха ужасяващия си краен ефект да се ударят в човешко тяло. Група жени бяха докарали до горния край на стената огромен казан с врящо масло. Те надигнаха казана от едната страна и маслото се изля като цвърчащ златен водопад. Франкските воители, попаднали отдолу, запищяха, когато врящото масло се изля върху доспехите им, мина през цепнатините за вратовете и ръцете и ги свари отвътре като истински раци. После жените бяха пометени от цял рояк стрели и ордата на франките отново настъпи неудържимо с бойни викове навътре към града. Сега единствените останали защитници на вътрешните стени бяха малка група турски наемници. Тъмните им и бързи стрели затъмниха небето и злоещото свистене на полета им заглуши всякакви думи. Кръстоносците падаха покосени редица след редица, търкулваха се от конете, заприличали на таралежи от попадналите на място турски стрели. Но после вълната от подлудели франки стигна до редиците на турците. Дребни и леко въоръжени, каквито си бяха, те не можеха да устоят на едрите, космати, небръснати европейци с тяхното тежко въоръжение. Чуваше се чупене на кокали и трошене на черепи и накрая, подлуделите от кръвта франки пробиха редиците на турците и се втурнаха по градските улици.

Мак също тичаше натам, веднага след войниците, повлякъл Маргарита след себе си. Най-накрая забеляза Хенри Дандоло. Старецът стоеше сам, хванал в ръце огромен меч. Той го размахваше тъй диво, че всички наоколо му трябваше да отстъпят назад.

— Заведете ме при тях! — крещеше Дандоло. — Заведете ме при тези гърци!

Мак се втурна напред и като се гмурна под свистящия меч, хвана Дандоло за ръката и каза:

— Хенри! Аз съм, Фауст! Нека аз те заведа!

— А, пратеникът на Зелената брада! — каза Дандоло. — Добре, само ме обърни по посока на врага и ме бутни леко да тръгна.

— Добре — каза Мак и обърна Дандоло с лице към градските стени. И през това време сръчно смъкна от рамото му копринената торбичка, от която бе видял да се подава края на иконата на Свети Базил.

— Пожелавам ви успех, господарю! — извика той след него, а Хенри Дандоло размаха меча си в отговор и се втурна напред в битката, един предшественик на Дон Кихот, ако той изобщо е съществувал някога.

Мак се обърна към Маргарита.

— Е, хайде да се омитаме оттук!

Мак, все така влачейки Маргарита след себе си, се отдалечи от стените на града и се върна обратно в лагера. Търсеше място, където да се скрие. Но със сигурност знаеше, че вече е изпълнил първата си и най-важна задача. Беше направил своя избор, спасявайки иконата на Свети Базил.

Вече беше станало късно. Внезапно падна мрак. Нощта бе захладняла доста. Задуха студен вятър. Разтреперани и измръзнали Мак и Маргарита шляпаха назад през калното бойно поле.

— Къде отиваме? — попита Маргарита.

— Трябва да се срещна с един човек — отвърна Мак, чудейки се къде ли се намира Мефистофел в този момент.

— А знаеш ли къде е?

— Той каза, че ще ме намери сам.

— Защо тогава препускаме така?

— Трябва да се махнем от мястото на битката. Там може да ни убият.

След малко попаднаха на група войници. Не онези, които бяха арестували Фауст предната нощ. Но много приличаха на тях — бяха също така едри, небръснати, космати, с мръсен език и накамарени с оръжие. Те явно бяха участвали в битката и това им личеше, откъдето и да ги погледнеш. Целите бяха омърляни и насинени, а оръжията им — назъбени. Клечаха скупчени около камара дърва и няколко стола, плячкосани от минаваща каруца, и се опитваха да запалят огън. Те удряха ли, удряха парче кремък о парче стомана, но дъждът, заръмвал веднага след залез слънце, ставаше все по-силен и усилията им не се увенчаваха с успех.

— Ей, вие! Я спрете за малко! — извика един глас, когато Мак и Маргарита се появиха до тях. — Дали нямате малко сухи дърва в себе си, а?

— Не, не — каза Мак припряно. — Съжалявам, но нямаме нищо такова. Извинете ни приятели, но трябва да вървим.

Войниците се скупчиха около тях. Маргарита усети как нещо се притиска към нея от едната и страна. Тъкмо щеше да зашлеви нахалника и в този миг осъзна, че Мак се опитва да бутне в ръцете ѝ малката торбичка, която бе взел от Хенри Дандоло. Тя я пое и скри в полата си, а войниците сграбчиха Мак. Претърсиха го набързо и се обърнаха към нея. Маргарита, която се боеше, че ще я опипват, бързо им подаде торбичката.

— Аха! — извика един от тях триумфално, изваждайки иконата на Свети Базил отвътре. — Вижте какво има тук!

— Внимавайте с това — извика Мак. — Това е специална света икона.

— И какво може да прави? — попита войникът.

— Чудеса — отвърна му Мак.

— Значи правела чудеса, а? Да видим дали ще може да разпали огъня. Това наистина ще е цяло чудо! — Той чукна кремъка о стоманата. Излитнаха искри и една от тях падна върху лака на нарисуваното лице на иконата. Тя мигновено избухна в пламък.

Войниците се наведоха над нея и се опитаха да я напъхат под останалите дърва. Мак използва възможността да изчезне, а Маргарита го следваше по петите.

Стигнаха до края на гората, опасваща бойното поле. Откъм града, след замлъкването на злоещото свистене на стрелите, долитаха силни вопли. Кръстоносците направо бяха подлудели. В ясения, осветен от луната въздух, започваха да се вият първите кълбета дим. Сякаш историята на Троя се повтаряше изцяло.

Мак отвърна поглед. На около десет метра от него се появи светкавица, която освети висока, злоеща фигура, завита в алено наметало, застанала в живописна поза на края на гората.

— Мефистофел! — извика Мак. — Толкова се радвам, че те виждам! — Той забърза насреща му. — Видя ли какво направих? Избрах решението с иконата.

— Да, видях — каза Мефистофел. — И честно казано, изобщо не съм впечатлен.

— Не си ли? Но това ми се стори най-добрият избор. Когато чух от самия Хенри Дандоло какви са плановете му за бъдещето на Константинопол, разбрах, че не бива да го убивам. А що се отнася до Алексей, така и не стигнах до него, за да го отвлека, дори и да съм искал.

— Глупак! — каза Мефистофел. — Хенри Дандоло те измами. Омразата му към Константинопол е неопикуема.

— Но как, по дяволите, бих могъл да го зная? — извика Мак.

— Като разбереш скрития смисъл на думите му — отвърна Мефистофел. — Ако го беше убил, може би щеше да дойде нов, подобър император, който може би щеше да го спаси от ужасното плякосване и опожаряване, на които го подлагат в момента кръстоносците.

— Направих, каквото можах — каза унило Мак.

— Всъщност нямам намерение да те укорявам — обясни Мефистофел. — Както казах, не съдим теб лично, а човечеството в твое лице. Направи точно такъв глупав избор, какъвто би направил всеки друг на твое място. Да се опита да спаси една илюзия, отколкото да извърши нещо практично!

— Е, ще се справя по-добре следващия път — каза Мак. — Няма повече да се опитвам да спасявам илюзии, гарантирам ти. Какво следва?

— Второто ти приключение те очаква — каза Мефистофел. — Готов ли си?

— Всъщност бих се изкъпал и бих поспал малко, ако може.

— Ще можеш, когато стигнеш на следващото местоназначение. Отиваш в двора на Хан Кублай.

— И за какво ще ходя там?

— Ще ти обясня като стигнем. Пригответи се.

— Почакай! — извика Мак, защото Маргарита го дърпаше за ръкава. — Мога ли да я взема с нас?

Мефистофел погледна Маргарита, като че ли беше готов да откаже, но само сви рамене.

— Ами, да, струва ми се. Хванете се за ръце, затворете очи и чудото ще стане.

Мак и Маргарита направиха както им беше казано. Маргарита също затаи и дъх, защото мразеше прехвърлянето през пространството и времето — от него ѝ се завиваше свят.

Мефистофел махна с ръка и пак се появи познатата струя огън и кълба дим. И те изчезнаха.

ЧАСТ ТРЕТА
МАРКО ПОЛО

ГЛАВА I

Когато Мак отвори очи, видя, че се намира на ъгъла на една оживена улица в един очевидно голям град. От двете му страни стояха Мефистофел и Маргарита. Мефистофел изглеждаше елегантен както винаги. В бутониерата на тъмния си официален костюм имаше свежа червена розова пъпка. Черните му обувки бяха току-що лъснати и блестяха. И Маргарита беше красива като картинка. Беше намерила време да си оправи грима, след заминаването си от Константинопол, и да се преоблече с рокля на цветя със силно изрязан корсет.

Мак се огледа и изведнъж осъзна, че в този град се издигат множество големи благороднически сгради с особена архитектура, която трябва да беше китайска. Това впечатление се подсили и от обитателите на града, които бързаха насам-натам, облечени в дрехи от кожи и коприна с дълги ръкави и си говореха на висок тон. Въздухът беше режещ и студен и миришеше на въглища и на прах от петте аромата. Небето над тях се простираше синьо и изцъклено по северняшки. Край тях минаваха мъже с кожени шапки и плоски оранжеви лица. Мак знаеше с абсолютна сигурност, че това са монголци. Май тук имаше доста от тях и всички бяха въоръжени до зъби. Те минаваха покрай Мак и другите, като че ли изобщо ги нямаше там.

— Какво става? — попита Мак. — Не ни ли харесват?

— Не ни виждат — отвърна Мефистофел. — Направил съм ни временна магия за Невидимост. По-евтино е, отколкото да наемеш зала за конференции.

— Щом така казваш — обади се Мак. — И сега какво ще трябва да правя тук?

— Ей там, пред теб — започна да обяснява Мефистофел — в края на улицата е големият дворец на хана. В него живее Великият хан, неговите благородници, роднини, наложници и използвачите. В този дворец е и Марко Поло.

— Великият венециански пътешественик ли? — изуми се Мак.

— Той самият. Обикновено чичо му и баща му са там с него, но сега са заминали на път с цел търговия до Трабзон.

— Къде е Трабзон? — попита Мак.

— Няма значение. Това няма нищо общо с теб. Необходимо е да знаеш само какво трябва да направиш там.

— Да, добре — каза Мак. — Я ме осветли по въпроса.

— Ето как стоят нещата. Марко възнамерява да напусне Пекин и да се върне във Венеция. Ханът неохотно се е съгласил да го пусне, защото Марко е единственият, който може да осигури безопасен ескорт на принцеса Ирене, която е сгодил за един благородник в Персия. Обаче съществува заговор за убийството на Марко. Някои от монголските благородници го ненавиждат заради благоволенията, с които го е удостоил ханът. Има хора, които искат да го убият. Единият ти избор е да предотвратиш убийството на Марко Поло преди неговото заминаване от Пекин.

— Чакай малко — каза Мак. — Той нали в действителност е заминал от Пекин.

— Да, но някога. А това се случва сега. Така че трябва да се направи отново. И нещата да тръгнат по различен път. Защото, въпреки че се случва отново, това също така е и първият път.

— Но ако всичко стане по различен начин — каза Мак — няма ли всичко да отиде по дяволите в нашето собствено време?

— Не се тревожи за това — каза Мефистофел. — Представи си, че това е игра в играта. Ти си доведен тук и ти се дава един миг от времето. Ще имаш три възможности за избор какво да направиш с него. И от тях ние ще видим как ще повлияеш на бъдещето и дали това ще е за добро или за зло.

— Но това няма никакъв смисъл — каза Мак. — Защо да помагам на Марко? Той вече се е отървал от всякакъв заговор, който може да съществува някога срещу него.

— Ти изглежда не разбираш — каза Мефистофел. — Когато ние те пратим там, нещата стават като за първи път. Няма никакви предварително уговорени резултати. Пък и кой може да каже колко пъти е била разигравана историята с Марко Поло? Историята на Земята е като старите пиеси с поука, които гледаме отново и отново, но без предварително написан край. Нещо като комедия дел арте.

Основният актьорски състав се събира всяка вечер, играта започва, но понякога, съвсем неочаквано, краят е съвсем различен.

— И този нов край не повлиява на хода на историята, така ли?

— Откъде би могъл да знаеш какъв е ходът на историята, ако плуваш наред течението? И все пак, въпреки че всичко е ужасно сериозно, това е само една игра. Поне за нас е. Но за теб най-добре е да продължи да е сериозно, защото иначе може и да си изпатиш.

— А какъв друг избор имам? — попита Мак.

— Въпросът с принцеса Ирене. Тя е от далечна страна и Хан Кублай я е сгодил за благородник от Персия. Но ако тя се омъжи за друг, това също ще промени хода на историята. Ти можеш да направиш това, като я накараш да се омъжи за друг.

— А какво става с онзи, за когото се омъжва тя? — попита Мак.

— Историята не ни е казала този факт — отвърна Мефистофел.

— Добре — каза Мак. Той разбра, че няма да измъкне нищо повече от този горделив демон. — А какъв е третият избор?

— Хан Кублай притежава магически скиптър, който носи щастие на монголските воители и следователно — нещастие на враговете им, което включва и държавите от Запада, на които Хан Кублай се противопоставя. Можеш да откраднеш този скиптър.

— Предния път опитах да направя същото с магическата икона.

— Този път е съвсем различно. Забрави предишния път. А сега, ако си готов, ще сменя пелерината невидимка и можеш да започваш.

— Чакай малко! — извика Мак. — Как ще обясня присъствието си там?

Мефистофел се замисли за миг.

— Кажи им, че си посланикът от Офир.

— А какво е Офир?

— Офир — обясни Мефистофел — е старозаветният град, откъдето цар Соломон е взел златото, среброто, слоновата кост, маймуните и пауните си.

— И къде се намира този Офир?

— Никой не знае със сигурност. Споменават се различни местоположения, сред тях Източна Африка, Далечния Изток, Абисиния и Арабия. Можем да бъдем сигурни, че Марко Поло не е бил там, иначе щеше да го е споменавал в дългия, изпълнен със самохвалство, списък на пътуванията си, който ще остави след себе си. Така че

спокойно можеш да заявиш, че си точно този, без никой да може да те разобличи.

— Ами, добре — каза Мак. — Значи аз съм офирския посланик. А може би е офирианския?

— Както предпочиташ — Мефистофел вече проявяваше признаци на нетърпение. — А сега, ако си готов...

— Чакай! Още нещо! — каза Мек. — Ами облеклото ми?

— Погледни се — отвърна му Мефистофел.

Мак се огледа. Очевидно, докато бе преобличал себе си и Маргарита, Мефистофел бе намерил време да облече Мак в чернобели прилепнали панталони, подплатена с вълна връхна дреха и малка шапчица с перо. Така че това беше наред. Но Мак чувстваше, че има и още нещо, още някакъв проблем. Мефистофел вече бе започнал да маха с ръце, както винаги, когато се готвеше да изчезне. И в този миг Мак се сети.

— Чакай! Че как ще говоря с тези хора?

— Какво искаш да кажеш? — изненада се Мефистофел.

— Защото, ако те не говорят немски и малко френски, добре ще се подреда.

— О — намръщи се Мефистофел. — Но, доктор Фауст, ти си известен учен и лингвист.

— Нали знаеш как е — каза Мак. — Хората все преувеличават тези неща. Пък и отдавна не съм се занимавал с езици. Те имат нужда да се поддържат.

— Добре тогава — въздъхна Мефистофел. — Ще ти дам една Езикова магия, с която ще можеш да разбираш всичко, което ти се казва. Но внимавай с нея, защото не е за общо ползване.

— Една такава Езикова магия ще свърши работа — кимна Мак. Мефистофел махна с ръка.

— Готово. Но трябва да ми я върнеш, когато свършиш.

— Ами аз? — попита Маргарита.

— Ти си просто с него, като приятелка — каза Мефистофел. — Тази магия не се отнася до теб. Та, готови ли сте?

Мак преглътна и кимна. Мефистофел изчезна, но този път без пламъци и дим, просто бързо избледня. В същия миг един нисък, набит мъж с брада се блъсна в Мак.

— Огрунджи — каза човекът.

— Не, не, вината беше моя — отвърна Мак. И се удиви на факта, че бе разбрал идеално какво му казаха. Непознатият отмина и Мак се обърна към Маргарита.

— Ех, ако можеше Мефистофел да не се държи така властно — каза Мак. — Всъщност не урежда тези неща много добре. Чакай сега! Какво е първото нещо, което трябва да направя?

В този момент един висок, свиреп на вид воин с кожена шапка и лакирана ризница, меч, щит и копие на гърба си, каза:

— Ей, ти!

— Това ми прозвуча познато — промърмори Мак на Маргарита. И като се обърна към воина, той каза:

— Да?

— Не съм те виждал преди. Кой си ти?

— Аз — отвърна Мак — съм посланикът на Офир. Заведи ме при вашия хан. А, между другото, това е приятелката ми, Маргарита.

— Последвайте ме — каза войникът.

Движейки се на няколко крачки зад воина, от чийто път хората бързаха да се отдръпнат с много поклони, те преминаха през оживения пазар, простиращ се между тях и двореца на Хан Кублай. Тук изобилстваше от миризми и аромати, повечето китайски, а не европейски, макар че се долавяше и мирисът на индийско кърми и на хибискус от Южните морета. А щом тръгнаха покрай сергиите, въздухът се изпълни с пудра на петте аромата и Акцент. Пресовани блокчета водорасли, които хората хрупаха като зеле, излъчваха своя характерен упоиващ мирис с привкус на йод. Мак усещаше чистата миризма на бамбук и сандалово-дърво, заедно с по-настойчивите миризми на чесън, вългища, оризов оцет и плодове от личи. Имаше цели кошници печено свинско и подноси с пиле „Генерал Ку“. Навсякъде се предлагаше „Патица по пекински“, натопена почти изцяло във вездесъщия пекински сос. Хора с възкафяви лица и права черна коса, с всякаква форма и размери, ги гледаха и си разменяха коментари. Благодарение на Езиковата магия, получена от Мефистофел, Мак ги разбираше всичките.

— Марта, я погледни натам.

— Какво има, Бен?

— Тия ми мязат на чужденци.

— Ама че смешен цвят на кожата!

— И какви грозни очи!

— А я виж как е облечен! Никой тук не носи такива кадифени жакети.

— И я погледни оная — с обувки на висок ток! Ние не носим такива обувки тук, толкова са паянтови, че можеш да си представиш какви са всъщност.

— Наистина не носим!

Шумна, но весела, тълпата не ги заплашваше с нищо. Мак, Маргарита и воинът излязоха от пазар с хилядите му аромати и стигнаха до един доста по-неутрален район, поне що се отнася до ароматизирането — един голям булевард, зад който се намираще красивият дворец.

Те пресякоха улицата и влязоха в един дълъг каменен двор, водещ до висока порта. Вратата се отвори и през нея се показа началникът на стражата, с лакирана ризница, меч и щит и гръмко попита:

— Кой идва там?

— Обикновен войник — отвърна монголският воин — който води със себе си посланика на Офир и неговата приятелка, да се представят на Хан Кублай.

— Моментът е избран прекрасно! — каза началникът на стражата. — Хан Кублай и целият му двор са събрани, тъкмо са свършили деловите разговори, а още не е дошло време за вечеря и се надявахме да стане нещо интересно. Мини, обикновено войниче, с почетните си гости.

Красотата на залите в двореца на хана не подлежеше на описание. Така че няма защо да опитваме. Те вървяха по дълги коридори, покрай спирални орнаменти с форма на свитъци, изписани с образци на китайска поезия, възхваляваща достойнствата на наблюдаването на водата. Последните врати преди залата за аудиенции бяха бронзови, високи, овални, с богати орнаменти. Отвориха се безшумно без човешка помощ.

— За кого да предам? — попита един дребен, тъмен мъж.

— Посланикът на Офир — каза Мак. — И неговата приятелка.

Голямата зала за аудиенции беше осветена от факли, които бяха наскоро внесени от Франция и затова горяха с безмилостна интелектуална светлина. Тя разкри пред Мак една групичка богато

облечени хора. В средата, на малък пиедестал над другите, седеше среден на ръст, на възраст и на нрав мъж, средно тъмен и средно привлекателен, с малка брада и с тюрбан на главата, чийто връх бе увенчан с толкова голям блестящ диамант, че Мак, дори и да не беше информиран, пак би познал в негово лице хана.

От двете му страни стояха различни хора, които се оказаха благородници, лели и чичовци, а може би и няколко братя и сестри и някои от техните роднини. В залата имаше много царедворци. На един трон, малко встрани и назад от трона на Кублай, седеше бледа русокоса жена — навярно принцеса Ирене. Навсякъде имаше стрелци с полуопънати тетиви на лъковете и готови стрели, които наблюдаваха всяко движение на гостите и не вярваха на никого. До една малка маса седеше съвсем сам съсухрен старец, облечен в плащ на звезди. Това без съмнение беше кралският звездоброец. Недалеч от него стоеше напет млад мъж с европейски черти, облечен в хубав панталон и жакет, а на главата си беше сложил малка филцова шапка с ястребово перо. Това беше Марко Поло.

— Значи ти си от Офир? — каза Хан Кублай.

Припомняйки си думите на Мефистофел, Мак забеляза, че Хан Кублай държи в ръката си скиптър. Не изглеждаше магически на пръв поглед, но се предполагаше, че Мефистофел е дал вярна информация.

Ханът каза:

— Ти си първият офирианец, който ни посещава. А може би трябваше да кажа офирски?

— Както предпочита Ваше величество — отвърна Мак.

— Погледни, Марко! — каза Кублай. — Още един европейец!

Младият мъж с ястребовото перо на шапката вдигна поглед и се намръщи.

— Не го познавам. Как ти е името, човече, и откъде си?

— Аз съм доктор Йохан Фауст — каза Мак. — Роден съм във Витенберг в Германия, но отскоро съм посланик на Офир.

— Не съм виждал такива като теб в Европа — каза Марко.

— Надали. Ние, офирианците, обичаме да си стоим у дома. Вече не сме велика търговска нация, каквато е твоята Венеция, Марко.

— А, значи ме познаваш.

— Разбира се. Славата ти се е разнесла чак до самия Офир. Марко се опита да остане смръщен, но беше поласкан.

— Кажи ми, какво произвеждате най-вече?

— Изнасяме доста неща — започна Мак — но главните ни търговски стоки са злато, сребро, слонова кост, маймуни и пауни.

— Маймуни ли? Това е интересно — каза Марко. — Великият хан отдавна търси добър източник на маймуни.

— Нашите са най-добри — каза Мак. — Имаме големи маймуни и малки маймуни, оранжеви орангутани и така нататък. Мисля, че ще можем да ви доставим всичко от този артикул, от което имате нужда.

— Страхотно, ще поговорим пак за това — каза Марко. — Великият хан може би ще поиска и няколко пауна, ако предлагате добра цена.

— Ще си поговорим — каза Мак — и ще уговорим цена.

В този миг се обади придворния магьосник.

— Офир, а? Градът до Шеба?

— Точно той — каза Мак. — Улучихте веднага.

— Ще направя нови проучвания — произнесе се магьосникът.

— Със сигурност ще установите, че градът ни е наред — каза Мак. Той се подсмихна, но никой друг не се засмя на малката му шега.

Хан Кублай каза:

— Добре дошъл в моя двор, доктор Фауст, посланик от Офир. Но ще пожелаем да говорим с вас по-късно, защото нека се знае, че обичаме да чуваме разкази за далечни страни. Нашият скъп син Марко ни дарява с много разкази. Но винаги е приятно, когато дочуеш нещо ново.

— На услугите на Ваше величество — каза Мак и като забеляза, че изражението на лицето на Марко от намръщено премина направо в раздразнено, реши, че в този ден не си е спечелил приятели.

— Ами жената? — попита Хан Кублай. Мак изсъска към Маргарита:

— Той говори на теб!

— И какво казва? — попита Маргарита. — Не разбирам нито дума!

— Аз ще говоря от твое име — каза Мак. А към Хан Кублай изрече:

— Това е Маргарита, моя приятелка, но не знае нито дума монголски.

— Нито думичка ли? Но ние с радост бихме чули нейната история!

— Аз просто ще ви превеждам — каза Мак — макар и да е жалко, защото тя самата разказва тъй увлекателно.

— Няма да се наложи — каза Кублай. — За щастие наскоро основахме център за бързо изучаване на монголски за поданици и приятели, които не разбират езика ни. Но вие го говорите превъзходно, скъпи ми Фауст.

— Благодаря ви — поклони се Мак. — Винаги съм имал ухо за езици.

— Но жената ще трябва да се научи. Обясни й, че сега ще трябва да отиде в клас и да излезе чак когато се научи да говори.

Мак каза на Маргарита:

— Виж, много съжалявам, но ще те заведат в училище да учиш езика.

— О, не! — изстена Маргарита. — Само не отново в училище!

— Да. Съжалявам. Но не мога да направя нищо.

— По дяволите! — възкликна тя. — Това не е никакво удоволствие!

Но се остави да бъде отведена от две прислужници.

ГЛАВА II

Мак вървеше след Уонг, слугата, който бе натоварен със задължението да го заведе до покоите му и по пътя си даваше сметка за странния вид на външните коридори. Той отбеляза как странно премигваше пламъкът в ръцете на Уонг, когато отникъде не се усещаше течение. Те вървяха през тихите коридори и изведнъж попаднаха на един, чийто вход бе овързан с червено копринено въже.

— Какво има там долу? — попита Мак.

— Това е крилото, отделено за духовете — обясни Уонг. — Посветено е на мъртвите поети. Забранено е там да влизат смъртни. Само Ханът и слугите на Изкуствата могат да влизат там с жертвоприношенията.

— Какви жертвоприношения?

— Ярκοцветни камъни, морски мидени черупки, мъх и други приятни за духовете на мъртвите поети неща.

Уонг му каза, че малко монарси са тъй гостоприемни като Хан Кублай и нито един, обладан от толкова силно желание да слуша разказите на странниците отдалече. Кублай се различаваше от другите монголи по удоволствието, с което изслушваше историите на пътниците. Той канеше хора от цял свят да го посетят, да му кажат откъде са и какви са обичаите там. Обичаше да слуша и за семействата им и колкото по-нашироко, толкова по-добре. Той бе отделил цяло крило на двореца си, за да оказва гостоприемство на странниците. Това крило беше несъмнено най-луксозният хотел на света, където хората биваха приемани без предварителна резервация и без заплащане. Само срещу един разказ.

В двореца на Хана имаше както посланици, така и просяци. Но не обикновени просяци. Според представите на хана, просякът е човек, комуто не достигат историите за разказване. Всички просяци в двореца на хана бяха хора, които, по една или друга причина, можеха да бъдат считани за изчерпани откъм разкази. Ханът поддържаше тези нещастници като жест на обществена благотворителност.

Там не само имаше луксозни стаи за пътниците, но и отделно крило за странстващите духове на поетите и разказвачите. Защото Ханът вярваше, че духовете на поетите живеят завинаги в отделно небесно царство, построено специално за тях от Силите на съществуването. И тези духове понякога се връщат да поскитат отново на Земята, тъй като поетите черпят вдъхновение от повторните посещения по местата на предишните си победи и разгроми. Но по време на своите странствания из някогашните си градове и околностите им, те понякога се поддаваха на странични влияния. И в такива моменти, както вярваше Ханът, човек може да направи определен ритуал, да предложи определени жертвоприношения и те ще примамят такива духове, които ще дойдат в двореца на Хана, защото ще знаят, че са добре дошли там. И веднъж пристигнали, ще намерят всичко, за което може да копнее един дух: парченца мека кожа, блестящи огледални отломки, късчета янтар, антични сребърни монети, странно оцветени обли камъчета. Твърдеше се, че именно тези неща радват духовете на мъртвите поети и Ханът бе събрал доста от тях. Те биваха излагани в покоите, предназначение за посещение от духовете. В стаите до часовниците, постоянно горяха тамян и свещи. И понякога, някой дух идваше на това място да се наслади на богатството от спомени, оставено му в дар и, когато си отиваше, оставяше в дар по някой златен сън в главата на Хана.

Благодарение на това Ханът сънуваше забележителни сънища, тъй като биваше посещаван от духове, които му разказваха истории за свирепи бели китове, за заговорите в римския форум и за огромни армии, които се придвижват през замръзвал в бяло зимен пейзаж. Беше сънувал, че пътува през тъмна гора и че се е изгубил в нея. Беше сънувал, че трябва да избира между прекрасна жена и тигър. Така Ханът натрупваше истинско богатство от истории и сънища през дните и нощите на живота си, докато вече не знаеше кое какво е и разработваше един свой таен проект за сън, който трябваше да бъде нещо като аудиенция за мъртвите поети, след като той напусне този свят.

Покоите на Мак бяха обзаведени с рядко срещан из страните на Запада лукс. А и Ханът бе измислил множество дребни глезотии.

Слугите, които му носеха храна, питиета и гореща вода, бяха обучени да се държат като че ли изобщо го няма там, така че погледите им да не смущават вътрешната му самота. Това бе извънредно приятно за Мак, но не можеше да му се наслаждава изцяло поради тревогата от необходимостта да направи своя избор. В крайна сметка той не беше никакъв си турист. Бе дошъл да работи.

Струваше му се добре като начало да направи нещо и за Марко Поло. Да спаси живота на Марко Поло му изглеждаше едно доста прилично Добро Дело. Поне не виждаше нищо лошо в подобна идея. Никой не ти се вбесява за това, че си му спасил живота. Докато идеята да намери нов съпруг на принцеса Ирене му се струваше доста рискована и освен това още не се бе запознал лично с нея. А що се отнася до възможността да вземе скиптър на Кублай, от острото му внимание не бе убягнал фактът, че навсякъде в близост до Хана имаше монголски стрелци, с поставени върху тетивите стрели, и когато някой направеше дори и най-малък жест към Хана, стрелците заставаха нащрек и полуопъваха лъковете. Беше повече от очевидно, че никой не може дори да се приближи до Хан Кублай. Всеки опит водеше след себе си риск извършителят му да бъде набучен отвсякъде със стрели.

А не биваше да забравя и Марко Поло.

— Кажи ми — обърна се Мак към Уонг — тук някъде ли живее Марко Поло?

— Държи апартамент в този комплекс — Отвърна Уонг. — Но освен това има няколко хубави къщи в града, извънградски къщи и вили за удоволствия и разни такива навсякъде из страната.

— Не питах за недвижимите му имоти — обясни Мак. — Просто исках да зная къде бих могъл да го откроя.

— В този момент той се намира в Главната банкетна зала и надзирава приготовленията за Големия банкет довечера в чест на Хана.

— Бъди така добър да ме заведеш дотам.

ГЛАВА III

Главната банкетна зала беше пълна с работници, които опъваха книжни гирлянди, знамена, яркоцветни гоблени и разни други празнични финтифлюшки. Високият таван се поддържаше от осем дебели колони, всяка от които стоеше върху здрав квадратен блок, чиито краища имаха малко място за украса. Главната украса на залата се състоеше от отсечени човешки глави, някои все още кървящи, други доста сухи, трети — напълно мумифицирани, четвърти — плесенясали, полуразложени и дори направо разкапани. В средата на залата имаше вана с кръв и две надвесени над нея фигури я разбъркваха, за да не се съсирва. Наблизо, с ръце на кръста, стоеше Марко и наблюдаваше окачването на главите.

Мак спря за миг, докато попривикне с гледката, после се приближи до Марко.

— Хубава украса от глави — изказа се той.

— Благодаря — отвърна Марко. — Но още не са както трябва.

И той подвикна към мъжете на стълбите, които струпваха главите една върху друга.

— Стегнете малко пирамидата! Не искам в един момент всички тия глави да се търкулнат надолу. Искам да постигна концентриран ефект. Искам пирамидата да стане много висока! По една пирамида от глави с височина седем метра, ето това искам да се получи при всеки ъглов камък. Знаем, че няма сами да застанат в равновесно положение, но искам да измисля начин, чрез който ще изглеждат така, сякаш балансират сами. Намерете подпорен материал или използвайте канап или тел, но така, че да не се вижда. И измъкнете тия изсъхнали глави от пирамидата. Изглеждат така, сякаш са най-малко на сто години. Сега няма да отдаваме почит на миналото. А ще празнуваме сегашните и бъдещи завоевания на Хана и тук искам да има само прясно отсечени глави, за предпочитане с все още капещи от тях кръв. Ако кръвта не е прясна, добавете малко от ваната.

Мак и Марко наблюдаваха мълчаливо известно време. Работниците направиха необходимите промени. Мак изкоментира:

— Сега изглежда много по-добре.

— Мислите ли?

— О, да. Вие, венецианците, имате набито око за такива неща.

— Благодаря. Значи сте от Офир.

— Да — призна Мак. — Но нека не говорим за мен. Само исках да ви кажа колко ми е приятно, че се запознахме. Възхищавам ви се, Марко. Истинска чест е да познаваш най-изтъкнатия разказвач на приказки за своето поколение, а най-вероятно и за много поколения напред.

— Мило от ваша страна — благодари Марко. — Но и вие самият сте разказвач, нали? Искам да кажа, щом сте от Офир, който сам по себе си е една приказка?

— О, съвсем незначителен. Пък и, в крайна сметка, кой днес се интересува от Офир? След като споменеш веднъж слоновата кост, пауните и маймуните, вече няма какво толкова да се говори за Офир.

Марко му се усмихна с една доста опасна усмивка.

— Надявам се да е така. Защото в един царски двор има място само за по един разказвач наведнъж.

— Хей, та вие сте титулярът — каза Мак. — А и всъщност именно вие сте причината да дойда тук. Искам да взема автограф от вас.

— Имате моя книга ли?

— Тя е най-скъпоценното ми притежание. Или по-точно беше, понеже крадливите араби ми я откраднаха една нощ във Високите Тартари.

— Това звучи съвсем като приказка.

— Ни най-малко — каза Мак, който не беше забравил кой тук е разказвачът на приказки. — Всъщност беше възможно най-банална кражба. Но имах лош късмет, защото сега, ето на, нямам книга, на която да се подпишете. Но ако сложите подписа си на лист хартия, аз ще си го залепя, когато си намеря нова книга.

— Аз може и да имам някоя — небрежно подхвърли Марко. — Мисля, че мога да ви я дам изгодно.

— Единственото ви копие? Не бих се осмелил!

— Всъщност имам няколко.

— Ще бъде изключителна привилегия за мен, ако ми надпишете една ваша книга. И също така бих приел за привилегия, ако ми

позволите да ви пазя и закрилям от заговорите и интригите, които заплашват уважаваната ви персона в този двор.

— Откъде знаете за заговорите против мен? — попита Марко. — Та вие току-що пристигате.

— Обществена тайна е — отвърна Мак — че е невъзможно една толкова талантива и известна личност, като вас, да няма врагове. И мое желание е да ви пазя от тях.

— Ако наистина искате да ми помогнете — каза Марко — наистина има нещо, което можете да направите за мен.

— Само ми го кажете — заяви Мак.

Марко каза:

— Като посланик на Офир, предполагам, че говорите няколко езика.

— Това е задължително за един посланик — отговори Мак.

— Вече зная, че говорите немски, френски, монголски и персийски.

— Те са задължителни, разбира се.

— Ами туркестански? Фарси? Туркменски? А оглут и мандарински китайски?

— Оправям се и с тях — каза Мак.

— Ами афганистански?

— Не съм съвсем сигурен — запъна се Мак. — Как звучи?

Марко изкриви уста по точно определен начин и произнесе:

— Ето как звучи едно изречение на афганистански език.

— Да — каза Мак. — Това го разбирам.

— Превъзходно — зарадва се Марко. — Принцеса Ирене говори само афганистански, понеже така и не научи монголски. И няма с кого да си говори.

— Освен с вас, предполагам?

— Единственото изречение, което съм научил досега е: „Ето как звучи едно изречение на афганистански.“ Нали разбирате — нямам време да го уча.

— Не е лошо.

— Това, което искам от вас — обясни Марко — е да отидете при принцесата и да си говорите с нея. За нея ще е такова удоволствие да може да говори отново на родния си език. Мисля, че ще прояви интерес към обичаите в Офир.

— Не бих й губил времето с подобни тривиалности — отвърна Мак. — Офир е съвсем като всяко друго място на света. Но ако си мислите, че моите брътвежи ще я поразвеселят, то можете да разчитате на мен. Веднага отивам при нея.

Мак тръгна и мислено се поздрави за това колко бързо бе проникнал във вътрешните кръгове на монголския двор.

ГЛАВА IV

Мак имаше късмет, че бе получил точни указания как да стигне дотам, защото дворецът на Хан Кублай бе построен във формата на лабиринт. Мак вървеше по дълги, блестящи коридори, чиито краища се губеха някъде в безкрайността, нагоре по смълчани площадки, потънали в отразена слънчева светлина и надолу по бляскави стълбища. Тук всички шумове заглъхваха. Тук-там от тавана висяха клетки с птици. По коридорите се мотаха котки, кучета и оцелоти. От време на време Мак долавяше звука на тънки пищялки, които свиреха под басовия акомпанимент на барабани. На два пъти наскочи на коридорни продавачи с гърненца в ръце, които предлагаха напълно безплатно говеждо на шиш и монголски енчилади от името на хана за гости, които огладняваха ужасно, докато търсят коридора, който води до покоите им.

В тази вътрешна част на двореца нямаше прозорци, но от време на време пътникът преминаваше покрай някоя диорама със сцени от природата — брезови дървета с горски катерици, лениви реки с палави видри, джунгли и маймуни. Благодарение на тях, той би трябвало да не се чувства лишен от връзка с живата природа, та дори и тя да е само символична и въображаема. Тук-там в абсолютно правилното разпределение на коридорите се появяваше пролука и открито пространство, като площадче, понякога съвсем малко, колкото парче земя с издигнато теке, а понякога биваха по-големи — половин акър земя, а понякога и цял акър.

Стана така, че Мак, след като премина от един вътрешен двор в друг и от коридор в коридор, стигна до голям, облицован вътрешен площад, на който много въоръжени войници правеха упражнения. Те бяха напълно въоръжени с мечове, щитове и пики. Имаше бойни инструктори с ленти на главите, които им показваха упражнения с оръжията и каланетика, които се сториха извънредно уморителни за Мак. Той си проправи път през редиците на потните мъже, защото пътят му към покоите на принцесата продължаваше от другата страна.

Той премина през едно многоцветно обкръжение, защото войниците носеха униформи на различни армии и националности и всички говореха различни езици. В този претъпкан двор се говореха поне двајсет езика и Мак ги разбираше всичките, благодарение на езиковата дарба, която му бе дала магията на Мефистофел. Мак не им обърна никакво внимание, защото нещата, които могат да си кажат група войници по време на каланетика, не са много интересни. Но внезапно чу името на Марко Поло и се заслуша внимателно.

Думите долетяха от двама войни, крито се фехтуваха. Те имаха бради и бяха облечени в кожа, украсена с бронзови отливки, а косите им бяха напомадени и вчесани по финикийски. Единият каза:

— И какво ми каза за тоя Марко Поло?

Другият отвърна:

— Не трябва да говорим за него на такова публично място.

— Не се тревожи — отвърна партньорът му. — Никой тук, с изключение на нас двамата, не говори хайфски диалект на средносирийски.

Това наистина беше един съвсем забутан език, но Мак, благодарение на универсалността на мефистофеловата магия, разбираше всичко до последния гърлен звук. Той спря, уж за да си нагласи ботуша, и чу:

— Казвах ти, че е време заговорът ни да достигне точката си на действия. Ние с теб сме избрани да сме стражи в банкетната зала довечера. Точно тогава ще го направим.

— Та значи ще го убиваме, а?

— Според съобщението, пристигнало с пощенския гълъб малко по-рано. Управителят на Финикия иска точно това. Трябва да го сторим сега, преди да е напуснал Пекин и да е подписал други търговски договори пренебрегващи нашия град Тайр.

— Да живее Тайр! — каза първият.

— Тихо, глупако. Просто се пригответи за действие довечера.

И с тези думи двамата войници се върнаха към упражнението си по фехтовка с подновени сили. Мак си оправи ботуша. Той се изправи и изчезна от там. Той вече бе разкрил този заговор срещу Марко и щеше да му разкаже за него веднага, щом свършеше разговора си с принцеса Ирене.

ГЛАВА V

Хрисимата принцеса Ирене беше в покоите си и с радост прие посланика на Офир.

— Сигур' разбира — каза тя на развален монголски, повела Мак по многобройните килими към една вътрешна стая — много обича визит, аба монгол линго добре не говор.

— Точно затова идвам да ви посетя, Принцеса Ирене — каза Мак на перфектен афганистански. — И понеже говоря долу-горе добре вашия език, си помислих, че може да си поговорим набързичко, докато настане време за банкетата, ако разбирате какво имам предвид?

Принцесата рязко си пое дъх. Да чуе перфектния афганистански на този русокос млад мъж със съвършено произношение и на място поставени словосъчетания и без да пропусне нито един звуков елемент, и отдаваш нужната дан на всички фрикативни съгласни, за нея бе по-изумително, отколкото да види цъфнали теменужки в януарския сняг, нейната по-раншна представа за ново и необичайно преживяване.

— Скъпият ми майчин език! — извика тя. — Говорите го като мой сънародник!

— Само доколкото бих могъл да доставя едно незначително удоволствие на Ваше Височество — каза Мак, използвайки условните изречения, като че ли цял живот е говорил само с тях.

— Каква радост! Сега вече няма да се налага да говоря на развален монголски — каза принцесата — понеже ми е крайно неприятно да се проявявам като невежа, когато всъщност имам диплома по офирианска литература, както и по литература на Куш и Шеба.

— Аз самият не съм чел много — каза Мак. — Но зная колко е важно.

— По-важното е, че ще можете да говорите с мен — отвърна принцесата. — А още по-важно е това, че аз ще мога да ви говоря. Елате тук, седнете, вземете си едно смокиново канапе и чаша палмово вино и ми разкажете за себе си. Какво правите тук в Пекин?

Мак разреши да го сложат да седне на един нисък диван с много възглавници в ярки цветове. Принцеса Ирене седна до него. Тя беше висока бледна блондинка, с доста безинтересни рамене и очи с двойнствено зелен цвят. В държанието ѝ личеше недобре овладяна хистерия. При всеки неин жест подрънкваха множество гривни. Мак изяде една фурма от малка купа, поставена наблизко, с надеждата, че ще успее да се успокои.

— Доведоха ме тук от земите на Високите знамена и в крайна сметка решиха, че трябва да се омъжа за този персийски шах — каза Ирене. — Мислите ли, че е честно? Татко обеща, че ще се ожена, за когото си пожелае. После се отметна от обещанието си, защото разбра, че Ханът има нужда от принцеса от моята линия. Отначало трябваше да се омъжа за един вигер, но го отровиха.

— Известно е, че сред благородниците — каза Мак — ролята на жената във възраст за задомиране е да спои основите на някакъв договор. А как стои въпросът с шаха на Персия? Струва ми се доста добра партия?

— Виждала съм го на портрет — отвърна Ирене. — Дебел. Стар. Грозен. С жестока уста. И очевидно импотентен. С неинтелигентен вид. Говори само персийски.

— Е, последното не е чак такъв недостатък — каза Мак.

— Не го обвинявам в никакви недостатъци — Ирене потръпна. — Но щом портретът ме отблъсква, представи си само какво ще е със самия човек! Никога няма да му родя деца. И родът му ще се прекъсне.

Мак кимна, чудейки се дали това щеше да има значение за бъдните поколения. Да, най-вероятно щеше. Всичко носеше своя отпечатък. Но какво значение би имало едно подобно значение? Не му бяха казали как да погледне на този въпрос.

— Опитайте една от тези захаросани смокини — каза Ирене. — Обзалагам се, че не са сладки колкото вас.

— Принцесо! — извика Мак, понеже, макар да беше един закоравял, видял и препатил мъж, откритата подкана в гласа на принцесата го разтърси чак до обърнатите нагоре върхове на кожените му ботуши.

— Налага се да говоря направо — продължи Ирене. — Може и да нямам друга възможност. — Тя се примъкна по-близо до него и сложи длан зад врата му. — Как каза, че се казваш, сладурче?

— Йохан Фауст на вашите услуги. Но, Принцесо...

— Йожо, ти ме спечели със сладките си приказки. Не се дърпай така, де. Опитвам се да развържа това. — Тя говореше за стегнатия корсет, впит в тънкия ѝ кръст. Мак се опита да избяга от нея, но потъна още по-дълбоко в меките възглавници на дивана, а принцесата сякаш го бе натиснала целия, като едновременно разкопчаваше корсета си, галеше го по косата, сваляше обувките си, разкопчаваше жакета му и ядеше захаросана смокиня. Мак не се боеше от агресивни жени, но беше унил и наплашен от обстоятелствата, които бяха крайно опасни. Чудеше се дали Принцеса Ирене е правила такива неща и преди и дали тези, с които го е правила, са били залавяни и ако е така, то какво е ставало с тях. И в един кратък миг му дойде наум, че Марко би могъл да го предупреди за това.

Но преди да успее да се замисли по-сериозно по този въпрос, се чу внезапен шум от отваряща се врата. Мак се пребори да стане на крака и видя, че в покоите на принцесата е влязла млада жена, макар че едва ли някой би могъл да каже как е влязла тук. Тя беше тъмна, красива и очевидно не беше човек.

— Коя си ти? — попита Мак.

— Аз съм Илит, служител на силите на Доброто и официален наблюдател на състезанието. А вас, доктор Фауст, не ви чака нищо добро.

ГЛАВА VI

Илит вършеше добри дела в една от временните алтернативни земни времеви линии, когато Михаил я откри по горещата небесна телефонна връзка. Илит веднага тръгна. Харесваше ѝ да работи като ангел при Доброто, въпреки че все още бе само на обучение. Главната трудност в живота при Доброто беше, че май нямаше какво да се прави. Тя бе накарала Хермес Тризмегистус да я включи в тази външна времева линия, така че да може да се занимава с Добри дела. Беше хубаво, но, разбира се, не беше като на истинската Земя, така че се зарадва, когато Михаил я намери.

— А, виж сега, Илит — каза Михаил. — Оказва се, че имаме една работа за теб. Нали знаеш за голямото състезание между Светлината и Мрака?

— Разбира се — каза Илит. — Никой в астралния свят не говори за нищо друго.

— Е, и на двете страни в състезанието се разрешава да имат наблюдатели. Това е, за да се уверим, че никой не се възползва от ситуацията за сметка на другия и не напътства състезателя в действията му. Искам да отидеш на Земята и да провериш какви ги вършат Мефистофел и Мак.

— Готово — каза Илит.

— Ето, вземи това — и той ѝ подаде един амулет.

— О, Михаиле! — възкликна Илит.

— Не е подарък — каза Михаил. — Това е амулет, който прави притежателя си невидим. Ще ти даде възможност да наблюдаваш всичко, без самата ти да бъдеш виждана.

— Добре. До скоро! — И тя изчезна.

Илит настигна Мак точно в края на константинополската му проява. Използвайки способностите на амулета, тя видя Ирене и Мак на дивана и стигна до свои собствени заключения.

Принцеса Ирене, изумена повече от всички от внезапното появяване на чернокосата вещица с вятърничавата прическа и с девическата си, но все пак предизвикателна ангелска одежда, каза:

— О, боже! Какво ли ще стане сега?

— С вас нищо — отвърна Илит. — Но трябва да си разменя две думи с този приятел. — Тя посочи Мак, който бе започнал да се измъква назад, но не успя да направи това, което му се искаше най-много, а именно да побегне като луд от вероятно полуделия дух.

— Обаче него — каза Илит — ще го отведе със себе си, защото това, което имам да му кажа, не е за невинни ушенца. — Тя се обърна към Мак и каза:

— Хайде с мен, млади приятелю — с тон, който не търпеше възражения.

Тя поведе Мак през преддверието и надолу по коридора към съседната стая, която бе същата като тази на Ирене, само че необитаема, очакваща пристигането на някоя друга едноезична принцеса от някоя друга малка държавица. Илит взе стол и, сядайки съвсем изправена, загледа Мак, който стоеше пред нея като засрамен ученик.

Тя каза:

— Доктор Фауст, много съм разочарована от вас.

— От мен ли? — изненада се Мак. — Че какво съм направил?

— Не ми се правете на ни лук ял, ни лук мирисал. Бях в съседната стая и чух всичко.

— Наистина ли? — поиска да узнае Мак, като напразно се опитваше да си спомни за какво си говореха двамата с принцесата преди да се появи Илит.

— Чух как се опитвате да прелъстите бедната невинна принцеса, като се възползвате от Езиковата магия, дадена ви от Мефистофел, само за да ви подпомогне в злините ви.

— Ей, почакай малко — каза Мак. — Нищо не разбираш. Не съм правел нищо нередно!

— А как ще обясните тогава онова цуни-гуни в момента, когато влязох в стаята?

— Тя се опитваше да ме прелъсти, а не обратното!

Красивите устни на Илит се изкривиха в презрителна усмивка. Илит някога беше вещица. Но това беше в ония ужасни стари времена, когато тя служеше на силите на мрака с цялата страст на наивната лъст. Но срещна Бабриел — студеноокия русокос ангел, в когото се влюби по време на предишното състезание на хилядолетието и очите ѝ се

отвориха за духовната страна на любовта. Беше по времето, когато Аззи пресъздаде онази осъвременена версия на приказката за Принца. До този момент Илит бе приятелката на Аззи. Но в мига щом срещна златокосия Бабриел, забрави всичко за този червенокос млад демон с лисиче лице. Любовта промени ценностната ѝ система. Тя се обърна ревностно към доброто, наистина го направи тази вещица с прекрасно заоблени хълбоци и здрави мускули, понеже Доброто беше неговия избор и тя го намери сполучлив, даже приятен. И от любов към красивия, но извънредно благочестив млад ангел, тя промени занятието си, положи нови духовни клетви и прегърна Доброто с ревност, понравила се силно на онези, които харесват такива неща. И от безгрижна, хойкаща по забави вещица, тя се превърна в такава пуританка и педантка, каквато в наши дни е рядкост да срещнеш дори в рая; но, естествено, няма по-ревностни поддръжници на Доброто от издигналите се от калта. Илит преследваше Доброто и Почтеното поведение (две качества, които тя често приравняваше едно на друго), както някога бе преследвала Лошотията и Разюздаността и с ентузиазъм, който понякога смущаваше по-старите представители на Доброто, които вече се бяха понаучили как стават някои работи по време на дългата си служба в лагера на Светлината. „Ще се научи“, казваха те. Но досега не бе успяла.

— Вие злоупотребявате с положението си — каза Илит на Мак. — Не сте изпратен през времето и пространството да съблазнявате девойки с вашия, получен от сатаната, талант за езици. Вие трябва да работите сериозно по поставените ви във връзка със състезанието задачи, а не да се занаяте с този и оня като пубертетче. Възнамерявам да внеса оплакване срещу вас в Управителния съвет по отношение на поведението ви. А междувременно ще взема мерки да не можете да повторите осъдителното си държание.

— Момиче, слушай, не си разбрала добре — каза Мак и се приготви да обясни какво се е случило до най-малката подробност. Но на Илит хич не ѝ се слушаха лъжите на този не лош на вид русокос прелъстител, обладаващ магически талант към езиците.

Илит каза:

— Ще те сложа там, където повече няма да можеш да пакостиш, докато оправа нещата с този случай. Отиваш в Огледалния затвор, момчето ми.

Мак вдигна ръце в знак на протест. Но не беше достатъчно бърз. Нищо не е по-бързо от магията на разгневена вещица. Само между две примигвания и бърз като светкавица жест на дългите си пръсти с кървавочервени нокти, Илит беше изчезнала. Или поне така изглеждаше отначало. Но когато Мак се огледа по-внимателно, видя, че всъщност е изчезнал той. Или ако не изчезнал, то поне отправен на друго място.

Намираще се в малка стая с огледала. Огледала имаше на стените, на пода и на тавана. Те като че ли бяха повече, отколкото стените можеха да поберат. И образуваха отразителни живачни тунели и пропасти, един истински бароков топографски модел от огледала. Той виждаше свои отражения и отражения на отраженията си в стотици огледала и от стотици различни ъгли. Обърна се и видя как се обръща в хиляди повърхности. Направи колеблива крачка напред и се блъсна в огледало. Отдръпна се като опарен и хилядите му подобия сториха същото, освен няколко, които не се бяха блъснали в нищо. На Мак се стори страшно зловещ фактът, че някои от отраженията не правеха точно онова, което правеше той или пък другите му отражения. Едно от тези непокорни изображения седеше в кресло и четеше книга; то вдигна глава и намигна на Мак. А друго като че ли седеше на някакъв речен бряг и ловеше риба. Изобщо не вдигна поглед. А имаше дори едно, което седеше обратно на стол, с протегнати напред крака, и му се хилеше право в лицето. Поне Мак си помисли, че става дума именно за неговото лице. Внезапно вече не беше така сигурен какво точно имаше на предната част на главата си.

Отново тръгна, с протегнати ръце, като се опитваше да напипа огледалните повърхности, с надеждата да намери път през огледалния лабиринт. Някои негови изображения правеха същото. Но поне едно от тях седеше на маса и ядеше печено говеждо и йоркширски пудинг. А друго от изображенията му беше заспало на огромно пухено легло, друго седеше на малък хълм и си пускаше хвърчило. Когато погледнеше към тези изображения, повечето вдигаха поглед, кимваха му и се усмихваха, въпреки че някои не му обръщаха никакво внимание. И пак се заемаха с работата си.

Мак не можеше да повярва на очите си. Един глас вътре в него каза: „Полудявам!“ Втори се обади: „Чудя се дали не са оставили нещо

за четене тук?“ Мак осъзна, че не може да направи нищо и затова затвори очи и се помъчи да си мисли за приятни неща.

ГЛАВА VII

Мефистофел се появи изневиделица в покоите на Принцеса Ирене, придружен от кълба жълт серен дим, който донякъде издаваше настроението му. Бяха го вдигнали по тревога от любимия му стол пред хубав огън от цепеници, както си четеше „Спомени от едно зло детство“, една от най-вдъхновяващите книги, която му бе попадала от много време насам. Тъкмо бе стигнал до мястото, където главният герой — младият принц-демон — открива удоволствието да мами най-близките си хора и то в моменти, когато това е свършено неоправдано в морално, отношение.

Но в този миг звънна телефонът, откъсвайки го от мечтанията му, и един от невидимите свидетели на състезанието му докладва, че току-що се е получила намеса от много сериозен характер, а именно: главният герой е бил неправомерно отстранен от сцената на събитията и затворен в огледална стая с непокорни отражателни повърхности.

Наложи се Мефистофел да остави веднага книгата и да забърза към двореца на хан Кублай, въпреки че точно в този момент на практика не беше на служба. Обаче всъщност не съжеляваше, защото посветилите живота си на злото са готови да отидат навсякъде, където ги повика необходимостта и да оставят по-пасивните удоволствия веднага щом се появи възможността да се направи нещо наистина лошо.

— Илит — каза Мефистофел строго — какво се опитваш да направиш? Защо си заключила Фауст?

— Искам да поправа една голяма несправедливост — каза бойко Илит, но част от увереността ѝ вече бе започнала да се изпарява от нея, сгорещена от яростния поглед на демона.

— Какво си направила с Фауст?

— Затворих го за морални престъпления, ето какво — тросна се Илит.

— Жено, как смееш! Нямах право да се намесваш в това състезание! Тук си единствено в качеството на наблюдател.

— И като наблюдател — изрече Илит с внезапно ожесточение — трябва да споделя едно свое наблюдение. Ти очевидно също си се намесвал в делата на Фауст и си му правил нездравословни предложения да се отклони от тясната пътека, открита за него; обясни ми откъде иначе ще намери време да прелъстява невинни принцеси, когато всъщност трябва да направи поредния си избор в тази ситуация?

— Аз ли? Как смееш да ме обвиняваш? Нямам нищо общо с това! — отвърна Мефистофел разгорещено. — Пък дори и да беше прелъстил онази курва, отговорността щеше да си бъде изцяло негова!

В този миг и двамата си спомниха, че принцеса Ирене е още там. Обърнаха се и погледнаха първо нея, после един друг. И постигнаха негласно споразумение. Илит вдигна едната си вежда; Мефистофел кимна. Илит направи малка Магия за заспиване, лека като воал на фея, и я метна върху принцесата. Тя я приспа и предизвика изтриване на паметта ѝ за последния един час.

Сега, когато Ирене вече не им се пречкаше, а Мак все още седеше в огледалния си затвор, Илит се обърна към Мефистофел, а в тъмносините ѝ очи гореше ярост.

— Ти си виновен за всичко! И хич не ми подхвърляй разни обвинения и привидно учени аргументи. И не забравяй, че някога съм била в твоя лагер.

— Овладей се, жено! — заповяда Мефистофел. — Езиковата магия, която дадох на Фауст, бе само с цел да му помогне да се оправи с тези ориенталски езици. Но независимо дали е било за добро или за зло, ти не можеш просто ей така да извадиш главния герой от действието. Това е престъпление по-лошо от всичко, което можеше да стори самият Фауст.

— Ти си лъжец! — извика Илит.

Мефистофел кимна.

— Да, разбира се, но какво общо има това със случая?

— Искам да се замести Фауст с някое по-морално същество!

— Я помисли малко, жено! Нито в Рая, нито в Ада има място за догматични морални присъди. Веднага освободи Фауст!

— Няма! Ти не си ми началник!

Мефистофел я гледаше яростно, после протегна ръка към кесията под наметалото си и извади малък червен портативен телефон.

И набра 999 — числото на Звяра, но с главата надолу — което е номерът на Ангелите — и зачака, като потупваше с крак.

— На кого се обаждаш? — попита Илит.

— На някой, който, надявам се, ще те вразуми малко.

Само след миг се появиха кълба светъл дим и звън на арфи. Появи се Архангел Михаил, доста раздразнен, мокър до кости и загънат в много голяма бяла пухкава хавлия.

— Какво толкова спешно е станало? — попита той, раздразнен до предела на архангелското търпение. — Тъкмо се къпех.

— Ти вечно се къпеш — обади се Мефистофел.

— И какво лошо има в това? Нали знаеш какво казват за чистотата?

— Това е долна интрига! Злото е точно толкова изтънчено, колкото и Доброто. Самата Чистота е неутрална. Но сега няма време за дискусии.

— Вярно. Защо ме повика тук?

— Тази вещица — с дългия си остър нокът Мефистофел посочи към Илит, застанала предизвикателно насреща им със скръстени пред малките остри гърди ръце, стиснати устни и блеснали очи — тази глупава жена, този най-прост ангел-чирак, тази бивша дяволска слугиня, превърнала се в ангелска фанатичка, е сметнала за необходимо да извади Фауст от действието и е стигнала дотам, че го е затворила, като по този начин най-досадно е прекъснала Състезанието на хилядолетието. Ето защо те повиках.

Михаил се обърна към Илит. Широкото му чело се сбръчка в израз на раздразнение, каквото рядко може да се види на челото на архангел. Лицето му прие едновременно озадачено и скептично изражение.

— Извадила е Фауст? Възможно ли е това?

Илит, чийто глас вече не беше тъй уверен, но в него все още се долавяха предизвикателни нотки, каза:

— Какво можеш да направя? Този Фауст тук прелъстяваше принцеса Ирене?

Михаил каза:

— А коя толкова е принцеса Ирене? Не, не ми казвай! Въобще няма значение коя е тя. И защо, в името на всичко свято, си позволи да

прекъснеш нашето Състезание на Хилядолетието само заради някакво си дребно прелъстяване?

— Опит за прелъстяване — вметна Мефистофел.

— Още по-зле — каза Михаил. — И как може изобщо да съсипеш нашето огромно удоволствие, след като те избрахме за наблюдател, и то само за да затворим устата на Бабриел, който напълно си е загубил ума по теб, за нещо толкова тривиално и маловажно като някакво си прелъстяване, и то не истинско, а само опит?

— Учили са ни, че прелъстяването е Лошо нещо — каза тихичко Илит.

— Без ни най-малко съмнение — отвърна Михаил. — Но ти вече трябваше да си разбрала, че не е част от политиката ни да се намесваме, когато някой върши нещо Лошо, както и другата страна не се намесва, когато някой върши нещо Добро. Не си ли чела за Моралната относителност и за Единството на противоположностите в „Наръчник на ангела по ежедневни практически земни въпроси“?

— Трябва да съм я пропуснала — каза Илит. — Моля те, само не ми викай. Опитвам се да бъда добра и да накарам и другите да станат такива.

— Подобна словесна находчивост няма да ти помогне в този случай — каза Михаил. — Ангелите трябва да налагат Доброто с Интелигентност. Иначе то ще се превърне в безчувствена, всепоглъщаща сила, зла по своята тоталитарна природа, ако не друго. А ние не искаме да се получи такова нещо, нали?

— Не разбирам защо пък не — вметна Илит.

— Ще разбереш. Веднага освободи този човек и го върни на полагащото му се място в събитията. После се яви в Центъра за намаляване на усърдието за наказание и превъзпитание.

— О, не бъди толкова строг с бедното момиче — Мефистофел мигновено се възползва от възможността да отбележи точка в полза на великодушието на Злото. — Нека да продължи да наблюдава. Но никакви намеси повече.

— Чуваш ли какво каза? — попита Михаил.

— Чувам и се подчинявам. Но не съм допускала, че е възможно един архангел да ми казва да се подчинявам на заповедите на дявол от Ада!

— Има още какво да научиш — каза Михаил. Той се загъна поплътно в хавлията. — А сега, мога ли да се връщам в банята?

— Забавлявай се — отвърна Мефистофел. — Съжалявам за безпокойството.

Михаил се обърна към Илит:

— А що се отнася до теб, бъди добра, но не прекалено добра и не създавай проблеми. Това е заповед.

И той изчезна. Илит бързо развали Огледалния затвор. От него, примигвайки, излезе Мак. Мефистофел се усмихна и изчезна.

— Май се върнах — каза Мак. — Говорила ли си с принцесата?

— А ти внимавай какви ги вършиш — каза Илит на Мак и изчезна.

ГЛАВА VIII

След като Мак бе освободен от Огледалния затвор, той каза сбогом на обърканата принцеса Ирене и бързо се върна обратно да предупреди Марко за заговора. Но да се върне до покоите на Марко се оказа по-трудно, отколкото да си отиде оттам. Мак се натъкна на непознати коридори, които се виеха нагоре и надолу по стръмни площадки, откъдето не си спомняше да е минавал. По коридорите имаше много хора, толкова много, че се уплаши да не би някак си да е излязъл от двореца и сега да се намира в някой покрит пазар, който очевидно се простираше на огромна площ около двореца. Но после отново чу звука на царските тръби и барабани и разбра, че е на верен път. Пухтящ и останал без дъх, той най-после стигна до стаята на Марко и се втурна вътре без да чука.

— Марко! Имам да ти кажа нещо извънредно важно!

Но се оказа, че говори на празните стени, защото Марко не беше вече там.

Мак разбра, че трябва да са минали няколко часа, докато е стоял в огледалния лабиринт. Сега най-вероятно беше вече вечер, макар че отвътре не можеше да се разбере, понеже коридорите бяха винаги равномерно осветени ден и нощ. Той се втурна отново навън и с малко късмет намери Банкетната зала без затруднения. Той мина покрай стражите и влезе.

Празненството беше в разгара си. Кублай и останалите благородници бяха наредени на пиедестала, точно както ги бе видял да стоят сутринта. Там беше Марко, също и принцеса Ирене, както и придворният магьосник с наметката си на звезди. Свиреше малък оркестър, а на една тясна сцена един смешник в торбести панталони от козя кожа и с изрисуван нос повтаряше:

— Чуйте този виц... моля, чуйте този виц.

Обаче никой не го слушаше.

Мак се почувства извънредно неудобно от внимателната тишина, с която бе посрещнато появянето му. Той се прокашля и каза:

— Марко, радвам се, че пристигнах навреме. Срещу теб има заговор. Дочух за него в двора, където се упражняваха войниците. Там имаше двама от Таир, нали разбираш и те...

Марко вдигна ръка и го пресече наред думата.

— За тези двамата тук ли ми говориш?

Мак видя двамата брадати войника, които бе подслушал в двора.

— Да, те са — каза той.

— Извънредно интересно — провлачи Марко. — Те дойдоха при мен само преди час да ме предупредят за съществуването на заговор, за който казаха, че бил инспириран от теб.

— Не беше така — каза Мак.

— Казаха, че си им платил да ме убият.

— Просто се опитват да отърват собствените си кожи! Марко, казвам ти истината!

— Поведението ти е доста подозрително — с тези думи Марко се обърна към Хана:

— Може ли да премина към разкриването на двуличието на този човек?

— Продължавай — каза Хан Кублай. — Западните техники за разпит и спор винаги са ми били интересни.

— Призовавам принцеса Ирене — каза Марко високо.

Принцеса Ирене стана от малкия трон, който бе поставен за нея на главния пиедестал. Беше успяла да се преоблече в небесносиня пелерина с бродирани лютичета. Тя изглеждаше като самата невинност, когато изрече на развален монголски:

— Този дългокрак натрапник дойде в покоите ми, което не е разрешено на никой мъж. И ми отпрати недвусмислено предложение на родния ми език, но на онзи фамилиарен диалект, който се използва само от членовете на семейството или от необразовани люде със самоубийствен комплекс. Боях се за живота си, защото, когато непознат ти говори на този диалект, без да ти е роднина, това означава, че възнамерява да те убие. Аз припахнах и когато дойдох на себе си, той си бе отишъл, вероятно подплашен от шум в коридора — защото ми прилича на страхливец — тогава наметнах небесносинята си пелерина и изтичах тук.

— Лъжи, всичко това са лъжи — каза Мак. — Марко, та нали ти самият ме изпрати да говоря с принцесата?

— Аз ли съм те изпратил при принцесата? — Марко изви очи и погледна Хана с вродения талант на артист, който прави явен намек. После се обърна към насъбраните благородници:

— Вие ме познавате, господа. Тук съм от седемнайсет години. Бих ли извършил нещо, което е забранено от монголските закони, да не говорим за елементарната почтеност?

Единственият шум, който се чу в Главната банкетна зала бе пукането на вратни кости, докато гостите клатеха глави — не, не. И дори отрязаните глави, натрупани върху ъгловите камъни на пирамиди с височина седем метра, сякаш се поклатиха — не, не.

— Това е постановка! — заяви разгорещено Мак. — Сега ми става ясно, че този Марко Поло, по свои лични съображения, иска да се отърве от мен. Очевидно не може да търпи съперник в двореца. И вероятно чувства, че стои по-долу, понеже е само един венециански търговец, докато аз съм посланикът на Офир.

— А що се отнася до това — каза Марко — то, нека чуем какво ще ни каже придворния магьосник.

Магьосникът стана и пренареди обсипаната си със звезди мантия. Понамести очилата с телени рамки на носа си, прочисти на два пъти гърлото си, прокашля се няколкократно и каза:

— Отправих запитване до учените мъже в Пекин, които са особено вещи в областта на географията. И те всички са единодушни, че град на име Офир не съществува. По-нататък те твърдят, че даже и да е съществувал, то той е загинал много отдавна от природен катаклизъм. И в заключение казаха, че дори и да съществува, никога не би наел германец за свой посланик.

Мак отчаяно замахна с ръце. В мислите му бушуваше възмущение, от тревога той запука пръсти и затропа с крак, но не можа да измисли какво да каже.

Хан Кублай изрече:

— Не ми е приятно да го правя, понеже дворът ми е известен с милостта и високите си стандарти, но този човек е признат за виновен от равни нему личности и се обвинява в самозванство и лъжа при представянето си за посланик на несъществуваща страна, както и в прелъстяване на жени от царски произход. И така, този съд реши той да бъде подложен на онези мъчения, отредени за самозванци, после да бъде удушен, разчленен на четири части и изгорен.

— Прекрасна присъда — обади се Марко. — Но това е съдба, отредена за обикновени хора. А този човек тук може би е от благородно потекло. Мога ли да ви предлага да го убиете още тук и сега? Ще доставите удоволствие на двора и после можем да се заемем с развлеченията?

— Превъзходно предложение — каза Кублай. Той вдигна магическия си скиптър и махна с него. Един дебел брадат мъж се появи от дъното на залата. Имаше препаска от кожа на дива коза през слабините и подобно елече, а на главата си носеше огромен тюрбан.

— Придворния палач е вашите услуги, Велики Хане — каза той.

— Тетивата ти под ръка ли ти е? — попита Кублай.

— Винаги е с мен — отвърна палачът и я отвърза от кръста си. — Никога не знаеш дали няма да ти потрябва.

— Стражи — каза Кублай — хванете този човек! Палачо, извърши своето дело!

Мак се обърна и се опита да побегне, с надеждата да се скрие някъде из безкрайните коридори на ханския дворец, докато не му дойде някоя по-добра идея наум. Но Марко, със зловеща усмивка на лицето, му сложи крак и Мак се препъна и се просна на земята. Стрелците го хванаха и го стиснаха здраво. Палачът се приближи, усуквайки тетивата в ръцете си като истински професионалист, какъвто си беше. Мак извика:

— Ваше величество, правите грешка!

— Нека да е грешка — каза Кублай. — Да се греши с увереност е прерогатив на властта.

Палачът се наведе и уви тетивата си около врата на Мак. Той се опита да извика, но от гърлото му не излезе звук. В този миг осъзна, че животът на човека преминава като светкавица пред очите му в миговете преди смъртта, както се твърди. Докато тетивата се затягаше около врата му, той успя само да си спомни как един следобед лежеше на брега на река Везер през една ваканция и как каза на свой състудент от манастира: „Знаеш ли, човек изобщо не може да предположи как ще умре.“ И се оказа истина, защото едва ли би могъл да си представи по онова време (тогава не е бил на повече от четиринайсет), че ще умре няколкостотин години назад, езекутиран в двора на Хан Кублай, поради интригите на Марко Поло, докато се състезава за сметка на силите на Мрака и Светлината.

В този миг блесна ярка светлина и кълбо дим, наред които се появи самият Мефистофел.

Той беше притеснен и в такива случаи правеше извънредно ефектни появявания, както този път, използвайки цял арсенал от фойерверки и предизвиквайки появата на цяла армия видения, които тайнствено се стопяваха във въздуха. Той бе разбрал, че загубата от няколко минути, докато нагласи всичко както трябва, в крайна сметка се оказва спестено време, защото онези, на които се появяваше, изпадаха в такова страхопочитание, че въобще не им идваше наум да му се противопоставят.

— Освободете този човек! — прогърмя гласът на Мефистофел.

Палачът се търкулна по гръб, като ударен от гръм. Стрелците се хвърлиха в ужас на земята. Хан Кублай се отдръпна страхливо назад. Марко се мушна под една маса. Принцеса Ирене припадна. Мак пристъпи свободен напред.

— Готов ли си да тръгваме? — попита Мефистофел.

— Готов съм, господарю! — отвърна Мак, докато ставаше и отупваше дрехите си. — Само още едно нещо.

Той отиде до Хан Кублай. И докато Кублай се оглеждаше наоколо за помощ, той измъкна магическия скипър от ръцете му и го мушна в пояса си.

— Хайде сега да те видя колко още ще трае твоето владичество! — извика злобно той. В този миг Мефистофел махна с ръка и двамата изчезнаха.

В двора на Хана настъпи тишина. След тяхното заминаване настъпи кратък период на приспособяване, по време, на който никой не направи нищо съществено. После Кублай каза:

— Марко, какво беше всичко това?

Марко отвърна:

— Мисля, че станахме свидетели на истинско свръхестествено, събитие. Това ми напомня за нещо, което ми се случи, когато бях в Ташкент. Беше пролет и цветята в долината...

В този миг бронзовите врати на Банкетната зала се отвориха отново и вътре влезе Маргарита. Тя беше облечена в нова китайска рокля от копринено моаре с висока яка, съвсем опъната по тялото. Тя също беше съвсем прясно гримирана, изкъпана, парфюмирана, с

прическа и маникюр. В двора на Хана знаеха как да направят уроците по езика интересни.

— Здравейте — каза тя. — Тъкмо излизам от клас. Сега всички чуйте това. — И изрече на доста груб, но разбираем монголски:

— Палави мечета тичат из полето.

Тя се усмихна и зачака думи на одобрение.

— Да я екзекутираме ли? — обърна се Марко към Кублай, докато излизаше изпод масата и си отупваше дрехите.

— Спокойно бихме могли — отвърна Ханът, сякаш жестокостта му помагаше да възвърне загубеното си достойнство. — По-добре от нищо.

Марко извика:

— Стражи! Палачо!

И отново започна злокобната сценка. Хванаха Маргарита. Палачът се приближи с твърда решителност, въпреки че краката му се тресяха. И в този миг Мефистофел повторно се появи.

— Извинявай, съвсем забравих за теб — каза той.

Махна с ръка. Маргарита изчезна. После изчезна и Мефистофел. Ханът и неговите гости се взираха, потънали в изумено мълчание, без да помръднат от местата си. В този миг влязоха слугите с главното ястие.

ЧАСТ ЧЕТВЪРТА
ФЛОРЕНЦИЯ

ГЛАВА I

— Е, Фауст, ето че пак те изпращаме в следващия етап на състезанието. Този път отиваш във Флоренция през 1497 година. Колко ти завиждам, скъпи ми приятелю! Ще видиш съвсем отблизо града, който твърди, че е люлка на изкуствата на новия свят. Много учени твърдят, че ренесансът всъщност е започнал във Флоренция. Как ти звучи?

Мак и Мефистофел седяха в малък кабинет, поставен наред Лимбо. В тази си част Лимбо беше широко и просторно място и се виждаше единствено кабинетът. Кабинетът бе нещо, което Мефистофел използваше често за късна книжна работа. Беше съвсем проста дървена рамка, около десет метра широка (в Лимбо можеш да строиш, колкото си искаш, големи неща за същите пари, но Мефистофел искаше да поддържа имиджа си на скромен демон). По стените висяха картини с маслени бои, изобразяващи пасторални пейзажи. Както и малък, тапициран със зелен сатен, диван, на който седеше Мефистофел, и дървен стол с изправена облегалка, на който беше кацнал Мак. Мефистофел бе дал на Мак чаша ечемично пиво, за да го подкрепи след трудните преживелици. Но всъщност бързаше да продължат със състезанието.

— Е, добре — каза Мефистофел най-накрая. И така, без изобщо да успее да си поеме дъх, Мак разбра, че ще трябва да потегли отново. Към някакво място със странно име.

— Какво е това ренесанс? — попита Мак.

— А, забравих — подсмихна се Мефистофел. — Терминът е бил въведен в употреба много време след самия Ренесанс. Отнася се за един исторически период, скъпи ми Фауст.

— И какво ще правя в този ренесанс? — попита Мак.

— Ами, нищо конкретно, Ренесансът не е нещо, с което можеш да направиш каквото и да било. Виж, само исках да подхвана разговор и да ти покажа колко важно е било това място за историята и как изборът ти тук би могъл да промени съществено хода ѝ.

— И какво трябва да направя? Пак ли има избор?

— Да, разбира се, има избор — обясни Мефистофел. — Ще те оставим във Флоренция по време на голямата Клада на суетата.

— Това пък какво е?

— Голямо опожаряване на предмети на суетата — като например огледала, забавни картинки, забавни романи, ценни ръкописи, бонбони и други такива. Те били натрупани на огромна купчина в средата на двора на Пиаца дела Синьория и били запалени.

— Звучи ми малко прекалено — каза Мак. — Сигурно искаш да спра този огън?

— Ни най-малко — отвърна Мефистофел.

— Какво ще трябва да извърша в такъв случай?

— Някакво дело — каза Мефистофел. — Ето защо ние поставяме нашия Фауст в това състезание. За да извърши своето дело, което ще допринесе или за Доброто или за Злото и ще бъде оценено от Ананке.

— От кого?

— Ананке е гръцкото име на древната първична сила на Необходимостта, това, което трябва да бъде. Всички неща, в крайна сметка, трябва да бъдат съдени от Ананке.

— И къде е тази Ананке?

— Тя е вездесъща — обясни Мефистофел. — Но безтелесна и неуловима, тъй като Необходимостта е крайната сила, която свързва нещата едно с друго, но е невестествена по самата си същност. Когато му дойде времето, Ананке приема телесна форма и ни казва своята присъда.

Това идваше малко нанагорно за Мак.

— И какво по-точно ще трябва да направя?

— Не мога да ти кажа — поклати глава Мефистофел. — Специално този епизод е разработен малко по-различно от останалите. И сега ти сам ще трябва да решиш какво да правиш.

— Но как бих могъл да преценя какво трябва да направя?

Мефистофел сви рамене.

— Има много начини. Може да видиш някой в смъртна опасност и да решиш да спасиш живота му. И тогава присъдата ще зависи от това чий живот си спасил и какво е направил той със своя живот през годините, които е живял след това.

— А аз откъде бих могъл да знам? — попита Мак.

— Просто ще трябва да поразсъждаваш малко — отвърна Мефистофел. — В този момент Николо Макиавели е във Флоренция. Може да го посъветваш да не пише шедьовъра си „Принцът“, който предизвика такова брожение сред небесните среди. — Мефистофел позамълча, разгледа задълбочено ноктите си и продължи:

— А би могъл ида ми потърсиш една картина от Ботичели, ако не успееш да измислиш нищо друго.

— Това ще бъде ли добро дело?

Мефистофел се поколеба. Щеше да си изпати здраво, ако някой научеше за това. Но той знаеше едно място на западната стена на главната зала в двореца си, където можеше да я окачи. Другите архидяволи щяха да умрат от завист, като я видят.

— О, да — каза той. — Да ми намериш картина от Ботичели не би било никак зле.

— Проблемът е — каза Мак — че не съм в състояние да разпозная картина от Ботичели от друга на Дюрер. Те са ми тъмна Гърция. Всъщност разбирам много повече от Гърция, отколкото от картини.

— Е, това не е честно — каза Мефистофел. — Сигурен съм, че никой няма да възрази, ако пооправя малко знанията ти в областта на изкуството. Може да ти трябва, за да успееш да изпълниш задачата си.

Той махна с ръка. И коленете на Мак внезапно се подгънаха от засипалия го само за миг огромен товар от знания по сравнително изкуство от елнестичния период чак до съвременните представители на различните течения.

— Да ти донеса картина от Ботичели? Това ли искаш да направя?

— Не е моя работа да ти казвам какво да правиш — каза Мефистофел. — Просто ти давам малко начална информация, за да придобиеш известна представа за условията. — Той се поколеба за миг, но добави:

— Но разбира се, ако по време на изпълнението на задачата си, попаднеш случайно на някоя картина от Ботичели, ще бъда щастлив да я купя от теб на добра цена.

— А ако случайно не попадна на такава картина — попита Мак — какво ще трябва да направя?

— Не мога да ти кажа. Скъпи ми Фауст, в тази игра не съществува лесен избор. Не става въпрос само да откриеш „най-

добрия“ мотив за действие, според някакъв предварително определен критерий. В това не става дума за морал или поуки. Това са само празни приказки. Просто ти се дава възможност на теб, един обикновен смъртен, да вземеш решение, което обикновено е отредено за небесните същества. И ние искаме да видим как би се справил един човек с подобна задача.

— Добре — каза Мак колебливо. — Но все пак не съм сигурен, че го разбирам.

— Скъпи приятелю, това е нещо като викторина.

— Моля?

— О, забравих. То пък те още не са били измислени по твое време. Значи, представи си един човек, който стои пред публика и трябва да отговаря на разни въпроси за пари и да му плащат за всеки верен отговор. А сега, за десет хиляди луидора... Ти се намиращ на Кладата на суетата във Флоренция през 1497 година. Пред теб има огромна клада. И върху нея се хвърлят разни предмети на човешката суета. И сред тях се намира безценна картина от Ботичели. В твоя власт е да я спасиш. Какво ще направиш?

— Имам една идея — каза Мак. — И значи, ако ти я харесаш, аз получавам парите?

— Долу-горе за това става дума — отвърна Мефистофел. — И така, да продължим. После ти даваме, е добре, подобна ситуация. Намиращ се в палата на Лоренцо ди Медичи. Той е велик и ужасен тиран, но също така и велик, вдъхновен почитател на изкуствата. Той е на смъртния си одър. Ето. Вземи това. — И той подаде на Мак едно малко стъклено флаконче със зелена течност. — И ти държиш в ръката си лек, който ще му дари още десет години живот. Ще му го дадеш ли или не?

— Охо — каза Мак. — Ще трябва да си помисля по този въпрос. Можеш ли да ми кажеш още нещо?

— Съжалявам, но само това мога да ти подсказам. Същността на всичко това се състои в бързината. Ние проверяваме бързината на мисълта и на реакциите ти, които, ако се замислиш по-сериозно, ще разбереш, че дори не си подозирал, че имаш. Отивай там, доктор Фауст, и направи нещо за човешката раса! Готов ли си?

— Май, че да — каза Мак. — Ами къде е Маргарита?

— Изпратих я по-рано да те посрещне във Флоренция. Каза, че искала да отиде по магазините, докато има още време.

ГЛАВА II

Междувременно, в друга част на вселената, над западната част на Долен пъкъл, се спускаше влажна, мрачна нощ. Отчаяно грачеха големи черни птици, отлитайки неизвестно къде. Мръсните улици бяха мокри, боклукджийските казани — препълнени, а от сградите със заковани прозорци от двете страни се дочуваха угнетяващи викове. Там в постоянно робство живееха наскоро освободените от Кръговете на ада души. Единственото приятно място беше клуб „Айкър“ на Калпавите в средата на карето. Вътре в клуба беше оживено, приятно и шик — добрата страна на ада.

В едно от страничните сепарета в клуб „Айкър“ седеше Аззи Елбуб. Тази вечер той имаше среща с Ета Глбер, млада дама, избрана за Мис Подлизурка на 1122 година в нейната вещича група и за награда бе получила среща с прогрес-трегер, придвижващ се нагоре към върхушката млад привлекателен дявол. Тя малко се бе изненадала, когато видя Аззи, защото не бе подготвена за риж дявол с лисиче лице, но бързо свикна, благодарение на приспособимостта, с която си бе спечелила и титлата. Аззи бе подготвил този план още преди няколко години, безпогрешен начин за уреждане на срещи с момичета от Земята.

Този миг щеше да бъде съхранен в паметните досиета, където пазеше гадните си постижения. Светлините бяха приглушени. Един дискретен прожектор осветяваше белоснежната пазва на Мис Подлизурка. От джукбокса се носеше мелодията на „Земен ангел“, защото рано или късно и в пъкъла получават всички хитове, макар и никога не навреме. Всичко беше идеално. Но някак си Аззи не можеше да се развесели.

В Ада забавлението е религия, но Аззи беше бунтовно настроен. Имаше сериозна работа. Трябваше да реши как да си осигури възможно най-благоприятна позиция в състезанието между Светлината и Мрака, а това означаваше — да направи нещо с Фауст.

Оказа се, че е много трудно да го изкушиш. Досега Аззи не бе постигнал успех. Чудеше се дали пък не бърка с нещата, които

предлага? Но веднъж след като ти поднесат на тепсия слава, богатства и Елена от Троя — какво друго би могло да се желае?

Фауст беше труден клиент, в това нямаше ни най-малко съмнение. А в духовно отношение беше направо див. Никога не можеш да предскажеш какво ще направи в следващия момент. И като се позамислеше май че Силите на Мрака само печелеха от това, че не участва в състезанието. Фауст може и да не беше кой знае колко добър, но също така беше много далеч от лошотията. Докато Мак със своите възгледи беше много по-обикновен и можеше да се очаква, че ще постигне далеч по-очаквани и следователно — удовлетворителни — резултати.

Аззи поразмисли още малко по този въпрос. Но колкото повече разсъждаваше, толкова по-сложен му се струваше Фауст. Най-последно той взе решение.

— Слушай — каза той на Мис Подлизурка — беше истинско удоволствие и голяма радост за мен, че се запознахме. Но сега трябва да вървя. Не се тревожи, сметката е уредена.

И той тръгна веднага след тези думи, влизайки в удобно разположената заклинателска кабина, която клубът бе поставил за удобството на онези, които не искаха да правят магии на обществени места. Той се насочи към миналото на Земята, защото малко бе произпреварил самия себе си. Магията хвана и годините започнаха да отхвъркват назад, като страници от календар от някой бъдещ век, в който ще съществуват такива неща. Движейки се по-бързо дори и от скоростта на спомена, Аззи видя една панорамна картина на самото време, което стоеше свито на кълбо, нагълтало опашката си. Старците се подмладяваха, вулканите намаляха и се превърнаха в ледени шапки, на север и юг заплаваха айсберги, а човешката раса се сви в черупката си и намаля съвсем.

Най-последно той отмина напълно териториите на хората и стигна до страната на легендите, чието съществуване бе предизвикано от Омир и другите като него. Там отпред беше Лета, а зад нея се виждаше огромната пещера на река Авернус и той се стрелна вътре, следвайки извивките и завоите, които бележеха спускането им към Ада, където се вливаше в Стикс. Беше нещо като пътуване през червата на змия. Всичко бе потънало в бледи призрачни цветове от надвисналите фосфоресциращи чукари и понякога Аззи виждаше по тях изправени

мъже, голи и героични, загърнати в бели чаршафи, като бегълци от гравюра на Доре. Но той сега се намираше в територия, към която се бе запътил сам, а именно — към самото начало на Ада.

Аззи се обърна и политна към самия Стикс, докато най-последно попадна на лодката на Харон, пристанала близо до калния бряг. В задната ѝ част седяха Фауст и Елена, гледаха набраздената от леки вълни вода и си говореха нещо.

Аззи се сниши и кацна елегантно до тях. Лодката едва се залюля, толкова леко стъпваше той, макар че Харон все пак вдигна поглед да види кой се е качил на лодката му. Аззи въобще не му обърна внимание.

— Ало, здрасти! — извика Аззи. — Доктор Фауст! Добър ви ден!

— Добре си дошъл тук, ти, зли дух! — отвърна Фауст. — Какво те води по тия места?

— Просто реших да ви навестя. — Аззи седна на сгъваемия стол, облегал на перилата. — Как върви?

— Не мога да се оплача — каза Фауст. — Не е лесно да се справиш с Харон, но мисля, че го убедих, да си сътрудничим.

— Убедил си Харон? Как успя да го направиш?

— Изтъкнах му факта, че всъщност благодарение на мен има възможност да присъства в началото на създаването на един мит.

— За какъв мит става дума? — осведоми се Аззи.

— Ами, това е историята за великата среща между Фауст и Харон; за това как, с помощта на Харон, Фауст пропътувал до нечувани и невиджани места, заедно с красивата Елена.

— Ха! — обади се Елена, която седеше наблизко, цапаше с крака из водата и слушаше разговора.

Аззи не ѝ обърна внимание и каза на Фауст:

— Имам ново предложение за теб!

— Нали ти казах, че няма да ти се подчинявам?

— Не става дума за това — обясни Аззи. — Виж сега. Състезанието за контрола на това хилядолетие е вече в пълен ход. Този Мак върши работата, като играе твоята роля. Аз не бих го направил по този начин, но сега няма какво да коментираме. Вече е минал през два епизода. Дали се е справил добре или зле е без никакво значение. Станалото — станало и нито ти, нито аз можем да направим нещо по този въпрос. Така че защо не зарежем Цялата история? Престани да се

опитваш да заемеш мястото на Мак. Излез от действието. И аз ще ти се отплатя за решението, докторе.

— И как точно ще го направиш?

— Ще избира някой период от историята, който ще бъде направо скроен по мярката на таланта ти. Ще бъдеш богат и признат от всички.

— Сам ли ще участвам — осведоми се Фауст — или ще имам подходяща спътница?

Ето, че Фауст пак се пазареше! Аззи отговори:

— До теб през цялото време ще стои Елена, защото и тя е част от сделката. Йохан, цялото човечество ще ти завивда. И ще бъдеш богат, докторе, повече, отколкото изобщо би могъл да си представиш.

— С твоя талант за мръсотии — каза Фауст — сигурно ще ми дадеш всичко това, но ще ме направиш полуидиот или ще ме парализираш, така че да не мога да се наслаждавам на богатата. Познавам те добре, дяволе!

— Мислиш, че мога да направя нещо подобно ли? — обиди се Аззи. — Може да съм зъл, но не съм лош. Но я виж, за да стане всичко още по-примамливо, ще ти подпиша заповед за пълно подмладяване. Ще направя така, че да изглеждаш, да се чувстваш и да бъдеш един напълно нов човек, телом и духом. Пред себе си ще имаш много години пълноценен живот. Ще бъде прекрасно, докторе, о, колко прекрасно!

И Аззи така се увлече по въпроса за тази продажба, че чак целуна opakото на ръката си, в цветист жест, който не му беше присъщ. Но Фауст остана непоколебим.

— Не — отвърна той. — Разбирам как се чувстваш, но... съжалявам. Просто не мога да го направя.

— И защо не? — попита Аззи.

— Защото не е типично за Фауст, нали разбираш. Зная, че трябва да мислиш за своето състезание. Но аз трябва да мисля за величието на Фауст и, ако имам малко време, чак тогава да мисля за величието на човечеството като цяло. Съжалявам, черни дяволе, но не мога да ти услужа.

— Е, поне си струваше да се опита — каза Аззи. — А сега какво ще правиш?

— Предлагам да заема полагащото ми се място в състезанието. Не знам дали имам време сам да се добера до Флоренция. Но

следващото действие ще бъде в Лондон. И аз вече предложих на Харон да ме откара там. За него ще бъде приятна промяна да кара един ден по водите на Темза.

Харон пак бе подслушвал. Сега се размърда и, смеейки се с лукавия си смях, каза:

— Да, Фауст, съгласих се да го направя, но само, при условие че ми дадеш Магия за пътуване и тя ще ни осигури мотивиращата сила, която да ни отведе там. Корабът на мъртвите не пътува през времето и пространството само със силата на веслата си.

Фауст се обърна към Аззи.

— Какво ще кажеш за тази магия? Моята е доста изхабена вече. Дали не би могъл да я презаредиш? Или направо да ми дадеш нова, за да можем да тръгнем двамата с Харон.

— Разбира се — отвърна Аззи и извади една малка магия от кесията си, откъсна внимателно етикета „ДЕФЕКТНА — ДА НЕ СЕ ИЗПОЛЗВА“, залепен от Комитета по стандартизация на магиите и я подаде на Фауст.

— Пожелавам ти успех — каза той и пак литна.

Беше страшно доволен от себе си. Нямаше защо да се притеснява за Фауст. Този приятел щеше да се неутрализира сам с малко помощ от един лукав, раздаващ магии, смучещ яйца демон с лисиче лице.

ГЛАВА III

— Преди малко — обърна се Фауст към Елена, докато Харон подготвяше лодката — какво имаше предвид с онова, „ха“?

Елена, красива и недостъпна, стоеше край рейлинга и гледаше как рибите на времето поглъщат излишните мигове. Тъмната вода се вълнуваше и въртеше и по повърхността ѝ смътно се отразяваха делата на хората и боговете. Тя отвърна, без да се обръща:

— Това е израз на презрение към теб и сексисткия ти подход.

— Сексист? Аз ли? Ами че аз съм Фауст!

— Браво на теб! Ами аз? В някои отношения може и да си ненадминато интелигентен, но все пак се отнасяш към жените като към предмет, за които си струва да се биеш и да спечелиш като трофей в смешните войни, които вие, мъжете, водите, за да докажете такива неща.

— Тези думи не звучат като думите, които можем да очакваме от Елена — каза Фауст. — Говориш повече като интелектуалка, а не като голямата паста със сметанов крем, за която са свикнали да те вземат мъжете. Пък и историята не е запазила възгледите ти по въпроса за мъжете.

— Това е, защото самата История е сексистка — отвърна Елена. — Победителите разказват своята версия на събитията. Пък и как би могло да бъде другояче? Правото е на силните и ние ставаме такива, каквито ни искате вие. А после върви говори за нечестно представяне!

— Ти пък от какво се оплакваш? — подхвърли Фауст. — Та ти си красива и известна!

— Но съм в капана на една роля на вечна наивница. Приятелите ми се смеят. И защо? Защото разни глупаци като теб непрекъснато ронят сълзи по мен и си мислят, че са голяма работа само защото могат да ме поробят.

Фауст се изуми:

— Аз — да те поробя? О, не го казвай, прекрасна Елена? Защото по-скоро аз съм твой роб и стоя готов да задоволя и най-дребната ти прищявка.

— Така ли? Тогава — какво ще кажеш да ме върнеш обратно в Хадес, откъдето ме отвлече този демон?

— О, виж сега, за такова нещо не може да става и дума — провлачи Фауст. — Хайде сега, просто се опитвам да бъда галантен.

— Как пък да не се опитваш! — срязва го Елена. — Може да притежаваш тялото ми, но не притежаваш мен самата.

— Хм — огледа я Фауст с похотлив поглед. — Един умен мъж може да приеме тялото ти за достатъчна награда.

— Няма да получиш и тялото ми — каза Елена. — Първо ще трябва да ме убиеш.

Фауст се хвана да мисли, че може и да се стигне дотам. Но той стисна зъби. Смешното беше, че дори не желаше тази жена кой знае колко. Да я притежава, да я обладава, да властва над нея, това — да. Но да я люби? Фауст я намираше за ужасяваща, дори когато мълчеше, и за кавгаджийка, когато ѝ дойдеше глас. Чудеше се защо Древността никога не бе коментирала разговорните навици на Елена.

— Виж сега — опита се да я вразуми Фауст — нека бъдем разумни. В този свят има само няколко роли. Аз играя ролята на собственика, но те уверявам, че всъщност ти не си ми съвсем по вкуса. Не съм в най-добрата си форма с властни жени. Обичам жени гъсарки, ако трябва да говорим искрено. Но да те притежавам — това вече носи голямо вдъхновение, макар и лично да не си падам много по теб. Така че си играя ролята. А пък Съдбата, или Необходимостта, или случайността, или който и да било там, са те поставили в ролята на идеалната желана жена. От теб се очаква да бъдеш самото възплъщение на съблазнителността. И няма да спечелиш нищо, ако искаш да си нещо друго. Ти си имаш роля и тя не е лоша. Много жени биха дали мило и драго да си сменят местата с теб. А това никак не е зле, поне що се отнася до ролите. Даже и да не ти харесва, поне се опитай да не предаваш отбора.

Елена се позамисли. После каза:

— Е, добре, Фауст. Ти говори добре и прямо. А сега ми позволи и аз да бъда също тъй пряма. Ти равен ли си с мен? Прототипът на Елена е известен нашир и дълж. Но никога не съм чувала за архетип^[1] на Фауст.

— Той се е появил след твоето време — каза Фауст — но е не по-малко значим от твоя. Може би в древността мъжете са искали да

бъдат Одисей или Ахил. А в наши дни младите хора се стремят към фаустовския идеал.

— Може ли да ми изясниш този идеал накратко? — попита Елена.

— Трудно е да събера в няколко думи истинската стойност на собствената си божественост. Нека просто да кажем, че Фауст иска все повече. На практика не е само това, но можеш да получиш най-обща представа.

— Нещо като Прометей на новото време, а? — подхвърли Елена.

— Може би да, Елена — подсмихна се Фауст. — Но с една разлика. Прометей е свършил на скалата и лешояди са му яли дроба. Докато Фауст се рее свободен отвъд пределите на пространството и времето. С малко помощ от приятели, разбира се. И точно в това се състои разликата между стария и новия свят.

— Виждам, че поне винаги водиш разговора към необходимия край — каза Елена, — ако не друго.

Тя се подсмихна и Фауст беше така поласкан, че тези нервни рецептори, които отговаряха за гъделичкането на самолюбието, се накокошиниха като бесни, но той ги усмири със силата на непреклонната си воля.

— Да продължаваме тогава, Фауст — добави Елена. — Харон, готова ли е лодката?

— Взехте ли онази магия? — викна той.

— Ето я — подаде му я Фауст. Харон прокара ръка по стрингера от вътрешната страна на борда и напипа Процепа за мотивациите. Внимателно пъхна магията вътре. Фауст изрече думите, които я задействаха. Една душа стоеше наред кораба и издърпа въжетата в мига, когато първите вълнички на движението залюляха гемията. Движението се повтори. Надигна се голям облак дим, зелен и сив на цвят, с тъмножълти проблясъци и малки тънички мъглявинки, които висяха по разклоненията му. И после Магията за пътуване задейства. И в този миг, просто ей така, лодката изчезна.

И ако някой от брега бе наблюдавал как лодката на мъртвите изчезва, той сигурно щеше да отбележи факта, че зелени и сиви облаци дим не са обичайният вторичен продукт на действието на магия, а по-скоро говорят за дефектна Мотивираща магия. Пък и задвижваните чрез магия лодки не изчезват по този начин. Един такъв наблюдател

навярно би заключил, че нещо не е наред. И едно подобно заключение не би било много далеч от истината.

---

[1] архетип — първообраз — Б.р. ↑

ГЛАВА IV

Изведнъж Мак се намери насред път, който вървеше между две редици тополи. Той се изкачи на едно малко възвишение и видя недалеч пред себе си кулите на прекрасен град. Времето беше топло и слънчево. По пътя се разхождаха и други хора. Бяха облечени в стегнати клинове и меки ботуши, съвсем като краковяни, но с италиански вкус към гизденето. Мак видя, че Мефистофел го е облякъл по същия начин. И той влезе през градските врати в шумното чудо на живота във Флоренция.

Навсякъде по тесните улици имаше гълчава и движение. Като че ли всички хора бяха излезли навън, повечето — в празнични дрехи. В този пролетен ден Флоренция беше в празнично настроение. На вятъра се вееха многоцветни знамена и плющяха при всеки по-силен порив, спуснати направо от балконите и покривите на сградите. Те представляваха различните градски общини. Уличните продавачи на храна бяха претрупани с работа и продаваха най-новата модна вкусотия — малки ренесансови пици. През улиците кръстосваха въоръжени ездаци със стоманени шлемове, разбутвайки хората пред себе си, както правят полицаите от всички времена и векове. Мак мина покрай сергии, претъпкани с платове, посуда, подправки, мечове и ножове. На една сергия се продаваха големи порцеланови чинии, на друга — пъпеша, на трета — пържейки.

Въпреки че му беше страшно интересно, Мак реши, че ще бъде най-добре първо да намери къде да отседне. Провери портфейла си и откри, че има много пари за харчене. В това отношение Мефистофел въобще не беше стиснат. Малко по-нагоре по улицата имаше страноприемница, която привлече погледа му с добре боядисаните си в пастелни тонове стени и месинговия надпис във форма на листо, който я представяше като страноприемница „Парадизо“. Съдържателят, набит червендалест мъжага със синя пъпка на носа си, отначало го прие подозрително, понеже Мак не бе изпратил вестител пред себе си да съобщи за пристигането му. Но се превърна в самата любезност, когато Мак му подаде един златен флорин.

— Най-хубавата ни стая за вас, скъпи ми доктор Фауст! Пристигате в благоприятно време. Днес е всенароден празник — денят, в който ние, флорентинците, изгаряме своите предмети на суетата.

— Да, зная — каза Мак. — Далече ли е оттук?

— Само през няколко улици, на Пиаза Синьора — отвърна съдържателят. — Ще имате възможност да видите едно от най-забележителните събития на нашето време. Савонарола ни е обещал, че тази година кладата ще бъде нещо наистина внушително.

— Що за човек е този Савонарола? — запита Мак.

— Той е един изключително свят монах францисканец. Живее просто, а не като водачите на Църквата, които богатеят на наш гръб. Той говори против симонията, индулгенциите и разни други такива лоши църковни правила. Освен това е на страната на съюза с Франция.

— Това пък какво е?

— Става дума за нашия договор с френския крал, който ни пази от желанието на папата да ни натресе отново Медичите.

— Вие май не ги обичате тия Медичи? — подхвърли Мак.

— А, не, добре се оправят — каза съдържателят. — Лоренцо е наречен Великолепни и то не без основание. Досега никога не сме имали такъв поддръжник на изкуствата. По време на неговото управление Флоренция се превърна в най-красивия град на света.

— И въпреки това не го обичате? — настоя Мак.

Съдържателят сви рамене.

— Нали ние обикновените хора плащаме за това негово великолепие. Пък и не искаме нито една фамилия да живее на гръба ни. Ние, флорентинците, сме свободни хора и възнамеряваме да си останем такива.

Мак разгледа внимателно стаята си и видя, че отговаря на стандарта, с който бе свикнал доста бързо. Беше време да потърси Маргарита. Съдържателят му обясни, че пазарът на коприните се намира на малко площадче отвъд улица „Фиезоле“. На Мак то се стори по-скоро като ориенталски базар с наблъсканите си една до друга сергии, оскъдните на брой обществени тоалетни й вързаната на опашници свита наблюдатели от Китай. Тук стояха натрупани на купчини копринените моарета^[1], които бяха задължителни за

Фландрия и Холандия; двойно боядисаните тъкани, които бяха такъв хит тази година в Амстердам, и estofados от сурова коприна, както и фланелките по врата тип „санбенито“ от испанските търговски кервани. Тук-там сред сергиите се забелязваха малки кафенета, където се сервираше еспресо, а до тях имаше закусвални за спагети, в които вече се продаваше оная нова измишльотина, донесена от Марко Поло от Китай, където съвсем безпричинно я наричаха „нудълс“. Мак намери Маргарита при прародителя на магазините бутици, които щяха да внесат такава промяна в навиците на прекупвачите на луксозно облекло. Тя се оглеждаше в голямо огледало, което собственикът на магазина, дребен мъж със заешка устна, но може би за компенсация — превъзходни зъби, накланяше ту насам, ту натам, за да може тя да се види от всички страни.

— А, синьоре — каза той — идвате тъкмо навреме, за да видите вашата дама в блясъка на пълната ѝ хубост.

Мак се усмихна снизходително. Парите не бяха негови. Можеше да си позволи да е щедър.

— Готово, бебче — каза дрезгаво той.

— Виж — показва тя — избрах си тези прекрасни бални рокли. Трябва да поразгледаш в отдела за мъжка мода на синьор Стрико, Йохан. Той продава последния вик на модата в жилетките и камшиците.

— Камшиците ли? — удиви се Мак.

Топлите кафяви очи на Синьор Стрико се изпълниха с усмивка от безбройни искрици.

— Това е най-новата мода от Унгария — обясни той. — Небрежно елегантен стил. За вечерно облекло предлагаме най-елегантни клинове с предно парче, което само загатва мъжествеността, вместо да я разтръбява до бога.

— Харесва ми как говори — въздъхна Маргарита.

Мак се почувства доста глупаво, опитвайки се да се включи в този разговор. Но се утеши като си спомни, че купуването на скъпи дрехи за красива жена е една от радостите на побеждаващата мъжественост. Веднага щом Маргарита свършеше със своите покупки и той щеше да потърси това-онова за себе си и може би щеше да поиска малко аванс от Мефистофел срещу наградата си, ако се стигнеше дотам. Разбира се, Мефистофел не бе споменал точно каква

ще бъде наградата му. Мак знаеше, че е трябвало да настоява за определянето ѝ по-рано. Но веднага, щом се появише подобна възможност, той щеше да се поинтересува. А междувременно щеше да е съвсем естествено да предвкуси от пълната прелест на тази награда, защото ако случайно не му хареса, щеше да означава, че си е загубил времето напразно.

— Изглеждаш прекрасно, скъпа моя — каза ѝ той. — Но, моля те, свършвай по-бързо, за да остане време и аз да си свърша работата.

— И каква е тази работа, любими?

— Трябва да намеря една картина от Ботичели. Мога да направя прекрасна сделка, ако успея да намеря.

Енрико се обади:

— От Ботичели ли? Може би ще мога да ви помогна. Познавам всички художници. Би ми доставило извънредно удоволствие да ви предложа помощта и, естествено, професионалното си мнение. Не — добави бързо той — не мисля, че ще се наложи. Защото синьорът очевидно е познавач.

— Добра идея — каза Мак. — Да вървим да проверим.

И той се обърна да тръгва. Точно в този миг в магазина се втурна един едър мъж в неопределени по вид дрехи.

— Търся Фауст! Немския доктор! В „Парадизо“ ми казаха, че тръгнал насам!

— Аз съм този, когото търсите — каза Мак. — Какво ви тревожи, приятелю?

— Господарят ми! Умира! Когато чу, че в града е пристигнал нов доктор от Германия, той ме изпрати веднага да го открия. О, господине, ако успеете да го излекувате, сам ще определите наградата си.

— Малко съм зает в момента — каза Мак, който не искаше да излага въображаемите си лечителски способности на проверка, особено в едно такова лесно палецо се място като Флоренция. — Та, кой каза, че бил господарят ти?

— Господарят ми е Лоренцо ди Медичи, Великолепни!

— Нещата май започват да се нареждат прекалено бързо — вметна Мак към Маргарита. — Ела, скъпа, вземи си нещата и ме чакай в хотела. Трябва да извърша едно милосърдно дело.

[1] моаре — копринен лъскав плат с отблясъци на вълни ↑

ГЛАВА V

Мак последва слугата до палата на Медичите, който се намираше в малък, скъп квартал от дворци, близо до река Арно. Беше много хубав, с бели мраморни колони и атическа веранда. Вратите бяха от лакиран махагон, богато украсени с дърворезби, по начина, въведен от Дамияно Прокълнатия. Пред вратата стояха слуги в двуредни костюми и двойни бели ризи с жабо, по най-новата неаполитанска мода. Те погледнаха Мак с ъгълчето на очите си, понеже облеклото му (ежедневно и непретенциозно) не изглеждаше и наполовина така добре, както му стоеше в самата сърцевина на илюзиите — пазара. Но го пуснаха да влезе след горещата молба на стария слуга.

Като плачеше и кършеше ръце, слугата го поведе по тихи коридори с маслени картини по стените чак до една голяма врата от палисандрово дърво в другия край. Слугата почука, за да извести за пристигането си, отвори вратата и Мак влезе в една стая, която би направила чест дори на крал.

По стените висяха прекрасни картини, а по ъгловите масички тук-там бяха пръснати малки скулптури. На пода имаше богат персийски килим, а над главите им висеше кристален полилей, от който се лееше жълта светлина. — Прозорците бяха скрити зад тежки завеси и през тях не се процеждаше нито лъч дневна светлина. Във въздуха се носеше мирис на сира и болест, на вино и хленч, на фиести върху масата и на мръсотии на пода под нея, където лежаха кучета и гризяха кокали.

В средата на стаята се извисяваше легло — голямо, високо, покрито с великолепна дърворезба и щедър балдахин. Около леглото и по масите бяха наредени високи восъчни свещи. В камината потрепваше и мъждукаше тъмночервен огън.

— Кой е там? — попита Лоренцо ди Медичи.

Лоренцо лежеше добре завит в леглото и всичките седемдесет години му личаха до една, че и някоя и друга отгоре. Воднянката бе изпила жителните му сили. Към Мак бе обърнато едно дебело, подпухнало сиво лице. Оттам надничаха умни малки очи, които се

мъчеха да сключат сделка със смъртта и да останат живи още малко, но, разбира се, с класа, защото той беше Лоренцо ди Медичи. Беше облечен в дълга памучна нощница, бродирана с еднорози, а под брадичката му с дантелени връзки бе завързана малка черна нощна шапчица. Кожата на лицето му, там, където бе останала още малко неподпухнала от загниване плът, висеше отпусната назад към костите, които изпъкваха ясно отдолу. Устните му, червени някога, в дните, когато един Пана от Медичите сериозно бе намислил да обяви уникалното съществуване на Бог на Медичите, сега бяха съсухрени от вкуса на житейската горчилка в продължение на толкова много години. Една артерия пулсираше на врата му, сякаш се чудеше защо още не се е пръснала както другите. Поразените от парализа пръсти на лявата му ръка, потрепваха едва едва.

— Аз съм доктор Фауст — каза Мак. — И какъв е проблемът?

— Аз — каза Медичи с глас, който, макар и да бе само сянка на предишната си сила, беше достатъчен да наелектризира пращинките по полилея — съм най-богатият човек на света.

Ама че встъпително изречение беше това, но Мак въобще не се поддаде.

— А аз — каза той — съм най-скъпият доктор на света. Какво прекрасно съвпадение, че се срещаме.

— Как предлагаш да ме лекуваш? — изръмжа Медичи с такава сила, че и личинките вътре в него спряха да го гризат от уважение.

Мак знаеше, че лечението е пределно просто. Само трябваше да извади флакончето, което му бе дал Мефистофел и да изсипе съдържанието му в гърлото на Медичи. Но нямаше намерение да даде на Лоренцо възможност да разбере това. Кой би платил цяло състояние за нещо толкова просто, като една глътка еликсир? Не, съдържанието на флакончето може и наистина да бъде последната стъпка, но както е казал Гален, а и други освен него, процедурата стои в самата непоклатима същност на нещата. И тя трябваше да бъде внушителна.

— Първо ще ни трябва златна ваничка — каза Мак. — Само от двайсет и четирикаратово злато.

Беше му дошло наум, че няма да е зле да си има една златна ваничка за всеки случай, ако нещата не тръгнаха добре. Смешно за какви неща си мисли човек по време на криза.

— Погрижи се за това — каза Медичи на слугата.

Слугите се разтичаха насам-натам. Трябваше да почака малко, докато открият ключа за килера със златната посуда.

Слугите донесоха златната ваничка, както и алхимическия комплект с инструменти, който Мак поиска. Това не бе никак трудно да се намери, понеже Лоренцо, който събираше какви ли не неща, имаше цяла стая такива инструменти и то — последна мода. Само алембикът — от искрящо стъкло и полиран бронз — беше вече внушителна гледка. А пещта му можеше да прави такива чудеса на калибрирането, че беше цяло чудо как Медичи не се е самоизлекувал още с помощта на всички тия натрупани боклуци и с взето на заем познание.

Мак нареди епруветките и спиртниците си и тъкмо щеше да започва, когато на врата се чу силно почукване. Вратата се отвори със замах и вътре, крачейки бързо, влезе най-известният калугер на света, Фра Джироламо Савонарола.

Висок и призрачен беше този монах, за когото говореше цяла Италия. Той спря пламтящия си поглед на Медичи и каза:

— Казаха, че сте ме викали за нещо.

— Да, братко — каза Медичи. — Зная, че между нас съществуват известни различия, но аз мисля, че двамата с теб ще можем да застанем на една страна в името на идеята за Свободна Италия, сигурна валута и некорумпирана Църква. Искам да се изповядам и да получа прошка.

— Ще го изпълня с радост — Савонарола извади изпод расото си един пергамент — ако подпишете този документ тук, с който оставяте всичките си ценности и пари на организацията с идеална цел, която съм основал и която ще се погрижи те да бъдат раздадени на бедните.

И той тикна пергамента пред влажните очи на Медичи с пъргавина, която човек не можеше да очаква от слабото му, трескаво тяло; понеже монахът страдаше от зъбобол и досега не бе успял да се излекува с молитви.

Мокрите стари очи на Медичи се плъзнаха по ръкописа и се свиха подозрително.

— Искаш прекалено много, братко. Готов съм да дам едно добро дарение на Църквата, но имам роднини, за които трябва да се погрижа.

— Господ ще се погрижи — каза Савонарола.

— Не се обиждай, но не мисля така — възрази Медичи.

— Мисля, че сме почти готови с лекарството — обади се Мак, който видя, че започва да губи позиции от новодошлия.

— Подпиши пергамента! — извика Савонарола.

— Признай, че си грешник!

— Ще говоря с Бога в сърцето си, Джироламо! Но няма да ти кажа нищо!

— Аз съм монах — каза Савонарола.

— Ти си суетен и горделив — възрази Медичи.

— Върви по дяволите. Фауст! Лекарството!

Мак припряно извади флакона и се замъчи да го отпуси. Около гърлото му беше завита една от онези тънки телчици, които се отпусват толкова трудно, ако нямаш клещи. А в ония времена, когато дори колелото не е било стандартизирано, хората въобще нямали клещи. Медичи и Савонарола си крещяха един на друг. Слугите отстъпваха страхливо. Навън звъняха църковни камбани. Мак най-после успя да свали капачето на флакона и се обърна към Медичи.

Великолепният беше паднал възник. Той лежеше неподвижен с увиснала челюст. Все още влажните, но вече слепи очи, над които започваше да се спуска млечна мъгла, бяха втренчени в нищото.

Медичи мъртъв? „О, не ми прави това“, изстена тихо Мак и като натисна отвора на флакона в устата на Медичи, той изля съдържанието. Но течността изтече навън невкусена. Великият мъж беше окончателно и безвъзвратно мъртъв.

Слугите мърмореха ядни ругатни, когато Мак се отдалечи заднишком от трупа на Медичи, а Савонарола стоеше от другата му страна и още крещеше с пискливия си глас. Мак се промуши през вратата и тръгна надолу по коридора към изхода.

Застана за миг на улицата, изпълнен с чувството, че е забравил нещо. По дяволите, златната ваничка! Обърна се, за да се върне за нея. Но вече беше късно. Тълпата го помете и го понесе надолу със смехове, викове, песни и молитви. Беше време да се горят предметите на суетата и всичко бе лудост.

ГЛАВА VI

Стъпките на бягащите хора отекваха по равния калдаръм. Навсякъде цареше празнична радостна атмосфера. Много пияници я бяха подкарали отрано и сега си отспиваха по праговете на къщите. Навсякъде в истински екстаз от удоволствие се стрелкаха деца. Магазините бяха затворени със забити на кръст дъски направо през вратите. Покрай тях преминаваха улани^[1] в бляскави алено-черни униформи, копитата на конете им чаткаха по камъните и Мак се прилепи до една врата, за да не го стъпчат. В този миг усети зад себе си здраво мъжко тяло.

— Внимавай къде стъпваш!

— Извинете! — смотолеви Мак. — Заради войниците.

— Какво общо имат войниците с това, че ми газиш по краката.

Мъжът, чийто крак Мак бе настъпил, беше добре сложен, с глава, която можеше да служи за модел на статуя на Аполон. Той бе облечен в модни дрехи и с пелерина от тъмна кожа, а от шапката му се спускаше щраусово перо, доказателство, че човекът или има връзки с чужбина, или познава някой от флорентинската зоологическа градина. Той се взираше внимателно в Мак с големите си блестящи очи.

— Извини ме, странниче — каза непознатият — но не сме ли се срещали преди?

— Надали — каза Мак. — Не съм тукашен.

— Интересно. Търся един човек, който не е тукашен. Казвам се Пико дела Мирандола. Може би си чувал за мен?

И наистина, Мак бе чувал за него от Мефистофел, който го бе определил като един от най-видните алхимици на Ренесанса. Но Мак, предчувствайки неприятности, не би си признал това за нищо на света.

— Не мисля — каза Мак. — Пък и е истинска случайност, че се срещнахме така. Крайно невероятно е аз да съм човека, когото търсите.

— Наистина може да изглежда така по простата логика на нещата — каза Пико. — Но когато прилагаме магии в работата си, съвпаденията стават все по-малко случайни. Трябваше да се срещна с един човек тук на това място. Дали не си ти?

— А какво е името на човека, с когото трябваше да се срещнете?

— С Йохан Фауст, великия магьосник от Витенберг.

— Не съм го чувал — каза Мак бързо, защото веднага му стана ясно, че истинският Фауст, или другият Фауст, както предпочиташе да го нарича, бе използвал магическите си способности, за да се свърже с този човек тук. Пико дела Мирандола беше, или е бил някога, магьосник с велика и зловеща репутация. Очевидно двамата с Фауст са били установили връзка един с друг през вековете. Твърдеше се, че магьосниците можели да го правят, понеже дори смъртта не била пречка за истинската магия.

— Сигурен ли си, че не си Фауст? — попита настойчиво Пико.

— О, да, съвсем сигурен. Мисля, че си знам името, ха, ха! Извинете ме, но трябва да вървя, не искам да пропусна Кладата на суетата. — И той отмина. Пико го загледа в гръб и тръгна подире му.

Мак бързаше напред, докато излезе на голям открит площад. В средата му имаше висока купчина от дървени мебели, картини, козметика и най-различни украшения.

— Какво става? — обърна се Мак към един човек, застанал до него в тълпата.

— Савонарола и хората му горят предметите на суетата — отвърна онзи.

Мак мина по-напред. Видя, че на голямата клада са хвърлени небрежно много прекрасни предмети. Имаше бродирани бебешки дрешки, плетени на една кука покривки, прекрасни свещници от ковано желязо, маслени картини от безизвестни художници и много други неща.

Мак се приближи и видя в едно ъгълче в края на кладата голяма картина в рамка с орнаменти. И понеже Мефистофел го бе надарил с познания по изкуство, той мигновено разбра, че това е Ботичели — една картина от средния Период на големия майстор. Струваше много пари, а освен това беше и много хубава.

Без съмнение, помисли си Мак, сред този огромен куп картини няма да се види, ако взема една?

Той се огледа, видя, че никой не му обръща внимание и издърпа картината, преди пламъците да я обгърнат. Тя беше като току-що нарисувана. Той я остави на една страна и почна да се оглежда за други. Имаше и един Джото, но боята по повърхността вече бе

започнала да се надига на мехурчета от горещината. Той диво затърси и други. Не беше лошо да спаси един Ботичели, но да спаси два би било направо прекрасно. И доходоносно! Пък и нямаше нищо лошо в това да се спасяват предмети на Изкуството! Особено, когато се ваят така по земята и чакат реда си за изгаряне! А онези други възможности за избор, които Мефистофел му беше казал, бяха прекалено странни. Мак бе сигурен, че никой не би обвинил човек, който спасява образци на великото изкуство.

Някой сложи ръка на рамото му. Зад него стоеше слаб, великолепно облечен мъж, с къса брадичка и го гледаше свирено.

— Какво правите, господине?

— Аз ли? — каза Мак. — Просто се забавлявам като всички останали.

— Видях, че извадихте една картина от огъня.

— Картина ли? А, тази ли имате предвид? — Мак махна към картината от Ботичели и се ухили. — Слугата я е изхвърлил по погрешка. Бяхме я свалили долу да я пратим на почистване. Това е Ботичели. А един Ботичели не може просто ей така да бъде изгорен на клада, нали, пък била тя и Кладата на суетата.

— А вие кой сте, господине? — попита настоятелно мъжът.

— Просто един местен благородник — отвърна Мак.

— Странно, не съм ви виждал досега.

— Не бях в града. А вие кой сте?

— Аз — отвърна другият — съм Николо Макиавели. Работя за общината на Флоренция.

— Какво съвпадение — учуди се Мак. — Защото ми казаха да ви предам, да не пишете онази книга, която имате намерението да създадете, онази, която ще наречете „Принцът“.

— Не съм писал такава книга досега — възрази Макиавели — но това заглавие е интересно. Може и да опитам.

— Правете, каквото искате — каза Мак. — Но помнете, че съм ви предупредил.

— А от кого е това предупреждение? — запитва Макиавели.

— Не мога да ви разкрия името му — каза Мак — но ви уверявам, че е голям дявол.

Макиавели го изгледа, после се обърна и си тръгна, клатейки глава. Мак вдигна картината и се приготви да се измъкне, докато още

имаше време. Но точно в този момент на сцената се появи отново Пико дела Мирандола.

— Проверих нещата сред дадени пъклени среди — каза той. — Какво си сторил с истинския Фауст?

Пико се приближи заплашително. Мак заотстъпва заднишком. Пико вдигна пред себе си едно от ония новоизмислени оръжия, които изстрелваха оловно топче, достатъчно голямо да разкъса човека. Мак се огледа къде да се скрие. Но наоколо нямаше нищо подходящо. Пико започна да обира спусъка.

В този миг се появи Фауст:

— Не го прави, Пико! — извика той.

— Защо? Та този човек тук се представя за теб!

— Обаче не ни е разрешено да го убиваме. Той наистина ме персонифицира. Но трябва да остане жив, докато играе моята роля.

— И каква е тази роля, Йохан?

— Ще ти разкрия по-късно! А засега, стари приятелю, се въздържай!

— Ти си мъдър човек, Фауст!

— Може да ти се обадя по-нататък, Пико. Имам план!

— Разчитай на мен!

Фауст изчезна. Тогава се появи Мефистофел.

— Готов ли си? — каза той на Мак. — Да вървим. Тия пък тук какво са зяпнали?

Мак реши да не му казва за Фауст.

— Нали ги знаеш какви са хората. Все зяпат нещо.

Той хвана здраво картината, а Мефистофел ги отнесе към небитието.

---

[1] улан — офицер или войник от леко въоръжена кавалерийска част — Б.р. ↑

ГЛАВА VII

Мак и Мефистофел пристигнаха в Лимбо, появявайки се изневиделица точно пред входа на малка сграда, кацнала на един хълм близо до мястото, където щеше да се състои процеса по оценяването на Състезанието на хилядолетието.

— Какво е това място? — попита Мак.

— Това е Чакалнята на Лимбо. Държа едно складово помещение тук, където можеш да оставиш на сигурно своя Ботичели. Освен ако не поискаш да ми го продадеш незабавно?

— Мисля, че бих го позадържал още малко — отвърна уклончиво Мак. — Е, как се справих?

— Моля?

— На състезанието, във Флоренция? Мефистофел не отговори чак докато не влязоха вътре. Той посочи на Мак една стая, в която можеше да остави картината.

— Доникъде не я докара с опита да примириш Медичи и Савонарола. Получаваш нула заради неефективността си.

— Но казах на Макиавели да не пише „Принцът“. Това не беше ли добре?

Мефистофел сви рамене.

— Не знаем още. Необходимостта ще реши. Доброто и злото трябва да се подчинят на Абсолютната необходимост. А между другото, кой беше онзи мъж? Той май те познаваше?

— Какъв мъж?

— Онзи, който спря Пико дела Мирандола да не те убие.

— Някакъв шантав — Мак реши да не споменава Фауст. — Нямам ни най-малка представа кой е бил. Картината е хубава, нали?

Мефистофел я вдигна пред себе на разстояние колкото позволяваше дължината на ръцете му и я загледа.

— Да, хубава е. С радост бих те отървал от нея.

— Още не — каза Мак. — Искам да видя как се котират тия неща на пазара, разни такива работи.

— Добра идея — призна Мефистофел. — Ето ти една магия, с която ще можеш да отидеш до Лондон. Обаче не се мотай. Трябваш ни за следващото действие.

— Не се тревожи — успокой го Мак. — Няма да закъснея.

Мефистофел кимна и изчезна. Мак се огледа из стаята и видя голяма метална кутия с ключ в ключалката. Отключи я и тъкмо да сложи картината вътре, чу под краката си стържене. Вдигна я бързо и отстъпи назад. Подът се пропука, през дупката се показва крайт на малка кирка, а след нея и на лопата. Дупката бързо се разшири. Скоро навън се покатери една смешно умалена фигура. Беше Ронир.

— Здравсти — Мак позна джуджето от Вещичата неделя.

— Хубава картина — каза Ронир. — Откъде я взе?

— Тази картина ли? Взех я от едно място на име Ренесанс. Някъде из Италия, близо до Флоренция.

— Охо! И какво си правил там?

— Участвам в едно състезание — обясни Мак.

— С него ще се реши съдбата на човечеството за следващите хиляда години.

— Затова ли те изпратиха в тоя Ренесанс, да им донесеш картината?

— И аз не знам за какво точно ме изпратиха.

— Свърших и някои други неща. Но взех картината, защото Мефистофел каза, че би искал да има една такава и че ще ми плати за нея добра цена. Но още не съм му я продал. Реших първо да видя как върви пазарът на произведения на изкуството.

— Значи е искал да му донесеш картина, а?

— Разбира се. Пък и без друго щях да ходя там. Съжалявам, но ме чака път. Заминавам за Лондон. По важна задача.

— На добър час — каза Ронир. — Може да се видим там.

— С най-голямо удоволствие — отвърна Мак. После погледна към дупката в пода и каза замислено. — Нали ще оправиш тази бъркотия, преди да заминеш, а?

Ронир му каза да не се тревожи, картината му била на сигурно място. И той тръгна, чудейки се как може този Мак да е толкова глупав. Та той дори не е разбрал, че го манипулират. Явно досега никога не му бе идвала наум идеята сам да вземе решение за нещо. Все

още се опитваше да угоди на другите. И вероятно е правил това цял живот. И все пак в него имаше нещо, което предизвикваше симпатия.

ЧАСТ ПЕТА
АХИЛ

ГЛАВА I

А междувременно извършеното от Аззи отвличане на Елена Троянска от Хадес, където тя и съпругът ѝ Ахил управляваха светската страна на живота в пъкъла, даваше своите отражения. Аззи бе отвлякъл Елена съвсем нехайно, без въобще да се замисли защо не се правят обикновено такива неща и до какви последствия би довело едно подобно действие. Ако се бе замислил поне за миг, щеше да разбере, че и мъртвите имат известна власт и че не е хубаво да ги правиш на глупаци.

На Ахил хич не му стана приятно, когато се върна една вечер от лов на сърни-призраци из покритите с мъгли поля отвъд Блатото на отчаянието и откри, че Елена я няма. Това бе съвсем необичайно за нея. Отначало си помисли, че е на гости у съседи. Поразпита наоколо, но никой не я бе виждал. И все пак, хора не изчезват току така от Хадес. Някой трябва да ги изкара от там. И Ахил веднага отиде при своя стар съсед и приятел Одисей, за да потърси помощ.

Одисей се бе котирал доста добре в битките от значение за архетипа. Той, разбира се, имаше свои проблеми. Обаче беше доста лукав човек и не бе лесно да измислиш някой номер, който да заслужи определението Одисеевска хитрина. Душите, които нямаха архетип, могат да достигнат свой апогей и да изтлеят, но другите трябваше да се опитват да надхвърлят самите себе си. Нали знаете какво казват хората, че не можеш да научиш старо куче на нов номер. И последните трикове на Одисей вече започваха да се повтарят. И ставаха все по-гадни. В Одисей имаше нещо неприятно. Той обичаше да печели и би направил всичко на света, за да го постигне.

И никак не му харесваше това, че е мъртъв. Мразеше безтелесността си. Ненавиждаше това как всички в Хадес се излежаваха без работа и как непрекъснато се оплакваха от условията и си припомняха добрите стари дни на Земята. Той самият не би се унижил дотам, че да се оплаква. Покажете малко сила на духа, казваше им той. Дръжте се на положение. И макар че мъртвите не могат да

развият мускули, Одисей, верен на идеята, непрекъснато правеше физически упражнения.

— Трябва да запазим способността си да вършим разни неща — обясняваше той на мъртвите, които го питаха защо го прави, — дори и когато това няма никакъв смисъл.

Одисей седеше на предната веранда на къщата си, когато, пристигна Ахил, да го моли за помощ. Одисей живееше сам в мраморна къща близо до един приток на Стикс. В мъха на ливада пред къщата му растеше асфодел. Неизбежните черни тополи, от които на човек му писва рано или късно, както в Хадес, така и навсякъде по света, хвърляха сянката си наоколо. Денят бе мрачен, като всички останали дни в Хадес. Беше хладно колкото да не можеш да седиш навън, но не чак толкова студено, че да закалява. В дневната на Одисей гореше огън, но той топлеше много малко. Не че имаше някакво значение: мъртвите така или иначе никога не могат да се стоплят както трябва. Одисей покани Ахил в кухнята и му предложи закуска от фурми и овесени ядки. Това, разбира се, не беше истинска храна. Но мъртвите са привързани към навиците си приживе и продължават това свое занимание — яденето, като дори си устройват големи, снобски банкети. Вечността продължава прекалено дълго и яденето е един от начините да си убиваш времето.

Сексът също е начин да убиваш времето, макар че за мъртвите не може да се каже, че правят точно секс, понеже в усещанията им нямаше ектоплазма. И тя, като всичко останало, беше невестествена тук. Но тъй като приживе те бяха правили секс, продължаваха да го правят и след смъртта си, или поне спазваха рутината.

Одисей обаче бе постоянно неженен. С Пенелопа се бяха разделили много отдавна. Одисей винаги е имал определени подозрения за това какво е правила тя всъщност с многобройните си ухажори по време на двайсетгодишното му отсъствие, поради войната с Троя. Той живя с нея известно време заради сина им, Телемах. Но после Телемах намери своя архетип, нищо особено, но доста стабилен, и сега живееше в друга част на Хадес и приятели му бяха синовете на други славни мъже.

Така че Одисей живееше сам и нямаше много занимания. Но задължително правеше упражненията си всеки ден. Понякога ходеше на гости на приятеля си Сизиф, който още буташе големия камък

нагоре по склона. Не бе необходимо да го прави. Отдавна бе освободен от това задължение. Но, както казваше сам, така се намирал на работа, пък и най-вече поддържал архетипа си жив.

Понякога Одисей ходеше и при Прометей, един от най-старите му приятели, който още беше прикован към скалата и лешоядът кълвеше дроба му. Боговете не знаеха какво да правят с Прометей. Ако го освободяха — това би означавало всички да бъдат в опасност, понеже светът още не бе готов да получи лична свобода. А той не искаше да обещае, че ще мълчи и няма да разправя за идеалите си наляво и надясно. И все пак, можеше да се изработи един, така да го наречем, *modus vivendi*^[1] — рано или късно всички мъртви правят компромис с ценностната си система — но Прометей искаше да си пази името. Обаче в последно време бе станал замислен и мълчалив и понякога отказваше да разговаря дори с Одисей. Хората казваха, че лешоядът бил единственият му приятел.

И така, Одисей беше отегчен. Отначало ходеше на лов за сърни-призраци с Ахил и Орион, но скоро му омръзна. Главният недостатък на една такава сърна е, че не можеш да я убиеш. А дори и да успееш не можеш да я изядеш.

Одисей беше в благоприятно настроение, когато дойде Ахил да му се оплаче. Одисей предложи веднага да отидат при Хадес, краля на Тартар, в черния му дворец, където живееше с Персефона.

Хадес също си имаше проблеми. Беше започнал диспути по юрисдикция с подземния римски бог Плутон, който наскоро бе станал главен бог на римския подземен свят и сега дърпаше конците към себе си и искаше да бъде обявен за отделен бог, със свои собствени права, а не подчинен на концепцията на Хадес. Но поради този вид управление, Хадес автоматично загуби контрола си над по-голямата част от класическия подземен свят и вече нямаше юрисдикция над Латините, които преди бяха негови поданици. От една страна се радваше, че се е отървал от тях. Мъртвите латини никак не се погаждаха с мъртвите гърци. От друга страна тази загуба намаляваше царството и съответно властта му и така смаляваше неговия архетип.

Беше ангажиран и с други битки от областта на юрисдикцията, защото непрекъснато се появяваха претенции от други подземни

структури, които предлагаха Елинистичния Хадес да премине към тях. Боговете на санскритските народи бяха събрали много материали, с които доказваха, че всички гръцки богове са били първоначално под тяхна егида и отново трябва да минат под нея. Досега Хадес бе успявал да избегне произнасянето на окончателно мнение. Но все пак това бе един доста щекотлив въпрос.

Грижи, грижи. И ето ги сега Ахил и Одисей, идват най-внезапно и искат справедливост.

— Какво очаквате да направя по този въпрос? — попита Хадес. — Нямам никаква власт там. Всички казват: „По дяволите, Хадес“. Имат си нови владетели.

— Все трябва да можеш да направиш нещо — настоя Ахил. — Щом си толкова безпомощен, значи трябва да слезеш от престола и да оставиш някой друг да управлява. Възнамерявам да поставя въпроса най-сериозно пред Общото елинистично събрание при следващата изборна сесия на Хадес.

— По дяволите, не, не прави това — подскочи Хадес. — Нека да помисля. Знаеш ли кой я е отвлякъл?

— В цялата история има замесен демон — отговори Ахил. — Каза ми го Алекто. Той е от душите от цикъла след нашия.

— На коя страна е този демон? — попита Одисей.

— Алекто каза, че бил представител на Мрака или Злото — обясни Ахил — но не мога да си спомня точно кое от двете.

— Мрака значи — замисли се Одисей. — Предполагам, че това е равнозначно със Злото. В такъв случай знаем към кого да се обърнем. Така и не можах да разбера разликите между Добро и Зло. Хората са почнали да ги правят чак няколко века след нашето време.

— И мен ме озадачава — каза Хадес. — Обаче изглежда хората харесват тая игра на Добро и Зло.

Одисей каза:

— А междувременно, тук се сблъскваме с една злина, която трябва да се поправи. Ако ни издадеш един пропуск за реално присъствие, за да можем да се измъкнем оттук, и своето разрешение да действваме от името на класическата пъклена власт в това дело, ние с Ахил ще изложим този въпрос пред съответните власти.

— Готово, имате го — каза Хадес. Беше доволен от себе си. Едно от най-важните неща на властта е да можеш да натовариш някого с

отговорност. А сега вече бе работа на Одисей да поправи стореното.

---

[1] *modus vivendi* — (лат. — начин на живеене) вил международно съглашение с краткосрочен характер, сключено при обстоятелства, които не позволяват в момента трайно уреждане на спора. ↑

ГЛАВА II

Щом Одисей получи разрешение от Хадес да придружи Ахил до света на живите, той реши да потърси Тирезий, най-известния магьосник на древния свят. Тирезий сигурно знаеше какво трябва да направят и как да стигнат там, накъдето са тръгнали.

Но първо героите трябваше да подготвят кърваво приношение, защото Тирезий не правеше нищо без кръв. Беше направо безнадеждно пристрастен към нея. Кръвта вечно не достигаше в Тартар, но Хадес се почувства отговорен и достави пълен мях от собствените си запаси. (Не е вярно, че в Хадес не можеш да се напиеш добре, само трябва да познаваш този-онзи.)

Двамата се отправиха към горичката на Персефона, с черните ѝ тополи и стари върби, там, където две от реките на Хадес — Флегетон и Косинус — се вливаха в Ахерон. Там те изкопаха малък трап и изляха кръвта вътре, като героически се въздържаха да не я изпият лично. И всеки път, когато някой мъртъв се приближеше към тях да си поиска малко, те го разкарваха. Не дадоха нито глътка дори на Агамемнон, бившия си командир, който мина наблизко, привлечен от миризмата. Тази кръв беше само за Тирезий. Кръвта лежеше в дупката, тъмна и мазна. После внезапно забълбука и намаля, изпита от нечие невидимо присъствие. Веднага след това се появи Тирезий, слаба фигура в дълго сиво вълнено наметало, с изрисувано в кафяво и синьо лице, а влажната му бяла коса висеше над очите му.

— Желая ви добър ден, господо. Благодаря ви много за прекрасното приношение. От личните запаси на Хадес, нали? Прекрасно е! Да ви се намира още мъничко? Лошо! Ами добре, какво мога да направя за вас?

— Търсим Елена от Троя — каза Одисей. — Била е отвлечена незаконно от съпруга си, Ахил, когото виждаш тук.

— Май все някой отвлича Хубавата Елена — каза Тирезий. — Знаете ли кой го е направил?

— Казаха ни, че бил някакъв демон от новата ера — обясни Одисей. — Но не знаем нито името му, нито къде да го намерим.

Нуждаем се от твоите съвети и подкрепа.

— Добре — каза Тирезий. — Демонът се казва Аззи и е част от новия възглед за Мрак-Светлина, който е завладял ума на цялото човечество.

— Да вървим да го намерим! — викна Ахил.

— Но там горе ще намерите един друг свят — кротко каза Тирезий. — Ще трябва да отидете до главното място, откъдето се командва Злото и се нарича Ад и да поразпитате там. Ще ви дам една Магия за пътуване, стига да имате разрешение от Хадес да я използвате. Всъщност, най-случайно зная и с кого е Елена в момента.

— Кажи ни! — извика Ахил.

Тирезий се прокашля и погледна към пресушената дупка.

— Нямаме повече — каза Одисей извинително. — Но ще ти доставим още при първа възможност.

— Думата на Одисей е достатъчна за мен — каза Тирезий. — Но ви предупреждавам, че няма да е лесно да намерите Елена. Тя доста обикаля насам-натам, откакто е спътница на един известен магьосник на име Фауст.

— Фауст ли? — попита Ахил. — Това име май не е гръцко.

— Не е. На света са се появили нови раси, които днес са физическите му и интелектуални господари. Този Фауст играе със самите богове. Имам предвид новите богове.

— А къде, между впрочем са старите богове? — осведоми се Одисей.

— Повечето са преименувани — отвърна Тирезий. — Приели са нова самоличност. Повечето от тях дори не помнят нито Гърция, нито Олимп. Освен, разбира се, Хермес, който все още действа под името Тризмегистус.

— И къде тогава ще намерим Фауст и Елена?

— Те пътуват — отговори Тирезий. — Но не само на земята. Пътуват и във времето.

— Можем ли да стигнем при тях с лодка? — попита Ахил.

— Само ако е омагьосана. Единственият начин е да се пътува чрез магия.

— Сигурен ли си, че не можем да стигнем дотам по суша?

— И така не става. За да отидете при Елена, ви трябва малко магьосничество. За ваш късмет, съм си донесъл чантата със

заклинанията. — И той извади една кожена торбичка изпод мантията си. Тя се издуваше и мърдаше подозрително и от нея се дочуваха леки въздишки и хленч.

— Днес магиите са неспокойни — обясни Тирезий. — Използвайте ги разумно и внимавайте с пръстите, когато ги измъквате от торбата. Не действайте необмислено. И не забравяйте, работата трябва да се свърши стъпка по стъпка. Първо трябва да отидете в Ада и да получите разрешение от Силите на Мрака да си върнете Елена. В такива случаи винаги се следва някаква точно определена процедура.

— А ти ще ни придружиш ли там? — попита Ахил.

— Не, няма. Но ще се ослушвам за информация. И не забравяйте, че ми дължите едно приношение! А сега трябва да вървя.

На Одисей му се искаше да научи нещо малко по-определено. Но Тирезий бе изрекъл последната си дума. И Одисей трябваше да се съгласи. Тирезий изчезна. Одисей пхна ръка в торбата с магиите и отдели една, която се бе сгушила до другите. Извади я навън и бързо завърза торбата. Магията се извиваше и гърчеше, но Одисей я държеше здраво, докато изричае необходимите думи. Магията се сви и после силно подскочи напред. Одисей се държеше здраво за нея, а Ахил — за него. И с една наистина класическа простота и без разни барокови дивотии за огън и сяра, Одисей и Ахил се намериха в преддверието на Царството на Мрака.

ГЛАВА III

Вратата към кабинета на Белиал се отвори с трясък. Белиал се стресна и подскочи. Дебелият демон с тяло на жаба, сиво-синкава кожа и изпъкнали оранжеви очи се бе взрял в огледалото на илюзиите, потънал в размисъл за собствената си интелигентност и красота, понеже в ада самолюбието заместваше самоуважението, пък и не очакваше някой да почука на вратата.

— Кой сте вие, хора?

— Аз съм Одисей — представи се Одисей — а това е Ахил.

— А, така ли?

Белиал ги огледа внимателно и видя, че имат класически гръцки вид — големи мъже с прави носове и къдрави кестеняви коси. Дори мъртви и без остатък от реалност по себе си, те пак изглеждаха внушителни. Някой изпълнен със страхопочитание низш чиновник, пазител на някоя от по-долните врати към царството на Мрака, трябва да ги бе снабдил с пропуски за временна реалност. Инак не биха могли дори да припарят дотук. Обитателите на класическото подземно царство биваха считани за нереални. Пък и в крайна сметка, това се оказа единствено възможният начин да се отърват от тях, а дори и това не вършеше работа през цялото време.

— Ахил и Одисей — промърмори Белиал. — Разбира се, че съм чувал за вас, но не съм очаквал да ви видя лично.

— Не ни пускат да излезем от Тартар — каза Одисей. — Някога бяхме прекалено силни за тях. А сега не ни позволяват никакви прояви, освен допустимите по архетипа, което помага единствено на известността ни.

— О, така ли? Лошо, лошо! Жалко, че не сте реални. Някои от нашите по-млади дяволи с радост биха изслушали някоя лекция или биха провели някоя дискусия с вас по време на сутрешната си закуска. Сигурен съм, че можете да ни научите на много полезни неща.

— Можем да поговорим за това някой друг път — каза Одисей. — Една лекционна обиколка не би била съвсем невъзможна. Но сега

съм дошъл тук да говоря от името на приятеля си Ахил. Спрямо него бе извършена голяма несправедливост от един от вашите хора.

— Та значи ти представляваш Ахил, а? Той не може ли да говори сам?

— Разбира се, че мога — намеси се рязко Ахил. — Но проблемът е, че речта, както и натурата ми, са подвластни на пориви. Обикновено говоря припряно и изпадам в много неприятни положения. И най-често разговорът завършва с бой, който аз, разбира се, спечелвам. Но хората не ме обичат много. Обаче всички харесват Одисей.

— Достатъчно, Ахиле — обади се Одисей. — Нали се разбрахме, че само аз ще говоря.

— Извинявай, Одисей — каза Ахил.

— Няма нищо. Ако ме харесват хората, това е, защото съм нещо като полубог и се интересувам от обичаите и начините на действие, за разлика от тебе, Ахиле, който мислиш само за войни и за убиване.

— Как ми се иска да убия някой в този момент — каза Ахил. — Нервен съм.

— Успокой се — каза Одисей и се обърна към Белиал. — Знаем от сигурен източник, че един от вашите демони, на име Аззи, е отвлякъл един от нашите хора, а именно — Елена от Троя, измъкнал я е от Хадес и от мъжа ѝ, без даже да успее да му каже довиждане. Дал я е на някакъв си магьосник на име Фауст, който я кара да участва в негръцки приключения.

— Това не може да бъде — каза Белиал. — Ние, служителите на Мрака, не отвличаме хора току така, без тяхно разрешение.

— Може би няма да е лошо да проверите този случай — предложи Одисей.

— Така и ще направя.

Белиал натисна един бутон на номератора пред себе си. — Госпожице Сигс?

— Да, Ваше Сиятелство.

— Чу ли този разговор?

— Да, подочух нещо, но беше свършено случайно.

— Няма значение. Провери случая и ми докладвай веднага.

— Не е необходимо да проверявам, Ваше сиятелство. Това, което твърдят тези тъпаци, е самата истина. Хората вече започват да

разправят небивалици за това как Аззи отвлякъл Хубавата Елена. Сигурно ще стане хубав мит.

— Проклятие, той не е имал никакво право да я отвлича! Има си правила!

— Да, Ваше Сиятелство. Но като че ли никой не знае точно какви са.

— В този случай е съвършено ясно — каза Белиал. Той никога не би пропуснал възможността да си върне на Аззи, който неколкократно се бе държал грубо с него на събрания за самокритика.

Белиал прекъсна връзката и се обърна към Одисей и Ахил.

— Очевидно жалбата ви не е неоснователна. Но аз нямам нищо общо с този въпрос и, за съжаление, не мога да направя нищо. По-добре да говорите с Мефистофел или направо с Аззи.

— А къде да ги открием? — попита Ахил.

— Всъщност, точно в момента и двамата са заети със състезанието.

— Какво състезание?

— Това е голямото Състезание на хилядолетието между Светлината и Мрака, с което ще се реши кой ще властва над човечеството през следващите хиляда години.

— А Елена какво общо има с това? — попита Одисей.

— Предполагам, че Аззи я е отвлякъл да я даде за награда на Фауст.

Ахил внезапно каза:

— Няма какво да говорим повече. Искаме си Елена!

— Да, точно така — обади се и Одисей. — Това е основното.

— Скъпи човече — отговори Белиал — разбирам положението ти. Но какво бих могъл да направя?

— Да ни разрешите да направим нещо сами — каза Одисей. — Нямаме нужда от вашата помощ, за да спасим Елена.

— Вие сте добри и смели мъже — провлачи Белиал. — Но нямате власт в този регион.

— Може би не. Но имаме важни приятели.

— И кои са те, моля?

Одисей прокара пръст по носа си, за да покаже, че е нужно да се прояви предпазливост. — Не изказвайте имената им, освен, ако не искате да дойдат тук при вас!

Тогава Белиал разбра. Одисей говореше за Евменидите^[1]! Също известни като Еринии и като Фурии! Някои от тези древни сили все още имаха власт. Като самата Ананке. Белиал реши, че не е здравословно да продължава разговора в тази насока.

— Ако мислите, че ще можете да се справите — каза той — продължавайте. Имате моето разрешение. — Той се намръщи. — Не че искам да ви критикувам, но вие двамата не сте особено телесни.

— Това е най-доброто, което можем да направим. Ние сме мъртви, знаете — каза Одисей.

— Вижте какво — реши Белиал. — Ето два свободни пропуска за Кухнята на вещиците. Кажете им да ви дадат по едно тяло. Не всички тук в Ада сме толкова лоши като някои, чиито имена бих могъл да цитирам.

---

[1] Евмениди — в древногръцката митология — богини на отмъщението ↑

ГЛАВА IV

Прегърбеният арабски демон, който стоеше на стража пред вратата, бе виждал немалко странни гледки по време на дългата си служба в Кухнята на вещиците. Но за пръв път в цялото си съществуване този отпуснат бивш жител на Геена виждаше с наклонените си очи как двама гръцки герои, излезли направо от времето на Омир, влизат в козметичния салон. Демонът веднага ги позна, защото преди да стане портиер на тази посмъртна разкрасителна служба, той беше класически учен.

— Тук преди не сме имали класически герои — промълви той. — Вие, души, имате ли разрешителни за реалност?

Одисей му показа разрешителните за временна реалност, които му бе издал Хадес. Главната вещица остави жигосващото си желязо и дойде да погледне разрешителните и пропуските, които им бе издал Белиал.

Тя каза:

— Всичко е наред, Тони, пусни ги да влязат.

И в телесосъздаващото действие, което последва, големият въпрос беше колко мускулатура да им поставят. Вещиците решиха да не прекаляват с обема, понеже в повечето полубожествени преследвания бяха необходими повече бързина и подвижност.

Няколко часа по-късно Ахил и Одисей бяха приключили с разкрасяването, което отново ги бе направило хора. Бяха използвали нова магия от чантата на Одисей да ги изведе обратно на Земята. И сега си почиваха под едно дърво, без да знаят със сигурност къде се намират. Но това не ги тревожеше. Бяха си взели провизии за няколко дни от Кухнята на вещиците. Или поне трябваше да им стигнат за няколко дни. Но завладени отново от необичайността на телесната храна, те погълнаха всичко за обяд. След като през всички тези векове те си бяха мечтали за храна, сега не знаеха кога да спрат.

— Прядох — каза Ахил.

— И аз — изпухтя Одисей. — Това е един ден, в който мъдрият Одисей не се нахрани особено мъдро. Обаче маринованата херинга

беше чудесна, нали?

— Повече ми хареса онзи пастет — каза Ахил.

— Струва ми се, че кълцаният черен дроб е най-великото откритие от наше време насам. Помниш ли как беше всичко в старите класически дни? Все ядяхме черния дроб печен, с набучени на шиша глави лук. Тогава нямахме дори соев сос. Одисей, как сме го понасяли?

— Не сме знаели, че има и по-хубаво — отговори Одисей. — Сега май не бихме се върнали с охота към троянската война и армейските провизии, а? Не че е възможно.

— Надявам се, че не е — каза Ахил. — Но пък беше хубава война, а, Одисей?

— Най-добрата — отговори приятелят му. — Никога няма да има втора като нея. Помниш ли как победих Аякс?

— Така и не можах да го видя — каза Ахил. — Тогава вече бях мъртъв, не помниш ли? Ти се биеше с него с моето оръжие.

— Да, и спечелих.

— Наистина беше страхотен оръжеен комплект — каза замечтано Ахил. — С такова оръжие не беше лесно да загубиш. С него убих Сикний и Троил. Но най-добрият ми удар, онзи, с който влязох в книгата на рекордите, беше ударът, с който убих Хектор.

— Знам за него — обади се Одисей.

— Просто си спомнях. Чак по-късно вече Парис ме улучи с оная хитра стрела... И то в петата! Е, добре. — Той въздъхна и поглади корема си. — Този пастет... Одисей, а що се отнася до телата, които имаме сега...

— Е, да?

— Май хич не са лоши, а?

— Да, и доколкото разбирам, са най-добрите възможни.

— Е, добре. Защо тогава ме боли тук? И той посочи корема си.

— Нищо работа — обясни Одисей. — Само малко се опъват мускулите. Иначе казано — преял си.

— Сигурен ли си, че това не означава, че нещо не е наред?

— Казаха, че тези тела са здрави. И преди си имал такива мускулни болки.

— Не си спомням някога да съм изпитвал такова нещо. И краката ме болят.

— Нали бягахме. Краката се уморяват, когато бягаш с тях. Даже и когато вървиш.

Ахил каза:

— Така ли сме се чувствали тогава, когато имахме нашите тела?

— Да, струва ми се — потвърди Одисей. — Но тогава усещахме много по-малко. Пък и бяхме във форма. Бяхме свикнали с радостите и скърбите на телата си.

— Не искам да се оплаквам — каза Ахил. — Претъпкан съм, но пак съм гладен. А наоколо няма нищо за пиене.

— Хубаво е, че наоколо не се навърта някой историк и да те слуша — каза Одисей. — Представи си само, великият Ахил се оплаква от глад и жажда!

— Сигурно и едно време съм казвал такива думи и съм изпитвал подобни усещания.

— Не си спомням някога да си казвал, че си гладен, Ахиле. Обикновената храна стоеше много под теб. Цялото ти същество бе отдадено на славата.

— И все още е — Ахил стана и се смръщи. — Боя се, че чувствам и някаква болка ниско долу под кръста. Но няма значение. Хайде, ставай да вървим.

— Готов съм напълно — каза Одисей. — Но работата е там, че не зная накъде да вървим.

Ахил се огледа. Видя, че се намират на слънчева поляна. Понататък имаше гора, тъмна и злачна. Прелитаха малки песнопойни птици. Духаше лек вятър и във въздуха се носеше чисто ухание на свежест. Беше малко след пладне. Слънцето, сега вече високо в небето, беше златно и красиво, топло, без да е горещо. Беше един от най-прекрасните дни, за които и двамата можеха да си спомнят от много време и съвсем различен от обичайните дни в Хадес, където времето е винаги на ръба на дъжда, а небето — посиняло като оток.

Ливадата беше топла и приятна, но в нея все пак имаше нещо подозрително и затова Одисей въобще не се изненада, когато вдигна поглед и видя три жени, седнали на тревата, да си правят пикник. И трите бяха на възраст и облечени в класически рокли. Одисей знаеше, че ги е виждал някъде преди и като се замисли за миг, си спомни. Не бяха други, а Евменидите, Невменяемите сестри, които пътуваха из древността и побъркваха отцеубийците. Срещата с тях вещаеше зло, но

най-важното беше да говориш с тях приятелски и да не им даваш никакъв повод да ти се разгневят.

— О, та това са моите стари приятелки, Евменидите — с тези думи Одисей тръгна към тях, а Ахил го следваше по петите. — Здравейте, Тисифона, Алекто, здрасти, Мегера. Вие, момичета, сте дошли доста надалеч от стара Елада.

— Здравей, Одисей — каза Алекто. Тя беше висока с грижливо сресана сива коса. Имаше внушителен орлов нос, който с гордост би могъл да служи дори за боен кораб.

— Очаквахме да дойдеш насам.

— И как предвидихте това събитие? — любопитства Одисей.
— Само вещиците знаеха, че ще идваме тук.

— Ние сме сестри на вещиците — обясни Алекто. — Когато ги посетихме в тяхната Кухня, те ни казаха, че ще минете оттук, понеже това е Междинната поляна. В нея могат да проникнат само добри сили. Ето защо аз и сестрите ми не сме в обичайния си ужасяващ вид. Това ще стане по-късно. А засега можем да си позволим няколко минутки отдих и да бъдем мили.

— Винаги съм ви считал за мили дами — каза Одисей. — Както и приятелят ми, Ахил. Ела тук, Ахиле. Познаваш ли тези любезни госпожи?

Ахил се приближи някак свенливо.

— Мисля, че сме се срещали веднъж, при посещението ми у Орест. Кажете, мили дами, защо търсите Одисей?

— Защото така сто на сто щяхме да намерим теб! — изграчи Тисифона. Ахил побледня.

— А защо искате да ме откриете? Алекто обясни:

— Защото това е най-сигурният начин да намерим Фауст и откраднатата от него жена, която ни трябва. Говоря, разбира се, за Елена, твоята жена.

— А за какво ви е Елена?

— Нямаме нищо лично против нея. Тя е плячка и трябва веднага да се върне в Хадес. Ние сме служители от Класическия Отдел за налагане на ред и законност. Аззи Елбуб, демонът, отвлякъл Елена, не е имал никакво право да го извърши. Ние не одобряваме подобни действия. И ще ти я върнем. Не се ли радваш?

— Страшно се радвам — каза Ахил, който вече започваше да става подозрителен. — Нали за това съм тук!

— Хубаво — обади се Алекто. — Не бяхме съвсем сигурни вие какво сте намислили. Твърде много герои успяват най-последно да се измъкнат от Хадес и после си прекарват времето на Земята в забавления, като забравят задълженията си и се наслаждават на това, че отново имат тяло.

Те си поговориха още малко. И после настана време героите да продължат търсенето на Елена.

ЧАСТ ШЕСТА
МАРЛОУ

ГЛАВА I

Този облачен, но топъл 30 септември 1588 година, беше велик ден, защото Театър „Роуз“, в Саутарк отвори отново врати за театралната си публика с постановката „Доктор Фауст“ с Едуард Алейн в главната роля. Това бе не само една важна пиеса, като се имат предвид афишите, но и първата след затихването на вълната от чумна епидемия. Това ѝ придаваше особена стойност и ѝ осигуряваше пълен салон. Хората заприиждаха отрано, още преди съмване, дошли от всички страни на града, даже и извън него — от Греивслайнс, Суис Котидж и Хамутът Корт, от Шепърдс Мил и Рейндиърс Хед, от Баксби и Уелтъншър, придвижвайки се достолепно през непресекащия дъжд. Те прекосяваха Темза с лодки и пеша по моста Лондон Бридж, за да изчакат изсвирването на тръбата, която ще възвести началото на представлението.

Рано предния ден в кръчма „Удавникът“ в Лондон се срещнаха Мак и Мефистофел.

— Господа! — каза кръчмарят. — Не забелязах кога сте пристигнали!

— Защото тъкмо в това време се занасяше с прислужницата — му отговори Мефистофел.

— Не е вярно, господине! През цялото време съм бил зад бара, полирах месинговите лайсни и разговарях с госпожа Хенли, от която зависи насыщният ни.

— Е, и какво като не си ни видял да идваме? — запита Мефистофел ядосано. — Да не мислиш, че сме дошли от небето тук в тая долна кръчма?

— Ни най-малко, господарю! — заяви кръчмарят. — Не е необходимо магьосничество, за да дойдете дотук! Вратата е винаги отворена и аз съм вечно на вашите услуги! Какво да донеса на господата?

— Бутилка от най-доброто ти мозелско ще свърши работа — каза Мефистофел. — Какво мислите, докторе?

Мак беше зает със задачата да се окопоти, защото преходът от Флоренция към Лондон бе доста бърз и дрехите, които Мефистофел му беше сменил наскоро полета, още не стояха удобно на гърба му. Но тъй като Мефистофел го насочваше с лакът да върви към едно сепаре, а кръчмарят го гледаше с отворена уста, той бе принуден бързо да възвърне красноречието си.

— Чудесен избор — одобри Мак. — А онова на тезгяха орлотански пай ли е?

— Съвсем вярно, господине — отговори кръчмарят.

— Тогава донеси ни няколко парчета и от него — каза Мак и хвърли един несигурен поглед към Мефистофел, защото не беше сигурен дали тази храна можеше да се включи в пътните разходи.

— Да, и половин самун от най-хубавия си бял хляб — усмихна се подкупващо Мефистофел. — Случайно доктор Джон Дий да е минавал насам тази сутрин?

— Още не, господине — отвърна кръчмарят. — Но без съмнение ще пристигне всеки момент, защото днес предлагаме любимото му ястие — пай с пушена змиорка и картофено пюре и той не би отминал подобен деликатес, пък и нали скоро ще заминава за кралския двор в Бохемия, или поне така твърди Госпожа Мълвата.

— А може би Госпожа Мълвата също ви е намекнала, че двамата с приятеля ми бързо кипваме, ако не получим дажбата си навреме.

— Ще се погрижа тази дажба да ви се донесе незабавно! — заяви кръчмарят. — Поли, я излез оттам и бързо донеси поръчката на тези господа!

И той забърза обратно към мястото си зад бара, а пачаврата, с която чистеше плота, висеше от задния му джоб и пляскаше по широката задница на панталоните му.

— Какво е това място? — попита Мак щом останаха сами. — И какво си направил с Маргарита?

— Оставих я в чакалнята си в Лимбо — отговори Мефистофел. — За задачата, която те очаква днес, не ти е необходимо женско присъствие. А що се отнася до това кое е това място, казвам ти, скъпи ми Фауст, че това е Лондон през 1588 — една изпълнена със събития година за Англия и за теб.

— За мене ли? — изуми се Мак. — Какви ги говориш?

— Това са годината и денят на премиерата на онази известна пиеса, базирана на историята на твоя живот. Говоря, разбира се, за „Трагическата история на доктор Фауст“, изпълнявана от актьорската труппа на Графа на Нотингам и с несравнимия Едуард Алейн в главната роля. Но ти сигурно си разбрал за това там, в Краков, по време на некромантските сеанси.

— О, да, разбира се — Мак винаги бе готов да наметне на раменете си мантията на познанието. — Известната пиеса за мен! И ти си ме довел тук, за да я видя! Колко мило от твоя страна, скъпи ми Мефистофел.

Мефистофел се намръщи.

— Не съм те довел толкова далеч, за да седиш сред публиката, да дъвчеш портокал и да ръкопляскаш на лъжите, дето ти ги разправя някакъв си поет. Има работа да вършим.

— Да, естествено — побърза да вметне Мак. — Не съм си и мислил другояче. И какво ще трябва да направя?

— Тихо — изсъска Мефистофел и замълча, защото Поли, прислужницата, бе пристигнала с парчетата орлотански пай, който всъщност бе правен с врабчета, пшеничения хляб, който се оказа овесен и мозелското, което си беше най-обикновено вино от Бордо. И все пак беше доста добро за една крайбрежна кръчма в паметната година на Испанската армада, по време на бушуващата в града чума и трийсетте хиляди испански ветерани на Дука на Гиза, разквартирувани в Швенинген, които се зъбеха и заплашваха, че ще пресекат Ла Манша. Мефистофел и Мак се заеха с яденето с прекрасен апетит. След известно време Мефистофел бутна чинията си настрана и каза:

— А сега ме слушай и внимавай в думите ми, Фауст, защото днес ще имаш важна работа.

— Целият съм слух — отвърна Мак — и горя от нетърпение да направя, каквото заповядаш.

— Автор на тази пиеса е Кристофър Марлоу — започна Мефистофел — и тази вечер той ще бъде сред публиката. След представлението — което ще има значителен успех — той ще се срещне с един човек и ще разговаря с него.

— Аха! — каза Мак, макар че не беше сигурен накъде ще изведе разговорът.

— Този човек — продължи Мефистофел — е Томас Уозлингъм, стар приятел на Марлоу. Бащата на Томас, Сър Франсис, е държавен секретар при Елизабет, Кралица на Англия, и освен това е началник на тайната ѝ служба, която е натоварена със задачата да събира сведения за намеренията на отделните фракции и групировки в разтърсваната от войни Европа.

— Уозлингъм. Добре. Разбрах — Мак се хващаше като удавник за всяка информация, подадена от Мефистофел в тази негова многословна реч. — И какво искаш да направя с този човек? Побоят винаги ми е бил странично занимание и ти обещавам, че...

— Не, не — възропта Мефистофел — няма дори да докосваш Уозлингъм. Слушай сега.

— Добре, слушам — въздъхна Мак.

— Уозлингъм ще помоли Марлоу да служи повторно в Тайната служба на баща му, както е правил през минали години. Марлоу ще се съгласи. И точно затова става дума. Това води до преждевременната смърт на Марлоу. Но в този случай, веднага след разговора между Марлоу и Уозлингъм, ти ще настигнеш Марлоу и ще го убедиш да се откаже.

— Добре, ще го убедя — каза Мак. — Този Марлоу бива ли го с оръжието? Защото си мисля, че ще по-добре да съм въоръжен за този случай! Да знаеш откъде бих могъл да си намеря една хубава тояга?

— Забрави тоягата — каза Мефистофел. — Досега никой не е успявал да убеди Кристофър Марлоу чрез сила, нито пък чрез силата на убеждението. Не, ти ще му демонстрираш какви ще бъдат последствията от неговата шпионска дейност за Уозлингъм.

— И какви ще са тези последствия?

— Точно след пет години, на 30 май 1593 година, Марлоу ще отиде в една страноприемница с Инграм Фрайзър, Робърт Поули и Никълъс Скерее. Той ще им представи доказателства за предателската им дейност в полза на Хенри Трети, крал на Франция, и ще ги призове да му дадат сведения против Краля и да се оставят на милостта на Тайния съвет. Ужасени от мисълта за подобно действие, тримата ще го хванат и ще го промушат смъртоносно и после ще обърнат работата така, сякаш Марлоу е нападнал единия от тях в пристъп на умопомрачение и онзи, притиснат от обстоятелствата, го убил случайно при самозащита. И така Англия, а и целият свят, ще загубят

един от най-видните си поети и то само на двадесет и деветгодишна възраст, докато иначе, ако бе живял по-дълго, той можеше да създаде още много прекрасни пиеси и да изобличи преструвките на обикновената набожност.

— Разбирам — каза Мак. — Искаш тоя Марлоу да живее, така ли?

— О, не бих отишъл чак дотам, че да твърдя, че аз го искам — заобяснява Мефистофел. — Това е само едно предложение, само още една възможност за избор.

— Но ти подробно ми изложи плана, който трябва да следвам.

— Разбира се. Но само, ако искаш. Освен това би могъл да откраднеш вълшебното огледало от доктор Дий. Ти несъмнено си чувал за известния доктор Дий?

— Разбира се — потвърди Мак. — Но точно в този миг не мога точно да си спомня с какво се занимаваше.

— Доктор Дий е водещият некромант и магьосник в Англия, име, което се споменава само шепнешком, заедно с тези на Алберт Магнус и Корнелий Агрипа. Бил е помолен не от друг, а от самата кралица Елизабет, да направи хороскопа ѝ, а тя е известна със строгостта си. Сега Дий заминава да живее в двора на Рудолф Втори от Бохемия. И ще вземе със себе си своето вълшебно огледало. Трябва някак си да му го вземеш.

— А за какво ми е то?

— О, може да го използваш, за да убедиш Марлоу да не работи като шпионин за Уозлингъм. Когато погледне в него, огледалото ще му покаже неговия кървав край, ако продължи по тази житейска пътека. И той ще промени намерението си, когато види собствената си смърт. Разбра ли всичко, което ти казах?

— Да, струва ми се — отговори Мак. — Но как ще взема това огледало от доктор Дий?

— Скъпи ми приятелю, не очаквай да свърша цялата работа вместо теб. Помоли го. А ако откаже, му дай това. — И Мефистофел извади от вътрешния джоб на наметалото си малък предмет, зави го в алена копринена кърпичка и го подаде на Мак. После стана и прибра плътно до тялото си черната си наметка.

— Е, сбогом, Фауст. Очаквам резултата от делата ти.

И той понечи да изчезне. Но Мак го хвана за ръкава.

— Какво има?

— Би ли бил така добър да уредиш сметката, ако така е угодно на Ваше демонско величество?

— Ти нямаш ли свои пари?

— Може да ми трябват. Човек не може да е сигурен какво точно ще му се случи при изпълнението на подобна задача.

Мефистофел презрително хвърли шепа монети на масата и пак понечи да изчезне. Но си спомни за правилата на благоприличието, излезе от кръчмата и намери една близка задънена улица, където изчезването му нямаше да бъде забелязано.

Мак сложи завития в коприната предмет в джоба си, без да го погледне, после отброи точната сума от парите, оставени от Мефистофел, прибра останалите, попита къде се намира къщата на доктор Дий и тръгна.

От съседното сепаре се надигна прегърбена фигура, седнала зад високата преграда, скрита от погледите на Мак и Мефистофел. Това беше млад мъж с лисиче лице, облечен със скъпи одежди в яркочервено и зелено и наметнат с голям избелен рюш. Аззи, понеже това беше той, замислено забарабани с пръсти по дъбовата маса и дългата му горна устна се надигна в безрадостна усмивка.

Той бе проследил Мефистофел тайно, горящ от желание да се добере до причината за мистериозното поведение на демона. Значи това бил намислил той! Да мами! Трябваше да има някакъв начин, по който Аззи да извлече изгода от тази информация. Той се замисли за миг и реши, че е намерил изход от ситуацията.

И той моментално изчезна от кръчмата, преди изненаданият кръчмар да успее да му поднесе сметката. Нека суеверният глупак да хвърли вината на марлоувския Фауст. Аззи имаше дяволска работа. Той бързо се издигна към звездната вие, на път към духовните селения, където щеше да предаде една много интересна информация на своя позната — издигната вещица.

ГЛАВА II

— Не трябва да се срещаме по този начин — каза Илит и се огледа притеснено.

Но май нямаше за какво да се тревожи. Коктейл барът „Смесеният дух от бутилката“, разположен зад синьо-черните стени на Вавилон и точно зад ъгъла на улицата, водеща от храма към Баал, беше известен като неутрална територия, където от време на време се събираха оперативните работници на Доброто и Злото, разменяха си информация и се опитваха да се подкупят един друг. И понеже всяка от страните си мисли, че има преимущество в подкупването, никой не бе успял да постигне забраняване на тези срещи. В онези дни, преди хетите да нахлуят и да направят толкова поразии и преди Александър да погуби напълно това място, както направи с Тиба, Вавилон беше едно приятно място с много забавления, където можеше да се прекара приятно известно време. Градът бе известен с музикалните си вечери, голямата си зоологическа градина, където животни от всякакъв вид скитаха сред наподобяващ рая декор и с висящите си градини, които приличаха на замръзнал Ниагарски водопад от зеленина, висяща от височините на горния град. И макар че тази информация по-късно бе скрита от завистливите атиняни, в онези дни Вавилон бе интелектуалната столица на света, едно място, където финикийци и евреи, бедуини и египтяни, персийци и индийци можеха да се срещнат на весела разговорка в някое от градските кафенета — защото Вавилон бе открил великата тайна на кафето тип еспreso, на парата, която преминава през уханната запарка, издухвана през огромни мехове, задвижвани от нубийци и етиопци, които държаха монопола в тази търговия. Освен това Вавилон беше и световната столица на храните и като техния шишкебап нямаше втори на света, а славата на симидите се носеше чак до Измир, та дори и отвъд. И преди всичко Вавилон бе прекрасен с цялото си разнообразие от цветове и празничност — едно място, отдадено на фестивали и на царски гуляи.

— Отпусни се, няма нищо лошо — каза Аззи. — Само защото сме на различни страни, не означава, че не можем от време на време да

се срещаме и да си поклокарстваме за последните събития.

Илит го погледна с любов, но лицето ѝ издаваше съмнение. Без съмнение Аззи беше красив демон, нямаше две мнения по този въпрос. Червеникавата му козина беше ниско подстригана и бляскава, дългият му, силно изострен нос беше извънредно елегантен, а устните му, извити и усмихнати, бяха докосвали нейните прекалено често, за да може тя да ги наблюдава с пълно безразличие. Да, тя все още мислеше за него. Но не по тази причина бе приела поканата му. Знаеше, че за душата ѝ е чудесно да устоява на чара му; и освен това я побиваха тръпки при мисълта за тази невъзможна любов, която тя наскоро бе прехвърлила към ангела Бабриел. Да, Бабриел наистина беше много добър и това беше чудесно, поне що се отнася до добротата. Но наскоро Илит бе развила някакви копнежи за безсмъртие, за които се надяваше да не се окажат неморални.

Избий си го от главата, момиче, предупреди се тя. И после се обърна към Аззи:

— И така, какво ново?

— Нищо особено — Аззи сви рамене по много сложен начин. — Само старите мошеничества и двойна игра. Нали знаеш какъв е животът на демона.

— И спрямо кого си играл напоследък двойна игра?

— Аз ли? Спрямо никого. Напоследък животът ми е доста кротък, особено след като Абсолютната необходимост реши да не ме включва в последното Състезание на хилядолетието.

— Чувам, че Мефистофел бил доста компетентен демон — каза Илит. — Без съмнение ще свърши добра работа за Твоята страна.

— Без съмнение. Особено след като повдига шансовете си с коварство.

— Е, това може да се очаква от него. В крайна сметка той е демон.

— Зная. Коварството не ме тревожи. Но не и пряката измама, както е според съглашението.

— Измама ли? — повтори тя. — Сигурна съм, че Мефистофел не би мамил. По думите на другите, той е свестен дявол.

— В такъв случай сигурно не е ставало дума за измама. Аз не съм разбрал нещо както трябва.

Тя се изпъна и замръзна.

— Какво е това, което не си разбрал?

— Абсолютно нищо — Аззи духна на ноктите си и ги лъсна на яркочервеното си кадифено сако.

— Аззи, спри да ме дразниш! Какво си видял?

— Абсолютно нищо. Но дочух...

— Какво?

— Чух как страхотният Мефистофел дава инструкции на Фауст, нашият състезател от надпреварата между Светлината и Мрака.

— Разбира се, че ще му даде инструкции! Как иначе ще знае Фауст какво да прави?

— Е, сега знае, и то прекалено добре — изкоментира Аззи.

— Спри с това пророческо бръщолевене! Обясни ми за какво намекваш.

— Мефистофел трябва да предостави на Фауст възможност за избор, нали така?

— Това е всеизвестно.

— Чух го да казва на Фауст точно какъв избор да направи и как да го постигне.

— Искаш да кажеш, че е въздействал на състезателя?

— Точно това искам да кажа. Забрави за свободната воля в това състезание, скъпа моя. Всъщност в момента всичко става по воля Мефистофелова.

Тя го гледаше зяпнала. И Аззи ѝ разказа за разговора между Мефистофел и Мак, който бе подслушал в странноприемницата в Лондон, и как Мефистофел е давал указания и напътствия на известния учен да спаси Марлоу и дори му е предложил как да го направи.

— Аззи, ако само се опитваш да предизвикаш неприятности...

— Винаги съм готов на такова нещо — отвърна Аззи. — Но това, което ти казах, е абсолютната и неподправена истина, без усложнения и разкрасяване.

Илит остана смълчана известно време. Тя отпи две глътки от фрапето си, един еликсир, изчезнал от лицето на света, когато Александър Велики изравнил стените на Вавилон и разрушил пивоварните за фрапе в акт на погрешно насочена македонска набожност. После каза:

— Ако това е вярно, то е извънредно сериозно.

— Не съм и мислил, че не е — отбеляза Аззи. — Но нали разбираш, в това отношение съм в неизгодна позиция. Мефистофел е от моята страна и някак няма да е много лоялно от моя страна да се явя пред Висшия съвет и да докладвам за неправомерните му действия. И все пак, тук вътре в мен, Илит, бие едно сърце, отдадено на справедливостта и истината, както и твоето.

— Какви ги говориш? — възмути се Илит. — Ти и себеподобните ти служите съзнателно на лъжите и Лошотията!

— Да, но го правим в името на истината — възрази Аззи и използва един парадокс, както при всички случаи, когато обикновената истина не би му свършила работа. — Ние, от Тъмната страна, просто си имаме свой собствен подход към тия неща.

Тя поклати глава насреща му, но в усмивката ѝ имаше топлота.

— Ти винаги си имал златен език!

— Демон, който не би излъгал в името на красотата, не заслужава името на Злото. Но това, което ти казах за Мефистофел, е самата непреувеличена истина.

Илит не разбираше подбудите на Мефистофел.

— Ако спаси Марлоу — попита тя — това няма ли да е Добро дело, защото така светът ще получи още много пиеси?

— Това е едната страна на нещата — каза Аззи. — Но понеже Марлоу бълва ужасни светотатства срещу всичко добро, най-вероятно е ненаписаните му пиеси по-скоро да осмиват набожността на хората, отколкото да я възхваляват.

— Аззи — поклати глава Илит — сега имам толкова много за мислене. Ще трябва да реша какво да правя с тази информация.

— Използвай я както намериш за добре — отвърна Аззи. — Поне съвестта ми е чиста. А сега да си допиваме ли чашите и да тръгнем накъдето ни водят желанията ни?

Илит кимна и довърши фрапето си. И двамата си тръгнаха.

В съседното сепаре се размърда малка фигура, облечена във високи до бедрата ботуши, стегнато кожено яке и с дълга жълта брада.

— Ха-ха, добричкият ми лиселик дявол — каза Ронир, защото това беше той. — Ето значи накъде духа вятърът? Твоят план е направо прозрачен за мен, прозира и проклетият ти личен интерес, който те кара да предадеш собствените си хора, за да се сдобиеш с временно преимущество.

Откакто бяха почиствали поляната след Вещичата Неделя, под вещото ръководство на Аззи, нещата за Ронир бяха тръгнали от зле по-зле. Той после забърза към Монпелие, но пристигна прекалено късно за джамборето. Клановете се бяха събрали и се бяха разотишли. Наоколо се търкаляха огромен брой празни бирени буренца и това беше всичко. Ронир се бе прибрал у дома с яко копане по целия път и бе открил, че някой е намерил заровеното му съкровище и е откраднал всичко. Това, разбира се, не беше единственото му имане. Нито едно самоуважаващо се джудже не държи всичките си съкровища на едно и също място. Но все пак загубата не беше незначителна и лошият късмет явно го съпътстваше.

Ронир беше още вбесен от начина, по който се бе отнесъл към него Аззи на Вещичата неделя. Оттогава имаше зъб на демона и се надяваше да открие нещо, което да може да използва срещу него, защото джуджетата са злопаметни и могат да имат зъб на някого по-дълго, отколкото живота на планините. Сега той потри пухкавите си ръчици една в друга, замислен за това как да използва току-що чутото. После му дойде наум цял план и той излезе от кръчмата и отиде в покрайнините на Вавилон, където откри един от подземните тунели на джуджетата, водещи навсякъде и по всяко време. Трябваше му само една готова лилипутска дупка. И изведнъж той страшно се забърза.

ГЛАВА III

Харон имаше страшно интересен товар от мъртъвци този ден. Първо бе взел трима рибари, удавили се край бреговете на Спарта и донесени в подземното царство от внезапно задухал от север вятър. Рибарите нямаха пари, но обещаха да си платят чрез свой братовчед, някой си Аделфий от Коринт, който имал осигурителна вноска в Обществено осигуряване на мъртвите души. И те обясниха, че за всеки от тях е бил внесен по един обол в банкова сметка в Голямата елинистическа банка „Сейвингс & Лоун“, която имала филиали в горен Коринт. Харон само трябвало да намине някога или да изпрати свой представител, снабден със съответната документация и щял веднага да си вземе парите за прехвърлянето им от другата страна.

Това хич не се хареса на Харон, понеже бе доста старомоден. Парите върху тезгяха — това искаше той или пък, тъй като това беше лодка, парите на палубата. Той подозираше, че рибарите се опитват да го баламосат и да преминат отгатак безплатно. Отначало отказа да ги вземе. Но един златоуст банкер от екипажа на гемията, на име Озимандиас, макар че и той не беше цвеле за мирисане, убит в Корфу по време на бунт, инспириран от тайните гръцки агенти и така бе попаднал в прерогатива на Харон, а не под егидата на традициите в собствената си страна, го убеди, че чулото му звучи напълно разумно. Харон не можа да намери никакъв аргумент против това, но историята продължаваше да не му харесва. Естествено, дори той трябваше да върви в крак с времето. В разни непознати пристанища, където понякога спираше гемията за ремонт, хората не приемаха обол. Викаха им „смешни пари“.

Но така или иначе всичко вече ставаше все по-научно. Ето, сега например, беше заседнал на един риф в река Стикс, където се предполагаше, че няма дори камъче.

Беше гадно място, тъмно и блатисто, с надвиснало ниско небе и постоянен слаб вятър, който вонеше на развалена риба. По бордовете на гемията се плискаха малки, покрити с пяна от гнилоч вълнички. Наоколо растяха ниски уродливи дървета, а на няколко от тях висяха

мъртви души. Мъртъвците кършеха отчаяно ръце и молеха да ги свалят долу. Но Пътища морски, той вече имаше достатъчно мъртъвци. На борда на малката му гемия се бяха натъпкали двайсет или трийсет мъртви души. Те седяха на носа и играеха карти с едно омазано тесте. Мотаха се по палубата с мръсни ризи, разтворени чак до неприлично разголените им кореми, цапаха с крака във водата под гърбавата луна. Те слизаха от неподвижната лодка, газеха из околните блата и играеха на водна топка с плесенясала стара глава, която бе преплувала край тях.

Харон отиде при Фауст и каза:

— Грешката е изцяло твоя. И сега какво смяташ да правиш?

— Нищо не мога да направя — отвърна Фауст. — Грешката всъщност е на онзи проклет дявол Аззи. Нали той ми направи тази магия за късмет.

— Защо тогава не я хвърлиш във водата? — запита Харон.

Фауст поклати глава.

— Това е най-глупавото нещо, което можем да сторим. Просто трябва да я накараме да ни измъкне оттук и да ни откара по-нататък.

— Все това ни разправяш — възропта Харон. — Но времето си минава, а ние още стоим тук. Най-добре гледай да направиш нещо по въпроса и то колкото се може по-скоро, иначе — свършено е с теб.

Фауст погледна гадната вода. Щеше да е почти облекчение. Долу той виждаше огромни неопределени форми, които се движеха лениво. Той знаеше, че под Стикс има огромно царство, за което хората не бяха чували никога. И това почти го привличаше. Защо да не остави тези безкрайни мъки, що полза не донасят? Като искат — да го хвърлят — какво толкова? Какво ли удоволствие би било да се удави веднъж завинаги и да се присъедини към лепкавите плувци из тези мътни води!

Но се окопити! Та той е Фауст! А Фауст никога не би се поддал на отчаянието! Това е за по-низшите духом, а не за него. Ще намери изход от положението.

И в този миг усети леко разведряване на въздуха. Възможно ли е да има светлина дори над Стикс? Фауст се загледа в далечината. Да, там по водите се носеше нещо. И когато то излезе от мъглата, видяха че е малка гребна лодка. И в нея гребеше един дребен мъж, който

всеки път се навеждаше над греблата с едно почти похотливо движение. Харон вдигна поглед и рече:

— Кой, по дяволите, е този?

— Мислех, че целият Стикс е твой, а Харон?

Лодката приближи към борда на хароновата гемия. В нея седеше Ронир, облечен в жълт дъждобран и с гумена качулка против дъжд на голямата си рошава глава.

— Хей-хоу! — извика той. — На борда да имате някой си Фауст?

— Всъщност да, имам — отговори Харон. — А ти кой си?

— Ронир — отговори джуджето. — Идвам от съвършено различно царство на тази земя. Но зная кой си! Привет, Харон! Защо си спрял тук в тия пущинаци? По пътя си минах покрай пристанища и мостчета, претъпкани с мъртви души. Те викаха името ти, Хароне, и държаха в ръцете си монети.

— Проклятие — извика Харон. — Знаех си, че губя пари от тая работа. Тук съм, Ронир, защото някакъв ужасен човек е хвърлил проклятие върху лодката ми, мисля, че му викат основно проклятие, и прекрасният ми малък кораб сега върви само в кръг и така налетяхме на тази плитчина, единствената на стотици мили разстояние и ето, че гемията затъна и не иска да помръдне. А ти какво правиш тук?

Ронир обясни, че е дошъл да говори с Фауст, защото имал за него важни новини.

— Подслушах какво си приказват дяволите — продължи Ронир. — Сигурно познавате един от тях — Аззи Елбуб, демон, и то от най-лошите, дори по стандартите на пъкъла.

— Срецали сме се — каза Фауст. — Той се мъчеше да ме отклони от моята цел, която е да заема полагащото ми се място в състезанието между Мрака и Светлината и така да спечеля изкупление за човечеството и безмерна слава за самия мен. Не стига това, ами ми даде и дефектна Мотивираща магия, заразена с Джинкс, която виждаш докъде докара лодката на Харон.

— Мисля, че мога да направя нещо по този въпрос — каза Ронир. — Ето. Опитай с това — и той му подаде едно оплетено въженце.

— Какво е то? — запита Фауст.

— Магия за отвързване. Отвържи възела и ще си свободен.

ГЛАВА IV

Мак се приближаваше към лондонската къща на доктор Дий. Той каза:

— Сигурна ли си, че сега не бъркаш?

— Така мисля — отвърна Маргарита. — Но не ми харесва.

— Забрави това сега. Само прави, каквото ти казах. Ще стане, повярвай ми.

Маргарита изглеждаше нещастна, но доста хубава. Кестенявата ѝ коса блестеше. Тя бе успяла да се поосвежи, след като Мефистофел я доведе тук при Мак. Дори и роклята ѝ, от зелено димитено^[1] платно на капки, беше нова и блестяща. Мак се бе погрижил да изглежда възможно най-добре.

Той се приближи към вратата на странна изгърбена стара къща, с капаци на прозорците, благодарение на които приличаше на спяща котка. Беше една крайно неприятна част на Лондон. От двете страни на улицата се намираха тъмните централи на предприятия със съмнителен бизнес, защото това бе известният с черната си слава квартал Тортингам, който малко по-късно щеше да бъде предаден в ръцете на цяло стълпотворение от джебчии, изнудвачи, мошеници и разнообразни измамници. Това бе мястото, където известният доктор Дий си бе свил гнезденце. Доктор Дий, висок и тъловат, седеше в дневната си, загърнат в робата си на учен и разглеждаше древна книга с любопитни, забравени знания. Той спря и вдигна очи.

— Кели! — извика той.

От другата страна на стаята един нисък широкоплещест мъж вдигна поглед от едно объркано кълбо прежда, което се мъчеше да разплете. Едуард Кели — средно необикновен ирландец от графство Лимърик — с очи на ясновидец и с нахлупена плътно на главата му кожена шапка — вдигна вежда.

— Да? — попита той.

— Имам предчувствие, че по стълбите се качва някой.

— Да отида ли да видя кой е?

— Първо се опитай да прогнозираш, защото и аз си имам едно-две неприятни усещания.

Кели се пресегна през масата и сложи пред себе си чаша вода. Той набръчка повърхността на водата с напльончен палец и се загледа внимателно в нея. В завихрените дълбини на чашата видя да се разгъват странни фигури, зърна формите и образите на удавени неща и многоцветните, извиващи се на всички страни, линии на много души, не по-разбираеми от многобройни сплетени струйки дим. Той чу и звуци, защото дарбата му започваше действието си така. И той погледна във водата и видя в нея един мъж и едно момиче. А около тях, видим единствено за неговите очи, потрепваше ореол от тайнствени събития.

— Към вратата се приближават двама — каза той на Дий. — Те са странна двойка, макар че не е лесно да се каже откъде идва тази особеност. Мъжът е висок и русокос, а жената — кестенява и красива. Изглеждат доста прилично.

— Щом ти изглеждат прилични — ще ги приемем — каза Дий. — Просто ме обзеха определени чувства.

— Защо ме питаш тогава? — каза Кели. — Защо не погледна във вълшебното си огледало, за да разбереш всичко за тях?

— Огледалото е в другата стая — отвърна Дий. — И въобще не разбирам защо се ядоса толкова?

— Аз ли съм се ядосал? — намръщи се Кели. — Защо мислиш, че съм се ядосал.

— Ами, изглеждаш ядосан.

— Защо ще изглеждам ядосан — попита Кели — когато нямам от какво да се оплача? Не дойдох ли с теб и с шантавия ти цирк из цяла Европа? Не съм ли гвоздеят в забавната ти програма? И не върша ли цялата ти работа, за да ти остава цялата необходима енергия, та да можеш по-пълно да се наслаждаваш на резултатите?

— Хайде сега, Едуард — каза умиротворително Дий. — И преди сме говорили за това. Иди и посрещни гостите.

И така, мърморейки недоволно под сурдинка, Кели отиде да отвори. Слугата все го нямаше, когато трябваше да се свърши нещо такова. Не му беше нужно никакво ясновидство, за да знае, че слугата седи в стаята си под лозницата и превързва старата си бойна рана, получена, когато се е бил под знамето на Черния принц или поне

такива ги разправяше. Докато отиваше към вратата, Кели си мислеше за Ирландия. Ирландия — зелена и блатиста, с млади момичета, които минаваха край него на път към овчите си стада, пасящи покрай студеното, искрящо море. Той ядосано поклати глава. Спри словата си, Памет.

И отвори вратата.

— Здравсти — каза Мак. — Бихме искали да говорим с доктор Дий, ако нямате нищо против.

— За какво ви трябва докторът?

— Само той трябва да го чуе.

Кели сви рамене и ги поведе към хола.

— Казва, че било нещо важно и тайно — предаде той на доктор Дий.

Мак кимна на доктора и се усмихна:

— Искаме да купим вълшебното ви огледало — каза му той.

Докторът вдигна изненадано вежди:

— Да ви продам вълшебното си огледало? Господине, сигурно сте си загубили ума! Огледало, притежаващо свойствата и способността за предсказания, каквото е моето, не може да се продаде като чувал зоб. Това огледало е мое, скъпи ми господине, и е било обект на тайни копнежи сред кралските среди в цяла Европа. Кралят на Полша ми предложи срещу него цяло владение във Владивил, заедно със слугите и дивите глигани, а с него и титла на дук и за да подслади цялата сделка, добави и благоволенieto на красивата млада контеса на Радзивил, чиито заоблени съвършености са предизвиквали неспокойствие и брожения чак на запад до реката Везер. Отказах му със смях, един презрителен смях, скъпи ми господине, защото да ми се предлагат светски облаги срещу огледалото, с което виждам в невидимото и мога да предсказвам бъдещето, е все едно да се разменят трици срещу злато.

— Разбирам това — каза Мак. — Но идвам при вас с предложение, което не можете да отхвърлите.

— Не мога ли? Да чуем това ваше предложение.

Мак извади алената копринена кърпичка, дадена му от Мефистофел с все още завития в нея малък предмет. Историята не ни е оставила сведения за това какво е имало вътре, нито за точното му въздействие върху суетния и суеверен доктор Дий. Но едно е сигурно.

Че само след някакви си десетина минути Мак и Маргарита излязоха от къщата на Дий и се запътиха към Саутарк с вълшебното огледало, мушнато под мишницата на Мак, пъхнато в кожено куфарче с подобна форма.

---

[1] димитено — платно, което е тъкан с четири нишелки. ↑

ГЛАВА V

Тълпата бавно пълнеше театъра. И въпреки че салонът беше за триста души, хиляди се тълпяха да влязат вътре, привлечени насам от всички страни на кралството. Тези почитатели на театралното изкуство бяха облечени в най-хубавите си дрехи. И мъжете и жените носеха дълги наметала, понеже въздухът беше мразовит дори и в този хубав майски следобед. Публиката беше най-разнообразна. Имаше много благородници от двора, сред тях Лорд Салсбъри, Лорд Дънкирк, Лорд Корнуолис, Негово Височество Великият Екзекутор, и Лорд Фейвършам. Някои бяха дошли с жените си, други — с любовниците си, накипрени с диамантените си бижута, и най-младите от публиката, като например лорд Доувър, който бе само осемгодишен — с родителите си, гувернантките или какъвто бе случаят с виконт Делвил, — седемгодишен и болнав, със своите телохранители-доктори. Това бяха благородниците; но по-голямата част от публиката се състоеше от обикновени хора: най-крупните търговци на платове от Мийчинг Роу, високи, слаби аптекари от Пел Мели и Чийпсайд, ъгловати търговци на хранителни продукти от Пикадили, и още по-обикновени, от простолюдието — яки побойници, които бяха пребили някого, за да се снабдят с билет и не признаваха никого за господар, войници в отпуск от холандските войни с техните фантастични шапки с дълги пера и дълбоко изрязани ръкави. Не бяха малко и свещениците сред тълпата, които бяха дошли тук не да се забавляват, а с учена цел, защото се очакваше „Фауст“ да е сквернословна пиеса и те искаха да съберат от нея добър материал за неделните си проповеди. Те всички се тълпяха, бутаха се и се дърпаха един друг, плюеха, купуваха си портокали и малки торбички с бонбонки от прислужниците в театъра, които раздаваха такива дреболии и те всички зяпаха наоколо из салона, който беше кръгъл с по една редица ложи от всяка страна и издигната сцена, която се простираше чак до най-предните редици на публиката. Във веселия звън от гласове, които се преплитаха из залата, се чувстваше радостно оживление. „Здрасти, Хари!“, „А, ето го и Сафрън!“, „Виж, идват Мелизанда и Кадълс!“ и други подобни.

Входната такса за тези без покани беше три и половина пенса, понеже хората на Графа на Нотингам не правеха всичко това безплатно. Но всички си плащаха без колебание и нямаше протести от тази щедра, лекомислена тълпа, понеже този ден беше празник, а бъдещето бе несигурно, защото, ако Испанската армада дойдеше насам, както предричаха някои, и надделееше над морските сили на червенокосата кралица, парите им нямаше да струват и шепа трици. Ниско долу, близо до напалените осветителни факли, се бяха събрали правостоящите в най-хубавите си цветни клинове и многоцветни къси палтенца, за да си говорят, да гуляят и да подхвърлят закачки на актьорите.

Едуард Алейн излезе на сцената под бодрия звук на тръбите. Младият Уилям Шекспир, вече пооплешивял, си отбеляза, с цел да го използва някога за в бъдеще, как бърборещите млади контета и техните заливащи се в силен смях дами утихнаха за миг. Напалените с магnezий и нафта лампи, бяха разположени в малки купички на края на триножниците със знамената. Наскоро бяха разположили адмантажа, старото сценично осветление, в меден съд, който вършеше добра работа в дните преди представлението. Над тях бяха пръснати искри и те се възпламениха и приковаха вниманието на публиката. Обоите в малкия оркестър подхванаха темата на „Фауст“.

Декорът на сцената представляваше град Витенберг от миналия век. Беше доста реалистичен, с изключение на това, че часовниковата кула Дракен, където по-късно Фауст щеше да се срещне с Духа на Земята, се бе навел доста опасно наляво, понеже сценичният декор се намираще все още в ранното си детство, а добрите подпори за декорите щяха да бъдат въведени едва в началото на осемнадесети век. Завесата се вдигна и последва едно дълго покашляне и прочистване на гърла, понеже сега бе сезонът на хремата и търкане на крака, покрити с многообразни тъкани, повечето от които очевидно доста грапави, единствените възможни в този век на преиндустриални занаяти. Грубата им повърхност бе изцяло отговорна за дразнещия шум, който издаваха, докато се търкаха напред-назад върху яйчените черупки, обелките от портокали и фъстъци, нахвърляни по пода в тези времена

на чума, когато населението беше лудо за забавления и готово да плати за тях всякаква цена.

Мак се втурна закъснял в салона, точно когато представлението вече започваше и се плъзна по редицата, сипейки „извинете“ и „съжалявам“ и „ох, пардон“ наляво и надясно и седна на мястото си леко задъхан, с вълшебното огледало, сгушено на сигурно в кожата си калъф, мушнат под мишницата му. Маргарита вървеше след него и също седна с кикот на весело очакване.

— Досега не съм гледала пиеса — призна си тя. — Това като да си разказваме разни неща ли е?

— Почти същото — отвърна Мак. — Само дето хората изиграват тази история, вместо да я разказват.

— А понякога и двете — отбеляза седналият до тях мъж.

Мак се обърна. До него седеше мъж на средна възраст, със здраво набито тяло и червендалесто лице, пронизващи черни очи и с изражение на ястреб на интеллигентното си лице.

— Фауст! — каза той.

— Да — отвърна другият. — А ти си един жалък самозванец.

— Шт — каза един кисел гласа от предната редица. — Не виждате ли, че представлението вече започна?

На сцената Едуард Алейн пристъпи напред, свали шапката си с широко вълнообразно движение и зае драматична поза.

— Ще обсъдим този въпрос по-късно — каза Мак.

— Шът! — повтори човекът пред тях.

Хорът на сцената бе свършил своята встъпителна реч. Едуард Алейн, великолепен в пурпурната си мантия и с позлатен кръст на врата, започна:

— Щом мрачната сянка на Земята, закопняла да види дъждовния лик на Орион...

— Няма какво да обсъждаме — обади се Фауст. — Просто веднага се изпарявай. Аз поемам нещата оттук нататък.

— Никакъв шанс — отвърна Мак. Разговорът им бе прекъснат в този миг от публиката, на която не й се слушаха ругатните, разменяни от двама нахалници.

— Млъквайте!

— Я им запушете устите!

— Натъпчи им го! И други подобни.

Фауст и Мак бяха принудени да замълчат, понеже никой от тях не искаше да се разгласява истината за нещата. И така те се гледаха ядно с угълчетата на очите си, докато Маргарита и Елена, седнали от двете страни на мъжете, ги тупаха леко по ръцете и им шепнеха да не се ядосват. А на сцената актьорите бяха стигнали до разговора на Фауст със седемте смъртни гряха, които останаха на сцената с цветните си костюми и печални лица и изчакаха излизането на сцената на няколко дявола.

Мак мислеше с невероятна скорост, като от една страна пресмяташе как беше минала играта дотук, а от друга — премисляше следващата си стъпка. Беше му пределно ясно, че тук имаше много повече за спечелване, а следователно и за изгубване, отколкото си бе мислил отначало, там някога в Краков, когато бе влязъл с взлом в жилището на Фауст и бе приел предложението на Мефистофел. Вярно, че сега истинският Фауст беше тук и претендираше за мястото си, но какво значение имаше това за Мак? Собствената му действителност беше по-важна за него, отколкото тази на Фауст и именно тази негова действителност го бе довела до положението да стане Фауст. Следователно този друг Фауст, на когото той бе отнел самоличността, не можеше да има никакви претенции към личността на Фауст.

И все пак щеше да е доста трудно. Трябваше да измисли начин как да се справи с тази ситуация, да се отърве от Фауст и да завърши започнатото. А ако оставеше истинския Фауст да го отстрани сега от играта, какво щеше да му остане тогава?

— Преимущество! Той имаше нужда от преимущество! Без съмнение това стоеше в основата на всяка военна стратегия — да разбереш кога си на задънено и да търсиш — Балансиращата сила.

И точно в този миг той се сети за вълшебното огледало на доктор Дий, чийто кожен калъф му убиваше под мишницата.

Той си спомни, че само като погледне във вълшебното огледало на доктора, щеше да надникне в бъдещето и така можеше да разбере изхода от тази среща между него и Фауст.

Той измъкна огледалото от калъфа, като прикри шума от действията си, стъпквайки една черупка от фъстък на пода и казвайки на Маргарита:

— Ужасно, в какъв вид са само тези места. Сега огледалото лежеше в скута му.

И тъкмо щеше да погледне в него, когато откъм сцената се чу експлозия и ярък блясък от адски искри. Мак беше виждал тази светлина и преди. Това беше Мефистофел, който се появяваше от нищото.

Високият, красив демон излезе от дима, пооправи вечерното си облекло, отиде до средата на сцената, надникна към публиката и, забелязвайки сред нея Мак, извика:

— Огледалото!

— В мене е! — отвърна му Мак. — Не се тревожи, тук е!

— Трябва да го унищожиш! — извика Мефистофел.

— Моля?

— Веднага го разкарай! Прокарали са ново правило! Ако погледнеш в него ще анулират цялото състезание, понеже състезателите не трябва да знаят предварително изхода от събитията! И целият резултат отива на кино, пардон, на театър.

В този момент хората от публиката вече бяха започнали да си шепнат несигурно и да поднасят напръсканите с парфюм кърпички до носовете си с мръсните си, напъхани в дантелени ръкавици ръце. По фъстъчените черупки на пода започнаха неспокойно да се търкат обувки от разнообразен материал и в този шум имаше нещо злокобно, някакъв допълнителен или недостатъчен шум, или пък и двете, някаква невероятна басова нотка на лудост, която щеше да изригне всеки миг и която ухото долавяше като възможност за страхотно и най-вероятно кърваво събитие, сгушено да чака на въображаемите криле, които са всъщност Сърцето на всеки човек и от което то скоро щеше да се роди.

Време е да се измъкваме от тълпата. Мак стана и започна да си пробива път към пътеката, най-добре е да се измъкне оттук колкото се може по-бързо, преди да се е случило нещо — понеже представата, че театрите са места, където се случват зловещи неща е идея, възникнала едновременно с появата на първия театър и може би именно това първо представление на „Доктор Фауст“ отново съживи легендата, че в театрите се случват странни и плашещи неща. Маргарита се бе хванала за пеша му и вървеше плътно след него, за да не се изгуби в тълпата, която бе започнала да гъмжи и да бушува зад гърба им. За паниката им имаше причина. Един от зрителите, не чак толкова простоват, колкото изглеждаше, бе преброил актьорите на сцената и бе

видял, че броят им се различава от обявения в програмата актьорски състав. И като сподели тази информация с други зрители — „На сцената трябва да има седем дяволи, а аз преброих осем“ — през хората премина вълна на несигурност. На всички носове мигновено кацнаха дървените рамки на очилата им, които в този ден изобилстваха, понеже всички зрители непрекъснато поглеждаха в програмите си. Ами ако на сцената имаше повече дяволи, то поне един от тях трябваше да е истински. Не беше необходим чак Тома Аквински, за да се сетят за това. И всеки що-годе здравомислещ човек, който гледа на ситуацията непредубедено, можеше без ни най-малко съмнение да разбере, че високият слаб мъж, който се бе появил внезапно на сцената, повече приличаше на дявола от детските му сънища, отколкото актьорът в тази роля, с опърпаното си червено наметало и тесни обувки. И като видяха това, сред хората от публиката се надигна онова ужасно чувство, което нашепва тихо „давай да се омитаме оттук“ и всички наставаха и застъргаха по фъстъчените черупки с обувките си, докато препускаха към изходите.

Осем дявола. После се появи и девети. Защото именно тогава се появи един симпатичен на вид демон с лисиче лице, в официален костюм цвят слонова кост, с бели половинки от чорт и с наметнат на раменете тюркоазенозелен шал с нарисувана тибетски мандала. Като видя това, тълпата леко подлудя.

— Не хвърляй това огледало! Такова нещо все някога ще ти потрябва. Пък и ти е необходимо за състезанието!

— Не, не е така! — извика Мефистофел. — То е само една от многото възможности за избор, които има.

— Кой си ти, че да му казваш да не прави даден избор?

— Нищо такова не съм казал — възрази Мефистофел. — Само го съветвам да не гледа лично в него, понеже всяко предварително знание води до анулиране на състезанието и това ще бъде еднакво неприятно и за Мрака и за Светлината.

Публиката, потънала в суеверна мания от лавинообразното струпване на странни събития със зловещ привкус, започна да изпада в паника. Възрастни мъже захвърляха настрани кошниците на жените си, пълни с най-отбрани шунки, печено говеждо, свински флейки и разни други вкусотиини, за да не им се пречкат по време на бягството им към

най-близкия изход. Оркестърът напразно засвири весела мелодия.
Останалото беше в три четвърти такт.

ГЛАВА VI

Докато ставаше всичко това, Ронир, джуджето, си седеше в една отделена за джуджета градинка и замисляше нова пакост. Опитваше се да измисли какво възможно най-голямо зло би могъл да стори на Аззи. Това отчасти беше, защото мразеше лиселикия дявол. Но също и защото Ронир изпитваше страхотно интелектуално удоволствие от това да смъкне някой възгордял се дявол едно две стъпала по-ниско. Ронир не обичаше демоните, и по-специално — демоните с лисичи лица, а конкретно този мразеше повече от всички останали.

Да победи демон! Ронир правеше само онова, което би направило всяко джудже, носещо кръвта на боговете в себе си, при първа възможност. Всичко, което можеше да постави демоните в неизгодна позиция, бе добре дошло. А ако можеше и да се спечели нещо от цялата работа — толкова по-добре.

Лошото обаче беше, че не бе съвсем сигурен в значението на дочутата информация. Съвсем ясно му стана, че Аззи върши нещо зад гърба на друг демон, Мефистофел. Но как? Какво точно? И какво бяха намислили те двамата? Пък и какво беше това Състезание на хилядолетието всъщност? (Понеже джуджетата рядко биваха осведомявани за големите събития на деня.) Ронир, след като бе предал на Мефистофел какво става, сега измисли нов план. Когато го осени тази мисъл, той седеше на една отровна гъба, една много голяма отровна гъба с яркожълти петна, от онези дето само джуджетата могат да ги ядат, без да погинат мигновено. Обаче Ронир не ядеше, въпреки че челюстите му непрестанно се движеха. Ако някой страничен наблюдател можеше да го погледне отблизо, би забелязал, че задните му зъби всъщност скърцат и се трият едни в други и че джуджето е във вихъра на вдъхновението.

— Като разказах всичко първо на Фауст, а после и на Мефистофел, аз всъщност постъпих страшно хитро. Но ми се струва, че мога да измисля и още нещо. И тъй, ще се отправя бързо към онези райони в или близо до Седмото небе, където се твърди, че обитават духовете на светлината...

Но още преди да е завършил речта си, лилипутската му магическа сила за пренасяне вече задейства и той изчезна.

ЧАСТ СЕДМА
ПАРИЖ

ГЛАВА I

— Къде се намираме? — попита Мак.

— Това е кръчма в Латинския квартал на Париж обясни Мефистофел. — Чувствам се добре сред студенти. Те вечно имат едно такова весело-почтително отношение към дявола. А и самият Париж, разбира се, е дяволски град. И си помислих, че ще е подходящо място откъдето да започнем последното действие на нашето състезание.

Мак се огледа. С Мефистофел седяха до дълга грубо скована дървена маса. Край масата седяха и други хора, само младежи, и по вида им личеше, че бяха студенти. Те бяха потънали в собствените си разговори на висок глас с изобилие от жестикулации и многобройно свиване на рамене. Кръчмата беше тъмна, дълга и ниска. Напред-назад бързаха сервитьори с табли, отрупани с чаши вино, чинии с миди в червен сос и с наредени в края филии хляб. Често избухваше силен смях, дюдюкания и песни. Студентите бяха млади и целият свят беше техен, учеа в Париж — най-известния град в Европа и следователно — в света.

— Какво ще става този път? — попита Мак.

— Годината е 1789 — отвърна Мефистофел — Париж, а и цяла Франция, се бунтува. Вдъхновени от революцията в Америка, обикновените хора са готови да се вдигнат и да отхвърлят негодната да се справи с управлението кралска фамилия и корумпираните благородници. Това е зората на един нов век за масите и залезът на привилегированото малцинство. В двореца Тюйлери, отчаяният Луи ХІ и неговата съпруга — Мария-Антоанета, уплашени до смърт от купищата заплахи и ругатни, изсипани върху тях от все по-неуправляемото население, се подготвят точно тази нощ да избягат с карета в Белгия, където ще се срещнат с роялистки настроените армии, за да отмъстят за обидата, нанесена на техни величества.

— Звучи вълнуващо — каза Мак. — Успяват ли?

— Уви, не. Историята ни казва, че в най-важния момент нещата се объркват. В крайна сметка кралското семейство бива върнато

обратно в Париж от Републиканската гвардия. И скоро след това те ще изгубят главите си на гилотината.

— А те лоши ли са, този крал и кралицата? — запита Мак наивно.

Мефистофел тъжно се усмихна.

— Ни най-малко. Просто продукти на своето време и обкръжение. И смъртта им няма да разреши нищо, а тяхната екзекуция ще отврати света. Ще започнат битки и кланета и Франция ще застане сама срещу обединените армии на Европа.

— Предполагам, че искаш от мен да спася краля и кралицата.

— Това, което ще направиш, разбира се си е само твоя работа — каза Мефистофел. — Но това наистина би било едно наистина забележително дело.

— И какво точно трябва да направя?

— Бягството е подготвено за тази вечер. Членовете на семейството ще излязат един по един от двореца и ще се качат на карети, поверени на лоялни роялисти. Но още в самото начало ще се получи едно фатално забавяне. Мария-Антоанета ще се приготвя толкова дълго за пътуването, че това ще го забави с няколко часа. И именно поради това забавяне, дук де Шоазол, който чака в гората вън от Париж с група верни на краля хусари, ще си помисли, че бягството е било осуетено и ще напусне поста си. Това е ключовият момент.

— Има ли и други такива моменти?

— Още няколко — кимна Мефистофел. — По време на бягството някой си Друе разпознава краля, когато каретата преминава през Сен Менеулд. Друе вдига тревога, която води до залавянето на Негово Величество. Това, че въобще успява да зърне краля е чиста случайност. Ако в този момент някой можеше да отвлече вниманието на Друе...

— Започва да ми става ясно — каза Мак.

— Или пък, дори и така, кралят и кралицата все още имат шанс да бъдат спасени, ако мостът над Варен е отворен, а не блокиран. Затвореният мост попречва на кралското семейство да премине отвъд границата в Белгия и да се спаси. Промени което и да било от тези събития, и ще промениш историята. Готов ли си, Фауст?

— Мисля, че да — каза Мак. — Както и всеки друг път.

— Отлично. И, моля те, Йохан, опитай се да се справиш добре. Това е последният път, нали разбираш. От време на време ще те

навестявам да видя как се справяш. Може и да ти помогна с нещо. — И той намигна. — До скоро!

С тези думи Мефистофел изчезна.

Като попита една минувачка, Мак разбра, че Мария-Антоанета е във Версай, на няколко левги разстояние от Париж. На площад Сен Мишел той намери дилижанс и плати един сантим за място в него. Колата, както наричаха дилижанса, теглена от четири коня, трополеше през Париж и спираше ту тук, ту там да свали или да вземе нови пътници, докато излезе извън чертите на града и потегли по един междуселски път, които се виеше през зелени поля и приятни горички.

Мак слезе пред двореца Версай и се приближи към главния вход. Въоръженият страж на вратата, направо великолепен в ливреята си в бяло и червено, вдигна пиката си и го спря.

— Ей, ти там! Какво искаш?

— Моля за аудиенция при кралицата — отговори Мак.

— Тя не иска да вижда никого днес — каза гвардеецът.

— Да, зная. Но е много спешно.

— Нали ти казах, че няма да приема никого днес.

— Предайте й, че е дошъл доктор Фауст — каза Мак. — Тя ще ви възнагради. Пък и аз имам нещичко за теб. — И той даде на гвардееца една златна монета.

— Благодаря ти, гражданино — каза гвардеецът и прибра монетата в джоба си. — А сега се разкарай оттук или ще те арестувам за даване на подкуп.

ГЛАВА II

Къщата на Архангел Михаил беше разположена на едно възвишение с площ около половин акър в един от елитните квартали на Рая. Михаил беше в предната градина и се занимаваше с розите си. В един момент, когато вдигна глава, видя Илит, чиракът-ангел и бивша вещица да се приближава към мраморните стъпала.

— А, Илит, радвам се, че те виждам. — Той остави лопатката и обърса ръцете си. — Мога ли да ти предложа лимонада? Денят е доста топъл, макар и сух, просто един обикновен приятен райски ден.

— Не, благодаря — каза Илит. — Дойдох, защото има нещо, което много ме тревожи.

— Добре, тогава ми го кажи. За какво става дума?

Илит обясни:

— Намерих доказателства, че Мефистофел върши измама.

— Аха! — каза Михаил, но доста меко. — Но това може да се очаква, като се има предвид кой е той.

— Но това, което ме тревожи още повече — продължи Илит — е, че намерих доказателства, че ти също мамиш.

— Аз ли? — кротко се изненада Михаил.

— Да, ти.

Михаил се замисли за миг и замълча. После каза:

— Ти си нова в нашите среди, нали така?

— Да, така е — потвърди Илит. — Но какво значение...

Михаил вдигна ръка.

— И следователно си неопитна и ти липсва познание за великата хармония, която обединява Доброто и Злото в единно цяло и диктува правилата за поведението ми.

— Никога не съм чувала за такава хармония — каза Илит. — И има ли наистина някакво значение? Аз говоря за съвсем явна и безочлива измама.

— Има извънредно голямо значение, мила моя. Защото помисли само: Ако Светлината и Мрака се състезават изобщо, то те го правят от позицията на равностойни сили и с ясното съзнание, че да се бориш не

означава да спечелиш веднъж завинаги. И Доброто и Злото са взаимозависими. За да съществува едното, непременно трябва да съществува и другото. Разбираш ли?

— Мисля, че да — каза колебливо Илит. — Но какво значение...

— Така че има един определен смисъл — продължи Михаил — по силата, на която Доброто и Злото дават равен резултат. И на плоскостта на взаимодействията ние приемаме или едната, или другата пораждаща причина. Играем, за да победим и се опитваме да надвием над противника си навеки; макар че, вече на едно по-високо ниво, знаем, че истинската победа не е нито възможна, нито желателна. Следиш ли мисълта ми?

— Не съм съвсем сигурна — каза Илит. — Но, продължавай, моля те.

— Оттук следва, че като равни в играта на Добро и Зло, всеки от нас трябва да има достъп до еднакви способности и техники. Доброто не бива да се спъва, като му се забранява използването на „лоши“ възможности, инак позволени на Злото. А и понеже Злото от време на време използва „добри“ средства за собствените си Зли цели. Крайната цел, скъпа ми Илит, е не какво е добро или зло, а какво е тук — и. Михаил докосна гърдите си в областта на сърцето.

— Това означава ли, че е съвсем нормално да мамиш? — попита Илит.

Михаил се усмихна и отвърна поглед.

— Означава, че имаме точно толкова право да мамим, колкото и Злото.

— И мислиш, че е редно да мамиш, за да спечелиш?

— По-скоро бих казал, че не е нередно — отвърна Михаил.

— Е, това ми стига. Трябва да вървя и да го обмисля.

ГЛАВА III

В Тюйлери беше вечер. Прозорците блестяха ярко от светлината на хиляди свещи. През високите извити врати забързано влизаха и излизаха хора. Всички бяха облечени повече в републиканско синьо и сиво, отколкото в кралско бяло и червено. На една малка пейка, малко в страни от непресекащата върволица, седеше Мак и обмисляше ситуацията.

Малките, внимателно окастрени дръвчета, които опасваха двореца, люлееха клони от лекия вятър. И в този миг Мак почувства нещо далеч по-осезаемо от полъха на вятъра. Беше тъничък, безплътен глас, който отекваше нагоре и надолу по опасаната с дървета алея и казваше:

— Фауст! Къде си, Фауст?

Мак се огледа.

— Вика ли ме някой?

До него се материализира Илит. Беше облечена във великолепен костюм за езда от черно кадифе и велур. Ботушите ѝ за езда блестяха, а дългата ѝ коса бе прихваната с бял копринен шал.

— Помниш ли ме?

— Разбира се, че те помня — възкликна Мак. — Нали ти ме затвори в онази огледална стая в Пекин, когато си мислеше, че те лъжа.

— От тогава се понаучих на някои неща — каза Илит. — А ти какво си намислил сега?

Мак си мислеше да се нацупи, да се обърне настрани и да не каже нито дума на този хубав, но доста буен и мнителен ангел от женски пол. Щом е толкова умна, нека сама да се сети! Но като усети, че от това ще бъде по-скоро в неизгодна позиция, той овладя раздражението си и каза:

— Опитвам се да спася краля и кралицата на Франция.

— Защо искаш да ги спасиш? — попита го Илит.

— И аз не знам точно. Нали разбираш, никога не съм ги виждал. Но изглежда, че все пак трябва да направя нещо по време на състезанието и това ми се струва доста подходящо. Абе, всъщност

има предвид, че онези, чието главно престъпление е, че са родени благородници, са доста глупави. Мефистофел мислеше, че това ще е едно доста подходящо дело за мен.

— Разбирам — поклати глава Илит. — И така, разбира се, щом Мефистофел го иска, Михаил му се противопоставя.

— Мисля, че това се подразбира от само себе си. А и понеже ти си на страната на Михаил...

— Вече сама не знам на коя страна съм — въздъхна Илит. — Но преди постъпих зле с теб и сега ще поправя грешката си. С какво бих могла да ти помогна?

— Трябва да накарам кралицата да побърза. Часът е вече осем — време е за тръгване, но тя все още не е излязла.

— Ще видя какво мога да направя — обеща Илит. И с едно красиво движение на грациозните си ръце тя изчезна.

ГЛАВА IV

Илит се появи в коридора, водещ към кралските покои на втория етаж на Тюйлери. И веднага разбра, че най-добре да си беше останала невидима. Нагоре-надолу по облепените с великолепно тапети коридори бягаха пияни войници от Народната гвардия, опипваха уплашените придворни дами и смучеха обикновено червено вино от бутилки с високи гърла, ядяха кроасани като свини, пръскайки трохи навсякъде по килимите. Илит мина незабелязано покрай стражата, намери покоите на кралицата и се стрелна вътре. Там видя Мария-Антоанета, заспала дълбок сън в едно кресло, напълно облечена. Дори и в съня пръстите на кралицата се свиваха и отпускаха, като че ли се опитваха да хванат нещо, което все им се изплъзваше — например живота.

В този момент Мария-Антоанета усети, че не е сама в стаята. Сините ѝ очи се отвориха широко.

— Коя си ти?

— Само един добър дух, Ваше Величество — каза Илит. — Дойдох да ви помогна да се измъкнете от тази бъркотия.

— О! Моля те, кажи ми! — извика Мария-Антоанета.

— Ще ви кажа направо, Мари, ако позволите, че вашето бягство е насрочено за осем часа тази вечер. В този час вие трябва да слезете долу, преоблечена като гувернантка, и да претичате покрай стражите, за да се качите в точно определена карета. Кочияшът ще ви отведе до една по-голяма каляска вън от Париж, където ще се присъедините към краля и ще продължите заедно бягството си към Белгия.

— Да, това е планът — каза Мари с широко отворени очи. — Откъде знаете? И да не би нещо да не е наред?

— Планът е добър — каза Илит — но от историята научаваме, че вие се забавяте с няколко часа да слезете в каретата и това забавяне във внимателно пресметнатия разчет на времето ще направи бягството ви невъзможно.

— Аз, да закъснея няколко часа? — каза възмутено Мария. — Невъзможно! Е, вярно наистина, че ако това беше любовна среща,

която съм си уредила, от онези, с които историята несъмнено най-наистоятелно е свързвала името ми, като че ли съм някаква безсрамна курва и най-обикновена уличница като онази дъо Бари. Ако случаят беше такъв, можеше и да се помотая, само за да увеличи тръпката и нетърпението на високия мургав непознат, който ме очаква. Ще се престоря, че съм си забравила маншона, кутийката с бижутата или кученцето, а той ще си дърпа и суче мустаците, застанал прав до каляската си и вълнението му ще расте поради моето лекомислие в една толкова сериозна ситуация. Но това не е никакъв си флирт, скъпи дух, и аз не съм толкова лекомислена, че да закъснея за срещата, която ще спаси живота ми.

— Радвам се, че Ваше величество не сте толкова фриволна, каквато ви изкарва историята — каза Илит. — Само трябва да излезем оттук точно в осем и всичко останало ще е като играчка.

— Да, съгласна съм. Но ти грещиш. Определеното за тръгване време е единайсет часа.

Илит помисли малко и поклати глава.

— Ваше Величество, вие сте сгрещили. Моят източник е самата история.

— Не искам да се правя важна в лицето на самата история — каза Мария, — но говорих с кочияша преди час. Той съвсем ясно ми каза, че става дума за единайсет часа.

— А аз знам за осем — настоя Илит.

— Сигурно не са те осведомили правилно — отговори Мария.

— Ще отида да проверя.

Илит изчезна оттам и се отправи към многоцветното пространство, което съществува между дискретните слоеве на битието, и забърза Библиотеката за важни Земни дати и времена, разположена в Духовен запад, 12/11, където се пази историята на всяко отделно събитие, с точните дати и часове.

Илит отиде до новия, наскоро инсталиран компютър, който можеше да намери всякакъв факт за Земята, за всеки от Невидимото царство. Компютърът беше нововъведение, срещу което се бореха много духове — и добри и зли, понеже на компютрите се гледаше като на модна измишльотина, която времето още не е направило приемлива. Но много считаха този възглед за неразумен. Постигнатият между силите на Светлината и Мрака консенсус беше, че подходящото за този

случай правило е: „Както долу, така и горе“ и че дори и небесните духове трябва да вървят в крак с промените във времето долу на Земята.

Илит отиде до един включен терминал на компютъра и се представи.

Компютърът каза:

— Предполагам, че имате проблем. Кажете ми това, което трябва да знам.

Илит веднага отвърна:

— Необходимо е да разбере точния час за заминаване в една важна историческа ситуация. Мария-Антоанета мисли, че времето, в което трябва да отиде при каретата, която ще я отведе извън Париж и от гилотината, е единайсет часа вечерта. А аз зная, че е осем. Кое е вярно?

— Съжалявам — отвърна компютърът след само една наносекунда колебание. — Тази информация е секретна!

— Това е обикновен факт и трябва да е достъпен за всички! Не може да е тайна!

— Е, не точно — отговори компютърът. — Но ми казаха да отговарям така, ако някой ми поиска някакъв факт или клас от факти.

— Какъв е този клас?

— Класът на лесните и очевидно лесно установими факти, които всъщност се проследяват най-трудно.

— Е, какво толкова има в това да го провериш или там, каквото е необходимо да се направи?

— Самият факт не е проблем — отговори компютърът. — Просто процедурата за проверяването на фактите точно сега е блокирана.

— Защо?

— Защото техниците въвеждат нов ред за картотекиране на фактите, които вече са във файловете. А за да може да се използва този нов ред, те трябва да измислят нов начин за намиране, който да направи новото картотекиране достъпно.

— А междувременно никой не може да намери нищо, така ли? Но това е смешно! Защо не направиш нещо по този въпрос?

— Аз ли?

— Да, ти!

— Не ми е това работата — отвърна компютърът. — Казаха ми, че ще ми съобщят, когато въведат новия начин.

— Та значи казваш, че не знаеш какъв е факта, за който те питам?

— Изобщо не съм казал такова нещо! — отвърна компютърът обидено. — Зная всички факти. Само системата ми за търсене на фактите е блокирана. И така за мен става технически невъзможно да ти отговоря.

— Технически! Но не и в действителност?

— Не, разбира се, че не в действителност.

— Тогава ми дай един действителен отговор. Или не можеш и това да направиш?

— Можех, ако исках. Но не искам.

Илит долови в гласа на компютъра нотки на обидена гордост. И тя реши да пробва по друг начин.

— Не би ли го направил заради мен?

— Дадено, маце. Чакай малко. — Проблеснаха светлини. После компютърът каза:

— Изкарах го три часа сутринта.

— Невъзможно — каза Илит.

— Не е ли това, което очакваше? Нали ти казах, системата е блокирана.

— Зная, но нали ми каза, че можеш да я заобиколиш.

— Така и направих. И излезе три сутринта!

— Само толкова ли можеш да направиш? Добре, ще трябва да се задоволя с това. Благодаря.

ГЛАВА V

Илит забърза обратно при Мария-Антоанета.

— Колко е сега часът?

Мария погледна пясъчния си часовник:

— Струва ми се, че е почти одинайсет. Илит погледна своя воден часовник.

— А моя показва почти осем. Е, какво пък, по дяволите. Добре, хайде да тръгваме.

— Готова съм — каза Мария. — Само да си взема чантата.

А отвън един висок кочияш тропаше с крака, за да не замръзне, и често поглеждаше вътре в каретата към големия пясъчен часовник в рамка от палисандрово дърво.

— Проклятие, проклятие, проклятие — шепнеше си той на шведски.

Най-после вратата на Тюйлери се отвори и оттам излязоха забързани две жени, едната руса, другата тъмнокоса.

— Ваше Величество! — каза кочияшът. — Къде, по дяволите, бяхте?

— Какво искаш да кажеш с това къде съм била? — попита Мария. — Тук съм в уречения час.

— Не бих искал да ви противореча, но закъсняхте четири часа. И сега нещата може да станат по-трудни.

— Аз? Закъсняла? Невъзможно! — Тя се обърна към Илит. — Колко е сега часът?

Илит погледна малкия си пътнически часовник.

— Осем!

Мари погледна своя:

— А по моя е одинайсет.

— А моят показва — три сутринта!

И тримата се спогледаха смръщено, едновременно изпитали раздражение и яд от липсата на единна времеуказваща система в

страната. Сега за Илит стана болезнено ясно, че Мария-Антоанета спазва Френското кралско време, кочияшът — Шведското реформирано време, а тя самата — Духовното стандартно време и че и по трите времена, както и по много други, Мария-Антоанета е закъсняла за жизненоважната си среща.

Кочияшът каза:

— Нищо не можем да направим, да тръгваме. Но закъсняхме страшно много.

ГЛАВА VI

Мак тъкмо подремваше в хотел „Дьо Вил“, когато някой грубо разтърси рамото му.

— Какво има? — стресна се той от съня си и видя пред себе си дребно лице с брада.

— Аз съм Ронир, джуджето.

— А, да — Мак седна и разтърка очи. — Да, изглежда наистина си ти. С какво мога да ти помогна?

— С нищо. Но ти нося новини. Илит ме помоли да дойда и да ти кажа, че не е успяла да накара кралицата да побърза. Някаква неразбория, свързана с времето, но не можах да запомня точно.

— Проклятие! — каза Мак. — Значи кралската каляска е тръгнала късно за онова свое злополучно бягство към Варен!

— Щом така казваш — сви рамене Ронир. — Понеже никой не си направи труд да осветли и мен по този въпрос.

Мак каза:

— Опитвам се да спася кралското семейство от залавяне. Но сега не знам какво бих могъл да направя, освен, ако не намеря кон.

— Кон ли? Че за какво ти е кон?

— За да стигна до Сен Менеулд, където е следващата ми възможност да променя съдбата на Луи XI и Мария-Антоанета.

— А защо не стигнеш дотам с магия? — попита Ронир и наля чаша вино на Мак.

— Не знам думите! — призна си Мак.

— Онзи, другият, сигурно ще ги знае.

— Кой е този другият?

— Дето му помогнах при Стикс.

— Да не говориш за Фауст?

— Ти го каза.

— Но той се опитва да се отърве от мен!

— Трудна работа тогава — каза Ронир. — Не го приемай лично. Помислих си, че като му помогна, ще навредя на един мой познат

демон, който ме нае сега наскоро да му свърша нещо, а не ми плати. Джуджетата имат силна памет.

— И къси, твърди бради — добави Мак. — Проклятие! Сега как ще стигна до Сен Менеулд преди кралската карета?

— Трябва да излезеш оттук и да си намериш кон — отговори Ронир.

Мак го загледа втренчено:

— Мислиш, че е чак толкова просто, ли?

— Най-добре опитай — иначе наистина ще загазиш яко.

Мак кимна:

— Добре, добре. Тръгвам.

Малко по-късно Мак вече препускаше през една тъмна гора, на гърба на буен черен жребец. Той го бе отмъкнал от една конюшня, открита от Ронир пред Тюйлери, в името на Комитета за обществено спасение. И никой не бе пожелал да спори с него.

И така, той препускаше през тъмните горски пътеки, поздравявайки се за добрия си избор на кон. Но после чу зад себе си шум, обърна се и погледна, после пак се обърна напред и се прилепи към врата на коня. Да, животното наистина беше бързо, но не чак толкова, че да попречи на преследващия го конник да го настига неотстъпно.

Нищо не можеше да направи. Преследвачът му се изравни с него и той видя, че това е Фауст — черните краища на палтото му се вееха и плющяха, а цилиндърът на главата му се бе сплескал върху челото от насрещния вятър и той се усмихваше зловещо.

— И така, самозванецо, ето че се срещаме отново! — извика Фауст.

Те се носиха известно време един до друг. Мак трудно успяваше да се задържи на гърба на коня си, понеже препускането с такава скорост посред нощ, през гората, в близко съседство с друг конник, който ти крещи ругатни и обиди, не беше обичайно за него. Нито пък за самия Фауст. Но витенбергския магьосник се справяше добре, яздеше като маджарин, както казват, и освен това успяваше да задържи Елена на седлото зад себе си, а прекрасните ѝ ръце го бяха обгърнали през кръста. Мак, разбира се, носеше Маргарита, която засега

мълчеше, омагьосана от играта на лунната светлина и сенките. Ездачите бяха изравнени по тегло. Но Фауст му водеше по отношение на апломба.

— Откажи се от претенциите си в името на моето величие! — викаше гръмовито Фауст. — Защото спуснем ли се в този подвиг, скоро ще стане ясно, че само Фауст е способен да напише правилата на съдбата, която ще носи неговия духовен отпечатък и ще е най-добре разни такива дребни нещастници като тебе, да се разкарат от пътя ми, преди да съм се развъртял по магьоснически, както аз си знам, разбираш ли ме, момченце?

Думите на Фауст звучаха превзето и изборът му на жаргон от бъдещето също не бе особено сполучлив, но намеренията му бяха повече от ясни: „Разкарай се от пътя ми!“

— Сега вече не мога да се оттегля! — извика Мак. — Това е моята история!

— Как пък не! Аз съм единственият и изключителен Фауст! — извика Фауст и блясъкът в пламтящите му очи на върколак плашеше. Той приближи коня си съвсем близо до Мак и измъкна от вътрешния си джоб един дълъг около метър предмет, обсипан със скъпоценности и с блясък, който показваше, че това не е обикновен скиптър, както може би изглеждаше отстрани, а магически, откраднат, в този конкретен случай, от хан Кублай от самия Мак. Но сега магическият скиптър беше в ръцете на Фауст и тези ръце не познаваха пощада. От начина, по който Фауст държеше скиптъра, Мак разбра, че магьосникът някак е успял да увеличи силата му; а именно — когато го насочиш към някого и кажеш: „Бум!“, отсрещният бива унищожен напълно, така както това щяха да правят смъртоносните лъчи от една по-късна епоха.

Сблъсквайки се с такава огромна окултна унищожителна сила, Мак почти се отчая. В този миг той съзря наблизко една отчаяна възможност да отклони силата на магическия скиптър от себе си. И тази възможност му се яви под формата на огромен дъб. Мак внимателно изчисли движенията си и насочи коня си пред жребеца на Фауст. Фауст отклони коня си на другата страна с инстинктивно движение. Мак отскочи надясно, зад дървото, а Фауст се блъсна в дънера право с главата напред с такава сила, че дори Мак видя изгредите пред очите на Фауст звезди, въпреки че бяха въображаеми.

Мак чу как Маргарита възкликна съчувствено иззад гърба му. Докторът падна замаян на земята, подлуделият му кон се втурна нанякъде, а Мак препусна по пътя, който водеше към Сен Менеулд. Елена, спътница на храбри войни, скочи от коня в мига преди сблъсъка, претърколи се няколко пъти, стана и си оправи прическата. Изстрел от един магьосник или от хиляда кораба — за нея беше без значение. Човек трябва да е в най-добрата си форма при всякакви обстоятелства.

ГЛАВА VII

След като препуска известно време сам, Мак излезе на една полянка сред гората. Тук той видя селска кръчма, от чийто комин се виеше дим. Стори му се удобно място за така необходимата почивка. И тъй, той спря, помогна на Маргарита да слезе от коня, завърза животното за коневръза и му извади вода от близкия варел. После влязоха вътре с Маргарита.

Видяха обичайния кръчмар, който полираше месинговите топки зад бара, а в дъното на стаята гореше весело напален огън. До него, с гръб към Мак, седеше друг пътник и топлеше ръцете си на пламъка.

— Добре дошли, пътници — каза кръчмарят. — Ще пийнете ли по чашка бренди, за да ви дойде апетитът?

— Рано е още за пиене — отговори Мак. — Само по една чаша чай от борови кори, за да се разсъним.

— Седнете край огъня и се стоплете — каза съдържателят. — Имам добре накиснати и веднага ще ви донеса по чаша.

Мак отиде и седна до огъня, кимвайки любезно на мъжа, който вече седеше там, завит в голям плащ, със скрито в качулката лице и лък, облегнат на стената до него.

— Добър вечер — обади се мъжът и смъкна качулката си.

Мак го загледа втренчено:

— Знаете ли, мисля, че съм ви виждал някъде преди.

— Сигурно си виждал бюста ми в някой музей — отговори непознатият. — Аз съм Одисей, а как съм дошъл дотук от къщата си в покрайнините на Тартар е дълга история за разказване, ако имахме време за разкази. Но нямаме. А ти дали случайно не си Фауст?

Одисей говореше на омиров гръцки език с лек итакски акцент и Мак го разбра, защото Мефистофел така и не си бе взел Езиковата магия.

— Ами, да — отговори Мак. — Всъщност, познавам го в известен смисъл. Така да се каже, върша неговата работа вместо него, но вече започвам да се съмнявам в цялото това начинание.

— Ти ли си оня Фауст, който пътува с Елена? — запита Одисей.

— Не аз, а другият — обясни Мак. — Аз пътувам с Маргарита — и той се обърна, за да представи Маргарита на Одисей, но видя, че момичето вече е заспало в единия ъгъл на сепарето.

— Но и ти се представяш за Фауст, нали? — попита Одисей.

— Точно в този момент играя ролята на Фауст в състезанието между Мрака и Светилната. Но истинският Фауст се опитва да ме измести.

— И какво смяташ да правиш?

— Не съм съвсем сигурен — каза Мак. — Започва да ми тежи на съвестта това, че му заех мястото неоснователно. Може би трябва просто да отпадна и да оставя Фауст да влезе в собствената си роля.

Одисей изрече бавно:

— Ти май се справяш доста добре с тази работа. Защо ще се отказваш? С какво толкова те превъзхожда тоя Фауст?

— Ами, виж сега, другият Фауст, той е... велик магьосник и има право да представлява цялото човечество...

— Ни най-малко! — Одисей придърпа наметалото си и се уви още по-плътно. — Защо трябва човечеството да бъде представлявано от някакъв си магьосник? Те са същите като политиците, дори още по-лоши. Още ли не си разбрал истината? Магиите винаги работят против човечеството.

— Никога не съм мислил по този начин по въпроса — призна Мак.

— Магиите означават власт, а малко са хората, които управляват добре с нея. Мислиш ли, че е правилно шепя магьосници да водят хората? Би ли искал наистина да те управлява някой Фауст?

— Просто предполагам, че магьосниците знаят повече от обикновените хора.

— Това, което знаят, не е непременно полезно и за останалите хора. Аз самият съм имал няколко случки с магьосници. По мое време имахме Тирезий. Той беше наистина ненадминат. Но мислиш ли, че сме го оставяли да ни води в политиката или пък във война? Никога! Нашият водач, Агамемнон, имаше много слабости, но беше мъж и не твърдеше, че получава някаква специална милост от боговете и духовете. Внимавай с онези хора, които твърдят, че говорят от името на боговете!

— Но той е истинският Фауст!

— Може и да е. Но това не означава, че е истинският приносител на фаустовския дух. Това си ти, скъпи ми Мак, и се представяш такъв, какъвто си, без никакви особени познания и способности, без магически сили и въпреки това се опитваш да управляваш самия себе си.

Мак се окуражи от тези смели думи. Той допи чашата чай, която му бе донесъл съдържателят и стана, изчака сънената Маргарита да допие своя чай и да се изправи до него.

— Време е да вървим.

— Ами Фауст?

— Идва след мен.

— А, добре — каза Одисей — Чуваш ли, Ахиле? Ахил, който спеше дълбоко в един тъмен ъгъл, се стресна и седна.

— Повика ли ме, Одисей?

— Пригответе се, приятелю! Фауст идва! Одисей и Ахил! Мак се надяваше те да успеят да задържат Фауст за известно време.

— Хайде, Маргарита — каза той.

— Идвам — изрече послушно тя, скривайки една прозявка.

Те излязоха от кръчмата, качиха се отново на коня и потеглиха към Сен Менеулд.

ГЛАВА VIII

Фауст пристигна в странноприемницата в гората след двадесет минути. На слепоочието му се виждаше жълтосинкав оток, резултат от стремителната му среща с дъба, но инак изглеждаше съвсем добре. Елена беше разрошена от вятъра, но инак изглеждаше по-прекрасна от всякога.

Фауст влезе в странноприемницата и попадна лице в лице с Одисей, който каза:

— Зная кой си. Ти се казваш Фауст.

— Че това не е тайна — отвърна му Фауст.

— И държиш Елена от Троя във властта си.

— Разбира се, че да! — възкликна Фауст. — Тя е най-красивата жена на света и следователно — единствената достойна спътница в живота ми. А ти кой си и какво искаш?

Одисей представи себе си и Ахил. Дори и да бе впечатлен, Фауст с нищо не го показва.

— Всъщност — обясни Одисей — ние си искаме Елена. Твоят демон е нямал никакво право да я отвлеча от дома на съпруга ѝ в Тартар.

— Не ми ги обяснявайте тия — каза Фауст. — Тя е дадена на мен и аз ще я задържа.

— Струва ми се, че това съм го чувал и преди — каза Одисей, имайки предвид събитията, от които започнала „Илиадата“, когато Ахил отказал да даде момата Бризеида на Агамемнон и когато после Агамемнон отказал да я върне, той се разсърдил, прибрал се в шатъра си и се цупил, докато гърците едва не загубили троянската война.

— Може и да си — каза Ахил. — Няма никакво значение. Върни ни я.

— В никакъв случай. Ще се опитате да ми я вземете ли?

И той измъкна една пушка кремъклийка изпод наметалото си.

— Ако искахме, вярвай ми — щяхме да го направим — каза Одисей. — И твоето оръжие няма да ни спре. Но, прибери меча си, Ахиле. Има и по-добър начин.

Одисей сложи два пръста в устата си и изсвири дълго, ниско и протяжно и почти в същия миг му отвърнаха писъци и фучене, което отначало напомняше за вятър, но после се оформи в женски гласове.

Вратата на кръчмата внезапно се отвори от силен полъх на вонящ въздух. Вътре влетяха Фурните. Те влетяха като три огромни свраки с кални черни пера и, като пицяха и грачеха, бомбардираха всички присъстващи с вонящи екскременти. После приеха човешки вид — три старици с дълги носове и червени очи, облечени в мръсни, окъсани, прашни черни одеяния. Алектото беше дебела, Тисифона — дръглеста, а Мегера — едновременно и хилава и дебела, но не където трябва. Очите и на трите сестри бяха като пържени яйца с изтекъл жълтък. Те затанцуваха около Фауст, кикотеха се и грачеха, смееха се и дюдюкаха, подскачаха и се кълчеха, а Фауст се опитваше да запази гордо мълчание, но не беше лесно докато тези стари, дошли от древността, вещици се държаха така.

Най-после Фауст каза:

— Това поведение няма да ви помогне, скъпи дами, защото не съм от вашето време и място и няма опасност присъствието ви да ме изпълни с религиозен ужас.

— Ужас, ужас — изпищя Тисифона. — Може и да нямаме физическа власт над теб. Но ще ти е трудно да водиш разговори с хората, като ти пищим така на главата.

— Това е смешно — каза Фауст.

— Обаче така стоят нещата — добави Тисифона. — А може би искаш да ти изпеем една особено дразнеща народна песничка от няколкостотин куплета? Хайде, момичета.

Фауст се олюля от уплаха, когато Фурните запяха една ранна елинистична версия на „Изкарай бурето навън“. Малко напомняше вой на хиени наред горещо пладнe, но той установи, че не може да мисли, не може да диша и накрай вдигна отчаян ръка.

— Моля за миг тишина, дами, докато обмисля ситуацията, в която се намирам.

Когато в главата му се възцари отново блажена тишина, Фауст се оттегли в другия ъгъл на стаята, да си поговори малко със съдържателя. Но Фурните очевидно не му вярваха, защото незабавно започнаха да си говорят с гласове, които като че извираха от собственото му съзнание. Гласовете се преструваха, че са неговото

собствено вътрешно аз, което казва: „По дяволите, не знам как изобщо се забърках в тая каша. От това звънене в главата си не мога да чуя собствените си мисли. А ако имах мисли, какво щях да си помисля? За Елена ли? Но как бих могъл да мисля за Елена, когато тия стари вещици ми пълнят мозъка с ужас и отврата?“

И макар че самите стари вещици му пъхаха всички тия мисли в главата, на Фауст му се струваше, че са си лично негови и той си рече: „И каква полза от това, че имам Елена, когато в главата ми звучи единствено рецепта за кървав пудинг и инструкции как да мамим на маджонг? Е, виждам, че тези стари дами са по-силни от мен.“

И изрече на висок глас:

— Добре, щом я искате толкова много, вземете си я!

Старите жени изчезнаха също тъй внезапно, както бяха дошли. Одисей и Ахил също си бяха отишли и Фауст изяде няколко филии хляб и ги поля с доста вино. Ядосваше се, че е загубил Елена, но пък всъщност въобще не я беше искал чак толкова много. И сега, когато се освободи от нея, можеше да насочи всичките си сили към главната си цел — да стане онзи Фауст, който ще запише със златни букви името си в най-голямото състезание между Мрака и Светлината.

Нямаше време за губене. Той излезе навън, качи се отново на коня си и скоро вече препускаше бясно по следите на Мак.

ГЛАВА IX

Мак най-после излезе на една поляна, зад която се намираше село Сомвел, където Мак се надяваше да намери дук де Шоазол, голямата бяла надежда на роялистите. Той го намери седнал пред един хан на края на града, да чете обявите за продажба на коне в парижкия вестник.

— Вие ли сте дук дьо Шоазол? — попита той.

Човекът вдигна поглед от вестника и надникна към Мак над телените рамки на очилата си.

— Аз съм!

— Имам новини за краля!

— Е, крайно време беше — каза дук дьо Шоазол. Той сгъна вестника си на заглавната страница и посочи едно съобщение от „Парижки революционен журнал“.

— Видяхте ли това? Дантон и Сен Жуст искат кръвта на царя, а също и на Мария-Антоанета. Едно време наричахме това клевета и го наказвахме жестоко. Но в наши дни хората могат да публикуват каквото си поискат. И ми наричат това прогрес! И къде е кралят, господине?

— Идва насам — отвърна Мак.

— Кога?

— Не зная точно.

— О, страхотно — каза дук дьо Шоазол саркастично и сложи монокул на лявото си око, за да може да погледне неодобрително към Мак.

— Вече е закъснял няколко часа и селяните са готови да ни претрепят, защото си мислят, че сме дошли да събираме данъци, а вие ми разправяте, че идвал. И кога точно ще пристигне?

— Трудно е да се предскаже с точност часа на пристигане на един крал — каза Мак. — Но се движи възможно най-бързо. Кралицата трябваше да си подготви някои неща. Така че не си отивайте все още. Кралската двойка е на път.

— Но и кралските селяни са на път — махна с ръка дук дьо Шоазол. Мак погледна и видя въоръжени с вили селяни да се събират в плътна тълпа в края на улицата.

— Е, и какво? — запита Мак. — Та те са само селяни. Ако предизвикат размирици, застреляйте ги.

— Лесно ти е да говориш така, млади човече. Явно не си тукашен. Не живееш по тия места. А аз имам имена, тъпкани с такива като тия. И трябва да се разбирам с тях догодина, когато тръгна да упражнявам властта си на господар. Това е Франция, където сексът е важно нещо! Пък и тези селяни са само малкото, които се виждат. А зад тях има още хиляди и всеки час се събират още и още. Могат да ни обелят като праскова. А ти ме съветваш да стрелям по тях!

— Това беше само предложение — сви рамене Мак.

— Здравсти — каза дук дьо Шоазол и обърна глава. — Кой е този?

Облечен в черно конник препускаше към тях, а зад гърба му се вееха краищата на палтото му. Беше Фауст. Той изтрополи по калдаръма в двора, скочи от коня си и се приближи към дука.

— Дадената ви заповед се отменя — каза той. — Господине, отведете незабавно войските си оттук.

— Джиджи-биджи — каза дук дьо Шоазол, който обичаше насмешливите английски забележки.

— А вие кой сте, всъщност?

— Доктор Йохан Фауст на вашите услуги.

— Не — обади се Мак. — Всъщност доктор Йохан Фауст съм аз.

— Двама Фаустовци, които носят противоречащи си съобщения — изрази на глас мислите си дук дьо Шоазол. — Ами, вижте сега какво ще ви кажа. Вие двамата най-добре да останете тук, докато не разбере какво става. Войници!

Войниците сграбчиха Фауст и коня му. Напразно се бореше магьосникът да се отскубне от железните им ръце. Мак, като видя накъде отиват работите, драсна, преди някой да успее да го хване, пребяга през обсипания с листа площад и скочи на коня си. Заби шпори в хълбоците му и препусна доста силно, а Фауст, заловен от войниците, бълваше ругатни и закани зад него.

ГЛАВА X

Емил Друе, началник на пощенската станция на Сен Менеулд, седеше на стола до прозореца в спалнята си късно през нощта, все още очаквайки новини от Париж. Нощта бе хладна и тиха, желана промяна след вълнуващия ден. Пристигнаха такива новини от парижките комитети! И през целия ден преминаваха екипажи с благородници, запътили се към границата! Но Друе разсъждаваше практично. Мислеше си за това как ли ще повлияе идващата революция на пощенските услуги. По-рано същия ден той бе казал на жена си:

— Правителствата идват и си отиват, но който и да ги ръководи, те винаги ще имат нужда от надеждни пощенски услуги.

Но така ли беше наистина? Друе и колегите му се бяха потрудили здраво, за да може това да бъде вярно. Бяха усложнили съществуващата пощенска система по толкова много хитроумни начини, че новите служители въобще не можеха да я разберат. „Ще им трябваме, за да им я обясним.“ Но все още не беше напълно сигурен. Революциите са особено нещо...

Площадът под прозорците му беше потънал в лунна светлина. Дори и в този късен час насам-натам преминаваха хора. После той чу чаткане на конски копита, което отекваше в тъмните хълмове зад мократа, окъпана гора. И от мрака на гората се появи конник и навлезе в здрача на цивилизацията.

Гражданинът Мак, защото това беше той, скочи от коня си и здраво нахлупи революционерската си шапка. Огледа се внимателно на всички страни, очевидно без очакването да види кой знае какво, но все пак се изненада. Зад него в града влезе друг кон, но по-бавно. На него седеше Маргарита.

Мак спря коня под прозореца на господин Друе. И каза:

— Господин Друе, имам да ви покажа нещо, което може би ще ви заинтересува.

— А кой сте вие, господине? — попита Друе.

— Аз — отговори Мак — съм специален пратеник на Съвета в Париж. Трябва веднага да дойдете с мен.

Друе нахлузи дървеното си сабо, загърна се в дългото си тъмно пардесю и слезе долу.

— Къде ще ходим?

— Ще ви покажа. Маргарита, остани тук с конете.

Мак го поведе през селото, към другия му край, покрай изоставените конюшни, градското отходно място и хармана, докато най-накрая не излязоха при затънтения междуселски път през гората.

— Какво е това? — попита Друе.

— Това е задният път през Сен Менеулд — отговори Мак.

— Но скъпи ми господине, по този път не минава никой.

Мак беше съвсем наясно по този въпрос. Но той знаеше още, че точно в този момент голямата жълта каляска с краля и кралицата би трябвало да минава по главния път през Сен Менеулд. И като отведете Друе до този малко използван път, той се надяваше да отклони и най-малката възможност Друе да се приближи близо до краля, камо ли да го разпознае.

— Господине, но това е лудост — каза Друе. — Оттук не минава никой!

— Обикновено не — каза Мак. — Но тихо! Чувате ли тропот на копита, като че ли някой препуска отдалеч насам?

Друе се послуша и Мак — заедно с него. Странно — как работи въображението на човека. Застанал в тишината, сред която не се долавяше друг звук освен шумоленето на вятъра преминаващ през нежните клонки на кестените и дъбовете над главите им, той бе готов да се закълне, че дочува далечен тропот на копита. Но, разбира се, това беше само въображение.

— Да, чувам — каза развълнувано Друе.

— Естествено, че чуваш — Мак се поздрави за хитрия план.

Но прекалено рано, както се оказа, защото звукът се усили, придружен от издайническо скърцане, което можеше да бъде единствено от ресорите на кралската каляска, които протестираха при всяко тръсване в дълбоко набраздения, изоран от колела на каруци, страничен път.

Дребните листенца блестяха на смътната лунна светлина. Друе гледаше като омагьосан, а звукът се усилваше непрекъснато. После се показа и самите карета, проблясваща на светлината. Тя се приближи към тях, но сега се движеше много бавно, заради завоите по пътя. Друе

хвърли един поглед вътре, когато преминаваше край тях и се стресна от ужасно изумление при гледката вътре.

— Ваше Величество! — възкликна той.

— Какви ги дрънкаш? — измърмори Мак под сурдинка.

Каретата вече бе отминала.

— Видя ли го? — попита Друе. — Беше Крал Луи, ясно като бял ден. Помня, че го видях веднъж на кралската церемония в чест на пощенците от цяла Франция миналата година. И кралицата беше там!

— Сигурно е бил някой друг — каза Мак. — Днес много хора във Франция приличат на тях двамата.

— Казвам ти, че бяха те! — извика Друе. — Благодаря ти, гражданино, че ме доведе на този малко използван път. Трябва да се върна в селото и да дам тревога!

Той се обърна и тръгна. Мак не знаеше, какво точно се е случило, но знаеше, че този обрат на събитията се нуждае от незабавни действия. В джоба си той носеше торбичка с пясък — нещо, без което не тръгваше нито един опитен побойник. Друе се беше обърнал с гръб и Мак измъкна торбичката за връвта и я завъртя, като удари Друе по тила. Селянинът се свлече безшумно на покритата с мъх земя.

Само няколко мига по-късно се появи самотен конник с развяна зад гърба му алена мантия. Беше Мефистофел, който приличаше на Дявол от Ада, откъдето и да го погледнеш, качен на високия си черен кон с огнени очи.

— Видя ли как мина кралската карета? — извика той.

— Видях — отвърна Мак. — Те какво правеха тук?

— Отклоних ги — обясни гордо Мефистофел. — Отклоних ги от главния път напълно, така че да не ги види Друе. Нали обещах да ти помогна.

— Само обърка всичко още повече — възрази Мак. — Казах ти, че ще се оправя сам.

— Само се опитвах да помогна — разсърди се Мефистофел и изчезна с коня.

Мак се обърна към изпадналия в несвяст Друе. Изглежда щеше да остане така още известно време. Мак довлече тялото в шубраците и го покри с папратови клони. После се върна бързо при Маргарита и конете. Все още имаше една последна възможност да спаси кралското семейство. Мостът при Варен! И ако Друе останеше известно време

така в безсъзнание в гората, той щеше да успее да остави моста отворен и да им помогне да избягат в Белгия!

ГЛАВА XI

Бледата светлина на лъжовната зора разкри пред очите му високите каменни къщи и тесни улици на Варен. Тук-там по ъглите на улиците стояха облежнати на своите мускети сънливи войници от Народната гвардия, застанали на стража над заспалата нация. И в този миг ранната утринна тишина бе разбита на парчета от чаткането на конски копита, което отекваше в стените на каменните къщи.

Мак премина в галоп през града и излезе при моста над река Ер. Мостът беше малък, с каменна основа, подпрян с огромни дървени трупи, отсечени в намиращите се наблизо Ардени. А долу река Ер течеше бавно и хрисимо по дългия си път към морето.

Мостът беше претъпкан, понеже дори в този ранен час на него имаше няколко каруци, пълни със селскостопански продукти и карани от раздражителни селяни с ядни камшици. От пръв поглед ставаше ясно, че оттам не можеше да се промуши нищо; особено пък с големината и обема на жълтата кралска карета. И със и без Друе, мостът си беше блокиран и това е. Освен ако... Мак реши да заложи на силно.

— Разчистете пътя! — извика той. — Ще преминават важни клечки!

Чу се хор от протестиращи гласове. Мак влезе в ролята на регулировчик и започна да маха ту на този да се оттегли назад, ту на онзи да мине малко встрани, като крещеше непрестанно:

— В името на Комитета за Гражданско спасение.

Каруцарите ругаеха, подвикваха, дюдюкаха, пиеха, подсвиркваха, но бяха силно впечатлени и се опитаха да се подчинят на заповедите му. Но колкото и каруци да успееше да отстрани от моста, още толкова се качваха на него. Като че ли прииждаха от всички страни, каруци от всякакъв вид и размер, пълни с тор, ябълки, царевица, пшеница и други подобни продукти на френските селяни и на изобретателните ми белгийски съседи. Разгорещен и ругаещ, Мак стоеше наред тях, крещеше и насочваше движението им в двете посоки. Но откъде по дяволите извираха всички тия каруци? Той срита

коня си и успя да прекоси от другата страна, а Маргарита го следваше на своя по петите.

От другата страна той заобиколи едно малко завойче на реката и попадна на облечена в бяло фигура, около която трептеше ореол от неземна светлина, видна дори и през деня. Тази фигура насочваше огромен брой каруци към моста.

— Кой сте вие? — попита Мак. — И какво си мислите, че правите?

В този момент, с все коня си, край Мак се Материализира Мефистофел. Той погледна облечената в бяло фигура и възкликна:

— Михаиле? Какво правиш тук?

— Само пращам някоя и друга каруца към Варен — обясни Михаил с доста кисело изражение на лицето.

— Но така предизвикваш задръстване — възкликна Мефистофел и така пречиш на състезанието. Намесваш се в състезанието, Михаиле, а това не е разрешено дори и на архангел.

— Нито пък на дявол — каза Михаил. — Не правя нищо по-различно от теб.

Мефистофел го загледа втренчено.

— Мисля, че е най-добре да обсъдим този въпрос насаме.

Михаил погледна към Мак и сви устни.

— Да. Има неща, които не бива да стават достояние на смъртните.

И двата духа изчезнаха.

ГЛАВА XII

Мак се втурна обратно към моста. Той беше задръстен, претъпкан, натоварен, претоварен и запълнен изцяло надлъж и нашир с каруци, коне и кочияши. Имаше каруци вляво и каруци вдясно, а между тях ниски, тесни талиги. А между тях се щураше Мак и се опитваше да въведе някакъв ред. Но към моста прииждаха нови и нови каруци, привлечени от обещанието на Михаил за ранно утринно намаление на цените на стоките на големия пазар във Варен.

Подпорите скърцаха и не предвещаваха нищо добро. И в този момент една каруца, натоварена с висок куп пушена херинга от Балтийско море, се натика на моста. Чу се скърцане на измъчени дъски и после цялата дървена конструкция поддаде и се пръсна на парчета.

Мак се смъкна от моста навреме, за да се спаси от затрупване. Мостът се срина като в забавен кадър и в мътните води на река Ер бавно западаха каруци. Чуваха се силни крясъци на болка и ужас и ужасено мучене на волове. После настъпи тишина. И тогава отдалеч се дочу дрънченето на сбруите на кралската карета, която се приближи откъм пътя и закова пред сринатия мост.

Без да губи нито миг, Мак се приближи към каляската.

— Ваше Величество! — извика той. — Все още има време!

— Какви ги говори този? — попита Мария-Антоанета. — Мостът е задръстен. Ние сме загубени.

— Все още има една възможност — каза Мак.

— И каква е тя, ако смея да попитам?

— Слизайте веднага от каретата, Ваши Величества. Ще купим коне от селяните тук наоколо и ще се върнем обратно към Париж, което ще заблуди преследвачите ви, а после ще тръгнете по друго разклонение към границата и ще пресечете от съвсем различно място. Все още има време да се спасите.

Луи се обърна към жена си:

— Какво мислиш?

— Звучи ми прекалено рисковано — отвърна Мария-Антоанета.

Кралят протестираше, Мария изобщо отказваше да мисли, но накрая се съгласиха. Мак ги прикотка да излязат от каретата. Те стояха под ранното утринно слънце с доста глуповат вид, сякаш не бяха свикнали да стоят на собствените си крака. Мак избърза напред и нае коне. Беше изчислил, че все още имат шанс да се измъкнат. В крайна сметка никой не знаеше, че кралят е тук. Никой, освен Друе, а той го бе оставил на сигурно завит под шубрака в Сен Менеулд.

Кралят се приближи към доведените от Мак коне и се покачи върху единия доста колебливо. После Мария-Антоанета се качи на другия кон. Най-после всичко беше готово.

Но тогава, тъкмо преди да потеглят, по пътя се Появи облак прах, който ставаше все по-голям и после се раздели на отделни ездачи. Беше Друе, който яздеше на чело на хиляда въоръжени войници.

Като забеляза голямата жълта карета, той извика:

— Кралят и кралицата! Арестувайте ги! Трябва незабавно да ги върнем в Париж!

Гвардейците направиха както им беше заповядано. Друе препусна към Мак.

— Ето че пак се срещнахме. Ти ми направи лоша услуга, гражданино. И мисля да ти го върна по същия начин.

Той махна на двама гвардейци и каза:

— Тоя човек е контрареволуционер. Дръжте го!

Мак попита:

— Кажи ми само едно нещо. Как успя да стигнеш дотук толкова бързо?

— Е, не с твоя помощ — отвърна Друе. — За мое щастие дойде този джентълмен и ми се притече на помощ.

Приближи се още един ездач и Мак разпозна в него Фауст.

— Пак ли ти! — хлъцна той.

Фауст се усмихна самодоволно.

— Лесно се отървах от войниците, после намерих този човек, помогнах му и така попречих на ужасния ти замисъл.

Тогава се появи Мефистофел.

— Пуснете този човек — каза той на Друе. Друе се изплаши много от демона, но каза:

— Той е заловен и ще бъде съден от трибунала.

Обаче Мефистофел каза:

— Съжалявам. От този момент нататък действието се поема от свръхестествените сили.

И той сложи ръка на рамото на Мак. И двамата изчезнаха. Само след миг Маргарита също изчезна.

ЧАСТ ОСМА ПРИСЪДАТА

ГЛАВА I

След като Мефистофел си тръгна от Варен, в спомените на Мак настъпи кратко прекъсване. Той изпадна в странен сън, но подробностите му се изплъзваха. После вече спря да сънува и накрая се събуди.

Видя, че лежи на зелена кушетка в някакво доста странно място. Опита се да различи подробностите, ала те се изплъзваха пред очите му. Но той знаеше, че съществува едно единствено място на света с подобна кушетка. Това сигурно беше кабинетът на Мефистофел в Лимбо!

Той стана и се огледа. През един нисък свод се виждаше друга стая, а в нея беше сандъчето със заключената в него картина на Ботичели.

Чу се звук от отваряне на врата и Мак се обърна, готов за нови неприятности. Влезе Илит. Беше облечена в бежова права рокля до средата на изваяния ѝ прасец. Дългата ѝ черна коса беше вдигната на висока прическа и закрепена с гребени, имитация на черупка от костенурки. Лицето ѝ беше бледно както обикновено, но две кръгли петна руж на двете ѝ страни му придаваха малко цвят.

— Всичко свърши — каза тя. — Това беше последното събитие, при което трябваше да правиш някакъв избор.

— И на мен ми се стори, че Мефистофел каза същото! И какво сега?

— Сега ще започне съдът. Натам съм се запътила. Само наминах да видя как си.

— Много мило от твоя страна. Очевидно аз не съм поканен на процеса?

— Не съм чувала да си! — отговори Илит.

— Типично за тях — в гласа на Мак се долавяше горчивина. — Мефистофел беше целият усмивки и внимание, когато трябваше да свърша нещо, а сега, понеже дойде краят, дори не ме канят на празненството.

— Смъртни рядко биват канени да присъстват на подобни събития — обясни Илит. — Но, разбира се, ми е ясно какво искаш да кажеш.

— И кога ще си получи наградата?

— Не зная нищо по този въпрос — отвърна Илит. — Ще трябва да чакаш. Това е Лимбо, а в Лимбо хората чакат.

Илит изчезна с грациозно движение на елегантните си ръце. Мак закрачи насам натам из стаята, после на една малка масичка видя купчина книги, взе си стол и седна до тях. Вдигна от купа „Пътят към ада и как да го открием“, издание на Сатаник Прес. Зачете се в следния текст: „Искате ли наистина да стигнете до ада. Не се изненадвайте. Много хора искат да сторят същото! Не сте сам. Адът се характеризира от значимостта на апетитите. И за разлика от това, което сте чували, тези апетити се усещат прекрасно в ада. Проблемът е, че никога не биват задоволявани. Но така е било и по време на живота ви. Да поразмислим...“

Внезапно се появи светкавица и кълбо дим. Когато той се разнесе, насреща се показва Фауст. Изглеждаше добре в хубавата си мантия на учен и с хермелинова яка.

Фауст каза:

— Виж, бързам. Да си видял оттук да минава един висок, хилав мъж с жълтеникави очи, дълга черна коса и с озадачено изражение на лицето?

Мак поклати глава:

— Не е минавал никой, откакто съм тук, с изключение на един женски дух на име Илит.

— Не, не търся нея. Графът на Сен Жермен ми насрочи среща тук. Надявам се, че няма да закъснее.

— Кой е той?

Фауст го погледна отвисоко.

— Просто един от най-великите магьосници на света — ето кой. Но се е появил дълго след твоето време.

— Но моето време е и твое. Ти откъде знаеш за него тогава?

— О, виж — каза Фауст. — Аз самият съм велик магьосник, най-великият, който е живял някога и е съвсем естествено да познавам важните личности от моята професия, които ще се появят след мен.

Живи, мъртви или още неродени, ние магьосниците държим връзка един с друг.

— И защо си, повикал този Сен Жермен?

— Мисля, че няма да избързам, ако ти кажа — подсмихна се Фауст. — Подготвили сме малка изненада.

— Изненада ли? Но състезанието свърши.

— Състезанието наистина свърши, макар че би било интересно да се види какво ще отсъди Ананке за твоите нескопосни, неуки опити да повлияеш на историята. Но въпреки, че това е краят, последната дума още не е казана. Или казано съвсем точно, скъпи ми Мак, Фауст още не си е казал тежката дума.

— Фауст ли? Имаш предвид себе си?

— Разбира се, че себе си! Та нали аз съм Фауст?

— Да, в известен смисъл. Но аз също съм Фауст. Фауст хвърли към Мак дълъг, твърд поглед, после отметна глава назад и се изсмя.

— Ти, Фауст? Скъпи ми приятелю, ти си такава противоположност на фаустовския идеал, едно отвратително същество, долно, подло и вярно на господарите си, измамно към приятелите си, вулгарно, неуко по отношение на историята, философията, политиката, химията, оптиката, алхимията, етиката, и преди всичко на царицата на всички науки — магията. — Фауст се усмихна жестоко. — Виж, Мак, ти може и да си стъпил в кожата на Фауст за известно време, както дете обува обувките на възрастен човек, и дори да си направил една-две крачки. Но сега, за щастие, комедийното ти явяване на сцената на човешката история свърши. Приятелю, в теб няма нищо от Фауст, нито пък някакво лично интересно качество. Ти си един от най-малките общи знаменатели на човечеството и ние повече нямаме нужда от теб.

— О, така ли било? — мозъкът на Мак закипя от несвързани ядни забележки, но когато проговори, въздухът пред него бе празен, защото само с едно единствено сложно движение Фауст изчезна от погледа му.

— Да можех и аз да направя така — каза си Мак на глас, останал отново сам в чакалнята на Лимбо, а гневът изтичаше от него на талази и на мястото му се настаняваше самосъжалението. Той пак каза:

— Не е честно да ме изправят срещу такива известни личности, да не говорим за духовете, които могат да изчезват и да се появяват,

когато си поискат, само с едно намигване, а аз, обикновеният земен човек, трябва да трамбовам пеша, да правя усилия да се добирам навсякъде сам.

— Що за самосъжалителни излияния дочуват ушите ми? — попита един плътен саркастичен глас зад гърба му.

Мак се обърна като ужилен, защото си мислеше, че е съвсем сам. Насреща му стоеше Одисей, висок и великолепен, прекрасен в прясно изгладената си туника. През раменете му бе наметнато наметало с многобройни гънки, така обичани от скулпторите. Одисей имаше толкова благородно лице, че спокойно можеше да накара един по-обикновен човек, като Мак например, с простоватите си черти и чипия си луничав нос, да се почувства грозен като маймуна. Одисей се извисяваше доста над Мак, кожата му беше загоряла, а под кожата на добре оформените му ръце като риби се стрелкаха мускули.

— Здравей, Одисей — каза Мак. — Какво правиш тук?

— Тръгнал съм за голямото събиране да чуя присъдата на Ананке, а може и да кажа някоя и друга думичка. А ти?

— Чакам Мефистофел да дойде да ми даде наградата, която ми обеща.

Одисей сви рамене.

— Мислиш ли, че е разумно да я вземеш? Лично аз не бих взел нито обол от тия днешни дяволи. Мъчат се да те поробят, като те направят зависим от тях. Но всекиму своето. Сбогом, Мак.

И с тези думи Одисей освободи една магия за пътуване от торбата си и изчезна от погледа му.

— Тия стари гърци все си мислят, че са голяма работа — изтърси раздражено Мак, когато Одисей си отиде. — Всички ония стари богове работят за тях и те затова успяват да свършат толкова много. А тия стари богове и класически герои здраво се държат едни за други. Докато някой такъв като мене, съвременен човек, може да се надява единствено на собствения си ум, който да го преведе през трудностите на живота и само двата си слаби крака да го заведат там, където иска да отиде. Но някои пътувания са прекалено трудни за слабите човешки крака.

— Така ли мислиш? — изрече един глас зад гърба му.

Мак се зачуди дали във вселената не съществува някакъв специален механизъм, благодарение на който всички успяваха да се

материализират зад гърба му. Той се обърна и видя Ронир, джуджето, току-що изпъзляло от една дупка в пода, която бе пробил с лопатата си.

— Разбира се, че мисля така — заяви Мак. — Всички около мен се оправят с помощта на магии. Само произнасят една дума и се оказват там, накъдето са се запътили. А аз трябва да вървя, а дори не зная накъде отивам.

— Лоша работа наистина — в гласа на Ронир се долавяше явен сарказъм. — А ти какво си мислиш, че правя аз, нещастнико?

— Ти ли? Не съм се замислил. А ти как се оправяш?

— Джуджетата пътуват както едно време. Пеш. Те обаче не вървят просто ей така. Първо прокопават тунели до мястото, където искат да отидат и после вървят. Мислиш, че е лесно да се копаят тунели ли?

— Сигурно не е — каза Мак. Той се замисли за момент. — Сигурно понякога попадате на скали?

— Почвите, през които копаем, са съставени повече от скали, отколкото от пръст — обясни Ронир. — Ние, джуджетата, сме особено весели, когато трябва да копаем само през пръст. Скалите и големите камъни наистина са много неприятни, но най-лошо е когато трябва да копаем под някое блато. Трябва да подпираме тунелите с греди, а това означава, че трябва да режем греди и да ги влачим до мястото, където ще ни потрябват. А гредите не идват в готов вид, трябва да се секат, а горите обикновено са разположени далеч от местата, които трябва да се подпират. Понякога използваме дръгливи дребни понита да ни помагат, но повечето време използваме само мускулите си и опъваме яко.

— Сигурно не ви е много добре.

— Пак сбърка — мъдро каза Ронир. — Ние, джуджетата, се чувстваме наистина много добре. Не забравяй, че не сме хора. Ние сме вид свръхестествени същества, въпреки че не си придаваме важност. Бихме могли да си поискаме някакви по-специални способности от великите сили. Но не сме такива. Ние сме едничката, ама напълно единствена раса в целия космос, която не моли никого за нищо.

— А не ви ли интересува кой ще спечели състезанието между Светлината и Мрака?

— Ни най-малко. Изходът няма да ни повлия по никакъв начин. Стига Добро и Злото да ни оставят на мира. Джуджетата не знаят нищо по-добро от копаенето, нито пък нещо по-лошо. Съдбата ни е очертана от рождението ни, та чак до смъртта: копаем, докато паднем, а когато не копаем, обикаляме из тунелите да търсим скъпоценни камъни, а в останалото време ходим по джамборета. Не чакаме да дойдат добрите духове и да свършат работата вместо нас.

— Е, май че трябва да се засрамя от самия себе си — каза Мак, който се чувстваше доста смутен. — Но какво очакваш да направя?

— Кажи ми, ако бъркам — започна Ронир, — но не е ли вярно, че тези духове и полубогове, а и самият Фауст, се борят за господство над света за следващите хиляда години?

— Аз поне така разбрах — отвърна Мак.

— Добре. И ти какво смяташ да направиш по този въпрос?

— Аз ли? Мене лично ли имаш предвид?

— Нали за теб говорим — потвърди Ронир.

— Ами... Май че, нищо. Нищо не мога да направя. А дори и да можех, не виждам защо.

— Защото те говорят за твоята съдба, глупако — каза Ронир. — Ти не искаш ли да имаш право на глас?

— Разбира се, че имам! Но кой съм аз, че да кажа на хората как искам да ме управляват?

— А кой тогава има право да говори от името на човечеството? Фауст ли?

Мак поклати глава.

— Фауст си мисли, че е Господин Вездесъщ, но всъщност той е само един магьосник фукльо, който знае някой и друг хитър номер. Тези хора не са като нас. Познавам някои от номерата им, но когато ми заговорят за висшите аспекти на алхимията, направо подлудявам.

— И съвсем основателно — каза Ронир. — Това е само въздух. На този свят съществува единствено копаенето. Но това, разбира се, се отнася за нас, джуджетата. А що се отнася до вас, защо оставяте такъв досадник като Фауст да определя как ще бъдете управлявани?

Мак го гледаше изумено:

— Но какво бих могъл да направя?

— Ами например — каза Ронир — би могъл да се ядосаш.

— Но аз не съм ядосан на никого — сви рамене Мак. Но в мига, в който го изрече, усети, че вътре в него се надига един дълго подтискан гняв. Отначало си помисли, че само се преструва, така както се бе преструвал за много други неща в живота си и си каза, че, ако се успокои, гневът ще отmine. Но гневът му не отминаваше, а нарастваше и се разпростираше из цялата му глава, докато усети, че черен гняв изпълва очните му ябълки, изпълва вените на врата му и заплашва да избликине през върха на главата му.

— Е, по дяволите, не е честно! — избухна той най-сетне. — Никой няма право да решава съдбата обикновените хора, освен самите обикновени хора. От доста дълго оставяме духовете и така наречените „велики“ хора, като Фауст, да определят съдбините ни вместо нас. Сега е моментът да се направи нещо.

— Сега вече говориш разумно — каза Ронир, но Мак отпусна рамене:

— Обаче какво бих могъл да направя?

— Интересен въпрос — Ронир се обърна към току-що изкопания от него тунел и влезе вътре.

Мак остана прав наред стаята, неподвижно загледан в дупката, през която изчезна Ронир. Изпитваше огромно желание той самият да влезе в тунела. Но, естествено, хората не се навират по разни тунели като джуджетата. Той прекоси стаята и отвори вратата. Навън пред очите му се простираше огромният пейзаж на Лимбо. Далеч напред се издигаха хълмове, но те бяха обвити в мъгла и сякаш изчезваха сред облаците, освен, ако онова зад тях не бяха забулени в мъгла планини.

Като се загледа по-внимателно, Мак видя, че пред него има нещо като пътечка. И той тръгна по нея през виещите се жълти и бели мъгли. Скоро стигна до един кръстопът. Там имаше табела с надпис: „Пътя към земята“ и тя сочеше в някаква посока, друга с надпис „Пътя към ада“, сочеща в друга посока и трета — „Пътя, от който идваш“, сочеща обратно към посоката, от която бе дошъл, табелата с „Пътя към рая“ указваше последната посока. Мак взе решение и тръгна.

ГЛАВА II

В онази част на Лимбо, запазена за деня на присъдата над съдбата на човечеството, беше ясен ден. Небето беше бяло като корем на риба, нещо обичайно за това време на годината. Малко по-рано бяха паднали снежинки, но не се очакваше да натрупа. На хоризонта в далечината се открояваше ниската синя линия на хълмовете на Нищото. И беше буквална истина, че в хубав ден се вижда чак до безкрая.

Мефистофел и Архангел Михаил седяха един до друг на висока колона, освободена наскоро от Симон Стълпник, който бе изнамерил друг начин да умъртви душата си, избирайки си наказание от далечното бъдеще, като се самонаказа да гледа все нови и нови телевизионни версии на „Пиратите от Тампа Бей“.

Михаил не беше идвал в Лимбо от доста време — всъщност, откакто се срещна с Мефистофел да уговорят подробностите по състезанието. И се зарадва, като видя, че нищо не се е променило. Там, където свършваше небето и започваше земята, се забелязваше все същата позната смътност на нещата, старата приятна двойственост в цветовете и познатата несигурност на формите. Смътност! И тази, нетърпяща възражения, морална несигурност! След дългия живот сред абсолютните в това имаше нещо освежително.

— Лимбо си е съвсем същото както винаги! — каза Михаил.

— Скъпи ми архангеле — обади се Мефистофел — ако обуздаеш за миг страстта си към парадоксите, ще забележиш, че тук са станали доста промени. Не забелязваш ли строителството, което се извършва?

— А, това ли? Разбира се — отвърна Михаил. — Но то е толкова тленно. Под него е все същото старо Лимбо. — Той погледна на запад. — А какво строят там?

Мефистофел погледна в същата посока.

— Не знаеш ли? Това е новата Палата на правосъдието, където ще бъде произнесена Присъдата.

Михаил погледна любопитно натам.

— Изглежда извънредно благородна постройка.

— Да, наистина е голяма — каза Мефистофел. — Разбрах, че и от двете страни са поканени доста гости. Даже и хора, въпреки че е доста необичайно.

— Е, стори ми се справедливо — обясни Михаил. — В крайна сметка — решава се тяхната съдба.

— Е, и какво от това? — изсумтя Мефистофел. — В добрите стари дни силите на Доброто и Злото никога не са се съветвали със смъртните. Просто им казвахме как точно ще бъде и те трябваше или да го приемат или да го преглътнат.

— Науката и рационализмът промениха всичко — каза Михаил. — Това се нарича прогрес. В крайна сметка ми се струва, че не е лошо.

— Разбира се, че ти се струва така — каза Мефистофел. — Пък и какво ли друго би могъл да кажеш, като се има предвид предразположението ти към утвърждаване?

— А ти какво ли друго би могъл да кажеш, освен да противоречиш? — апострофира го Михаил.

— Тук си прав — призна Мефистофел. — И двамата сме ограничени от гледните си точки.

— Точно така. Ето защо Ананке ще решава.

— А къде, между впрочем, е тази Ананке?

— Никой не е виждал последното ѝ превъплъщение. Необходимостта често си избира странни модели на поведение. И няма никакъв смисъл да се оплакваме. Тя просто казва, че е Необходимо и не коментира повече.

— Кой идва насам? — запита Мефистофел.

Михаил погледна напред към другия край на Лимбо. Дори и при тази великолепна гледка му трябваша няколко мига, за да фокусира погледа си върху нещо толкова дребно, каквото е един човек; тръгнал през огромния пейзаж на нищото.

— Та това е Мак Тоягата! — възкликна Михаил. Мефистофел го погледна:

— Сигурен ли си? Та това е човекът, с който работих по време на състезанието.

— О, това определено е Мак — повтори Михаил. — Възможно ли е да си направил грешка там, в Краков, скъпи ми демоне? Да не би в твоето състезание да е участвал тоя Лъжефауст?

Мефистофел погледна нататък и устните му се свиха на тънка чертичка. Тъмните му очи като че задимиха от ужасен гняв. Втренчил очи в Михаил той каза:

— Май във всичко това усещам намесата на една ловка ръка на дух!

— Надценяваш ме — каза Михаил.

Мефистофел пак погледна натам.

— Да, това определено е онзи, който участваше в състезанието. Сигурен ли си, че това не е Фауст?

— Боя се, че не е. Казва се Мак и е най-обикновен крадец. Боя се, че си избрал не когото трябва, за да реши съдбините на човечеството, скъпи ми Мефистофел.

— А ти си избрал не онзи дявол, който трябва, ако си мислиш, че ще се отървеш просто така!

Михаил се усмихна, но не отговори.

Мефистофел продължи:

— Ще уредим този въпрос по-късно. А сега трябва да слеза в банкетната зала. Този път почерпката е от Тъмните сили. — Той пак надзърна към Лимбо. — А накъде е тръгнал този образ?

— Прочети табелата. Запътил се е към Рая — отговори Михаил.

— Наистина ли? Не знаех, че тази е посоката за там.

— От време на време се променя — каза Михаил.

— Но защо?

— Ние, от Силите на Доброто — достолепно обясни Михаил — се опитваме да не да не си губим времето като питаме защо.

Мефистофел сви рамене. И двата велики духа тръгнаха заедно към Палатата на правосъдието.

ГЛАВА III

Аззи се разхождаше из двора на Палатата на правосъдието, когато попадна на самия Микеланджело. Позна художника по картините с неговия лик, които бе виждал у демона У. Микеланджело тъкмо поставяше финалните мазки на една монументална фреска.

— Хубаво — обади се Аззи иззад рамото на художника.

— Ще имате ли нещо против да се дръпнете малко. Тъмните ми — каза Микеланджело. — Работните условия тук и без вас са достатъчно лоши.

Аззи се дръпна.

— Сигурно е прекрасно да се създава изкуство.

Микеланджело се подсмихна подигравателно и обърса потното си чело с един парцал за бои.

— Това не е изкуство. Само поправам някои неща на своя стара картина.

— Но можете да нарисувате и нещо ново, нали?

— Разбира се. Но, за да рисува, човек трябва да се стреми към нещо, а към какво може да се стреми, щом веднъж вече е стигнал в рая?

Аззи не можа да отговори на това, защото никога не бе размишлявал по въпроса. Микеланджело се зае отново с работата си и като го погледа известно време, Аззи си помисли, че той изглежда напълно удовлетворен.

Пред голямата зала, в кръглите коридори, които обикаляха кръглата сграда, стояха безброй духове с чаши в ръка, ядяха сандвичи и мезета и си говореха. Тук имаше повече духове, отколкото сградата бе в състояние да побере, защото всяко ефирно същество, всъщност, повечето от усещащите същества, бяха пожелали да дойдат. Организационният комитет излезе с нови поръчки за разположение, в опит да настани всички. Но дори и така, трябваше да се прибегне до концепцията за реалното пространство, което не се понрави на пуристите, защото те мислеха, че човек или е там или го няма.

Това беше големият ден, Денят на присъдата, най-великото събитие на хилядолетието, супер Марди Гра на вселената. Беше време всички да се съберат. Непрекъснато пристигаха нови и нови групи духове, които разглеждаха новата Палата със страхопочитание и казваха:

— Ей, ето го значи това място! — и после отиваха другаде, обикновено в кафенето, където през повечето време си поръчваха леки салати, защото не искаха да си губят апетита за голямата оргия, обещана, в случай че Злото спечели.

Всичкият този шум и вълнение беше нещо необичайно за Лимбо — едно тихо място, в което нямаше никакви забавления. Жителите на Лимбо не очакваха много и си живееха необезпокоявани, без да пречат на другите да живеят. И не бяха склонни да правят морални оценки, понеже това бе единственото нещо, запазено за съседните царства на Мрака и Светлината. Лимбоанците се мотаеха из своята странна, смътна среда, като от време на време хапваха по някой разсеян обяд, правеха любов по своя си неадекватен начин, четяха посредствена поезия и си правеха фестивали без никаква стойност. Времето тук течеше толкова еднообразно, че никой не си правеше труда да го отчита. Липсата на сезони също допринасяше за тази монотонност. И как така изведнъж се оказа, че ще бъдат домакини на Състезанието на хилядолетието? Явно само за да се докаже правилото, че никога не можеш да бъдеш сигурен.

ГЛАВА IV

В голямата актова зала в центъра на Палатата на правосъдието, всичко бе готово за великото събитие. Публиката седеше на дълги извити редици столове и си говореше, но през по-голямата част от времето седеше тихо, освен в частите, отделени за истинската действителност, където милиарди зяпачи се втурваха ту навън, ту навътре, със скорост близка до тази на светлината, така че всеки, който иска, да може да види представлението без значително закъснение.

Но имаше нещо, което не беше наред. Ананке още не се бе появила.

Никой не се съмняваше, че великата богиня Необходимост ще се появи, когато е готова и че за тази цел ще избере най-подходящия гостоприемник. Но коя ли щеше да е тази личност? Очакванията на публиката растяха с, всеки изминат миг и всички се оглеждаха внимателно наоколо, за да доловят и най-малкия знак за трансформацията. Но дори и най-опитните се изненадаха, когато седналата сама на една задна пейка Маргарита, стана най-внезапно при появата на двама монаси — единият сляп, другият ням, които се приближаваха право насреща ѝ по пътеката, трополейки с тояжките си.

Немият само я гледаше. Но слепият вдигна нагоре лицето си, на което бе изписано изражение на екстаз и каза:

— Тя най-после дойде при нас! Маргарита с големи и блестящи като опали очи, стана от мястото си и тръгна надолу по пътеката. Хората отстъпваха и ѝ правеха място да мине, я тя, придружена от двамата монаси, които вървяха в крак с нея две стъпала зад гърба ѝ, се отправи към сцената. Лицето ѝ беше бяло като слонова кост, устните ѝ бяха бледи, а пламтящите ѝ очи блещукаха като малки пламъчета в тъмно огледало. В този момент тя изглеждаше като нещо много по-велико от обикновена смъртна жена.

От публиката не се долавяше никакъв звук, докато тя се приближаваше към приготвения за нея трон. Тя седна леко на него и се обърна към публиката.

— Дойде времето на Присъдата. Но първо, струва ми се, има един, който трябва да говори.

Одисей се изправи, поклони се дълбоко, мина напред, спря и се обърна, за да отпрати първите си думи към Ананке.

— Приветствам те, Велика Богиньо. Зная, както и всички ние, че ти управляваш всичко и всеки. Но тъй като това е състезание, което урежда въпроса за правото на самоопределение, което ти милостиво си дала на човечеството, бих сметнал за своя чест, ако ми разрешиш да предявя една претенция, която досега не е била изричана.

— Ела на сцената и говори, Одисей — каза Ананке. — С огромни букви е записана твоята слава в анализите на човечеството. И мнение като твоето трябва да бъде чуто.

Одисей се качи на сцената, оправи наметалото си и поде с нисък, гърлен глас.

— Бих искал да предложа на всички тук събрани да обмислят едно предложение, което ще представя сега. Идеята ми е проста и въпреки че може да изглежда революционна, ви моля да я обмислите. Ето я и нея: Предлагам ви да върнете старите елинистични богове на земята и да оставите съдбините на човечеството в техните ръце.

Из публиката се надигна шум и гълчава, но Ананке вдигна длан за да въдвори тишина. Одисей продължи:

— Помислете: Вие вече използвате една гръцка концепция — Ананке, Необходимостта, като последен арбитър на това, което ще бъде. Вашите концепции за добро и зло, които в ранните дни на Църквата бяха представени като абсолютни твърдения, са снизили стойността си до положение, че вече нямат никаква стойност. Постиженията ви в областта на истината са придружени със загуби по отношение на достоверността. На мястото на старата свободна диалектика на Сократ и софистите, поставихте дидактиката на различните водачи на църкви, религии и групировки. Позволете ми да ви кажа, че всичко това е доста грубо, интелектуално немислимо и недостойно за човешки същества, способни да разсъждават. Защо допускате да ви разколебават емоционални изявления? Защо проповядвате спасение, когато самите вие не вярвате в него? Умолявам ви, върнете старото управление на старите гръцки богове, ирационалните стари богове с човешки качества. Оставете Арес да беснее на бойното поле, както е правил винаги. Нека Атина да

защитава чистите и светли цели и върнете Зевс като върховен арбитър, всевластен, но не всемъдър. Нашият принос, приносът на гърците, бе, че ви дадохме богове, които са много силни, но не много умни. Отрязахме така платното на свръхестественото, че да покрие недъзите на собствената ни вътрешна същност. А сега, нека сложим край на лицемерието, да си признаем, че тези нови богове и духове не свършиха работа и да се върнем към стария си начин на живот. Ако не друго, то това ще бъде поне едно естетично постижение.

И когато Одисей свърши и се върна на мястото си, сред хилядите наседали духове се надигна глъч и брожение. Но Ананке въдвори ред и каза:

— Прекрасни бяха думите на Одисей и те ще се вземат предвид. Но имаме и друг участник, който иска да изрази своя претенция и той е също тъй велик, както и самият Одисей. Не говоря за друг, а за самия доктор Йохан Фауст, който премина през неизброими трудности, за да дойде днес тук. Представям ви доктор Фауст.

Фауст се качи на сцената и прошепна:

— Благодаря ти, Маргарита, ще ти се отплатя някак — и се обърна към насъбраното множество.

— Моят истински доблестен приятел Одисей е добре известен от историята със способността си да омагьосва със слова. Аз не съм такъв магьосник. Но ще ви кажа няколко банални истини, а вие ги приемете както намерите за добре. Първо — по въпроса, повдигнат от Одисей. Едно класическо устройство, без съмнение, е извънредно привлекателно, но свършено неоправдано в този момент. Тези елински приятели и боговете им са си минали по реда. Светът е забравил без съжаление религиозните им възгледи. И нямаме нужда от тях отново. Нито пък от други богове. Предлагам да изоставим всички богове — и древни и нови. Ние, хората, нямаме нужда от богове. Защото сме като работници, които гласуват за някакви по-висши същества, с които да предизвикат собственото си подтисничество. За какво са ни тия въздушни измишльотини? Защо съдбата ни трябва да се управлява от разни богове, дяволи или каквото и да било там? Аз съм Фауст и представлявам човека победоносец, човека, който заедно с всичките си слабости, управлява собствената си съдба, без да има нужда от свръхестественото. И само с едно простичко решение бихме могли да унищожим всичко това — целия въздушен парламент от

ангели и дяволи, които ни заразяват с ядните си думи и безкрайни спорове. Човекът ще се справи най-добре и не са му нужни разни „свр̀хестествености“, да го подбуждат към още по-големи усилия. Но ако е необходим посредник, ако трябва да съществува съвет от мъдреци, аз съм ви довел група хора, имащи по-голямо право да управляват човечеството, отколкото тия божества с лицемерните си качества. Предлагам: оставете да ни управляват магьосниците! Те и без друго винаги са го правили; ние просто не сме си го признавали досега.

Фауст плесна с ръце. И на сцената бавно заизлиза редица мъже.

Фауст каза:

— Ето ги Калиосто, Парацелзий, Сен Жермен и много други. Това е съветът, който трябва да управлява света.

Михаил се изправи и изрече:

— Не можеш да направиш това, Фауст.

— Гледай си работата. Тук съм и го правя. Забравил за умението на човека да прави магии. А тук с мен са най-великите астролози и магьосници, живели някога на света. Те са овладели тайните на Природата. И дарбите им принадлежат по право като на победители, а не като на някакви духове-шарлатани. Ние можем сами да се грижим за себе си, водени от тези гении, предшественици на бъдещите учени.

— Въобщо не става дума за това — каза Михаил. — Събрал си тук всички тези магьосници незаконно и неправомерно, в противоречие с правилата. Времето и пространството не могат да се манипулират по този начин. Прав ли съм, Мефистофел?

— Точно това щях да кажа и аз!

— Аз ви отхвърлям! — извика Фауст. — Ние, магьосниците, отричаме дявола и Бога! Я ни се разкарайте от главите с тия ваши неразбираеми правила! Сами ще се управляваме.

И Михаил и Мефистофел ревноха в един глас:

— Я изчезвай!

Но Фауст и магьосниците му стояха непоколебимо по местата си.

Михаил каза:

— Нека Ананке да отсъди, понеже нас всички всъщност ни управлява Необходимостта.

Фауст каза:

— Ананке, ти виждаш, че съм прав. Маргарита се поколеба:

— Да, Фауст, ти си прав.

— Тогава трябва да отсъдиш в наша полза.

— Не, Фауст, не мога.

— Но защо? Защо?

— Защото според каноните на Необходимостта, правотата е само едно от многото качества. Но има и други и те са също тъй важни за цялостната картина.

— И какви са те?

— Съществува топлота, Фауст, а ти не я притежаваш. Съществува и способност да обичаме, Фауст, но ти я нямаш. Съществува и умението да се самоуправляваме, Фауст, но ти не го умееш. Има и състрадание на този свят, но ти Фауст, не притежаваш това чувство. Предложеното от Одисей беше носталгично, но твоите идеи са същинска анатема. И следователно, Фауст, въпреки страхотното ти усилие, ти загуби и светът ще продължи да живее без ти да го учиш какво да прави.

Откъм публиката се разнесоха викове и въпроси:

— Но кой печели — Мракът или Светлината? Ананке усмири всички само с един поглед.

— А сега, резултатите. Да започнем отначало и да вървим точка по точка към края. Но първо, що се отнася до старите богове, това си е жива сантименталност, защото старото никога не се завръща и от него никога няма полза. Старите богове са си отишли и няма да се върнат. А Фауст, е, той сам ви се предложи за водач. Но има някои неща, които трябва да се кажат и за Фауст, а именно — той е студен, безчувствен и на практика не го е грижа дали ще ви води. Имаше няколко претенции, но ще ги оставим без последствие. А сега идва времето на присъдата за това, което е и което ще бъде. Всяко от извършените от Мак дела, може, разбира се, да бъде оценено по различен начин, в зависимост от резултата, от намеренията, от урбанистичните и рустикални влияния — накратко, те образуват една диалектична бърканица, върху която Доброто и Злото ще спорят през следващото Хилядолетие. А ето и резултатите:

Първо, Константинопол. Иконата, спасена от Мак, по-късно бива унищожена. Градът бива опустошен от онези, дошли да го запазят. Тук злото печели точка.

Второ, хан Кублай загубва своя скиптър. Загубата на скиптъра лишава монголската орда от част от късмета и побеждаващата им сила. Заплахата спрямо западната цивилизация намалява. Тук Доброто печели.

Трето, във Флоренция бива спасено безценно произведение на изкуството. Ди Медичи и Савонарола, и двамата потенциални проводници на зло, умират ненавременно, като по този начин спестяват на света много мъка. Точка за Доброто.

Четвърто, огледалото на доктор Дий всъщност въобще не е важно. Но Марлоу беше важен. Ако бе останал жив щеше да напише още много възвишени и, следователно, етически значими творби. Втора точка за Злото.

Пето, дали френското кралско семейство щеше да бъде спасено, или не, би имало много малко значение в далечен исторически аспект за отклоняването на демократичните реформи през деветнайсети век. Но спрямо краля и кралицата бе извършено зло. Равен резултат.

И последно, и двете страни извършиха измами. Така последният резултат се анулира.

При това положение обявявам: това състезание завършва без резултат!

ГЛАВА V

Мефистофел този път не разбра веднага, но научи новината по-късно от един ангел, пътувал от Рая към Лимбо, за да присъства на обявяването на победителя в състезанието. Този ангел бе избрал да пътува със собствените си криле, защото усещаше, че има нужда от упражнения, а и защото отдавна не бе виждала прекрасните гледки по пътя. И докато минаваше покрай небесните къщи, оставяйки един от най-хубавите райски квартали зад гърба си, що да види насреща си — Мак се тътри нагоре по каменистия път, водещ към по-горните небесни селения. Вървял бавно, каза ангелът, на собствените си два крака и се движел. Само това знаел ангелът.

— Но къде е отивал? — зачуди се Мефистофел.

— Изглеждаше, че отива да се срещне със Знаеш Кой — каза ангелът.

— Само не и със Знаеш Кой! — извика Михаил.

— Така ми се стори. Но, разбира се, може и само да се е разхождал.

— Но как изобщо може да му дойде наум да търси Бог? Как смее? Без пропуск? Без препоръки? Без ескорт от известни духовни личности с доказана набожност? Това е нечувано.

— Но точно това става — каза ангелът.

— Да можех да видя какво става всъщност — въздъхна Михаил, а Мефистофел кимна в знак на съгласие.

ГЛАВА VI

Когато Мак стигна до най-високата облачна планина, той съзря право пред себе си големи бисерни врати, които бавно се завъртяха на златните си панти, когато приближи. Той влезе и се намери в пищна градина, в която всички дървета и храсти даваха добър плод и никъде не се виждаше ни гол охлюв, ни друга зловредна гадина. После към Мак с бързи крачки се приближи един висок мъж с брада и бяла роба, комуто Мак се поклони ниско и каза:

— Здравей, Господи.

Мъжът се втурна и му помогна да се изправи с думите:

— Не, не, не ми се покланяй, аз не съм Господ. Боя се, че не може да дойде да говори с теб точно в този момент, както би искал, но изпрати мен, Своя слуга, да ти кажа, че Е решил да отмени присъдата на Ананке и да обяви теб за истинския победител в състезанието.

— Мен ли? — извика Мак. — Но с какво съм заслужил тази чест?

— Не съм информиран за подробностите — каза мъжът с брадата. — Но така или иначе, не е нищо лично. Просто е взето решение да прехвърлим отговорността за делата на света в ръцете на обикновените мошеници и на хората, които си заслужават това, което са. Старите богове се опитаха да управляват света и се провалиха, Господ и дяволът също опитаха и не успяха, Законът пробва и също не успя, Здравият разум беше недостатъчен, дори и Хаосът се оказа недостатъчен. Това е ерата на обикновения човек. Твоите простички, егоистични действия, Мак, извършени за твоя собствена угода, но със слабата надежда, че ще послужат за изпълнението на някоя по-благородна цел, трябва да бъдат обявени за истинския победил в това състезание, защото дори този лек идеализъм в подбудите ти е много по-убедителен, отколкото всички онези велики и далеч по-сложни идеи.

Мак мълчеше поразен.

— Аз, да управлявам нещата по света? Не, невъзможно е, не искам въобще да го слушам. Честно казано, звучи ми като

светотатство.

— Бог съществува в светотатството, както дяволът — в набожността.

— Гледай сега — каза Мак — мисля, че е най-добре да обсъдя този въпрос лично с Господ.

— Ех, ако можеше да стане това! — каза тъжно мъжът. — Но Единият Бог не бива нито да бъде виждан, нито да се говори с него тук, в Рая. Ние сме Го търсили, но Той просто не е Тук. Изглежда Се е Самоотстранил. Дори има такива, които твърдят, че никога не Е съществувал, а ние, разбира се, нямаме снимки, с които да докажем обратното. Но в легендите ни се казва, че някога Е съществувал и че ангелите често Го посещавали и се къпели в Неговото благоволение. Той им говорел, че Раят и Адът били в подробностите. Някой обаче не разбирал думите Му. Казвал им, че както е долу, така е и горе. И никой не го разбирал, докато и в самия рай не започнали да се появяват бордеи и престъпност.

— Престъпност в Рая ли? — викна Мак. — Не мога да повярвам.

— Направо ще се изумиш, ако научиш какво става тук. И точно някъде по това време Той най-внезапно заявил на всеослушание, че въобще не Бил никакъв Бог, не онзи големия, вездесъщия и неприсъстващия, не, само Го замествал, защото самият Господ Бог имал друга работа. Но всички се чудели каква ли ще е тази работа. Някои подозирали, че е започнал всичко отново, но в друго пространство и време, и този път опростявал нещата така, че да свършат работа. И се постигнало всеобщо съгласие, че Бог е останал недоволен от това как вървят работите във Вселената, макар че бидейки възпитан човек, никога думица не Е обелил по въпроса. Може би „вменил“ би била по-подходяща дума за това.

Мак гледаше втренчено мъжа с брадата и бялата роба и изведнъж изтърси:

— Всъщност ти си Господ Бог, нали?

— Е, да, в известен смисъл. Какво има?

— А, нищо — отвърна Мак.

— Разочарован си, нали? — попита Господ. — Очаквал си Някой Друг.

— Не, ни най-малко.

— Знам какво си мислиш. Но запомни, аз съм всеведущ. Това е едно от качествата ми.

— Знам. Както и всемогъщ.

— Ами, да, и това. Но най-добре да оставим тази сила в покой. Истинската задача на Бога е да устоява на собственото си всемогъщество и да отказва да бъде зависим от него.

— Зависим от всемогъществото ли? Как е възможно такова нещо?

— Всемогъществото е огромна пречка, когато се комбинира с всеведение и състрадание. Винаги съществува изкушението да се намесиш на сраната на доброто, да поправиш някое зло.

— Е, и защо да не го правиш?

— Ако поставя всемогъществото си в полза на всеведението си, ще се получи една вселена, която действа като часовников механизъм. Няма да съществува свободна воля. И никой няма да изпита последствията от деянията си. Все ще трябва да се грижа да не би някое врабче да падне от небето, никой да не загива при катастрофи, нито една кошута да не загине от лапите на леопард, нито един човек да не остане гладен, гол и бос, да не умира преждевременно или защо наистина да не отида докрай и да не ги направя безсмъртни?

— Добре ми звучи — каза Мак.

— Защото не си се замислял за това досега. Представи си, че всичко, което е било, продължава да съществува. Всички те, с техните претенции, необходимости, желания. И те всички трябва да бъдат задоволявани. А, разбира се, трябва да се свършат и някои други неща. Ако леопардът не може да изяде кошутата, значи трябва да му осигурим друга храна. Да го направим вегетарианец ли? Но какво те кара да си мислиш, че растенията не осъзнават, че ги изяждат и не страдат също тъй, както би страдал и ти самият, ако някой те изяждаше? Нали виждаш разклоненията? Ще трябва аз да върша всичко и непрекъснато да се намесвам. И животът на хората щеше да стане невъобразимо скучен, ако аз вършех всички важни неща вместо тях.

— Виждам, че има доста неща, за които трябва да мислиш — каза Мак. — Но нали си и Всеведущ. Това трябва да ти помага.

— Собственото ми всезнание ми казва да огранича всемогъществото си.

— Ами Доброто и Злото?

— Е, аз, разбира се, осъзнах, че те са извънредно важни, но така и не можах да разбера кое какво е. Всичко беше толкова сложно. Умишлено бях наложил този свой образ на по-низш-от-Бога. И макар че съм все още Бог, при това Единственият и Единосъщ, съм си запазил правото да бъда смирен. И имах правото да си дам нещо, заради което да мога да бъда смирен. Въпреки че притежавам всемогъщество и всеведение, аз се отрекох от тях. Чувствах като ненужно ограничение необходимостта да върша Добро през цялото време. Пък и понеже в онези дни бях всеведущ, знаех, че в крайна сметка Доброто и Злото са допълващи се и равнозначни. Не че това решаваше нещо. Но аз отказах да бъда възпиран от това. И си казах, че проблемът с всезнанието е, че никога не можеш да научиш нещо ново. А аз предпочитах да продължавам да научавам. Може би наистина съм знаел тайната причина, стояща зад всичко това. Но никога не допуснах да я науча. Повтарях си, че дори Господ има право на Свои тайни и има правото и задължението да не знае всичко.

— И аз какво трябваше да науча от всичко това? — попита Мак.

— Че си свободен също тъй, както съм и аз. Може да не е много, но все е нещо, нали?

ГЛАВА VII

Винаги настъпваше известен отлив след такова голямо събитие, каквото беше Състезанието на хилядолетието. Скоро след като то свърши, Аззи пак започна да се чуди какво да прави. И реши да види какво се е случило с Фауст и другите.

Откри Фауст в една кръчма извън Краков. За негово огромно изумление, там беше и ангелът Бабриел, седнал в сепарето до Фауст с бира пред себе си. Те поздравиха Аззи с добре дошъл, когато влезе, и му предложиха едно питие.

Фауст продължи разговора си, откъдето го беше прекъснал:

— Чу ли я онази дама, Ананке? Това беше Маргарита, която преди това правеше всичко възможно, за да ме спечели!

— Не го приемай като нещо лично, стари приятелю — заобяснява Бабриел. — Тя говореше от името на Необходимостта.

— Да, но защо ли Ананке е избрала именно нея? — Той се замисли за миг и продължи:

— Предполагам, че е притежавала онези качества, нужни на Необходимостта, за да може сляпо да управлява човешката съдба.

Бабриел премигна, отпи от своята отрова и остави чашата.

— Значи си го разбрал, така ли? Е, видя ли, че и ти научи нещо, Фауст?

— Но не ми е достатъчно — отвърна Фауст. — Аз можех да се справя, Бабриел! Имам предвид нас, хората. Можехме да отхвърлим и последната тирания. Само ако...

— Не и сам — каза Бабриел. — Не искам да звуча като моралист, но всъщност ние осъждахме недостатъците на цялото човечество, а не само твоите.

— В това има нещо нездраво — възрази Фауст. — Всичко, още от самото начало, е било против нас. Те разбират какви са качества, които ни липсват, после казват, че се нуждаят именно от тях и ние губим, защото не ги притежаваме. Но откъде биха могли да получат престава как бихме се държали, ако не от самите нас?

— Вярно — кимна Бабриел. — Хайде стига вече, дай да не говорим повече за политика. Играта свърши. Дай да пийнем, да поговорим за доброто старо време и да си ходим.

В този миг влезе Мак, затананикал някаква студентска песничка. От състезанието насам той забележително се бе поправил. Сега беше търговец, на път да спечели собствено богатство. И имаше красива приятелка, която силно напомняше за Маргарита. От посещението си в Рая насам, се бе върнал към живота си на Земята с огромна радост.

Другите се събраха около него. Аззи попита:

— И какво ти каза Той?

— Кой?

— Бог, разбира се. Гледахме те от Палатата на правосъдието как се изкачваш към Рая. Какво научи?

Мак премигна от неудобство.

— Не бих могъл да кажа, че съм научил нещо. Пък и така или иначе не се срещнах лично с Бог. А само с един Негов приятел.

— Но той ти е казал, че всъщност ти печелиш състезанието, нали?

— Е, не точно. От всичко казано разбрах, че трябва да правя с живота си онова, което искам. И аз това и правя.

— Само това ли можеш да ни кажеш? — попита Аззи.

Мак се смръщи и не отговори. После пак се усмихна.

— Хайде, приятели — каза той, — запазил съм маса за всички ни в „Ранената патица“. Там ни чака готова печена гъска. Ще ядем и ще вдигаме наздрависи за делата си и ще се смеем над своите недостатъци си.

Тази идея се хареса на всички. Но Фауст каза, че ще отиде при тях по-късно. Той излезе от кръчмата и тръгна по улица „Малкия Казимир“, докато стигна до малка чайна, където си бе уговорил среща с Елена, и влезе вътре.

Елена седеше на малка маса и си пийваше оранжада със сламка. Тя му се усмихна студено, когато той влезе и седна до нея.

— И така, скъпа моя — каза Фауст — ти ги преметна тия стари дами. И сега се връщаш при мен!

— Само за да ти кажа сбогом, Йохан — каза Елена.

— О? Така ли си решила?

— Реших да се върна при Ахил — кимна Елена. — Това е необходима част от архетипа на Елена. В крайна сметка се върнах окончателно при Менелай, когато бях женена за него.

— Е, предполагам, че е за добро — Фауст не съжеляваше особено, че си отива от него, защото тя беше прекалено хубаво нещо, за да може да му се случи завинаги. — Нашите архетипове не си подхождат много. Ние и двамата сме доминиращи, уникални. Но само си представи колко хубаво бихме могли да си живеем!

— Повече ти, отколкото аз — отвърна му Елена. — И освен това ти предпочиташ малките гъсарки. Защо не се хванеш пак с твоята Маргарита?

— А ти откъде знаеш за нея? — настоятелно попита Фауст. — Няма значение, знам, че няма да ми кажеш. Пък и Маргарита е вън от играта. А ако трябва да сме точни, аз всъщност не я ценя много, ако и за кратко да е била Ананке.

На вратата на чайната се затропа. После се чу шум от дъвчене, сякаш три стари вещици гризат дървенията. Изпод вратата протече зелена слуз.

— Не трябва да караме Налудничавите сестри да чакат — Елена стана и тръгна към вратата.

Останал сам в чайната, Фауст се загледа с празен поглед в нищото пред себе си, в което виждаше единствено собствените си разбити мечти.

Никой не го удовлетворяваше. Мъже, жени, духове, всички му се струаха прекалено лекомислени. Та дори и Ананке се оказа една интелектуална празноглавка. Спомни си, колко добре се чувстваше, застанал начело на най-великия легион от магьосници, който е бил събиран някога. Те биха могли да положат началото на нова ера. И под тяхното водачество човечеството действително би могло да се издигне... Или да умре по пътя натам! Макар че все още не! Ала един ден... Един ден човечеството ще заслужи своя Фауст. Тогава нека да внимават!

Той стана и тръгна да излиза. В този миг въздухът изсветля и пред него застана Илит. Тя изглеждаше извънредно привлекателна. Фауст я гледаше без да промени изражението си. Предполагаше, че е дошла да му предаде някое ново съобщение я от Доброто, я от Злото, а той не искаше да ги знае.

— Да — попита той — какво има?

— Напоследък си мисля — започна Илит. После се разколеба. Беше облечена в дълга изумруденозелена роба, събрана отпред по римската мода. На нежния ѝ врат висеше перлен наниз. Косата ѝ бе отметната назад и подчертаваше дългия овал на лицето ѝ.

Тя продължи:

— Преди бях вещица, която служеше на силите на Мрака. После преминах към светлината. Но сега разбирам, че и двете си приличат в много отношения.

— Без съмнение — каза Фауст. — Но защо ми говориш всички тия неща?

— Защото искам да започна отначало — каза Илит. — Искам нов живот, отвъд Добро и Зло. И си помислих за теб, Фауст. Прав или не, ти вървиш по своя път. И затова си мислех да те питам — случайно да имаш нужда от помощничка?

Фауст я погледна. Тя беше привлекателна, интелигентна и усмихната. Той изправи гръб и опъна рамене. Чувстваше как фаустовския дух го изпълва отново.

— Да — каза той. — Мисля, че това е въпрос, който трябва да преследваме до пълното ми удовлетворение. Седни, скъпа моя. Остани. Това може би е началото на един прекрасен момент.

Издание:

Роджър Зелазни & Робърт Шекли

АКО С ФАУСТ НЕ УСПЕЕШ...

Американска, първо издание

Преводач Цвета Георгиева

Художник Пламен Мопев

Редактор Петя Минкова

ИК „Адамас“ — Варна, 1994

Печат ДФ „Абагар“ — В. Търново

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.